

DEN EUROPÆISKE UNION

EUROPA-PARLAMENTET

RÅDET

**Strasbourg, den 11. december 2018
(OR. en)**

**2016/0288 (COD)
LEX 1853**

**PE-CONS 52/1/18
REV 1**

**TELECOM 212
COMPET 495
MI 510
CONSOM 201
JUSTCIV 174
CODEC 1210**

**EUROPA-PARLAMENTETS OG RÅDETS DIREKTIV
OM OPRETTELSE AF EN EUROPÆISK KODEKS
FOR ELEKTRONISK KOMMUNIKATION
(OMARBEJDNING)**

EUROPA-PARLAMENTETS OG RÅDETS DIREKTIV (EU) 2018/...

af 11. december 2018

**om oprettelse af en europæisk kodeks for elektronisk kommunikation
(omarbejdning)**

(EØS-relevant tekst)

EUROPA-PARLAMENTET OG RÅDET FOR DEN EUROPÆISKE UNION HAR —

under henvisning til traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde, særlig artikel 114,

under henvisning til forslag fra Europa-Kommissionen,

efter fremsendelse af udkast til lovgivningsmæssig retsakt til de nationale parlamenter,

under henvisning til udtalelse fra Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg¹,

under henvisning til udtalelse fra Regionsudvalget²,

efter den almindelige lovgivningsprocedure³, og

ud fra følgende betragtninger:

¹ EUT C 125 af 21.4.2017, s. 56.

² EUT C 207 af 30.6.2017, s. 87.

³ Europa-Parlamentets holdning af 14.11.2018 (endnu ikke offentliggjort i EUT) og Rådets afgørelse af 4.12.2018.

- (1) Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2002/19/EF¹, 2002/20/EF², 2002/21/EF³ og 2002/22/EF⁴ er blevet væsentligt ændret. Da der skal foretages yderligere ændringer i disse direktiver, bør de af klarhedshensyn omarbejdes.

¹ Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2002/19/EF af 7. marts 2002 om adgang til og samtrafik mellem elektroniske kommunikationsnet og tilhørende faciliteter (adgangsdirektivet) (EFT L 108 af 24.4.2002, s. 7).

² Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2002/20/EF af 7. marts 2002 om tilladelser til elektroniske kommunikationsnet og -tjenester (tilladelsesdirektivet) (EFT L 108 af 24.4.2002, s. 21).

³ Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2002/21/EF af 7. marts 2002 om fælles rammebestemmelser for elektroniske kommunikationsnet og -tjenester (EFT L 108 af 24.4.2002, s. 33).

⁴ Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2002/22/EF af 7. marts 2002 om forsyningspligt og brugerrettigheder i forbindelse med elektroniske kommunikationsnet og tjenester (forsyningspligtdirektivet) (EFT L 108 af 24.4.2002, s. 51).

- (2) Kommissionen skal jævnligt tage de fem direktiver, der indgår i det nuværende regelsæt for elektroniske kommunikationsnet og -tjenester, nemlig direktiv 2002/19/EF, 2002/20/EF, 2002/21/EF, 2002/22/EF og Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2002/58/EF¹, op til fornyet vurdering, navnlig for at afgøre, om den teknologiske og markedsmæssige udvikling giver grund til ændringer.
- (3) I dens meddelelse af 6. maj 2015, der fastsætter strategien for det digitale indre marked, angav Kommissionen, at dens revision af regelsættet for telekommunikation ville lægge vægt på foranstaltninger, der tager sigte på at skabe incitamenter til investering i højhastighedsbredbåndsnet, opnå en mere sammenhængende tilgang til radiofrekvenspolitik og -forvaltning på det indre marked, skabe de rette betingelser for et reelt indre marked ved at håndtere opsplittningen i reguleringen, sikre effektiv forbrugerbeskyttelse, lige vilkår for alle markedsdeltagere og ensartet anvendelse af reglerne samt etablere mere effektive institutionelle rammer for reguleringen.

¹ Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2002/58/EF af 12. juli 2002 om behandling af personoplysninger og beskyttelse af privatlivets fred i den elektroniske kommunikationssektor (direktivet om databeskyttelse inden for elektronisk kommunikation) (EFT L 201 af 31.7.2002, s. 37).

- (4) Dette direktiv er et led i en "målrettet regulering" (REFIT), hvis anvendelsesområde omfatter fire direktiver, nemlig direktiv 2002/19/EF, 2002/20/EF, 2002/21/EF og 2002/22/EF og Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 1211/2009¹. Hvert af disse direktiver indeholder foranstaltninger, der gælder for udbydere af elektroniske kommunikationsnet og elektroniske kommunikationstjenester, i overensstemmelse med baggrunden for lovgivningen i en sektor, hvor virksomhederne har været vertikalt integrerede, dvs. aktive inden for udbud af både net og tjenester. Revisionen er en anledning til at omarbejde de fire direktiver for at forenkle den nuværende struktur med henblik på at gøre den mere sammenhængende og lettilgængelig i forhold til Refitmålet. Den giver også mulighed for at tilpasse strukturen til den nye markedssituation, hvor udbud af kommunikationstjenester ikke længere nødvendigvis er knyttet sammen med udbud af et net. Som fastsat i den interinstitutionelle aftale af 28. november 2001 om en mere systematisk omarbejdning af retsakter² består omarbejdning i, at der vedtages en ny retsakt, der i én og samme tekst samler både de indholdsmæssige ændringer, der foretages i en tidligere retsakt, og de uændrede bestemmelser i denne retsakt. Forslaget til omarbejdning vedrører de indholdsmæssige ændringer, der foretages i en tidligere retsakt, og omfatter accessorisk kodificering af de uændrede bestemmelser i den tidligere retsakt sammen med nævnte indholdsmæssige ændringer.

¹ Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 1211/2009 af 25. november 2009 om oprettelse af Sammenslutningen af Europæiske Tilsynsmyndigheder inden for Elektronisk Kommunikation (BEREC) og dens støttekontor (EUT L 337 af 18.12.2009, s. 1).

² EUT C 77 af 28.3.2002, s. 1.

- (5) Dette direktiv skaber en retlig ramme for at sikre frit udbud af elektroniske kommunikationsnet og -tjenester, således at disse kun er underlagt de vilkår, der er fastsat i dette direktiv, og begrænsningerne i overensstemmelse med artikel 52, stk. 1, i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde (TEUF), navnlig foranstaltninger vedrørende den offentlige orden, den offentlige sikkerhed eller den offentlige sundhed, og i overensstemmelse med artikel 52, stk. 1, i Den Europæiske Unions charter om grundlæggende rettigheder ("chartret").
- (6) Dette direktiv indskrænker ikke de enkelte medlemsstaters mulighed for at træffe nødvendige foranstaltninger til sikring af deres væsentlige sikkerhedsinteresser, beskyttelse af den offentlige orden og den offentlige sikkerhed samt til skabelse af de rette betingelser for efterforskning, afsløring og retsforfølgning af strafbare handlinger, under hensyntagen til at enhver begrænsning i udøvelsen af de rettigheder og friheder, der anerkendes ved chartret, navnlig artikel 7, 8 og 11, såsom begrænsninger vedrørende behandling af oplysninger, skal være fastlagt i lovgivningen, respektere disse rettigheders og friheders væsentligste indhold og være underlagt proportionalitetsprincippet, jf. chartrets artikel 52, stk. 1.

- (7) Konvergens mellem tele-, medie- og IT-sektoren betyder, at alle elektroniske kommunikationsnet og -tjenester så vidt muligt bør være omfattet af en samlet europæisk kodeks for elektronisk kommunikation, der indføres ved et enkelt direktiv, idet der dog kan være områder, for hvilke det er bedre at fastsætte umiddelbart gældende regler ved forordning. Det er nødvendigt at adskille regulering af elektroniske kommunikationsnet og -tjenester fra regulering af indhold. Derfor omfatter dette direktiv ikke indholdet i de tjenester, der leveres via elektroniske kommunikationsnet ved hjælp af elektroniske kommunikationstjenester, f.eks. radio- og tv-udsendelsers indhold, finansielle ydelser og visse informationssamfundsytelser, og berører ikke foranstaltninger, der i henhold til EU-retten træffes på EU-plan eller på nationalt plan for så vidt angår sådanne tjenester med henblik på at fremme kulturel og sproglig mangfoldighed og varetage forsvaret af mediepluralisme. Indholdet af tv-programmer er omfattet af Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2010/13/EU¹. Reguleringen af audiovisuel politik og audiovisuelt indhold sigter mod at opfylde mål af almen interesse, som f.eks. ytringsfrihed, mediepluralisme, upartiskhed, kulturel og sproglig mangfoldighed, social inklusion, forbrugerbeskyttelse og beskyttelse af mindreårige. Adskillelsen mellem regulering af elektronisk kommunikation og regulering af indhold hindrer ikke, at der tages hensyn til den forbindelse, der er mellem de to områder, navnlig med henblik på at garantere mediepluralisme, kulturel mangfoldighed og forbrugerbeskyttelse. De kompetente myndigheder bør inden for rammerne af deres beføjelser bidrage til at sikre gennemførelsen af politikker med sigte på at fremme disse mål.

¹ Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2010/13/EU af 10. marts 2010 om samordning af visse love og administrative bestemmelser i medlemsstaterne om udbud af audiovisuelle medietjenester (direktiv om audiovisuelle medietjenester) (EUT L 95 af 15.4.2010, s. 1).

- (8) Dette direktiv omfatter udstyr til bilradio og forbrugerudstyr til radiomodtagere og forbrugerudstyr til digitalt tv, men berører ikke anvendelsen af Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2014/53/EU¹ på radioudstyr.
- (9) For at gøre det muligt for de nationale tilsynsmyndigheder og andre kompetente myndigheder at opfylde de mål, der er opstillet i dette direktiv, navnlig om gennemgående interoperabilitet, bør direktivets anvendelsesområde omfatte visse aspekter af radioudstyr som defineret i direktiv 2014/53/EU og forbrugerudstyr til digitalt tv for at lette adgangen for slutbrugere med handicap. Det er vigtigt, at nationale tilsynsmyndigheder og andre kompetente myndigheder tilskynder netoperatører og udstyrsfabrikanter til at samarbejde om at lette adgangen til elektroniske kommunikationstjenester for slutbrugere med handicap. Ikkeeksklusiv anvendelse af radiofrekvenser med henblik på egenanvendelse af radioterminaludstyr bør, skønt anvendelsen ikke har forbindelse med en økonomisk aktivitet, også være omfattet af dette direktiv, så der sikres en koordineret fremgangsmåde for så vidt angår tilladelsesordninger.

¹ Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2014/53/EU af 16. april 2014 om harmonisering af medlemsstaternes love om tilgængeliggørelse af radioudstyr på markedet og om ophævelse af direktiv 1999/5/EF (EUT L 153 af 22.5.2014, s. 62).

- (10) Visse elektroniske kommunikationstjenester i henhold til dette direktiv kunne også falde inden for definitionen af "tjeneste i informationssamfundet" i artikel 1 i Europa-Parlamentets og Rådets direktiv (EU) 2015/1535¹. Disse elektroniske kommunikationstjenester er også omfattet af det nævnte direktivs bestemmelser, der gælder for tjenester i informationssamfundet, for så vidt som dette direktiv eller andre EU-retsakter ikke indeholder mere specifikke bestemmelser for de elektroniske kommunikationstjenester. Elektroniske kommunikationstjenester som f.eks. taletelefonitjenester, beskedtjenester og elektroniske posttjenester er dog omfattet af nærværende direktiv. En og samme virksomhed, f.eks. en internetudbyder, kan tilbyde både elektronisk kommunikation, som f.eks. adgang til internettet, og tjenester, som ikke er omfattet af nærværende direktiv, f.eks. levering af webbaseret, ikkekommunikationsrelateret indhold.
- (11) Samme virksomhed, f.eks. en kabeloperatør, kan både tilbyde en elektronisk kommunikationstjeneste, såsom overføring af tv-signaler, og tjenester, der ikke omhandles i dette direktiv, såsom kommercialisering af et tilbud om indholdsbase radio- eller tv-spredningsvirksomhed, og derfor kan en sådan virksomhed pålægges yderligere forpligtelser i forbindelse med dens aktivitet som udbyder eller distributør af radio- eller tv-spredningsvirksomhed i medfør af bestemmelser, der ikke indeholdes i dette direktiv, med forbehold af de i bilaget til dette direktiv indeholdte vilkår.

¹ Europa-Parlamentets og Rådets direktiv (EU) 2015/1535 af 9. september 2015 om en informationsprocedure med hensyn til tekniske forskrifter samt forskrifter for informationssamfundets tjenester (EUT L 241 af 17.9.2015, s. 1).

- (12) Regelsættet bør omfatte brugen af radiofrekvenser til alle elektroniske kommunikationsnet, herunder den voksende egenanvendelse af radiofrekvenser, som ikke nødvendigvis er et led i en bestemt økonomisk aktivitet, til nye typer net, der udelukkende består af autonome systemer af mobilt radioudstyr, der er trådløst forbundet uden nogen central styring eller centraliseret netoperatør. I den trådløse 5G-kommunikation, der er undervejs, vil der sandsynligvis navnlig udvikle sig sådanne net uden for bygninger og på vejene, til brug i forbindelse med transport, energi, forskning og udvikling, e-sundhed, civilbeskyttelse og katastrofehjælp, tingenes internet, kommunikation mellem maskiner og netforbundne biler. Derfor bør medlemsstaterne, hvis de på grundlag af artikel 7 i direktiv 2014/53/EU anvender yderligere nationale krav til ibrugtagning eller anvendelse af sådant radioudstyr eller begge for at sikre en faktisk og effektiv udnyttelse af radiofrekvenserne og undgå skadelig interferens, tage hensyn til principperne for det indre marked.

- (13) Kravene til de elektroniske kommunikationsnets ydeevne er konstant stigende. Mens der tidligere især blev lagt vægt på at stille større båndbredde til rådighed, både i almindelighed og for den enkelte bruger, får andre parametre såsom latenstid, tilgængelighed og pålidelighed stadig større betydning. For i dag at imødekomme denne efterspørgsel anlægges der optiske fibernet længere og længere ud til brugerne, og fremtidige "net med meget høj kapacitet" skal have præstationsparametre svarende til dem, som et net baseret på optiske fiberelementer, der som minimum dækker strækningen frem til fordelingspunktet på leveringsstedet, kan levere. For en fast forbindelse betyder dette en netpræstation svarende til, den, der kan opnås med en optisk fiberforbindelse frem til et flerfamiliehus, betragtet som leveringsstedet, og for en trådløs forbindelse betyder det en netpræstation svarende til, hvad der kan opnås med en optisk fiberforbindelse frem til basisstationen, betragtet som leveringsstedet. Variationer i slutbrugernes oplevelse, som skyldes de forskellige egenskaber ved det medium, hvormed nettet i sidste ende etablerer forbindelse med nettermineringspunktet, bør ikke tages i betragtning med henblik på at fastslå, hvorvidt et trådløst net kan anses for at levere en tilsvarende netpræstation. I overensstemmelse med princippet om teknologineutralitet bør andre teknologier og transmissionsmedier ikke udelukkes, hvis de er sammenlignelige med dette referencescenarie for så vidt angår ydeevne. Etableringen af sådanne "net med meget høj kapacitet" vil sandsynligvis yderligere øge nettenes ydeevne og bane vejen for udrulning af fremtidige generationer af trådløse net baseret på forbedrede radiogrænseflader og en tættere netarkitektur.

- (14) Der er behov for at tilpasse nogle af definitionerne for at sikre, at de er i overensstemmelse med princippet om teknologineutralitet og for at holde trit med den teknologiske udvikling, herunder nye former for netforvaltning, såsom ved hjælp af softwareemulerede net eller softwaredefinerede net. Den teknologiske og markedsmæssige udvikling har medført, at nettene er gået over til IP-teknologi ("Internet Protocol"), og at slutbrugerne har fået mulighed for at vælge mellem flere konkurrerende udbydere af taletelefoni. Derfor bør udtrykket "offentligt tilgængelig telefonitjeneste", der udelukkende er anvendt i direktiv 2002/22/EF og i vid udstrækning opfattes som en henvisning til de traditionelle analoge telefonitjenester, erstattes af det mere tidssvarende og teknologineutrale udtryk "talekommunikationstjeneste". Betingelserne for udbuddet af en tjeneste bør adskilles fra de egentlige definatoriske elementer i en talekommunikationstjeneste, dvs. en offentlig tilgængelig elektronisk kommunikationstjeneste med henblik på at etablere og modtage indenlandske eller indenlandske og internationale opkald direkte eller indirekte ved hjælp af et eller flere numre i en national eller international nummerplan, uanset om en sådan tjeneste er baseret på kredsløbskoblet eller pakkekoblet teknologi. Det ligger i en sådan tjenestes natur, at den går begge veje og giver begge parter mulighed for at kommunikere. En tjeneste, der ikke opfylder alle disse betingelser, f.eks. en "klik-selv"-funktion på et kundeservicewebsite, er ikke en sådan tjeneste. Talekommunikationstjenester omfatter også kommunikationsmidler specifikt beregnet til slutbrugere med handicap, som gør brug af tekstrelæ eller totale konversationstjenester.

- (15) De tjenester, der anvendes til kommunikationsformål, og de tekniske midler til leveringen heraf har udviklet sig betydeligt. I stedet for traditionelle taletelefonitjenester, tekstbeskeder (SMS) og elektroniske posttjenester anvender slutbrugerne i stigende grad funktionelt tilsvarende onlinetjenester som f.eks. internettelefoni, beskedtjenester og webbaserede e-posttjenester. For at sikre, at slutbrugerne og deres rettigheder beskyttes effektivt og på samme måde, når de benytter funktionelt ækvivalente tjenester, bør en fremtidsorienteret definition af elektroniske kommunikationstjenester ikke baseres på rent tekniske parametre, men snarere bygge på en funktionel tilgang. Reguleringen bør have en passende rækkevidde for at opfylde sine almennyttige mål. Mens "overføring af signaler" fortsat er et vigtigt parameter, når det fastslås, hvilke tjenester der er omfattet af dette direktiv, bør definitionen også omfatte andre tjenester, som muliggør kommunikation. Fra en slutbrugers synspunkt er det ikke relevant, om en udbyder overfører signaler selv, eller om kommunikationen leveres via en internetadgangstjeneste. Definitionen af elektronisk kommunikationstjeneste bør derfor omfatte tre typer tjenester, der delvis kan overlappe hinanden, nemlig internetadgangstjenester som defineret i artikel 2, nr. 2, i Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2015/2120¹, interpersonelle kommunikationstjenester som defineret i dette direktiv, og tjenester, der udelukkende eller hovedsagelig består i overføring af signaler.

¹ Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2015/2120 af 25. november 2015 om foranstaltninger vedrørende adgang til det åbne internet og om ændring af direktiv 2002/22/EF om forsyningspligt og brugerrettigheder i forbindelse med elektroniske kommunikationsnet og -tjenester og forordning (EU) nr. 531/2012 om roaming på offentlige mobilkommunikationsnet i Unionen (EUT L 310 af 26.11.2015, s. 1).

Definitionen af elektronisk kommunikationstjeneste bør fjerne de tvetydigheder, der er konstateret i gennemførelsen af den definition som forelå inden vedtagelsen af dette direktiv, og muliggøre en nøje afpasset anvendelse, bestemmelse for bestemmelse, af de specifikke rettigheder og forpligtelser i regelsættet på de forskellige typer tjenester.

Behandlingen af personoplysninger i forbindelse med elektroniske kommunikationstjenester bør, uanset om den sker mod betaling eller ej, være i overensstemmelse med Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2016/679¹.

¹ Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2016/679 af 27. april 2016 om beskyttelse af fysiske personer i forbindelse med behandling af personoplysninger og om fri udveksling af sådanne oplysninger og om ophævelse af direktiv 95/46/EF (generel forordning om databeskyttelse) (EUT L 119 af 4.5.2016, s. 1).

- (16) For at falde ind under definitionen af elektronisk kommunikationstjeneste skal en tjeneste normalt ydes mod betaling. I den digitale økonomi anser markedsdeltagerne i stigende grad oplysninger om brugerne for at have monetær værdi. Elektroniske kommunikationstjenester udbydes ofte til slutbrugeren ikke kun mod penge, men i stigende grad og navnlig mod afgivelse af personoplysninger eller andre oplysninger. Begrebet betaling bør derfor omfatte situationer, hvor udbyderen af en tjeneste anmoder slutbrugeren om personoplysninger som omhandlet i forordning (EU) 2016/679 eller andre oplysninger, og slutbrugeren bevidst afgiver sådanne oplysninger direkte eller indirekte til udbyderen. Det bør også omfatte situationer, hvor slutbrugeren giver adgang til oplysninger uden aktivt at afgive disse, f.eks. personoplysninger, herunder IP-adresse, eller andre automatisk genererede oplysninger som f.eks. oplysninger, der indsamles og overføres ved hjælp af en cookie. I overensstemmelse med retspraksis fra Den Europæiske Unions Domstol (EU-Domstolen) vedrørende artikel 57 i TEUF¹ er der også tale om betaling som omhandlet i TEUF, selv om tjenesteudbyderen ikke modtager betaling af modtageren af tjenesteydelsen, men i stedet af tredjemand. Begrebet betaling bør derfor også omfatte situationer, hvor slutbrugeren udsættes for reklamer som betingelse for at få adgang til en tjeneste, og situationer, hvor tjenesteudbyderen omsætter personoplysninger, som vedkommende har indsamlet, i penge i overensstemmelse med forordning (EU) 2016/679.

¹ Domstolens dom af 26. april 1988, Bond van Adverteerders m.fl. mod den nederlandske stat, sag C-352/85, ECLI: EU:C:1988:196.

- (17) Interpersonelle kommunikationstjenester er tjenester, der muliggør kommunikation mellem personer og interaktiv udveksling af oplysninger, og omfatter tjenester som traditionelle taleopkald mellem to personer, men også alle former for e-mail, beskedtjenester og gruppechat. Interpersonelle kommunikationstjenester omfatter kun kommunikation mellem et afgrænset, dvs. ikke potentielt ubegrænset, antal fysiske personer, der bestemmes af afsenderen af kommunikationen. Kommunikation, der involverer juridiske personer, bør falde inden for definitionen i de tilfælde, hvor fysiske personer handler på vegne af disse juridiske personer eller er involveret på mindst én side af kommunikationen. Interaktiv kommunikation indebærer, at tjenesten giver modtageren af oplysningerne mulighed for at svare. Tjenester, der ikke opfylder disse krav, såsom lineær spredning, video on demand, websteder, sociale netværk, blogs eller udveksling af oplysninger mellem maskiner, bør ikke betragtes som interpersonelle kommunikationstjenester. En tjeneste bør under særlige omstændigheder ikke betragtes som en interpersonel kommunikationstjeneste, når den interpersonelle og interaktive kommunikationsmulighed udgør en mindre og rent accessorisk funktion, der er knyttet til en anden tjeneste, og som af objektive tekniske grunde ikke kan anvendes uden den primære tjeneste, og hvis integration i den primære tjeneste ikke er et middel til at omgå anvendelsen af reglerne for elektroniske kommunikationstjenester. Da begreberne "mindre" og "rent accessorisk" udgør en undtagelse fra definitionen, bør de fortolkes snævert og fra et objektivt slutbrugerperspektiv. En interpersonel kommunikationsfunktion kan betragtes som mindre, hvis dens objektive nytte for en slutbruger er meget begrænset, og hvis den i virkeligheden knap nok anvendes af slutbrugerne. Et eksempel på en funktion, der kunne anses for at falde uden for anvendelsesområdet for definitionen på interpersonelle kommunikationstjenester, kunne i princippet være en kommunikationskanal i forbindelse med onlinespil, alt afhængigt af egenskaberne ved tjenestens kommunikationsmulighed.

- (18) Interpersonelle kommunikationstjenester, der anvender numre i en national eller international nummerplan, etablerer forbindelse til offentligt tildelte nummerressourcer. Disse nummerbaserede interpersonelle kommunikationstjenester omfatter både tjenester, der er tildelt slutbrugernumre med henblik på at sikre end-to-end-konnektivitet, og tjenester, der giver slutbrugere mulighed for at få forbindelse til personer, der har fået tildelt sådanne numre. Den blotte anvendelse af et nummer som et identifikationsmiddel bør ikke sidestilles med anvendelse af et nummer til tilslutning til offentligt tildelte numre og bør derfor ikke i sig selv betragtes som tilstrækkelig til, at en tjeneste betragtes som en nummerbaseret interpersonel kommunikationstjeneste. Nummeruafhængige interpersonelle kommunikationstjenester bør kun være underlagt forpligtelser, hvis almenvellet kræver, at der anvendes bestemte reguleringsmæssige forpligtelser for alle typer interpersonelle kommunikationstjenester, uanset om de anvender numre til at udbyde deres tjeneste eller ej. Det er rimeligt at behandle nummerbaserede interpersonelle kommunikationstjenester anderledes, da de deltager i, og dermed også nyder godt af, et offentligt garanteret interoperabelt økosystem.
- (19) Et nettermineringspunkt (NTP) udgør i reguleringsøjemed en grænse mellem regelsættet for elektroniske kommunikationsnet og tjenester på den ene side og reguleringen af teleterminaludstyr på den anden. Det er de nationale tilsynsmyndigheders ansvar at fastlægge nettermineringspunkternes placering. På baggrund af de nationale tilsynsmyndigheders praksis og i betragtning af de mange forskellige fastnettopologier og trådløse topologier bør Sammenslutningen af Europæiske Tilsynsmyndigheder inden for Elektronisk Kommunikation ("BEREC") i tæt samarbejde med Kommissionen vedtage retningslinjer for fælles tilgang til identifikation af nettermineringspunktet i overensstemmelse med dette direktiv fastlægges i de forskellige konkrete tilfælde.

- (20) Den tekniske udvikling gør det muligt for slutbrugerne at få adgang til beredskabstjenester, ikke kun ved taleopkald, men også ved hjælp af andre interpersonelle kommunikationstjenester. Begrebet alarmkommunikation bør derfor omfatte alle de interpersonelle kommunikationstjenester, der gør det muligt at få adgang til sådanne beredskabstjenester. Det bygger på begreber, der allerede er fastlagt i EU-retten, nemlig en alarmcentral og den mest passende alarmcentral som defineret i Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2015/758¹ og "beredskabstjeneste" som defineret i Kommissionens delegerede forordning (EU) nr. 305/2013².
- (21) De nationale tilsynsmyndigheders og andre kompetente myndigheders tiltag bør være baseret på et harmoniseret sæt af målsætninger og principper, og de bør, når det er nødvendigt, koordinere deres tiltag med myndighederne i andre medlemsstater og med BEREC, når de udfører deres opgaver i henhold til nærværende regelsæt.
- (22) De opgaver, som er tildelt de kompetente myndigheder i henhold til dette direktiv, bidrager til gennemførelsen af mere generelle politikker inden for områderne kultur, beskæftigelse, miljø, social samhørighed samt by- og landsplanlægning.

¹ Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2015/2015 af 29. april 2015 om typogodkendelseskrav for indførelse af et køretøjsmonteret eCall-system, der er baseret på 112-tjenesten, og om ændring af direktiv 2007/46/EF (EUT L 123 af 19.5.2015, s. 77).

² Kommissionens forordning (EU) nr. 305/2013 af 26. november 2012 om supplerende Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2010/40/EU for så vidt angår harmoniseret tilrådighedsstillelse af et interoperabelt EU-dækkende eCall-system (EUT L 91 af 3.4.2013, s. 1).

- (23) Regelsættet bør ud over de eksisterende tre hovedmålsætninger om at fremme konkurrence, det indre marked og slutbrugernes interesser forfølge endnu et mål, der vedrører konnektivitet og udtrykkes i resultater: udbredt adgang til og ibrugtagning af net med meget høj kapacitet for alle unionsborgere og Unionens virksomheder på grundlag af rimelige priser og valgmuligheder, effektiv og fair konkurrence, åben innovation, effektiv udnyttelse af radiofrekvenser, fælles regler og forudsigelige reguleringstilgange på det indre marked samt de nødvendige sektorspecifikke regler til beskyttelse af unionsborgernes interesser. For medlemsstaterne, de nationale tilsynsmyndigheder og andre kompetente myndigheder samt interessenter betyder dette konnektivitetsmål på den ene side, at de skal sigte mod net med størst mulig kapacitet og tjenester, der er økonomisk bæredygtige inden for et bestemt område, og på den anden side, at de skal tilstræbe territorial samhørighed gennem konvergens for så vidt angår den kapacitet, der er til rådighed i forskellige områder.

- (24) Fremskridt hen imod opfyldelsen af de generelle mål i dette direktiv bør understøttes af et robust system til Kommissionens løbende evaluering og benchmarking af medlemsstaterne for så vidt angår tilgængeligheden af net med meget høj kapacitet hos alle større socioøkonomiske drivkræfter som f.eks. skoler, transportknudepunkter og større udbydere af offentlige tjenester såvel som stærkt digitaliserede virksomheder, tilgængeligheden af uafbrudt 5G-dækning i byområder og langs store landtransportveje samt tilgængeligheden til alle husstande i hver medlemsstat af elektroniske kommunikationsnet, der kan yde mindst 100Mbit/s, og som hurtigt kan opgraderes til gigabithastigheder. Med henblik herpå bør Kommissionen fortsætte med at overvåge medlemsstaternes resultater, herunder indekser, der sammenfatter relevante indikatorer for Unionens digitale resultater og følger udviklingen i medlemsstaternes digitale konkurrenceevne, såsom indekset over den digitale økonomi og det digitale samfund, og om nødvendigt udarbejde nye metoder og nye objektive, konkrete og målbare kriterier for benchmarking af medlemsstaternes effektivitet.

- (25) Princippet om, at medlemsstaterne bør anvende EU-retten på en teknologineutral måde, dvs. at en national tilsynsmyndighed eller anden kompetent myndighed hverken bør påtvinge eller diskriminere til fordel for brugen af en bestemt type teknologi, udelukker ikke, at der, når det er berettiget for at nå målene for regelsættet, tages rimelige skridt til at fremme visse specifikke tjenester, som f.eks. digitalt tv, som et middel til øget radiofrekvenseffektivitet. Endvidere udelukker dette princip ikke, at der tages hensyn til, at visse transmissionsmedier har fysiske egenskaber og arkitekturtræk, der kan være overlegne med hensyn til tjenestekvalitet, kapacitet, vedligeholdelsesomkostninger, energieffektivitet, forvaltningsmæssig fleksibilitet, pålidelighed, robusthed og skalerbarhed og i sidste ende præstationer, hvilket kan afspejles i de skridt, der tages med henblik på forfølgelsen af de forskellige reguleringsmål.
- (26) Der bør tilskyndes til både reelle investeringer og konkurrence, som går hånd i hånd, således at økonomisk vækst, innovation og forbrugernes valgmuligheder øges.

- (27) Konkurrencen fremmes bedst ved at sikre et økonomisk effektivt niveau for investering i nye og eksisterende infrastrukturer, suppleret med regulering, hvor det måtte være nødvendigt, for at opnå effektiv konkurrence i detailleret. Et effektivt infrastrukturbaseret konkurrenceniveau findes, når infrastrukturoverlapningen er af et omfang, der betyder, at investorer kan forventes at opnå et rimeligt udbytte på baggrund af fornuftige forventninger til udviklingen i markedsandele.
- (28) Det er nødvendigt at skabe passende incitamenter for investering i nye net med meget høj kapacitet, der støtter innovationen i forbindelse med indholdsrigge internettjenester og styrker Unionens internationale konkurrenceevne. Sådanne net har et enormt potentiale til at give forbrugerne og erhvervslivet i hele Unionen fordele. Det er derfor afgørende at fremme bæredygtige investeringer i udviklingen af disse nye net, idet man fastholder konkurrencen, da der fortsat er flaskehalse og adgangsbarrierer på infrastrukturniveau, og øger forbrugernes valgmuligheder gennem forudsigelighed og sammenhæng i reguleringen.

- (29) Målet er gradvis at mindske mængden af forhåndsregulerende sektorspecifikke bestemmelser, efterhånden som konkurrencen på markederne udvikler sig, og i sidste instans at sikre, at den elektroniske kommunikation reguleres udelukkende gennem konkurrenceretten. Da markederne for elektronisk kommunikation har udvist stærk konkurrencedynamik de seneste år, er det meget vigtigt, at forhåndsregulerede forpligtelser kun benyttes, hvor der ikke er effektiv og bæredygtig konkurrence på de relevante markeder. Sigtet med forhåndsregulering er at opnå fordele for slutbrugerne ved at sikre effektiv konkurrence på detailmarkederne på et varigt grundlag. Forpligtelser på engrosniveau bør indføres, hvis konkurrencen på et eller flere detailmarkeder sandsynligvis ikke vil blive effektiv uden sådanne forpligtelser. Navnlig i betragtning af de forventede fremskridt med hensyn til innovation og konkurrence er det sandsynligt, at de nationale tilsynsmyndigheder gennem markedsanalyseprocessen gradvist kan konstatere, at der findes konkurrencedygtige detailmarkeder, også selv om der ikke reguleres på engrosniveau. I et sådant tilfælde bør den nationale tilsynsmyndighed konkludere, at det ikke længere er nødvendigt at regulere på engrosniveau, og foretage en vurdering af det tilsvarende relevante engrosmarked med henblik på at tilbagetrække forhåndsreguleringen. I den forbindelse bør den nationale tilsynsmyndighed tage hensyn til eventuelle løftestangseffekter mellem engrosmarkeder og relaterede detailmarkeder, hvilket kan kræve, at adgangsbarrierer på infrastrukturniveau fjernes med henblik på at sikre langsigtet konkurrence på detailniveau.

- (30) Elektronisk kommunikation er ved at blive uundværlig for et stigende antal sektorer. Tingenes internet er et eksempel på, hvordan overføring af radiosignaler, der er grundlaget for elektronisk kommunikation, er i stadig udvikling og påvirker den samfundsmæssige og forretningsmæssige virkelighed. For at vi kan drage størst mulig fordel af denne udvikling, er det afgørende, at der indføres og tages hensyn til nye trådløse kommunikationsteknologier og -applikationer i radiofrekvensforvaltningen. Da andre teknologier og applikationer, der anvender radiofrekvenser, også er genstand for stigende efterspørgsel og kan styrkes ved integration af eller kombination med elektronisk kommunikation, bør radiofrekvensforvaltningen, hvor det er hensigtsmæssigt, følge en tværsektoriel tilgang for at sikre en mere effektiv udnyttelse af radiofrekvenserne.
- (31) Strategisk planlægning, samordning og i givet fald harmonisering på EU-plan kan medvirke til at sikre, at radiofrekvensbrugerne får fuldt udbytte af fordelene ved det indre marked, og at Unionens interesser forsvares effektivt på globalt plan. Derfor bør det være muligt at vedtage flerårige radiofrekvenspolitikprogrammer, hvor det er hensigtsmæssigt. Det første af sådanne programmer blev fastlagt ved Europa-Parlamentets og Rådets afgørelse nr. 243/2012/EU¹, som fastlægger politiske retningslinjer og målsætninger for den strategiske planlægning og harmonisering af brugen af radiofrekvenser i Unionen. Det bør være muligt for disse politiske retningslinjer og målsætninger at indeholde henvisninger til den adgang til og den effektive udnyttelse af radiofrekvenser, der er en forudsætning for etableringen af et funktionsdygtigt indre marked, i overensstemmelse med dette direktiv.

¹ Europa-Parlamentets og Rådets afgørelse nr. 243/2012/EU af 14. marts 2012 om indførelse af et flerårigt radiofrekvenspolitikprogram (EUT L 81 af 21.3.2012, s. 7).

- (32) Landegrænser bliver i stigende grad irrelevante for fastlæggelsen af, hvordan frekvensressourcerne udnyttes optimalt. Ubegrundede forskelle mellem de nationale politikker medfører øgede omkostninger og tabte markedsmuligheder for frekvensbrugerne og forsinker innovationen til skade for et velfungerende indre marked og forbrugerne og økonomien som helhed.
- (33) Bestemmelserne om radiofrekvensforvaltning i dette direktiv bør være i overensstemmelse med arbejdet i internationale og regionale organisationer, der beskæftiger sig med radiofrekvensforvaltning, såsom Den Internationale Telekommunikationsunion (ITU) og Den Europæiske Konference af Post- og Teleadministrationer (CEPT), for at sikre en effektiv forvaltning og harmonisering af radiofrekvensanvendelsen i hele Unionen og mellem medlemsstaterne og andre medlemmer af ITU.
- (34) I overensstemmelse med princippet om adskillelse af regulerings- og driftsopgaver bør medlemsstaterne, for at sikre de nationale tilsynsmyndigheders og andre kompetente myndigheders uvildige afgørelser, garantere disses uafhængighed. Dette krav om uafhængighed berører hverken medlemsstaternes institutionelle autonomi og forfatningsmæssige forpligtelser eller princippet om neutralitet i forhold til de ejendomsretlige ordninger i medlemsstaterne, jf. artikel 345 i TEUF. De nationale tilsynsmyndigheder og andre kompetente myndigheder bør råde over de nødvendige personale- og ekspertressourcer samt økonomiske midler til at udføre deres opgaver.

- (35) Visse opgaver i henhold til direktivet som f.eks. forhåndsregulering af markedet, herunder indførelse af forpligtelser vedrørende adgang og samtrafik og bilæggelse af tvister mellem virksomheder, bør kun varetages af de nationale tilsynsmyndigheder, dvs. organer, som er uafhængige af både sektoren og enhver ydre indblanding i form af politisk pres.
- Medmindre andet er fastsat, bør medlemsstaterne kunne tildele andre tilsynsopgaver, der er fastsat i dette direktiv, til enten de nationale tilsynsmyndigheder eller andre kompetente myndigheder. Under gennemførelsen bør medlemsstaterne fremme stabiliteten af de nationale tilsynsmyndigheders kompetencer med hensyn til tildelingen af de opgaver, der fulgte af gennemførelsen af Unionens rammebestemmelser for elektronisk kommunikation som ændret i 2009, navnlig opgaverne vedrørende markeds konkurrence eller markedsadgang. Hvis opgaver er tildelt andre kompetente myndigheder, bør disse andre kompetente myndigheder tilstræbe at høre de nationale tilsynsmyndigheder, inden de træffer en afgørelse. I henhold til princippet om godt samarbejde bør de nationale tilsynsmyndigheder og andre kompetente myndigheder udveksle oplysninger med henblik på udøvelsen af deres opgaver.

- (36) Dette direktiv indeholder ingen materielle bestemmelser om åben internetadgang eller roaming og berører ikke fordelingen af beføjelser til de nationale tilsynsmyndigheder i Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 531/2012¹ og i forordning (EU) 2015/2120. På den anden side fastsætter dette direktiv endvidere, at de nationale tilsynsmyndigheder er kompetente med henblik på vurdering og nøje overvågning af markedsadgang og konkurrencespørgsmål, der potentielt påvirker slutbrugeres ret til åben internetadgang.

¹ Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 531/2012 af 13. juni 2012 om roaming på offentlige mobilkommunikationsnet i Unionen (omarbejdning) (EUT L 172 af 30.6.2012, s. 10).

- (37) De nationale tilsynsmyndigheders uafhængighed blev styrket i forbindelse med revisionen af rammebestemmelserne for elektronisk kommunikation, der blev gennemført i 2009, så de kan anvende regelsættet med større gennemslagskraft, og deres autoritet og forudsigeligheden i deres afgørelser øges. Til dette formål måtte det udtrykkelig fastsættes i national ret, at den nationale tilsynsmyndighed i udførelsen af sine opgaver er beskyttet mod indblanding udefra og politisk pres, der kan forhindre en uafhængig vurdering af de sager, den skal behandle. En sådan påvirkning udefra gør en instans, der medvirker i den nationale lovgivningsproces, uegnet til at fungere som tilsynsmyndighed under regelsættet. Derfor måtte der på forhånd opstilles regler for, på hvilket grundlag ledelsen for en national tilsynsmyndighed kan afskediges, så enhver rimelig tvivl om tilsynsmyndighedens uafhængighed og upåvirkelighed over for eksterne faktorer fjernes. For at undgå vilkårlige afskedigelser bør medlemmer, der afskediges, have ret til at anmode om, at de kompetente retsinstanser efterprøver, om der foreligger en gyldig grund til afskedigelserne, jf. de grunde, der betragtes som gyldige i henhold til dette direktiv. Sådanne afskedigelser bør kun begrundes i medlemmets personlige eller faglige kvalifikationer. Det er vigtigt, at de nationale tilsynsmyndigheder har deres eget budget, der navnlig sætter dem i stand til at ansætte tilstrækkeligt kvalificeret personale. Af hensyn til åbenhed i forvaltningen bør dette budget hvert år offentliggøres. Inden for rammerne af deres budget bør de nationale tilsynsmyndigheder kunne forvalte deres personalemæssige og økonomiske ressourcer i fuld uafhængighed. For at sikre upartiskhed bør medlemsstater, der stadig ejer eller kontrollerer virksomheder, som gennem administrationsgebyrer bidrager til den nationale tilsynsmyndigheds eller andre kompetente myndigheders budget, sikre, at der er effektiv strukturel adskillelse mellem aktiviteterne i forbindelse med ejerskab eller kontrol og udøvelsen af kontrol over budgettet.

- (38) Det er nødvendigt yderligere at styrke de nationale tilsynsmyndigheders uafhængighed for at sikre, at deres ledelse og medlemmer er upåvirkelige over for pres udefra, ved at fastsætte mindstekrav til, hvilke kvalifikationer disse skal have for at kunne udnævnes, og en minimumsvarighed for deres mandat. For at afhjælpe risikoen for, at tilsynsmyndighederne varetager interesser i sektoren ("regulatory capture"), sikre kontinuitet og styrke uafhængigheden bør medlemsstaterne desuden overveje at begrænse muligheden for at forny mandatet for ledelsen eller bestyrelsesmedlemmerne og oprette en passende rotationsordning for bestyrelsen og den øverste ledelse. Dette kan være f.eks. gøres ved at udnævne de første medlemmer af det kollegiale organ for forskellige perioder, så de forskellige medlemmers såvel som deres efterfølgeres mandater ikke udløber på samme tidspunkt.
- (39) De nationale tilsynsmyndigheder bør stå til ansvar for den måde, hvorpå de udfører deres opgaver, og bør være forpligtet til at aflægge rapport herom. Denne forpligtelse bør normalt tage form af et krav om årlig rapportering snarere end ad hoc-anmodninger om rapportering, der kan begrænse deres uafhængighed eller hindre dem i udførelsen af deres opgaver, hvis kravene bliver urimeligt omfattende. Ifølge EU-Domstolens retspraksis¹ kan vidtgående eller ubetingede rapporteringskrav indirekte påvirke en myndigheds uafhængighed.
- (40) Medlemsstaterne bør meddele Kommissionen navnene på de nationale tilsynsmyndigheder og andre kompetente myndigheder. For myndigheder, der er kompetente med hensyn til tildeling af tilladelse til at installere faciliteter, bør det være muligt at opfylde meddeleelsespligten ved at henvise til den centrale dokumentationstjeneste, der er oprettet i henhold til Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2014/61/EU².

¹ Navnlig Domstolens dom af 16. oktober 2012, Europa-Kommissionen mod Republikken Østrig, Sag C 614/10, ECLI:EU:C:2012:631.

² Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2014/61/EU af 15. maj 2014 om foranstaltninger for at reducere omkostningerne ved etablering af højhastighedsnet til elektronisk kommunikation (EUT L 155 af 23.5.2014, s. 1).

- (41) Der bør bruges et system, der er så lidt indgribende som muligt, for tilladelser til udbud af elektroniske kommunikationsnet og -tjenester med henblik på at fremme udviklingen af nye kommunikationstjenester og paneuropæiske kommunikationsnet og -tjenester, og så tjenesteudbydere og forbrugerne kan udnytte det indre markeds stordriftsfordele.
- (42) Fordelene ved det indre marked for tjenesteudbydere og slutbrugere kan bedst virkeliggøres ved at anvende generelle tilladelser til elektroniske kommunikationsnet og elektroniske kommunikationstjenester, bortset fra nummeruafhængige interpersonelle kommunikationstjenester, uden at stille krav om udtrykkelige beslutninger eller administrative afgørelser fra nationale tilsynsmyndigheder, og ved at begrænse eventuelle procedurekrav til kun at omfatte en deklaratorisk anmeldelse. Hvis medlemsstaterne stiller krav om, at udbydere af elektroniske kommunikationsnet og -tjenester skal indgive anmeldelse, når de påbegynder deres aktiviteter, bør denne anmeldelse ikke indebære administrationsomkostninger for udbydere, og anmeldelsesformularen kan eventuelt stilles til rådighed via et link på de kompetente myndigheders websted. For at støtte en effektiv koordinering på tværs af grænserne, navnlig hvad angår paneuropæiske operatører, bør BEREC oprette og vedligeholde en database over sådanne anmeldelser. De kompetente myndigheder bør kun fremsende fuldstændige anmeldelser til BEREC. Medlemsstaterne bør ikke forhindre udbud af net eller tjenester på nogen måde, herunder på grund af en ufuldstændig anmeldelse.
- (43) Anmeldelser bør blot bestå i en erklæring om, at udbyderen agter at påbegynde udbud af elektroniske kommunikationsnet eller -tjenester. Udbyderen bør kun forpligtes til at lade erklæringen supplere af de oplysninger, der er opført i dette direktiv. Medlemsstaterne bør ikke pålægge yderligere eller særskilte anmeldelseskrav.

- (44) I modsætning til de øvrige kategorier af elektroniske kommunikationsnet og -tjenester, der er defineret i dette direktiv, gør nummerafhængige interpersonelle kommunikationstjenester ikke brug af offentlige nummerressourcer og deltager ikke i et offentligt garanteret interoperabelt økosystem. Derfor bør denne type tjenester ikke være underlagt den generelle tilladelsesordning.
- (45) Ved tildeling af brugsrettigheder til radiofrekvenser, nummerressourcer eller tilladelse til at installere faciliteter bør de kompetente myndigheder meddele de virksomheder, der får tildelt sådanne rettigheder, de relevante vilkår. Medlemsstaterne bør kunne fastsætte sådanne vilkår for brug af radiofrekvenser i individuelle brugsrettigheder eller i den generelle tilladelse.
- (46) Generelle tilladelser bør kun indeholde vilkår, som udelukkende vedrører den elektroniske kommunikationssektor. De bør ikke omfatte vilkår, som allerede gælder i medfør af anden eksisterende national ret, navnlig vedrørende forbrugerbeskyttelse, der ikke udelukkende vedrører kommunikationssektoren. De kompetente myndigheder bør f.eks. kunne holde virksomheder orienteret om gældende miljøbeskyttelses- samt by- og landsplanlægningskrav. De fastsatte vilkår i den generelle tilladelse har ikke betydning for bestemmelsen af, hvilken lovgivning der finder anvendelse i henhold til Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 593/2008¹.

¹ Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 593/2008 af 17. juni 2008 om lovvalsregler for kontraktlige forpligtelser (Rom I) (EUT L 177 af 4.7.2008, s. 6).

- (47) De vilkår, der kunne knyttes til generelle tilladelser, bør omfatte særlige betingelser vedrørende tilgængelighed for brugere med handicap og offentlige myndigheders og beredskabstjenesters behov for at kommunikere indbyrdes og med offentligheden før, under og efter en større katastrofe.
- (48) Virksomhedernes rettigheder og forpligtelser i henhold til generelle tilladelser må udtrykkeligt angives i disse tilladelser for at sikre ensartet konkurrence i hele Unionen og fremme grænseoverskridende forhandlinger om samtrafik mellem offentlige elektroniske kommunikationsnet.
- (49) Generelle tilladelser berettiger virksomheder, der udbyder elektroniske kommunikationsnet og -tjenester til offentligheden, til at forhandle samtrafik på vilkårene i dette direktiv. Virksomheder, der udbyder elektroniske kommunikationsnet eller -tjenester til andre end offentligheden, kan forhandle samtrafik på kommercielle vilkår.
- (50) Når de kompetente myndigheder fastsætter vilkårene for generelle tilladelser og opkræver administrative gebyrer, bør de tage behørigt hensyn til situationer, hvor elektroniske kommunikationsnet eller -tjenester udbydes af fysiske personer på et nonprofitgrundlag. Elektroniske kommunikationsnet og -tjenester, der ikke udbydes til offentligheden, bør være underlagt færre og mindre krævende vilkår, eller slet ingen, end hvad der er rimeligt for elektroniske kommunikationsnet og -tjenester, der udbydes til offentligheden.

- (51) Hvis virksomheder, der udbyder elektroniske kommunikationsnet og elektroniske kommunikationstjenester i henhold til EU-retten, pålægges særlige forpligtelser som følge af deres udpegning som havende en stærk markedsposition som defineret i dette direktiv, bør disse særlige forpligtelser finde anvendelse adskilt fra de generelle rettigheder og forpligtelser, som gælder i henhold til den generelle tilladelse.
- (52) Det er muligt, at virksomheder, der udbyder elektroniske kommunikationsnet og -tjenester har brug for dokumentation for deres rettigheder i henhold til en generel tilladelse for så vidt angår samtrafik og installation af faciliteter, navnlig for at fremme forhandlinger med regionale eller lokale myndigheder eller med tjenesteudbydere i andre medlemsstater. Derfor bør de kompetente myndigheder forsyne virksomhederne med erklæringer herom enten efter anmodning eller alternativt som automatisk svar på en anmeldelse i henhold til den generelle tilladelse. Sådanne erklæringer bør ikke i sig selv kunne begrunde krav om rettigheder, og hverken rettigheder i medfør af den generelle tilladelse, brugsrettigheder eller udøvelsen af sådanne rettigheder må afhænge af en erklæring.
- (53) Det bør være muligt at opkræve administrationsgebyrer fra virksomheder, der udbyder elektroniske kommunikationstjenester for at finansiere den nationale tilsynsmyndigheds eller andre kompetente myndigheders aktiviteter vedrørende administration af det generelle tilladelsessystem og tildeling af brugsrettigheder. Sådanne gebyrer bør kun dække de reelle administrationsomkostninger ved disse aktiviteter. Med henblik herpå bør det sikres, at de nationale tilsynsmyndigheders og andre kompetente myndigheders indtægter og udgifter er gennemsigtige via årlige opgørelser over de samlede gebyrbeløb, der er opkrævet, og de administrationsomkostninger, der er påløbet, for at virksomhederne kan kontrollere, om der er overensstemmelse mellem dem.

- (54) Ordningerne vedrørende administrationsgebyrer bør ikke fordreje konkurrencen eller skabe hindringer for markedsadgangen. Et generelt tilladelsessystem gør det umuligt at afkræve de enkelte virksomheder administrationsomkostninger og dermed gebyrer, undtagen for tildeling af brugsrettigheder til nummerressourcer, radiofrekvenser og tilladelser til installation af faciliteter. Alle administrationsgebyrer bør være i overensstemmelse med principperne i et generelt tilladelsessystem. Et eksempel på et rimeligt, enkelt og gennemsigtigt alternativ til disse kriterier for opkrævning af gebyrer kunne være en omsætningsafhængig fordelingsnøgle. Hvis administrationsgebyrerne er meget lave, kan enhedsgebyrer eller gebyrer, der kombinerer en enhedssats med et omsætningsafhængigt element, også være hensigtsmæssige. Hvor det generelle tilladelsessystem omfatter virksomheder med meget små markedsandele, f.eks. lokalsamfundsbaseerede netudbydere, eller tjenesteudbydere, hvis forretningsmodel medfører meget begrænsede indtægter, selv hvor der er tale om en væsentlig markedsdækning målt i volumen, bør medlemsstaterne overveje at fastsætte en passende minimumstærskel for pålæggelse af administrationsgebyrer.
- (55) Medlemsstaterne kan være nødt til at ændre de rettigheder, vilkår, procedurer, gebyrer og afgifter, som hænger sammen med generelle tilladelser og brugsrettigheder, i tilfælde hvor det er objektivt velbegrundet. Sådanne påtænkte ændringer bør behørigt meddeles alle berørte parter i god tid, så de har fyldestgørende lejlighed til at udtale sig. Unødvendige procedurer bør undgås i forbindelse med mindre ændringer i eksisterende tilladelser til at installere faciliteter eller i brugsrettigheder til radiofrekvenser eller til nummerressourcer, når disse ændringer ikke berører tredjemands interesser. Ved mindre ændringer af rettigheder og forpligtelser forstås ændringer, som hovedsagelig er af administrativ art og ikke ændrer den generelle tilladelse og de individuelle brugsrettigheder i væsentlig grad og således ikke kan give konkurrencemæssige fordele i forhold til andre virksomheder.

- (56) Under hensyntagen til betydningen af at sikre juridisk forudsigelighed og for at fremme forudsigelighed i reguleringen for at skabe et sikkert miljø for investeringer, navnlig for ny trådløs bredbåndskommunikation, bør enhver begrænsning eller tilbagekaldelse af eksisterende brugsrettigheder til radiofrekvenser eller nummerressourcer eller tilladelser til at installere faciliteter være genstand for forudsigelige og transparente procedurer. Derfor kan der eventuelt indføres strengere krav eller en anmeldelsesordning, navnlig i tilfælde hvor der er tildelt brugsrettigheder efter konkurrenceprægede eller sammenlignende udvælgelsesprocedurer og i tilfælde af harmoniserede radiofrekvensbånd, der skal bruges til trådløse elektroniske bredbåndskommunikationstjenester ("trådløse bredbåndstjenester"). Begrundelser, der henviser til faktisk og effektiv brug af radiofrekvenser og teknologisk udvikling, kunne bygge på de tekniske gennemførelsesforanstaltninger, der er vedtaget i henhold til Europa-Parlamentets og Rådets afgørelse 2002/676/EF¹. Hvis de generelle tilladelser og individuelle brugsrettigheder til radiofrekvenser endvidere skal begrænses, tilbagekaldes eller ændres uden samtykke fra rettighedshaveren, kan dette ske efter høring af de berørte parter, medmindre de foreslåede ændringer er mindre. Da begrænsninger eller tilbagekaldelser af generelle tilladelser eller rettigheder kan have betydelige konsekvenser for deres indehavere, bør de kompetente myndigheder være særligt opmærksomme og foretage en forhåndsvurdering af den potentielle skade, som sådanne foranstaltninger kan forårsage, inden de træffer disse foranstaltninger.

¹ Europa-Parlamentets og Rådets beslutning nr. 676/2002/EF af 7. marts 2002 om et frekvenspolitisk regelsæt i Det Europæiske Fællesskab (frekvenspolitikbeslutningen) (EUT L 108 af 24.4.2002, s. 1).

- (57) De nationale tilsynsmyndigheder, andre kompetente myndigheder og BEREC må, for at kunne udføre deres opgaver effektivt, indsamle oplysninger fra markedets aktører, herunder en vurdering af, om de generelle vilkår og betingelser er i overensstemmelse med dette direktiv uden at suspendere anvendelsen af disse vilkår og betingelser i forbindelse med vurderingen. Undtagelsesvis kan det også være nødvendigt at indhente oplysninger fra andre virksomheder, der er aktive i sektorer tæt knyttet til den elektroniske kommunikationssektor, herunder indholdsudbydere, som ligger inde med oplysninger, der kan være nødvendige, for at de kan udføre deres opgaver i henhold til EU-retten. Det kan også være nødvendigt at indsamle sådanne oplysninger på Kommissionens vegne, således at den kan opfylde sine forpligtelser i henhold til EU-retten. Anmodninger om oplysninger bør stå i et rimeligt forhold til formålet og bør ikke påføre virksomhederne urimelige byrder. De oplysninger, der indsamles af de nationale tilsynsmyndigheder og andre kompetente myndigheder, bør, medmindre de i henhold til nationale regler om aktindsigt er fortrolige samt med forbehold af EU-regler og national regler om kommerciel fortrolighed, være offentligt tilgængelige.

- (58) For at sikre, at de nationale tilsynsmyndigheder udfører deres tilsynsopgaver effektivt, bør de oplysninger, som de indsamler, omfatte regnskabsoplysninger om de detailmarkeder, der er knyttet til engrosmarkeder, hvor en virksomhed er udpeget som havende en stærk markedsposition, og som derfor reguleres af den nationale tilsynsmyndighed. Endvidere bør oplysningerne omfatte data, der sætter den nationale tilsynsmyndighed i stand til at vurdere overholdelsen af de vilkår, der er knyttet til brugsrettigheder og de mulige følger af planlagte opgraderinger eller ændringer i nettopologien for udviklingen i konkurrencen eller for engrosprodukter, der stilles til rådighed for andre parter. Oplysninger om overholdelse af de dækningsforpligtelser, der er knyttet til brugsrettigheder til radiofrekvenser, er afgørende for at sikre fuldstændighed i de geografiske undersøgelser af netudrulning. I den forbindelse bør den kompetente myndighed kunne kræve, at der afgives oplysninger opdelt efter lokalområder med en granularitet, der er tilstrækkelig til at foretage en geografisk undersøgelse af netudrulningen.
- (59) For at lette byrden af indberetnings- og informationsforpligtelser for net- og tjenesteudbydere og de berørte kompetente myndigheder bør disse krav være forholdsmæssigt afpassede, objektivt berettigede og begrænset til det strengt nødvendige. Navnlig bør gentagne anmodninger fra den kompetente myndighed og fra BEREC om de samme oplysninger samt krav om systematisk og jævnlig dokumentation for overholdelsen af samtlige vilkår for den generelle tilladelse eller brugsrettigheden undgås. Virksomhederne bør være bekendt med, hvad de oplysninger, de anmodes om at fremlægge, skal bruges til. Fremlæggelse af oplysninger bør ikke være en betingelse for markedsadgang. Til statistiske formål kan der stilles krav om, at udbydere af elektroniske kommunikationsnet og -tjenester skal indgive anmeldelse, når deres aktiviteter ophører.

- (60) Dette direktiv bør hverken berøre medlemsstaternes forpligtelse til at fremlægge enhver oplysning, som er nødvendig for at forsvare Unionens interesser i forbindelse med internationale aftaler, eller indberetningskrav i ret, der ikke er specifik for sektoren for elektronisk kommunikation, f.eks. konkurrenceretten.
- (61) Det er muligt at udveksle oplysninger, der af en kompetent myndighed betragtes som fortrolige i henhold til EU-regler og nationale regler om kommerciel fortrolighed og beskyttelse af personoplysninger, med Kommissionen, BEREC og andre myndigheder, hvis det er nødvendigt for anvendelsen af national ret, der gennemfører dette direktiv. De udvekslede oplysninger bør begrænses til, hvad der er relevant og rimeligt under hensyn til formålet med udvekslingen.

- (62) Bredbåndsnettene til elektronisk kommunikation bliver stadig mere forskelligartede med hensyn til teknologi, topologi, de anvendte medier og ejendomsforholdene. Reguleringstiltag skal derfor bygge på detaljerede oplysninger vedrørende netudrulningen for at være effektiv og målrettet mod de områder, hvor der er behov for regulering. Disse oplysninger er afgørende for at fremme investeringer, øge konnektiviteten i hele Unionen og formidle oplysninger til alle relevante myndigheder og borgerne. De bør omfatte undersøgelser om både udrulning af net med meget høj kapacitet og væsentlige opgraderinger eller udvidelser af eksisterende kobbernet eller andre net, der muligvis ikke i alle henseender har samme præstationsegenskaber som net med meget høj kapacitet, f.eks. udrulning af fibernet til gadeskabet, kombineret med aktive teknologier som vectoring. De relevante prognoser bør vedrøre perioder på op til tre år. Detaljeringsgraden og den territoriale granularitet i de oplysninger, som de kompetente myndigheder bør indsamle, bør være afstemt efter det specifikke mål for reguleringen og være tilstrækkelig til at opfylde de reguleringsmæssige formål. Derfor vil størrelsen af den territoriale enhed også variere fra medlemsstat til medlemsstat afhængigt af de reguleringsmæssige behov under de særlige nationale omstændigheder og af, hvilke oplysninger der er til rådighed lokalt. I de fleste tilfælde vil niveau 3 i nomenklaturen for statistiske regionale enheder (NUTS) sandsynligvis ikke være en tilstrækkelig lille territorial enhed.

De nationale tilsynsmyndigheder og andre kompetente myndigheder bør følge BEREC's retningslinjer for bedste praksis i forbindelse med en sådan opgave, og disse retningslinjer vil kunne trække på erfaringerne fra de nationale tilsynsmyndigheders og/eller andre kompetente myndigheders gennemførelse af geografiske undersøgelser af netudrulningen. Uden at det berører kravet om kommerciel fortrolighed, bør de kompetente myndigheder, hvis oplysningerne ikke allerede er tilgængelige på markedet, stille de data, der er indsamlet i disse undersøgelser, direkte til rådighed i et åbent format i overensstemmelse med Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2003/98/EF¹ og uden begrænsninger med hensyn til videreanvendelse, og de bør stille værktøjer til at fastslå tjenestekvaliteten til rådighed for slutbrugerne for at bidrage til øget bevidsthed om de tilgængelige konnektivitetstjenester. I forbindelse med indsamlingen af disse oplysninger bør alle berørte myndigheder respektere fortrolighedsprincippet og undgå at skabe konkurrencemæssige ulemper for virksomheder.

¹ Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2003/98/EF af 17. november 2003 om videreanvendelse af den offentlige sektors information (EUT L 345 af 21.12.2003, s. 90).

- (63) Mindskelse af den digitale kløft i Unionen er afgørende, hvis alle Unionens borgere skal have adgang til internettjenester og digitale tjenester. Med henblik herpå bør de relevante myndigheder i tilfælde af specifikke og veldefinerede områder have mulighed for at opfordre virksomheder og offentlige myndigheder til at erklære, at de har til hensigt at udrulle net med meget høj kapacitet i disse områder, ved at give dem tilstrækkelig tid til at fremlægge et velovervejet svar. Oplysningerne i prognoserne bør afspejle de økonomiske udsigter for sektoren for elektronisk kommunikation og virksomheders investeringsplaner på det tidspunkt, hvor oplysningerne er indsamlet, så det er muligt at kortlægge konnektiviteten i forskellige områder. Hvis en virksomhed eller offentlig myndighed erklærer, at den har til hensigt at foretage udrulning i et område, bør den nationale tilsynsmyndighed eller en anden kompetent myndighed kunne kræve, at andre virksomheder og offentlige myndigheder erklærer, hvorvidt de agter at udrulle net med meget høj kapacitet eller væsentligt opgradere eller udvide deres net, så det kan yde en downloadhastighed på mindst 100 Mbit/s i dette område. Denne procedure vil skabe gennemsigtighed for de virksomheder og offentlige myndigheder, der har tilkendegivet interesse i udrulning i det pågældende område, hvormed de ved udformningen af deres forretningsplaner kan vurdere den sandsynlige konkurrence, de vil møde fra andre net. Den positive virkning af en sådan gennemsigtighed afhænger af, om markedsdeltagerne svarer sandfærdigt og i god tro.

- (64) Markedsdeltagerne kan ændre deres udrulningsplaner af uforudsete, objektive og berettigede årsager, men de kompetente myndigheder bør gribe ind, herunder hvis offentlige midler er berørt, og om nødvendigt pålægge sanktioner, hvis de forsætligt eller som følge af grov uagtsomhed har modtaget vildledende, fejlagtige eller ufuldstændige oplysninger fra en virksomhed eller offentlig myndighed. Med henblik på anvendelsen af de relevante bestemmelser om sanktioner bør grov uagtsomhed henvise til en situation, hvor en virksomhed eller en offentlig myndighed giver vildledende, fejlagtige eller ufuldstændige oplysninger som følge af dens adfærd eller intern organisation, der ligger væsentligt under fornøden omhu i forbindelse med de afgivne oplysninger. Grov uagtsomhed bør ikke kræve, at virksomheden eller den offentlige myndighed er vidende om, at de afgivne oplysninger er vildledende, fejlagtige eller ufuldstændige, men snarere at vedkommende burde have haft kendskab til det, hvis den havde handlet eller var organiseret med fornøden omhu. Det er vigtigt, at sanktionerne er tilstrækkeligt afskrækkende i lyset af den negative indvirkning på konkurrencen og på offentligt finansierede projekter. Bestemmelserne om sanktioner bør ikke berøre retten til at kræve erstatning for skader i henhold til national ret.
- (65) For at sikre forudsigelige investeringsbetingelser bør de kompetente myndigheder kunne meddele virksomheder og offentlige myndigheder, der tilkendegiver interesse i udrulning af net med meget høj kapacitet, om der er foretaget eller planlagt andre typer netopgraderinger, herunder med downloadhastigheder på under 100 Mbit/s, i det pågældende område.

- (66) Det er vigtigt, at de nationale tilsynsmyndigheder og andre kompetente myndigheder hører alle interesserede parter om påtænkte afgørelser, giver dem tilstrækkelig tid under hensyn til sagens kompleksitet til at fremsætte kommentarer og tager hensyn til disse kommentarer, før de træffer endelig afgørelse. For at sikre, at afgørelser på nationalt plan ikke får negative følger for det indre markeds funktion eller for andre af TEUF's målsætninger, bør de nationale tilsynsmyndigheder desuden underrette Kommissionen og andre nationale tilsynsmyndigheder om visse udkast til afgørelser, så disse får mulighed for at kommentere dem. Det er rimeligt, at de kompetente myndigheder hører de interesserede parter i de tilfælde, der er fastsat i dette direktiv, om alle udkast til foranstaltninger med konsekvenser for handelen mellem medlemsstaterne.
- (67) Det er i et konkurrencebaseret miljø vigtigt, at der tages hensyn til de berørte parter, herunder brugernes og forbrugernes, synspunkter. Medlemsstaterne bør tilrettelægge en passende høringsmekanisme for at tage behørigt hensyn til borgernes interesser. En sådan mekanisme kunne involvere et organ, som uafhængigt af den nationale tilsynsmyndighed og af tjenesteudbyderne udfører forskning for så vidt angår forbrugerrelaterede spørgsmål, eksempelvis forbrugeradfærd og mekanismer for leverandørskift, og som fungerer i åbenhed og leverer bidrag til de eksisterende mekanismer for høring af de berørte parter. Desuden kan der indføres en mekanisme, med det formål at muliggøre et passende samarbejde om spørgsmål vedrørende fremme af lovligt indhold. Samarbejdsprocedurer, der indføres ved hjælp af en sådan mekanisme, bør imidlertid ikke kunne benyttes til systematisk overvågning af brug af internettet.

- (68) Udenretslig tvistbilæggelse kan være et hurtigt og omkostningseffektivt middel for slutbrugerne til at håndhæve deres rettigheder, navnlig for forbrugere, mikrovirksomheder og små virksomheder, som defineret i bilaget til Kommissionens henstilling 2003/361/EF¹. Medlemsstaterne bør give mulighed for, at den nationale tilsynsmyndighed eller anden kompetent myndighed med ansvar for eller mindst et uafhængigt organ med dokumenteret ekspertise i at håndtere slutbrugerrettigheder kan fungere som en alternativ tvistbilæggelsesinstans. Med hensyn til tvistbilæggelse af denne art bør myndighederne ikke være underlagt nogen instrukser. Da mange medlemsstater har indført tvistbilæggelsesprocedurer også for slutbrugere, der ikke er forbrugere, og som ikke er omfattet af Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2013/11/EU², er det rimeligt at fastholde den sektorspecifikke tvistbilæggelsesprocedure for både forbrugere og, hvor medlemsstaterne udvider proceduren, andre slutbrugere, navnlig mikrovirksomheder og små virksomheder. For så vidt angår udenretslig tvistbilæggelse bør medlemsstaterne kunne opretholde eller indføre strengere bestemmelser end dem, der er fastsat i direktiv 2013/11/EU, for at sikre et højere forbrugerbeskyttelsesniveau.

¹ Kommissionens henstilling 2003/361/EF af 6. maj 2003 om definitionen af mikrovirksomheder, små og mellemstore virksomheder (EUT L 124 af 20.5.2003, s. 36).

² Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2013/11/EU af 21. maj 2013 om alternativ tvistbilæggelse i forbindelse med tvister på forbrugerområdet og om ændring af forordning (EF) nr. 2006/2004 og direktiv 2009/22/EF (direktiv om ATB på forbrugerområdet) (EUT L 165 af 18.6.2013, s. 63).

- (69) Hvis der opstår en tvist mellem virksomheder i én medlemsstat på et område, der er omfattet af dette direktiv, f.eks. vedrørende forpligtelser i forbindelse med adgang og samtrafik eller metoder til overførsel af slutbrugerfortegnelser, bør den forurettede part, der har forhandlet i god tro, men ikke har kunnet nå til enighed med modparten, kunne anmode den nationale tilsynsmyndighed om at afgøre tvisten. De nationale tilsynsmyndigheder bør kunne pålægge parterne en løsning. Når en national tilsynsmyndighed deltager i bilæggelsen af en tvist mellem udbydere af elektroniske kommunikationsnet eller -tjenester eller tilhørende faciliteter i en medlemsstat, bør den søge at sikre, at de forpligtelser, der følger af dette direktiv, overholdes.
- (70) Ud over den klageadgang, der følger af EU-retten eller national ret, er der behov for en enkel procedure, der efter anmodning af en af tvistens parter sættes i gang for at bilægge grænseoverskridende tvister mellem virksomheder, der udbyder eller har tilladelse til at udbyde elektroniske kommunikationstjenester i forskellige medlemsstater.
- (71) En vigtig opgave for BEREC er i givet fald at vedtage udtalelser i forbindelse med tvister mellem parter i forskellige medlemsstater. De nationale tilsynsmyndigheder bør derfor i sådanne sager tage fuldt hensyn til BEREC's udtalelse, når de pålægger en virksomhed forpligtelser eller på anden vis bilægger tvisten.

- (72) Manglende koordinering mellem medlemsstaterne i forbindelse med tilrettelæggelse af brugen af radiofrekvenser på deres område kan, hvis den ikke afhjælpes ved bilaterale forhandlinger mellem medlemsstaterne, skabe store interferensproblemer med alvorlige konsekvenser for udviklingen af det digitale indre marked. Medlemsstaterne bør træffe alle nødvendige foranstaltninger for at undgå grænseoverskridende og skadelig interferens mellem sig. Frekvenspolitikgruppen, der blev nedsat ved Kommissionens afgørelse 2002/622/EF¹, bør pålægges at støtte den nødvendige koordinering på tværs af landegrænserne og være det udpegede forum for bilæggelse af tvister mellem medlemsstaterne om grænseoverskridende spørgsmål. På grundlag af Frekvenspolitikgruppens løsningsforslag er en gennemførelsesforanstaltning i visse tilfælde nødvendig for definitivt at løse et problem med grænseoverskridende interferens eller for at håndhæve en koordineret løsning, der er aftalt af to eller flere medlemsstater i bilaterale forhandlinger, på et EU-retligt grundlag. Manglende koordinering mellem medlemsstaterne og Unionens nabolande kan også skabe store interferensproblemer. Medlemsstaterne bør træffe passende foranstaltninger for at undgå grænseoverskridende og skadelig interferens med Unionens nabolande og samarbejde med hinanden til dette formål. Efter anmodning fra medlemsstater, der er berørt af grænseoverskridende interferens fra tredjelande, bør Unionen give sin fulde støtte til disse medlemsstater.

¹ Kommissionens afgørelse 2002/622/EF af 26. juli 2002 om nedsættelse af en frekvenspolitikgruppe (EUT L 198 af 27.7.2002, s. 49).

- (73) Frekvenspolitikgruppen er en rådgivende gruppe på højt plan i Kommissionen, der blev nedsat ved afgørelse 2002/622/EF for at bidrage til udviklingen af det indre marked og støtte udformningen af en radiofrekvenspolitik på EU-plan under hensyntagen til økonomiske, politiske, kulturelle, strategiske, sundhedsmæssige og sociale aspekter samt tekniske parametre. Gruppen bør sammensættes af lederne af de organer, som har det overordnede politiske ansvar for strategisk radiofrekvenspolitik. Den bør bistå og rådgive Kommissionen med hensyn til radiofrekvenspolitikken. Dette bør yderligere øge radiofrekvenspolitikken synlighed på Unionens forskellige politikområder og bidrage til at sikre sammenhæng på tværs af sektorerne på EU-plan og nationalt plan. På anmodning fra Europa-Parlamentet og Rådet bør Frekvenspolitikgruppen også yde rådgivning til disse. Desuden bør gruppen også være forum for koordinering af medlemsstaternes gennemførelse af deres forpligtelser vedrørende radiofrekvenser i henhold til dette direktiv, og den bør spille en central rolle på områder af afgørende betydning for det indre marked, f.eks. koordinering og standardisering på tværs af grænserne. Der kan også nedsættes tekniske arbejdsgrupper eller ekspertgrupper til at bistå ved plenarmøder, hvor højtstående repræsentanter fra medlemsstaterne og Kommissionen udstikker rammer for den strategiske politik. Kommissionen har tilkendegivet, at den senest seks måneder efter dette direktivs ikrafttræden agter at ændre afgørelse 2002/622/EF, således at den afspejler de nye opgaver, som overdrages til Frekvenspolitikgruppen ved dette direktiv.

- (74) De kompetente myndigheder bør overvåge og sikre, at vilkårene for den generelle tilladelse og brugsrettighederne overholdes, og navnlig at sikre en faktisk og effektiv udnyttelse af radiofrekvenserne og overholdelse af forpligtelserne vedrørende dækning og tjenestekvalitet i kraft af administrative sanktioner, herunder økonomiske sanktioner og påbud og tilbagekaldelse af brugsrettigheder i tilfælde af manglende overholdelse af disse vilkår. Virksomhederne bør fremlægge de mest nøjagtige og fuldstændige oplysninger som muligt for de kompetente myndigheder, så disse er i stand til at løse deres tilsynsopgaver.
- (75) De vilkår, som knyttes til generelle tilladelser og individuelle brugsrettigheder, bør begrænses til dem, der er strengt nødvendige for at sikre overholdelsen af krav og forpligtelser i henhold til national ret og EU-retten.
- (76) Alle, der er genstand for en kompetent myndigheds afgørelse, bør kunne påklage afgørelsen til en instans, som er uafhængig af de involverede parter og af indblanding udefra og politisk pres, der kan forhindre en uafhængig vurdering af de sager, den skal behandle. Denne instans kan være en domstol. Desuden bør virksomhederne, hvis de finder, at deres ansøgninger om tilladelse til at installere faciliteter ikke er blevet behandlet i overensstemmelse med principperne i dette direktiv, have ret til at påklage sådanne afgørelser. Denne klageprocedure bør ikke berøre kompetencefordelingen inden for de nationale retssystemer og juridiske og fysiske personers rettigheder i henhold til national ret. Under alle omstændigheder bør medlemsstaterne garantere effektiv domstolskontrol af sådanne afgørelser.

- (77) For at skabe juridisk forudsigelighed for markedsdeltagerne bør klageinstanserne udføre deres funktioner effektivt. Klagesager bør navnlig ikke være unødigt langvarige. Foreløbige foranstaltninger, der suspenderer virkningerne af en kompetent myndigheds afgørelse, bør kun være tilladt, hvis det er presserende nødvendigt for at forhindre, at den part, der har anmodet om disse foranstaltninger, påføres alvorlig og uoprettelig skade, og når det er nødvendigt af hensyn til balancen mellem parternes interesser.
- (78) Der har været store forskelle i den måde, hvorpå klageinstanserne har benyttet foreløbige foranstaltninger til at suspendere de nationale tilsynsmyndigheders eller andre kompetente myndigheders afgørelser. For at skabe større ensartethed bør der indføres fælles fremgangsmåder i overensstemmelse med EU-Domstolens retspraksis. Klageinstanserne bør også have ret til at anmode om tilgængelige oplysninger, som er offentliggjort af BEREC. I betragtning af den betydning klagesager har for, hvordan regelsættet som helhed fungerer, bør der i alle medlemsstater indføres en ordning for indsamling af oplysninger om klagesager og beslutninger om suspension af de kompetente myndigheders afgørelser samt for rapportering af disse oplysninger til Kommissionen og BEREC. Denne ordning bør sikre, at Kommissionen eller BEREC kan indhente teksten til de pågældende afgørelser eller domme fra medlemsstaterne med henblik på at samle dem i en database.
- (79) Der bør foretages en mere transparent anvendelse af EU-mekanismen til konsolidering af det indre marked for elektronisk kommunikation af hensyn til borgerne og interessenter og for at give de berørte parter mulighed for at fremsætte deres synspunkter, herunder ved at kræve, at de nationale tilsynsmyndigheder offentliggør eventuelle udkast til foranstaltning, samtidig med at de meddeles Kommissionen, BEREC og de nationale tilsynsmyndigheder i andre medlemsstater. Alle sådanne udkast til foranstaltning bør være begrundede og indeholde en detaljeret analyse.

- (80) Kommissionen bør, under størst mulig hensyntagen til udtalelsen fra BEREC, kunne anmode en national tilsynsmyndighed om at trække et udkast til foranstaltning tilbage, hvis det vedrører afgrænsningen af relevante markeder eller udpegning af virksomheder som havende en stærk markedsposition eller ej, og hvis sådanne afgørelser ville hindre det indre marked eller være uforenelige med EU-retten, herunder navnlig de politiske mål, den nationale tilsynsmyndighed bør følge. Denne procedure berører hverken anmeldelsesproceduren i henhold til direktiv (EU) 2015/1535 eller Kommissionens særlige beføjelser i henhold til TEUF for så vidt angår overtrædelse af EU-retten.
- (81) Den nationale høring af de berørte parter bør gennemføres før høringen på EU-plan med henblik på konsolidering af det indre marked for elektronisk kommunikation og som led i proceduren for ensartet anvendelse af afhjælpende foranstaltninger, således at de berørte parter synspunkter kan afspejles i høringen på EU-plan. Derved undgår man også at skulle gennemføre endnu en høring på EU-plan, hvis den nationale høring fører til ændring af den planlagte foranstaltning.
- (82) Det er vigtigt, at regelsættet gennemføres rettidigt. Når Kommissionen har truffet afgørelse om, at en national tilsynsmyndighed skal trække en planlagt foranstaltning tilbage, bør tilsynsmyndigheden trække sit udkast til foranstaltning tilbage eller forelægge en revideret foranstaltning for Kommissionen. Der bør fastsættes en frist for meddelelsen af den reviderede foranstaltning til Kommissionen, for at informere markedsdeltagerne om, hvor længe markedsundersøgelsen varer, og den juridiske forudsigelighed øges.

- (83) Den EU-mekanisme, der gør det muligt for Kommissionen at kræve, at en national tilsynsmyndighed trækker planlagte foranstaltninger vedrørende markedsafgrænsning og udpegning af virksomheder med en stærk markedsposition tilbage, har bidraget væsentligt til en ensartet fremgangsmåde for udpegning af forhold, hvor der kan anvendes forhåndsregulering, og hvor virksomheder skal være omfattet af en sådan regulering. Erfaringerne med procedurerne i artikel 7 og 7a i direktiv 2002/21/EF har vist, at manglende ensartethed i de nationale tilsynsmyndigheders anvendelse af afhjælpende foranstaltninger under lignende markedsforhold underminerer det indre marked for elektronisk kommunikation. Derfor bør Kommissionen og BEREC inden for deres respektive ansvarsområder bidrage til at sikre en større grad af konsekvens i anvendelsen af afhjælpende foranstaltninger i forbindelse med udkast til foranstaltninger, som foreslås af de nationale tilsynsmyndigheder. Hvis BEREC deler Kommissionens tvivl for så vidt angår udkast til foranstaltninger vedrørende udvidelsen af forpligtelser efter det første koncentrationspunkt eller fordelingspunkt, når det er nødvendigt for at imødegå store og varige økonomiske eller fysiske hindringer for duplikering, for virksomheder uafhængigt af udpegningen som havende en stærk markedsposition eller for reguleringen af nye netelementer med meget høj kapacitet, bør Kommissionen derudover kunne pålægge en national tilsynsmyndighed at trække udkastet til foranstaltning tilbage. For at få gavn af de nationale tilsynsmyndigheders ekspertise inden for markedsanalyse bør Kommissionen rådføre sig med BEREC, før den træffer sine afgørelser eller vedtager sine henstillinger.

- (84) I betragtning af de korte tidsfrister, der gælder ifølge ordningen for høring på EU-plan, bør Kommissionen tillægges beføjelse til at vedtage henstillinger eller retningslinjer til forenkling af procedurerne for udveksling af oplysninger mellem Kommissionen og de nationale tilsynsmyndigheder, f.eks. hvor der er tale om stabile markeder eller mindre ændringer i tidligere meddelte foranstaltninger. Kommissionen bør også tillægges beføjelse til at tillade en undtagelse fra kravet om meddelelse for at strømline procedurerne i visse tilfælde.
- (85) De nationale tilsynsmyndigheder bør samarbejde indbyrdes, med BEREC og med Kommissionen på en transparent måde for at sikre en ensartet anvendelse af dette direktiv i alle medlemsstaterne.
- (86) De nationale tilsynsmyndigheders skønsbeføjelser må forliges med udviklingen af en ensartet reguleringspraksis og en konsekvent anvendelse af regelsættet, for at tilsynsmyndighederne kan medvirke effektivt til at udvikle og komplettere det indre marked. Tilsynsmyndighederne bør derfor støtte Kommissionens og BEREC's aktiviteter vedrørende det indre marked.

- (87) Foranstaltninger, der kan få indvirkning på samhandelen mellem medlemsstaterne, er foranstaltninger, som kunne øve en direkte eller indirekte, faktisk eller potentiel indflydelse på handelsmønstret mellem medlemsstaterne på en måde, der kan skabe en hindring for det indre marked. Det kan være foranstaltninger, som har væsentlig indvirkning på virksomheder eller brugere i andre medlemsstater, herunder foranstaltninger, der påvirker brugerprisen i andre medlemsstater, foranstaltninger, der påvirker de muligheder, en virksomhed med hjemsted i en anden medlemsstat har for at udbyde en elektronisk kommunikationstjeneste, og navnlig foranstaltninger, som påvirker muligheden for at udbyde transnationale tjenester, samt foranstaltninger, der påvirker markedsstrukturen eller -adgangen og dermed får følger for virksomheder i andre medlemsstater.

- (88) En mere ensartet brug og fastlæggelse af elementerne i udvælgelsesprocedurerne og de vilkår fastsat i brugsrettighederne til radiofrekvenser, som har en væsentlig indvirkning på markedsforholdene og konkurrencesituationen, herunder betingelserne for markedsadgang og ekspansion, ville fremmes af en koordineringsordning, hvorved Frekvenspolitikgruppen på anmodning af den nationale tilsynsmyndighed eller anden kompetent myndighed eller undtagelsesvis på eget initiativ sammenkalder et peer review-forum for at gennemgå udkast til foranstaltninger forud for en given medlemsstats tildeling af brugsrettigheder med henblik på at udveksle bedste praksis. Peer review-forummet er et instrument til peerlæring. Det bør bidrage til forbedret udveksling af bedste praksis mellem medlemsstaterne og øge gennemsigtigheden af de konkurrenceprægede eller sammenlignende udvælgelsesprocedurer. Peer review-processen bør ikke være en formel betingelse for nationale tilladelsesprocedurer. Udvekslingen af synspunkter bør baseres på oplysninger fra den nationale tilsynsmyndighed eller anden kompetent myndighed, som anmoder om peer review-forummet, og være et led i en bredere national foranstaltning vedrørende brugsrettighederne til radiofrekvenser, der mere generelt kan omfatte tildeling, handel og udlejning, varighed, fornyelse eller ændring af brugsrettighederne. Derfor bør den nationale tilsynsmyndighed eller anden kompetent myndighed også kunne forelægge oplysninger om andre udkast til nationale foranstaltninger eller aspekter heraf, der hænger sammen med den pågældende udvælgelsesprocedure med henblik på begrænsning af antallet af brugsrettigheder til radiofrekvenser, men som ikke er omfattet af peer review-ordningen. For at mindske den administrative byrde bør den nationale tilsynsmyndighed eller anden kompetent myndighed kunne fremlægge disse oplysninger i et fælles indberetningsformat, hvis et sådant findes, med henblik på videresendelse til medlemmer af Frekvenspolitikgruppen.

- (89) Når det på EU-plan er vedtaget at harmonisere tildelingen af radiofrekvenser til bestemte virksomheder, bør medlemsstaterne nøje gennemføre disse vedtagelser ved tildelingen af brugsrettigheder af radiofrekvenser fra den nationale frekvensplan.
- (90) Medlemsstaterne bør kunne overveje at gøre brug af fælles tilladelsesprocesser, når de tildeler brugsrettigheder i tilfælde, hvor den forventede anvendelse strækker sig over grænsen til en anden medlemsstat.
- (91) Enhver kommissionsafgørelse med henblik på at sikre en harmoniseret anvendelse af dette direktiv bør være begrænset til reguleringsprincipper, -strategier og -metoder. For at undgå tvetydighed bør den ikke indeholde nogle detaljer, som normalt kræves til at afspejle nationale forhold, ligesom den ikke bør forbyde alternative strategier, som med rimelighed kan forventes at have tilsvarende virkning. En sådan afgørelse bør være forholdsmæssigt afpasset og bør ikke have nogen indvirkning på beslutninger, der er truffet af nationale tilsynsmyndigheder eller andre kompetente myndigheder, og som ikke udgør nogen hindring for det indre marked.
- (92) Unionen og medlemsstaterne har i Verdenshandelsorganisationens regi afgivet en række tilsagn vedrørende standarder og regelsæt for telenet og -tjenester.

- (93) Standardisering bør fortsat primært være en markedsstyret proces. Der kan dog stadig være situationer, hvor det er hensigtsmæssigt at kræve bestemte standarder overholdt på EU-plan for at forbedre interoperabiliteten og brugernes valgmuligheder samt tilskynde til interkonnektivitet på det indre marked. På nationalt plan er medlemsstaterne undergivet direktiv (EU) 2015/1535. Standardiseringsprocedurer i henhold til nærværende direktiv berører ikke Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2014/30/EU¹ og 2014/35/EU² og direktiv 2014/53/EU.

¹ Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2014/30/EU af 26. februar 2014 om harmonisering af medlemsstaternes lovgivning om elektromagnetisk kompatibilitet (EUT L 96 af 29.3.2014, s. 79).

² Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2014/35/EU af 26. februar 2014 om harmonisering af medlemsstaternes love om tilgængeliggørelse på markedet af elektrisk materiel bestemt til anvendelse inden for visse spændingsgrænser (EUT L 96 af 29.3.2014, s. 357).

- (94) Udbydere af offentlige elektroniske kommunikationsnet eller offentligt tilgængelige kommunikationstjenester eller begge dele bør forpligtes til at træffe foranstaltninger for at beskytte henholdsvis sikkerheden i deres net og tjenester og for at forhindre eller minimere virkningen af sikkerhedshændelser. Under hensyn til teknologiens aktuelle stade bør disse foranstaltninger garantere et niveau af sikkerhed i net og tjenester, der står i et passende forhold til risikoen. Sikkerhedsforanstaltningerne bør som minimum tage hensyn til alle relevante aspekter af de følgende elementer: vedrørende nets og faciliteters sikkerhed: fysisk og miljømæssig sikkerhed, forsyningssikkerhed, kontrol af adgang til net og netintegritet; vedrørende håndtering af sikkerhedshændelser: procedurer for håndtering af sikkerhedshændelser, kapacitet til detektering af sikkerhedshændelser, underretning om og meddelelse af sikkerhedshændelser; vedrørende styring af driftskontinuitet: strategi for tjenesters kontinuitet og beredskabsplaner, katastrofeberedskabskapacitet; vedrørende monitorering, audit og testning: monitorerings- og logningspolitikker, øvelsesberedskabsplaner, testning af net og tjenester, sikkerhedsvurdering og kontrol med overholdelse; samt overholdelse af internationale standarder.

- (95) I betragtning af nummerafhængige interpersonelle kommunikationstjenesters stigende betydning er det nødvendigt at sikre, at de også er omfattet af passende sikkerhedskrav i overensstemmelse med deres særlige karakter og økonomiske betydning. Udbydere af sådanne tjenester bør derfor også garantere et sikkerhedsniveau, der står i et passende forhold til risikoen. Da udbydere af nummerafhængige interpersonelle kommunikationstjenester normalt ikke udøver egentlig kontrol over transmissionen af signaler via net, kan risikoen i forbindelse med disse tjenester i visse henseender anses for at være lavere end i forbindelse med traditionelle elektroniske kommunikationstjenester. Hvor det er berettiget på baggrund af en vurdering af de faktiske sikkerhedsrisici, bør de foranstaltninger, der træffes af udbydere af de nummerafhængige interpersonelle kommunikationstjenester derfor være mindre strenge. Samme fremgangsmåde bør finde tilsvarende anvendelse på interpersonelle kommunikationstjenester, der gør brug af numre, men hvor udbyderen ikke udøver egentlig kontrol over transmissionen af signaler.
- (96) Udbydere af offentlige elektroniske kommunikationsnet eller offentligt tilgængelige elektroniske kommunikationstjenester bør via internettet informere brugerne om særlige og betydelige trusler og om, hvordan de kan sikre deres kommunikation, f.eks. ved at anvende bestemte typer software eller krypteringsteknologier. Kravet om at oplyse brugerne om sådanne trusler bør ikke fritage tjenesteudbydere for forpligtelsen til for egen regning at træffe passende og øjeblikkelige foranstaltninger til at afhjælpe eventuelle sikkerhedstrusler og genoprette tjenestens normale sikkerhedsniveau. Sådanne oplysninger om sikkerhedstrusler bør stilles gratis til rådighed for brugerne.

- (97) For at garantere sikkerheden i net og tjenester og med forbehold for medlemsstaternes beføjelser til at sikre beskyttelse af deres væsentlige sikkerhedsinteresser og den offentlige sikkerhed og for at tillade efterforskning, afsløring og retsforfølgning af strafbare handlinger bør anvendelse af kryptering, f.eks. end-to-end, hvor det er hensigtsmæssigt, fremmes og, hvis det er nødvendigt, være obligatorisk i overensstemmelse med principperne om indbygget sikkerhed og privatlivsbeskyttelse som standard.
- (98) De kompetente myndigheder bør sikre, at de offentlige elektroniske kommunikationsnets integritet og tilgængelighed opretholdes. Den Europæiske Unions Agentur for Net- og Informationssikkerhed ("ENISA") bør medvirke til at øge sikkerhedsniveauet inden for elektronisk kommunikation ved bl.a. at yde ekspertise og rådgivning samt fremme udveksling af bedste praksis. De kompetente myndigheder bør have de nødvendige midler til at varetage deres opgaver, herunder beføjelser til at indhente tilstrækkelige oplysninger til, at de kan vurdere niveauet af sikkerhed i net eller tjenester. De bør også have beføjelser til at indhente omfattende og pålidelige oplysninger om faktiske sikkerhedshændelser, der har haft væsentlige følger for driften af net eller tjenester. De bør, hvor det er nødvendigt, bistås af enheder, der håndterer IT-sikkerhedshændelser ("CSIRT'er"), og som er oprettet ved Europa-Parlamentets og Rådets direktiv (EU) 2016/1148¹. CSIRT'er kan navnlig pålægges at forsyne de kompetente myndigheder med oplysninger om risici og sikkerhedshændelser, der berører offentlige elektroniske kommunikationsnet og offentligt tilgængelige kommunikationstjenester, samt at anbefale løsninger.

¹ Europa-Parlamentets og Rådets direktiv (EU) 2016/1148 af 6. juli 2016 om foranstaltninger, der skal sikre et højt fælles sikkerhedsniveau for net- og informationssystemer i hele Unionen (EUT L 194 af 19.7.2016, s. 1).

- (99) Hvor udbud af elektronisk kommunikation afhænger af offentlige ressourcer, hvis anvendelse kræver specifik tilladelse, bør medlemsstaterne kunne give den myndighed, der er kompetent med hensyn til udstedelsen af tilladelser, ret til at opkræve afgifter for at sikre en optimal udnyttelse af de pågældende ressourcer i overensstemmelse med de procedurer, der er fastlagt i dette direktiv. Medlemsstaterne kan ikke opkræve andre gebyrer eller afgifter i forbindelse med udbud af net og elektroniske kommunikationstjenester end dem, som er fastsat i dette direktiv, jf. EU-Domstolens retspraksis. I den henseende bør medlemsstaterne have en ensartet tilgang til fastsættelse af disse gebyrer eller afgifter, så den generelle tilladelsesprocedure eller tildelingen af brugsrettigheder ikke indebærer en urimelig økonomisk byrde for udbydere af elektroniske kommunikationsnet og - tjenester.
- (100) For at sikre en optimal udnyttelse af ressourcerne bør afgifterne afspejle den økonomiske og tekniske situation på det pågældende marked såvel som enhver anden faktor af væsentlig betydning for deres værdi. Samtidig bør afgifterne fastsættes på en måde, der sikrer effektiv tildeling og brug af radiofrekvenserne. Dette direktiv berører ikke det formål, som afgifterne for brugsrettigheder og tilladelser til at installere faciliteter anvendes til. Det bør f.eks. være muligt at anvende sådanne afgifter til at finansiere aktiviteter, der gennemføres af de nationale tilsynsmyndigheder og andre kompetente myndigheder, og som ikke kan dækkes af administrationsgebyrer. Når udvælgelse foregår ved en konkurrencepræget eller sammenlignende udvælgelsesprocedure, og afgifter for brugsrettigheder til radiofrekvenser helt eller delvis består i engangsbeløb, bør betalingsordninger sikre, at sådanne afgifter ikke i praksis fører til udvælgelse på grundlag af kriterier, der ingen forbindelse har med målet om at sikre optimal udnyttelse af radiofrekvenser. Kommissionen bør med jævne mellemrum kunne offentliggøre sammenlignende undersøgelser af og, hvis det er hensigtsmæssigt, anden vejledning om bedste praksis med henblik på tildeling af radiofrekvenser, nummerressourcer eller tilladelse til at installere faciliteter.

- (101) Afgifter, som pålægges virksomheder for brugsrettigheder til radiofrekvenser, kan påvirke afgørelser om, hvorvidt der skal anmodes om sådanne rettigheder, og om, hvorvidt der skal gøres brug af radiofrekvensressourcer. For at sikre optimal udnyttelse af radiofrekvenser bør medlemsstaterne derfor fastsætte mindstepriser på en måde, der fører til en effektiv tildeling af disse brugsrettigheder, uanset hvilken udvælgelsesprocedure der anvendes. Medlemsstaterne kunne også tage hensyn til eventuelle omkostninger, der er forbundet med at opfylde de tilladelsesvilkår, som fastsættes med henblik på at tilgodese politiske mål. I den forbindelse skal der også tages hensyn til konkurrenceforholdene på det pågældende marked, herunder en eventuel alternativ anvendelse af ressourcerne.
- (102) Optimal brug af radiofrekvensressourcer afhænger af, om der er egnede net og tilhørende faciliteter til rådighed. I den henseende bør medlemsstaterne sigte mod at sikre, at de nationale tilsynsmyndigheder eller andre kompetente myndigheder, hvis de anvender afgifter for brugsrettigheder til radiofrekvenser og retten til at installere faciliteter, tager hensyn til behovet for at fremme en løbende infrastrukturudvikling med henblik på at opnå den mest effektive udnyttelse af ressourcerne. Medlemsstaterne bør derfor søge at sikre, at ordningerne for betaling af afgifter for brugsrettigheden til radiofrekvenser, der er knyttet til den ressource, som faktisk er til rådighed, i muligt omfang anvendes optimalt, så de støtter de investeringer, der er nødvendige for at fremme en sådan infrastrukturudvikling og udbuddet af tilhørende tjenester. Betalingsordningerne bør specificeres på en objektiv, transparent, forholdsmæssig og ikkediskriminerende måde, inden der indledes procedurer om tildelingen af brugsrettigheder til radiofrekvenser.

- (103) Der bør sikres, at der på rette tid og sted findes ikkediskriminerende og transparente procedurer for tildeling af tilladelse til at installere faciliteter, således at vilkårene for en loyal og effektiv konkurrence garanteres. Dette direktiv berører hverken medlemsstaternes lovgivning om ekspropriering og brug af ejendom, normal udøvelse af ejendomsretten, normal brug af offentlig ejendom eller princippet om neutralitet over for de ejendomsretlige ordninger i medlemsstaterne.
- (104) Tilladelser til udbydere af elektroniske kommunikationsnet og -tjenester, som giver dem adgang til offentlig eller privat ejendom, er en væsentlig faktor i etableringen af elektroniske kommunikationsnet og nye netelementer. Unødvendig kompleksitet og forsinkelse i procedurerne for tildeling af rettigheder til at installere faciliteter kan derfor udgøre en betydelig hindring for udviklingen af konkurrence. Derfor bør tildelingen af rettigheder til at installere faciliteter til godkendte virksomheder forenkles. De kompetente myndigheder bør koordinere erhvervelsen af rettigheder til at installere faciliteter og stille relevante oplysninger til rådighed på deres websteder.

- (105) Det er nødvendigt at styrke medlemsstaternes beføjelser med hensyn til indehavere af rettigheder til at installere faciliteter for at sikre, at et nyt net etableres eller udbygges på en retfærdig, effektiv og miljømæssigt forsvarlig måde og uafhængigt af enhver forpligtelse for en virksomhed, der er udpeget som havende en stærk markedsposition, til at give adgang til sit elektroniske kommunikationsnet. En bedre delt udnyttelse af faciliteter kan nedsætte de miljømæssige omkostninger ved etablering af elektronisk kommunikationsinfrastruktur og tjene folkesundheden, den offentlige sikkerhed samt målene for by- og landsplanlægningen. De kompetente myndigheder bør have beføjelse til at kræve, at virksomheder, som har draget fordel af rettighederne til at installere faciliteter på, over eller under offentlig eller privat ejendom, deles om sådanne faciliteter eller sådan ejendom, herunder fysisk samhusning, efter en offentlig høring af passende varighed, hvor alle berørte parter bør have mulighed for at give deres synspunkter til kende på de specifikke områder, hvor hensynet til den almene interesse nødvendiggør en sådan deling. Det kan f.eks. være tilfældet, hvor der allerede er stor pladsmangel i undergrunden, eller hvor en naturlig barriere skal krydses. De kompetente myndigheder bør navnlig kunne pålægge delt brug af netelementer og tilhørende faciliteter såsom kabelkanaler, ledningskanaler, master, mandehuller, gadeskabe, antenner, tårne og andre støttekonstruktioner, bygninger eller adgangsveje til bygninger og en bedre koordinering af anlægsarbejder af miljøhensyn eller andre politiske hensyn.

Det bør derimod være op til de nationale tilsynsmyndigheder at fastlægge regler for fordelingen af omkostningerne ved delt brug af faciliteter eller ejendom for at sikre, at de berørte virksomheder belønnes passende for deres risici. I lyset af de forpligtelser, der pålægges ved direktiv 2014/61/EU, bør de kompetente myndigheder, navnlig lokale myndigheder, i samarbejde med de nationale tilsynsmyndigheder også udarbejde passende koordineringsprocedurer for offentlige arbejder og andre relevante offentlige faciliteter eller anden relevant offentlig ejendom, der bør kunne omfatte procedurer, som sikrer, at de berørte parter får oplysning om relevante offentlige faciliteter eller relevant offentlig ejendom og igangværende eller planlagte offentlige arbejder, at de underrettes rettidigt om sådanne arbejder, og at delt brug fremmes så vidt muligt.

- (106) Hvor mobiloperatører af miljøhensyn får pålagt delt brug af tårne eller master, kan hensynet til folkesundheden medføre, at den enkelte operatørs maksimale tilladte sendeeffekt nedsættes, og det kan medføre, at operatørerne installerer flere sendeanlæg for at sikre et landsdækkende net. De kompetente myndigheder bør tilstræbe at forene miljøhensyn og hensynet til folkesundheden, idet de tager behørigt hensyn til forsigtighedsprincippet i Rådets henstilling 1999/519/EF¹.
- (107) Radiofrekvenser er en knap ressource med en stor offentlig værdi og markedsværdi. De er en altafgørende ressource for radiobaserede elektroniske kommunikationsnet og -tjenester, og i det omfang de anvendes til sådanne net og tjenester, bør de derfor effektivt allokeres og tildeles af de nationale tilsynsmyndigheder eller andre kompetente myndigheder i overensstemmelse med harmoniserede mål og principper samt efter objektive, transparente og ikkediskriminerende kriterier, alt sammen under hensyntagen til demokratiske, sociale, sproglige og kulturelle interesser i forbindelse med anvendelsen af radiofrekvenser. Beslutning nr. 676/2002/EF fastlægger rammerne for en harmonisering af radiofrekvensanvendelsen.
- (108) Frekvenspolitiske tiltag i Unionen bør hverken berøre foranstaltninger, der under overholdelse af EU-retten træffes på EU-plan eller på nationalt plan med sigte på almenyttige målsætninger, navnlig i forbindelse med offentlige myndigheders net og forsvarsnet, regulering af indhold og med AV- og mediepolitikken, eller medlemsstaternes ret til at tilrettelægge og anvende deres radiofrekvenser med henblik på den offentlige orden, den offentlige sikkerhed eller forsvaret.

¹ Rådets henstilling 1999/519/EF af 12. juli 1999 om begrænsning af befolkningens eksponering for elektromagnetiske felter (0 Hz-300 GHz) (EUT L 199 af 30.7.1999, s. 59).

- (109) Det er vigtigt for den økonomiske og sociale udvikling, deltagelsen i det offentlige liv og den sociale og territoriale samhørighed, at der i alle medlemsstater sikres udbredt konnektivitet. I takt med at konnektivitet og brugen af elektronisk kommunikation bliver en integreret del af det europæiske samfund og den europæiske velfærd, bør medlemsstaterne tilstræbe at sikre trådløs bredbåndsdækning i hele Unionen. En sådan dækning bør opnås ved at sørge for, at medlemsstaterne pålægger de fornødne dækningskrav, som bør tilpasses til de enkelte områder, der dækkes, og begrænses til rimelige byrder, som ikke står i vejen for tjenesteudbydernes udrulning. I betragtning af den store rolle, som systemer som f.eks. radiobaserede lokalnet (RLAN) spiller i leveringen af trådløst højhastighedsbredbånd indendørs, bør foranstaltningerne sigte mod at sikre frigivelse af tilstrækkelige radiofrekvenser i frekvensbånd, der er særligt værdifulde aktiver, når det gælder omkostningseffektiv udbygning af trådløse net med almen dækning, navnlig indendørs. Desuden bør sammenhængende og koordinerede foranstaltninger med henblik på jordbaseret trådløs dækning af høj kvalitet i hele Unionen, som bygger på bedste nationale praksis med hensyn til operatørernes tilladelsesforpligtelser, sigte mod at opfylde radiofrekvenspolitikprogrammets målsætning om, at alle unionsborgere, både indendørs og udendørs, skal have adgang til de hurtigste bredbåndshastigheder på mindst 30 Mbit/s senest i 2020, og mod opnåelse af en ambitiøs vision om et gigabitsamfund i Unionen. Sådanne foranstaltninger vil fremme innovative digitale tjenester og sikre socioøkonomiske fordele på langt sigt. Den sammenhængende områdedækning og konnektiviteten på tværs af medlemsstater bør være størst mulig og pålidelig med henblik på at fremme nationale og grænseoverskridende tjenester og applikationer, såsom netforbundne biler og e-sundhed.

- (110) Det er bydende nødvendigt at sikre, at borgerne ikke eksponeres for elektromagnetiske felter på et niveau, der er skadeligt for folkesundheden. Medlemsstaterne bør tilstræbe konsekvens i hele Unionen for at adressere dette spørgsmål, idet der navnlig tages hensyn til forsigtighedsprincippet i henstilling nr. 1999/519/EF for at arbejde hen imod at sikre mere ensartede udrulningsbetingelser. Medlemsstaterne bør anvende den procedure, der er fastsat i direktiv (EU) 2015/1535, når det er relevant, bl.a. med henblik på at skabe gennemsigtighed for interessenter og give de øvrige medlemsstater og Kommissionen mulighed for at reagere.
- (111) Harmonisering og koordinering af radiofrekvenser og regulering af udstyr understøttet af standardisering er komplementære størrelser, der bør koordineres nøje, således at deres fælles mål opfyldes effektivt med støtte fra Frekvenspolitikgruppen. En koordinering af indholdet og timingen af mandater til Den Europæiske Konference af Post- og Teleadministratorer (CEPT) i henhold til beslutning nr. 676/2002/EF og standardiseringsanmodninger til standardiseringsorganer såsom Det Europæiske Standardiseringsinstitut for Telekommunikation, herunder med hensyn til radiomodtagerparametre, bør fremme indførelsen af fremtidige systemer, understøtte mulighederne for radiofrekvensdeling og sikre en effektiv radiofrekvensforvaltning.
- (112) Efterspørgslen efter harmoniserede radiofrekvenser er ikke ens i hele Unionen. Når der er mangel på efterspørgsel efter hele eller dele af et harmoniseret frekvensbånd på regionalt eller nationalt plan kunne medlemsstaterne undtagelsesvis tillade en alternativ brug af frekvensbåndet, f.eks. for at dække manglende markedsudbud til visse former for brug, så længe den manglende efterspørgsel gør sig gældende, og forudsat at den alternative brug ikke er til ulempe for den harmoniserede brug af frekvensbåndet i andre medlemsstater, og at den ophører, hvis der bliver efterspørgsel efter den harmoniserede brug.

- (113) Der er opnået fleksibilitet i radiofrekvensforvaltningen og adgangen til radiofrekvenser gennem teknologi- og tjenesteneutrale tilladelser, der tillader radiofrekvensbrugerne at vælge de bedste teknologier og tjenester til udnyttelse af radiofrekvensbånd, der i de relevante nationale planer for frekvensallokering, der er opstillet i overensstemmelse med EU-retten ("princippet om teknologineutralitet og princippet om tjenesteneutralitet"), står til rådighed for elektroniske kommunikationstjenester. Administrative beslutninger om brug af bestemte teknologier og tjenester bør kun gælde, når mål af almen interesse står på spil, og bør være klart begrundede og jævnligt tages op til overvejelse.
- (114) Begrænsninger i princippet om teknologineutralitet bør være relevante og begrundet i nødvendigheden af at undgå skadelig interferens, f.eks. ved at stille krav om udstrålingsmasker og effektniveau, at beskytte folkesundheden ved at begrænse befolkningens udsættelse for elektromagnetiske felter, at sikre velfungerende tjenester gennem et passende niveau for tjenesternes tekniske kvalitet, uden nødvendigvis at udelukke muligheden for at anvende mere end en tjeneste i samme radiofrekvensbånd, at sikre en passende fælles brug af frekvenser, navnlig hvor brugen kun er betinget af generelle tilladelser, at sikre effektiv brug af frekvenser eller at opfylde almennyttige mål i overensstemmelse med EU-retten.

- (115) Radiofrekvensbrugerne bør også kunne vælge frit, hvilke tjenester de vil tilbyde via radiofrekvenserne. Der bør på den anden side tillades foranstaltninger, der kræver, at der tilbydes en bestemt tjeneste for at opfylde klart afgrænsede almennyttige målsætninger, herunder menneskers sikkerhed, behovet for fremme af social, regional eller territorial samhørighed eller undgåelse af ineffektiv udnyttelse af radiofrekvenser, hvis en sådan fravigelse er nødvendig og står i et rimeligt forhold til målene. Disse mål bør omfatte fremme af kulturel og sproglig mangfoldighed og mediepluralisme som fastlagt af medlemsstaterne i overensstemmelse med EU-retten. Medmindre det er nødvendigt for at beskytte menneskers sikkerhed eller undtagelsesvis for at opfylde andre almennyttige mål som defineret af medlemsstaterne i overensstemmelse med EU-retten, bør undtagelser ikke give bestemte tjenester eksklusiv brugsrettigheder, men i stedet give de pågældende tjenester forrang, så andre tjenester eller teknologier så vidt muligt også kan anvende samme radiofrekvensbånd. Det henhører under medlemsstaternes kompetence at fastlægge omfanget og arten af enhver undtagelse vedrørende fremme af kulturel og sproglig mangfoldighed og mediepluralisme.
- (116) Da allokering af radiofrekvenser til bestemte teknologier eller tjenester udgør en fravigelse af principperne om teknologi- og tjenesteneutralitet og begrænser friheden til at vælge, hvilken tjeneste der udbydes, eller hvilken teknologi der anvendes, bør ethvert forslag om en sådan allokering være gennemsigtigt og gøres til genstand for en offentlig høring.
- (117) Hvor medlemsstaterne undtagelsesvist beslutter at begrænse friheden til at udbyde elektroniske kommunikationsnet og -tjenester af hensyn til den offentlige orden, den offentlige sikkerhed eller den offentlige sundhed, bør medlemsstaterne angive grundene til en sådan begrænsning.

- (118) Radiofrekvenser bør forvaltes på en måde, der sikrer, at skadelig interferens undgås. Det grundlæggende begreb skadelig interferens bør derfor defineres tydeligt, så regulerende indgreb begrænses til, hvad der er nødvendigt for at forhindre en sådan interferens, idet der også tages hensyn til behovet for at overveje avancerede metoder til beskyttelse mod skadelig interferens med det formål at anvende disse teknologier og radiofrekvensforvaltningsmetoder til så vidt muligt at undgå anvendelse af princippet om ikkeinterferens og ikkebeskyttelse. Transport har i høj grad et grænseoverskridende element, og digitaliseringen af den medfører store udfordringer. Køretøjer (såsom metro, busser, biler, lastbiler, toge) bliver mere og mere autonome og netforbundne. I det indre marked er det blevet lettere for køretøjer at krydse nationale grænser. Det er afgørende at have pålidelig kommunikation og undgå skadelig interferens, hvis køretøjerne og de ombordværende kommunikationssystemer skal fungere sikkert og godt.

- (119) Med en stigende radiofrekvensefterspørgsel og nye forskellige applikationer og teknologier, som forudsætter en mere fleksibel adgang og brug af radiofrekvenser, bør medlemsstaterne fremme delt brug af radiofrekvenser ved at indføre så egnede tilladelsesordninger som muligt for de enkelte scenarier og ved at fastsætte egnede og transparente regler og betingelser herfor. Delt brug af radiofrekvenser sikrer i højere grad faktisk og effektiv udnyttelse af frekvenserne, idet den giver flere uafhængige brugere eller anordninger adgang til samme radiofrekvensbånd efter forskellige retlige ordninger, således at der bliver yderligere radiofrekvensressourcer til rådighed, udnyttelsen bliver mere effektiv, og fremme adgangen til radiofrekvenserne for nye brugere. Delt brug kan bygge på generelle tilladelser eller tilladelsesfri brug, som under bestemte betingelser for delt brug giver flere brugere mulighed for at få adgang til og bruge samme radiofrekvenser i forskellige geografiske områder eller på forskellige tidspunkter. Den kan også baseres på individuelle brugsrettigheder efter ordninger såsom tilladelsesbetinget delt adgang, hvor alle brugere (med en eksisterende bruger og nye brugere) aftaler vilkårene og betingelserne for den delte adgang under tilsyn af de kompetente myndigheder, således at et minimum af radiotransmissionskvalitet sikres. Hvis medlemsstaterne tillader delt brug efter forskellige tilladelsesordninger, bør de ikke fastsætte varighed for en sådan brug, der er meget forskellige, i de forskellige tilladelsesordninger.

- (120) Generelle tilladelser til anvendelse af radiofrekvenser kan fremme den mest effektive radiofrekvensanvendelse og i nogle tilfælde fremme innovation og er konkurrencefremmende, mens individuelle brugsrettigheder til radiofrekvenser i andre tilfælde kan være den mest hensigtsmæssige tilladelsesordning under visse specifikke omstændigheder. Individuelle brugsrettigheder bør f.eks. overvejes, når radiofrekvensernes gunstige spredningsmønstre eller transmissionens påtænkte effektniveau indebærer, at generelle tilladelser ikke kan afhjælpe interferensproblemerne i lyset af den påkrævede tjenestekvalitet. Tekniske foranstaltninger som f.eks. løsninger til at forbedre kvaliteten af modtagere kan gøre det muligt at anvende generelle tilladelser eller muliggøre radiofrekvensdeling og eventuelt undgå systematisk brug af princippet om ikkeinterferens og ikkebeskyttelse.
- (121) Medlemsstaterne bør for at sikre forudsigelighed, juridisk forudsigelighed og investeringsstabilitet på forhånd fastsætte passende kriterier med henblik på at fastslå, om målene om effektiv udnyttelse af radiofrekvenser overholdes af rettighedshaverne, når de anvender de vilkår, der er knyttet til de individuelle brugsrettigheder og generelle tilladelser. Interesserede parter bør inddrages i fastlæggelsen af sådanne vilkår og på en transparent måde meddeles, hvordan det vil blive vurderet, om de har opfyldt deres forpligtelser.
- (122) For at undgå, at der skabes hindringer for adgangen til markedet, navnlig gennem konkurrencehæmmende hamstring, bør medlemsstaternes håndhævelse af de vilkår, der er knyttet til brugsrettigheden til radiofrekvenser, være effektiv, og alle kompetente myndigheder bør om nødvendigt bidrage. Håndhævelsesbetingelserne bør omfatte anvendelse af en klausul om, at brugsrettigheden fortabes, hvis frekvenserne ikke reelt udnyttes ("use it or lose it"). Af hensyn til den juridiske forudsigelighed i forbindelse med eventuelle sanktioner for manglende udnyttelse af radiofrekvenser bør der på forhånd fastsættes minimumsgrænser for udnyttelse, herunder med hensyn til tidsrum, omfang og radiofrekvensernes identitet. Salg og udlejning af radiofrekvenser bør sikre en effektiv udnyttelse for den oprindelige rettighedshaver.

- (123) Hvis de harmoniserede betingelser for et radiofrekvensbånd er blevet fastsat i henhold til beslutning nr. 676/2002/EF, skal de kompetente myndigheder træffe afgørelse om, hvilken tilladelsesordning der er den mest hensigtsmæssige at anvende i det pågældende frekvensbånd eller dele heraf. Hvis alle medlemsstaterne sandsynligvis står over for lignende problemer, hvor divergerende løsninger kan fragmentere det indre marked for udstyr og derved forsinke udrulningen af 5G-systemer, kan det være nødvendigt for Kommissionen under videst mulig hensyntagen til udtalelsen fra Frekvenspolitikgruppen at anbefale fælles løsninger, som anerkender gældende tekniske harmoniseringsforanstaltninger. Dette kunne være en fælles værktøjskasse for medlemsstaterne, som de kan tage i betragtning, når de fastlægger passende ensartede tilladelsesordninger, der skal anvendes på et bånd eller en del af et bånd, alt efter faktorer som f.eks. befolkningstæthed, båndenes spredningsmønstre, forskellen mellem anvendelse i byområder og landdistrikter, et eventuelt behov for at beskytte eksisterende tjenester og de deraf følgende konsekvenser for stordriftsfordele i produktionen.
- (124) Deling af netinfrastruktur og i visse tilfælde radiofrekvensdeling kan gøre en mere faktisk og effektiv udnyttelse af radiofrekvenser mulig og sikre en hurtig udrulning af net, navnlig i områder, der er mindre tætbefolkede. Når de kompetente myndigheder fastsætter, hvilke betingelser der skal knyttes til retten til radiofrekvenser, bør de også overveje at tillade forskellige former for deling eller koordinering mellem virksomheder med henblik på at sikre en faktisk og effektiv udnyttelse af radiofrekvenser eller overholdelse af dækningsforpligtelser i overensstemmelse med konkurrenceretlige principper.

- (125) Kravene om overholdelse af principperne om teknologi- og tjenesteneutralitet i tildelingen af brugsrettigheder samt muligheden for at overdrage rettigheder mellem virksomheder understøtter friheden og midlerne til at levere elektroniske kommunikationstjenester til offentligheden og gør det derved også lettere at opfylde almennyttige mål. Dette direktiv foregriber ikke, hvorvidt radiofrekvenser tildeles direkte til udbydere af elektroniske kommunikationsnet og -tjenester eller til enheder, der bruger disse net eller tjenester. Sådanne enheder kan være udbydere af radio- eller tv-spredningsvirksomhed. Ansvar for overholdelsen af de vilkår fastsat i brugsrettighederne til radiofrekvenser, og de relevante vilkår, der er knyttet til den generelle tilladelse, bør dog ligge hos den virksomhed, der har fået tildelt brugsrettigheder til radiofrekvenserne. Visse forpligtelser, som radio- og tv-selskaber pålægges for udbud af audiovisuelle medietjenester, kan gøre det nødvendigt at anvende særlige kriterier og procedurer for tildelingen af brugsrettigheder til radiofrekvenser for at opfylde et bestemt almennyttigt mål, som medlemsstaterne har fastsat i overensstemmelse med EU-retten. Proceduren for at tildele sådanne rettigheder bør dog under alle omstændigheder være objektiv, transparent, ikkediskriminerende og forholdsmæssigt afpasset.

- (126) Ifølge EU-Domstolens retspraksis bør alle nationale begrænsninger af de rettigheder, der sikres i artikel 56 i TEUF, være objektivt begrundet og forholdsmæssigt afpasset og bør ikke overskride dem, der er nødvendige for at nå deres mål. Radiofrekvenser, der er tildelt uden at følge en åben procedure, bør endvidere ikke anvendes til andre formål end det almennyttige mål, til hvilket de blev tildelt. I så tilfælde bør de interesserede parter gives mulighed for at fremsætte bemærkninger inden for en rimelig frist. Som led i ansøgningsproceduren for tildeling af rettigheder bør medlemsstaterne efterprøve, om ansøgeren kan opfylde de vilkår, der skal knyttes til sådanne rettigheder. Disse vilkår bør afspejles i udvælgelseskriterierne, som fastsættes på en objektiv, transparent, forholdsmæssigt afpasset og ikkediskriminerende måde forud for indledningen af en konkurrencepræget udvælgelsesprocedure. Med henblik på at anvende sådanne kriterier kan ansøgeren anmodes om at fremlægge de oplysninger, der er nødvendige for at kunne godtgøre den pågældendes evne til at opfylde disse vilkår. Hvis disse oplysninger ikke gives, kan ansøgningen om ret til at anvende en radiofrekvens afvises.

- (127) Medlemsstaterne bør forud for tildelingen af rettigheder kun pålægge kontrol af elementer, som en ansøger, der udviser almindelig omhu, med rimelighed kan forventes af opfylde, idet der tages behørigt hensyn til vigtigheden af den samfundsmæssige værdi og markedsværdien af radiofrekvenser som en knap offentlig ressource. Dette berører ikke muligheden for efterfølgende kontrol af, hvorvidt udvælgelseskriterierne er opfyldt, f.eks. ved milepæle, hvis kriterierne ikke med rimelighed kunne opfyldes indledningsvist. For at opretholde en faktisk og effektiv udnyttelse af radiofrekvenser bør medlemsstater ikke tildele rettigheder, hvis deres kontrol tyder på, at ansøgeren ikke kan opfylde betingelserne, jf. dog muligheden for at fremme en tidsbegrænset brug til forsøgsformål. Tilladelser til brug af radiofrekvenser af en vis varighed bør gøre investeringerne mere forudsigelige, hvilket bidrager til en hurtigere netudrulning og bedre tjenester samt til stabilitet, der understøtter radiofrekvenshandel og -udlejning. Medmindre der gives tilladelse til at bruge radiofrekvenser for en ubegrænset periode, bør varigheden både tage hensyn til de fastsatte mål og være tilstrækkelig til at fremme tilbagebetalingen af de investeringer, der er foretaget. Selv om en længere varighed bidrager til større investeringsforudsigelighed, tjener foranstaltninger, der skal sikre en faktisk og effektiv udnyttelse af radiofrekvenser, såsom den kompetente myndigheds beføjelse til at ændre eller tilbagekalde retten, såfremt vilkårene fastsat i brugsrettighederne ikke opfyldes, eller fremme af radiofrekvenshandel og -udlejning, til at forhindre en u hensigtsmæssig akkumulering af radiofrekvenser og skaber større fleksibilitet i distributionen af radiofrekvensressourcer. Større brug af afgifter på årsbasis er også et middel til at sikre en løbende vurdering af brugen af radiofrekvenserne af rettighedshaveren.

- (128) I betragtning af hvor vigtig en rolle teknisk innovation spiller, bør medlemsstaterne kunne tildele rettigheder til brug af radiofrekvenser til forsøgsformål med særlige begrænsninger og på særlige betingelser, der er nøje begrundet i, at rettighederne kun gælder for sådanne forsøg.
- (129) De kompetente myndigheder bør, når de beslutter, om en eksisterende brugsrettighed til harmoniserede radiofrekvenser skal fornyes, tage hensyn til, i hvilken grad en fornyelse vil fremme målene med regelsættet og andre mål i henhold til EU-retten eller national ret. Sådanne beslutninger bør være genstand for en åben, ikkediskriminerende og transparent procedure og bygge på en revision af, hvordan de vilkår fastsat i de pågældende brugsrettigheder, er blevet opfyldt. Når medlemsstaterne vurderer, om der er behov for at forny brugsrettigheder, bør de afveje, hvilke konsekvenser det har for konkurrencen at forny tildelte rettigheder i forhold til at åbne frekvensbåndet for nye brugere og dermed måske fremme en mere effektiv udnyttelse eller en innovativ ny brug. De kompetente myndigheder bør i denne forbindelse kunne beslutte kun at tillade en begrænset varighed af fornyelsen for at forhindre alvorlige forstyrrelser af den etablerede brug. Selv om beslutninger om, hvorvidt rettigheder, der er tildelt inden dette direktiv finder anvendelse, skal fornyes, bør respektere allerede gældende regler, bør medlemsstaterne også sikre, at de ikke skader målene med dette direktiv.
- (130) Når medlemsstaterne fornyereksisterende brugsrettigheder til harmoniserede radiofrekvenser, bør de sammen med vurderingen af behovet for at forny rettigheden, revurdere de dertil hørende afgifter for at sikre, at disse afgifter fortsat fremmer en optimal brug, idet der tages hensyn til bl.a. markedsudviklingen og den teknologiske udvikling. Af hensyn til den juridiske forudsigelighed er det hensigtsmæssigt, at eventuelle tilpasninger af eksisterende afgifter baseres på de samme principper, som gælder ved tildeling af nye brugsrettigheder.

- (131) En effektiv forvaltning af radiofrekvenser kan sikres ved at sørge for, at de radiofrekvenser, der allerede er tildelt, fortsat bruges effektivt. For at give rettighedshavere juridisk forudsigelighed bør der tages stilling til muligheden for at forny brugsrettigheder inden for en rimelig frist forud for udløbet af de pågældende rettigheder, f.eks. hvor rettigheder er blevet tildelt for 15 år eller derover, mindst to år før udløbet af disse rettighederne, medmindre muligheden for fornyelse udtrykkeligt blev udelukket på tidspunktet for tildeling af rettighederne. Af hensyn til den løbende forvaltning af ressourcer bør de kompetente myndigheder kunne tage stilling til sådanne spørgsmål på eget initiativ samt på anmodning af rettighedshaveren. Brugsrettighederne bør ikke fornys imod rettighedshaverens ønske.
- (132) Overdragelse af brugsrettigheder til radiofrekvenser kan være et effektivt middel til at opnå en mere effektiv udnyttelse af frekvenserne. Af fleksibilitets- og effektivitetshensyn og for at muliggøre en markedsbaseret værdiansættelse af radiofrekvenser bør medlemsstaterne som udgangspunkt tillade radiofrekvensbrugerne at overdrage eller udleje deres brugsrettigheder til tredjemand efter en enkelt procedure og i overensstemmelse med de vilkår, der er fastsat i sådanne rettigheder, og konkurrencereglerne under den ansvarlige nationale tilsynsmyndigheds tilsyn. Medlemsstaterne bør for at fremme en sådan overdragelse eller udlejning, forudsat at de tekniske gennemførelsesforanstaltninger, der er vedtaget i henhold til beslutning nr. 676/2002/EF, overholdes, også behandle anmodninger om at få radiofrekvensrettigheder delt eller skilt ad og om at få vilkår for brugen taget op til fornyet overvejelse.

- (133) Det bør være op til de nationale tilsynsmyndigheder og andre kompetente myndigheder at træffe foranstaltninger specifikt med henblik på at fremme konkurrencen, når brugsrettigheder til radiofrekvenser tildeles eller fornys, da de har den fornødne økonomiske og tekniske viden og det fornødne kendskab til markedet. Betingelserne for tildeling af radiofrekvenser kan påvirke konkurrenceforholdene på markederne for elektronisk kommunikation og adgangsbetingelserne. Begrænset adgang til radiofrekvenser, navnlig hvor disse er knappe, kan skabe adgangsbarrierer eller hæmme investeringer, udrulning af net, levering af nye tjenester eller applikationer, innovation og konkurrence. Nye brugsrettigheder, herunder dem, der er erhvervet gennem overdragelse eller leje, og indførelsen af nye fleksible kriterier for radiofrekvensbrug kan også påvirke konkurrencen. Visse betingelser, der bruges til at fremme konkurrencen, kan, hvis de anvendes urimeligt, have andre virkninger, f.eks. kan radiofrekvenslofter og -reservationer skabe en kunstig knaphed, engrosadgangsforpligtelser kan begrænse forretningsmodeller unødigt i mangel af markedsstyrke og begrænsninger af overdragelser kan hindre udviklingen af sekundære markeder. Det er derfor nødvendigt at foretage en konsistent og objektiv konkurrencetest af pålæggelsen af sådanne betingelser, og den bør foretages konsekvent. Brugen af sådanne foranstaltninger bør derfor baseres på de nationale tilsynsmyndigheders og andre kompetente myndigheders grundige og objektive vurdering af markedet og konkurrenceforholdene. De nationale kompetente myndigheder bør imidlertid altid sikre en faktisk og effektiv udnyttelse af radiofrekvenser og at konkurrenceforvridning gennem konkurrencehæmmende hamstring undgås.

- (134) Med udgangspunkt i Frekvenspolitikgruppens udtalelser kan det for at undgå grænseoverskridende interferens være nødvendigt at vedtage en fælles frist for, hvornår det kan tillades at bruge et radiofrekvensbånd, der er blevet harmoniseret i overensstemmelse med beslutning nr. 676/2002/EF, ligesom en sådan frist kan være nyttig, når det skal sikres, at fordelene ved de tilhørende tekniske harmoniseringsforanstaltninger for udstyrsmarkeder og ved udrulningen af net og tjenester med meget høj kapacitet udnyttes fuldt ud.
- Anvendelse af et radiofrekvensbånd kræver, at der tildeles radiofrekvenser i henhold til en generel tilladelsesordning eller individuelle brugsrettigheder, for at det er tilladt at anvende radiofrekvenserne, så snart tildelingsprocessen er afsluttet. Af hensyn til tildelingen af radiofrekvensbånd kan det være nødvendigt at frigive et frekvensbånd, som er optaget af andre brugere, og at yde dem erstatning. Gennemførelse af en fælles frist for tilladelse til anvendelse af harmoniserede frekvensbånd for elektroniske kommunikationstjenester, herunder 5G, kan imidlertid i en given medlemsstat blive berørt af uløste problemer i forbindelse med grænseoverskridende koordinering mellem medlemsstaterne eller med tredjelande, problemer med at sikre den tekniske migrering af eksisterende brugere af et bånd, begrænsning af anvendelsen af frekvensbåndet af hensyn til et mål af almen interesse, beskyttelse af den nationale sikkerhed og forsvaret eller force majeure. Under alle omstændigheder bør medlemsstaterne, hvad angår geografisk dækning, tidsaspekter og radiofrekvensområde, gøre alt for at begrænse eventuelle forsinkelser mest muligt.
- Derudover kan medlemsstaterne, hvor det er relevant, i lyset af deres vurdering af de relevante forhold anmode Unionen om at yde juridisk, politisk og teknisk bistand med henblik på at løse problemer vedrørende radiofrekvenskoordinering med Unionens nabolande, herunder kandidatlande og tiltrædelseslande, således at de pågældende medlemsstater kan opfylde deres forpligtelser i henhold til EU-retten.

- (135) For at sikre øget koordineret adgang til radiofrekvensressourcer senest i 2020 med henblik på at opnå faste og trådløse højhastighedsnet, i forbindelse med 5G, er 3,4-3,8 GHz- og 24,25-27,5 GHz-båndene af Frekvenspolitikgruppen blevet identificeret som prioriterede frekvensbånd, der er egnede til at opfylde målene i 5G-handlingsplanen senest i 2020. 40,5-43,5 GHz- og 66-71 GHz-båndene er også blevet udpeget med henblik på yderligere undersøgelse. Det er derfor nødvendigt at sikre, at 3,4-3,8 GHz- og 24,25-27,5 GHz-båndene eller dele deraf senest den 31. december 2020 stilles til rådighed for jordbaserede systemer, som kan levere trådløse bredbåndstjenester på harmoniserede betingelser fastsat i tekniske gennemførelsesforanstaltninger i henhold til artikel 4 i beslutning nr. 676/2002/EF som supplement til Europa-Parlamentets og Rådets afgørelse (EU) 2017/899¹, eftersom disse bånd har særlige egenskaber, hvad angår dækning og datakapacitet, som gør det muligt at kombinere dem i tilstrækkelig grad med henblik på at opfylde 5G-kravene. Medlemsstaterne kan dog blive berørt af interferens, der sandsynligvis vil hidrøre fra tredjelande, som i overensstemmelse med ITU's radioreglement har udpeget disse frekvensbånd til andre tjenester end international mobil telekommunikation. Dette kan påvirke forpligtelsen til at overholde en fælles gennemførelsesdato. Den fremtidige anvendelse af 26 GHz-båndet til jordbaserede trådløse 5G-tjenester vil sandsynligvis bl.a. være rettet mod byområder og hotspotområder i byudkanter, mens der må påregnes en vis udrulning langs større veje og jernbanespor i landdistrikter. Dette giver mulighed for at anvende 26 GHz-båndet til andre tjenester end trådløse 5G-tjenester uden for disse geografiske områder, f.eks. til erhvervsspecifik kommunikation eller indendørs brug, og gør det derfor muligt for medlemsstaterne at udpege dette frekvensbånd og gøre det tilgængeligt på et ikkeeksklusivt grundlag.

¹ Europa-Parlamentets og Rådets afgørelse (EU) 2017/899 af 17. maj 2017 om anvendelsen af 470-790 MHz-frekvensbåndet i Unionen (EUT L 138 af 25.5.2017, s. 131).

- (136) Når efterspørgslen efter et radiofrekvensbånd overstiger de tilgængelige radiofrekvenser, og medlemsstaterne som følge deraf konkluderer, at brugsrettighederne til radiofrekvenser skal begrænses, bør de procedurer, der gælder for tildeling af disse rettigheder, være hensigtsmæssige og gennemsikrelige for at undgå forskelsbehandling og for at optimere brugen af disse knappe ressourcer. Sådanne begrænsninger bør være berettigede, forholdsmæssigt afpassede og baseret på en omhyggelig vurdering af markedsvilkårene, idet der tages behørigt hensyn til de overordnede fordele for brugerne og til nationale mål og målene for det indre marked. Målene for enhver begrænsningsprocedure bør fastsættes tydeligt i forvejen. Medlemsstaterne bør, når de skal vælge den mest hensigtsmæssige udvælgelsesprocedure, rettidigt og på en transparent måde, og i overensstemmelse med koordineringstiltag truffet på EU-plan, høre alle interesserede parter om procedurens berettigelse, mål og betingelser. Medlemsstaterne bør bl.a. kunne anvende konkurrenceprægede eller sammenlignende udvælgelsesprocedurer ved tildeling af radiofrekvenser eller nummerressourcer af særlig økonomisk værdi. Ved forvaltningen af sådanne ordninger bør de kompetente myndigheder tage hensyn til målene i dette direktiv. Hvis en medlemsstat konstaterer, at der kan stilles yderligere rettigheder til rådighed i et frekvensbånd, bør den indlede proceduren herfor.

- (137) En voldsom stigning i efterspørgslen efter radiofrekvenser og i slutbrugernes efterspørgsel efter trådløs bredbåndskapacitet kan betyde, at der må findes løsninger, som muliggør alternative, komplementære og frekvensmæssigt effektive adgangsløsninger, herunder trådløse adgangssystemer med lav effekt og lille rækkevidde, såsom RLAN og net med små mobiladgangspunkter med lav effekt. Sådanne komplementære trådløse adgangssystemer, navnlig offentligt tilgængelige RLAN-adgangspunkter, forbedrer adgangen til internettet for slutbrugere og mobiltrafikfordelingen for mobiloperatørerne. RLAN benytter harmoniserede radiofrekvenser, uden at der stilles krav om en individuel tilladelse eller brugsrettighed til radiofrekvenser. De fleste RLAN-adgangspunkter benyttes til dato af private brugere som lokale trådløse forlængelser af deres faste bredbåndsforbindelse. Slutbrugere bør inden for rammerne af deres eget internetabonnement ikke forhindres i at dele adgangen til deres RLAN med andre, således at antallet af tilgængelige adgangspunkter øges, navnlig i tætbefolkede områder, den trådløse datakapacitet maksimeres ved hjælp af genanvendelse af radiofrekvenser, og der skabes en omkostningseffektiv trådløs bredbåndsinfrastruktur, der er tilgængelig for andre brugere. Unødige begrænsninger for udrulning og sammenkobling af RLAN-adgangspunkter bør derfor også fjernes.

- (138) De offentlige myndigheder eller offentlige tjenesteudbydere, som bruger RLAN i deres bygninger til gavn for personale, gæster eller kunder, f.eks. for at fremme adgangen til e-forvaltningstjenester eller til oplysninger om offentlig transport eller trafikstyring, kunne også give adgang til sådanne adgangspunkter til almen brug for borgerne som en ekstra tjeneste ud over de tjenester, som de leverer til offentligheden i disse lokaler, i det omfang konkurrencereglerne og reglerne om offentlige udbud tillader det. Udbydere af en sådan lokal adgang til elektroniske kommunikationsnet på eller omkring en privat ejendom eller et afgrænset offentligt område på et ikkekommercielt grundlag eller som ekstraydelse til en anden aktivitet, der ikke afhænger af en sådan adgang, såsom RLAN-hotspots, der stilles til rådighed for kunder, der betaler for andre ydelser, eller til offentligheden generelt i området, kan blive omfattet af kravene i generelle tilladelser til brug af radiofrekvenser, men bør ikke skulle opfylde betingelser eller krav, der er knyttet til de generelle tilladelser, og som gælder udbydere af offentlige elektroniske kommunikationsnet eller -tjenester eller forpligtelser vedrørende slutbrugere eller samtrafik. En sådan udbyder bør dog være omfattet af reglerne om ansvar fastsat i Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2000/31/EF¹. Nye teknologier kommer til, såsom LiFi (Light Fidelity), og de vil supplere den aktuelle radiofrekvenskapacitet i RLAN og trådløse adgangspunkter med adgangspunkter, der er baseret på optisk synligt lys, og vil føre til hybride lokale datanet, der muliggør optisk trådløs kommunikation.

¹ Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2000/31/EF af 8. juni 2000 om visse retlige aspekter af informationssamfundstjenester, navnlig elektronisk handel, i det indre marked (direktiv om elektronisk handel) (EUT L 178 af 17.7.2000, s. 1).

- (139) Da trådløse adgangspunkter med lav effekt og lille rækkevidde som f.eks. femtoceller, picoceller, metroceller eller mikroceller kan være meget små og benytter udstyr, der ikke er iøjefaldende i lighed med, hvad der anvendes i private RLAN-routere, som ikke kræver tilladelser ud over, dem der er nødvendigt for brugen af radiofrekvenser, og da sådanne adgangspunkter har en positiv indflydelse på udnyttelsen af radiofrekvenser og udviklingen af trådløs kommunikation, bør enhver indskrænkning af deres udrulning begrænses mest muligt. Som følge heraf bør medlemsstaterne for at fremme udrulning af trådløse adgangspunkter med lille rækkevidde og med forbehold af gældende krav vedrørende radiofrekvensforvaltning ikke underlægge udrulning af sådanne anordninger på bygninger, som ikke er officielt beskyttet som en del af et særligt udpeget miljø eller på grund af deres særlige arkitektoniske eller historiske værdi, individuelle tilladelser, undtagen af hensyn til den offentlige sikkerhed. Med henblik herpå bør deres egenskaber, såsom maksimal størrelse, vægt og emissionsegenskaber, specificeres på EU-plan på en forholdsmæssig afpasset måde for så vidt angår lokal udrulning og for at sikre et højt beskyttelsesniveau for folkesundheden som fastsat i henstilling 1999/519/EF. Med henblik på drift af trådløse adgangspunkter med lille rækkevidde bør artikel 7 i direktiv 2014/53/EU anvendes. Dette gælder med forbehold for den private ejendomsret, der er fastsat i EU-retten eller national ret. Proceduren for behandling af ansøgninger om tilladelser bør strømlines og bør ikke berøre eventuelle kommercielle aftaler, og eventuelle administrationsgebyrer bør begrænses til de administrative omkostninger ved behandling af ansøgningen. Vurderingen af en ansøgning om en tilladelse bør tage så kort tid som muligt og i princippet højst fire måneder.

- (140) Offentlige bygninger og anden offentlig infrastruktur besøges og anvendes dagligt af et stort antal slutbrugere, der har behov for konnektivitet til at bruge e-forvaltning, e-transport og andre tjenester. Andre offentlige infrastrukturer såsom gadelamper, lyssignaler er meget værdifulde steder til udrulning af små celler f.eks. som følge af deres tæthed. Uden at dette berører de kompetente myndigheders mulighed for at underlægge udrulning af trådløse adgangspunkter med lille rækkevidde forudgående individuelle tilladelser, bør operatørerne have adgang til disse offentlige steder, så de i tilstrækkelig grad kan imødekomme efterspørgslen. Medlemsstaterne bør derfor sikre, at sådanne offentlige bygninger og anden offentlig infrastruktur stilles til rådighed på rimelige betingelser i forbindelse med udrulningen af små celler med henblik på at supplere direktiv 2014/61/EU, jf. dog principperne i dette direktiv. I direktiv 2014/61/EU følges en funktionel tilgang, og der pålægges kun adgangsforpligtelser for fysisk infrastruktur, når denne indgår i et net, og kun hvis den ejes eller benyttes af en netoperatør, hvorved mange bygninger, der ejes eller benyttes af offentlige myndigheder, falder uden for direktivets anvendelsesområde. Det er imidlertid ikke nødvendigt med en særlig forpligtelse for fysisk infrastruktur såsom kabelkanaler eller master, der anvendes til intelligente transportsystemer, som ejes af netoperatører (udbydere af transporttjenester eller udbydere af offentlige elektroniske kommunikationsnet), og et nets værtsdele, som derved er omfattet af anvendelsesområdet for direktiv 2014/61/EU.

- (141) Bestemmelserne i nærværende direktiv finder for så vidt angår adgang og samtrafik anvendelse på offentlige elektroniske kommunikationsnet. Udbydere af elektroniske kommunikationsnet til andre end offentligheden er ikke underlagt nogen forpligtelser vedrørende adgang eller samtrafik i henhold til dette direktiv, medmindre de i kraft af adgang til offentlige net kan underlægges betingelser, som er fastsat af medlemsstaterne.
- (142) Begrebet "adgang" defineres vidt forskelligt, og der er derfor behov for en præcis definition af, hvordan begrebet bruges i dette direktiv, uden at det berører dets anvendelse i forbindelse med andre af Unionens bestemmelser. En operatør kan eje det underliggende net eller de underliggende faciliteter eller leje nogle af dem eller dem alle.
- (143) På et marked med fri og åben konkurrence bør der ikke være begrænsninger, der hindrer virksomheder i at forhandle sig frem til indbyrdes adgangs- og samtrafikaftaler, navnlig hvad angår grænseoverskridende aftaler, i overensstemmelse med TEUF's konkurrenceregler. I forbindelse med skabelsen af et mere effektivt, reelt paneuropæisk marked med effektiv konkurrence, flere valgmuligheder og konkurrencedygtige tjenester for slutbrugere bør virksomheder, som modtager anmodninger om adgang eller samtrafik fra andre virksomheder, som er omfattet af en generel tilladelse for at kunne udbyde elektroniske kommunikationsnet eller -tjenester til offentligheden, i princippet indgå sådanne aftaler på et kommercielt grundlag og forhandle i god tro.

- (144) På markeder, hvor der også fremover vil være stor forskel på virksomhedernes forhandlingsposition, og hvor visse virksomheder er afhængige af infrastruktur, der udbydes af andre selskaber, for at kunne fremføre deres tjenester, vil det være hensigtsmæssigt, at der opstilles en rammelovgivning, som sikrer, at markedet fungerer effektivt. De nationale tilsynsmyndigheder bør gives mulighed for at sikre den fornødne adgang, samtrafik og interoperabilitet mellem tjenester til gavn for slutbrugerne, når det ikke lykkes at nå til enighed om en aftale på kommercielt grundlag. De kan navnlig sikre end-to-end-konnektivitet ved at pålægge virksomheder, der er omfattet af den generelle tilladelse, og som kontrollerer adgangen til slutbrugere, forholdsmæssige forpligtelser. Kontrol over adgangsmuligheder kan indebære ejerskab af eller kontrol over den fysiske forbindelse til slutbrugeren (hvad enten det er på fast- eller mobilnettet) eller mulighed for at ændre eller inddrage det eller de nationale numre, der er nødvendige for at oprette forbindelse til en slutbrugers nettermineringspunkt. Det vil f.eks. være aktuelt, hvis netoperatører uden rimelig grund begrænser slutbrugernes muligheder for at tilslutte sig internetportaler og tjenester.
- (145) I lyset af princippet om ikkediskrimination bør de nationale tilsynsmyndigheder sikre, at alle virksomheder uanset deres størrelse eller forretningsmodel, og hvad enten de er vertikalt integrerede eller adskilte, kan opnå samtrafik på rimelige vilkår med henblik på at udbyde end-to-end-konnektivitet og adgang til internettet.
- (146) Nationale love eller administrative forskrifter, der knytter betingelser og vilkår for adgang eller samtrafik sammen med aktiviteterne hos den part, der anmoder om samtrafik, herunder specifikt omfanget af den pågældendes investeringer i netinfrastruktur, i stedet for at knytte dem til de leverede samtrafik- eller adgangstjenester, kan resultere i konkurrencefordrejning, hvilket er i strid med konkurrencelovgivningen.

- (147) Netoperatører, der kontrollerer adgangen til deres egne kunder, gør dette ved hjælp af entydige numre eller adresser i en offentliggjort nummer- eller adresseoversigt. Andre netoperatører skal kunne aflevere trafik til disse kunder og har således brug for at kunne kobles sammen enten direkte eller indirekte. Der bør derfor fastsættes bestemmelser om rettigheder og pligter til at forhandle om indgåelse af samtrafikaftaler.
- (148) Interoperabilitet er en fordel for slutbrugerne og er et vigtigt mål for denne rammelovgivning. Fremme af interoperabilitet er et af målene for de nationale tilsynsmyndigheder og andre kompetente myndigheder i henhold til denne rammelovgivning. Denne rammelovgivning fastslår endvidere, at Kommissionen skal offentliggøre en liste over standarder eller specifikationer for udbud af tjenester, tekniske grænseflader eller netfunktioner som grundlag for at fremme harmoniseringen inden for elektronisk kommunikation. Medlemsstaterne bør fremme anvendelsen af de offentliggjorte standarder eller specifikationer i det omfang, disse er strengt nødvendige for at sikre interoperabilitet mellem tjenester og øge brugernes valgmuligheder.
- (149) I øjeblikket afhænger både end-to-end-konnektivitet og adgang til beredskabstjenester af, at slutbrugere benytter nummerbaserede interpersonelle kommunikationstjenester. Den teknologiske udvikling eller en øget brug af nummeruafhængige interpersonelle kommunikationstjenester kunne medføre mangel på tilstrækkelig interoperabilitet mellem kommunikationstjenester. Dette kunne skabe betydelige hindringer for markedsadgangen og for den videre innovation og dermed i betydeligt omfang true effektiv end-to-end-konnektivitet mellem slutbrugere.

- (150) Hvis sådanne interoperabilitetsproblemer opstår, bør Kommissionen kunne anmode om en rapport fra BEREC, som skal udarbejde en faktuel vurdering af markedssituationen på EU-niveau og medlemsstatsniveau. Under størst mulig hensyntagen til BEREC's rapport og anden til rådighed værende dokumentation og under hensyntagen til virkninger på det indre marked bør Kommissionen afgøre, om der er behov for, at de nationale tilsynsmyndigheder eller andre kompetente myndigheder griber ind med regulering. Hvis Kommissionen mener, at de nationale tilsynsmyndigheder eller andre kompetente myndigheder bør overveje regulatorisk indgriben, bør den kunne vedtage gennemførelsesforanstaltninger, som specificerer, hvilken form og hvilket omfang eventuel regulatorisk indgriben fra de nationale tilsynsmyndigheder eller andre kompetente myndigheder bør have, herunder navnlig myndighedernes og andre udbyderes forpligtelser til at offentliggøre og tillade brug, ændring og videreformidling af relevante oplysninger og foranstaltninger med henblik på at pålægge alle eller bestemte udbydere obligatorisk brug af standarder eller specifikationer.
- (151) De nationale tilsynsmyndigheder eller andre kompetente myndigheder bør i lyset af de specifikke nationale omstændigheder vurdere, om en intervention er nødvendig og berettiget for at sikre end-to-end-konnektivitet, og i givet fald pålægge de udbydere af nummeruafhængige interpersonelle kommunikationstjenester, som har et betydeligt dækningsniveau og betydelig brugerudbredelse, forholdsmæssigt afpassede forpligtelser i overensstemmelse med Kommissionens gennemførelsesforanstaltninger. Termen betydelig/-t bør fortolkes således, at den berørte udbyders geografiske dækning og antal slutbrugere repræsenterer en kritisk masse med henblik på at nå målet om at sikre end-to-end-konnektivitet mellem slutbrugere. Udbydere med et begrænset antal slutbrugere eller begrænset geografisk dækning, som kun marginalt ville kunne bidrage til at nå dette mål, bør normalt ikke være omfattet af sådanne interoperabilitetsforpligtelser.

- (152) I tilfælde hvor virksomheder ikke har adgang til realistiske alternativer til et ikkereplikerbart ledningsnet, kabler og tilhørende faciliteter i bygninger eller frem til det første koncentrationspunkt eller fordelingspunkt, og med henblik på at skabe konkurrencemæssige resultater i slutbrugernes interesse, bør de nationale tilsynsmyndigheder have beføjelse til at pålægge alle virksomheder adgangsforpligtelser, uanset en udpegning som havende en stærk markedsposition. De nationale tilsynsmyndigheder bør i den forbindelse tage hensyn til alle tekniske og økonomiske hindringer for fremtidig replikering af net. Eftersom disse forpligtelser i visse tilfælde kan være indgribende, underminere incitamenter til investeringer og have den konsekvens, at dominerende aktørers position bliver styrket, bør de imidlertid kun pålægges, hvor det er begrundet og står i rimeligt forhold til at opnå bæredygtig konkurrence på de relevante markeder. Alene det forhold, at der allerede findes mere end en infrastruktur, bør ikke nødvendigvis fortolkes som tegn på, at dets aktiver kan replikeres. Virksomhederne bør, om nødvendigt i kombination med sådanne adgangsforpligtelser, også kunne påberåbe sig forpligtelsen til at give adgang til fysisk infrastruktur på grundlag af direktiv 2014/61/EU. Forpligtelser, der pålægges af den nationale tilsynsmyndighed i henhold til nævnte direktiv, og afgørelser truffet af andre kompetente myndigheder i henhold til direktiv 2014/61/EU for at sikre adgang til fysisk infrastruktur i bygninger eller fysisk infrastruktur frem til det første adgangspunkt bør være i overensstemmelse.

- (153) De nationale tilsynsmyndigheder bør i nødvendigt omfang kunne pålægge virksomhederne forpligtelser til at give adgang til de faciliteter, der er nævnt i et bilag til dette direktiv, dvs. programmeringsgrænseflader for applikationer (API'er) og elektroniske programoversigter (EPG'er), ikke kun for at sikre slutbrugernes adgang til digitale radio- og tv-tjenester, men også til beslægtede supplerende tjenester. Sådanne supplerende tjenester bør kunne omfatte programrelaterede tjenester, der specifikt er udformet til at forbedre adgang for slutbrugere med handicap, og programrelaterede internetforbundne tv-tjenester.

- (154) Når de nationale tilsynsmyndigheder vurderer det koncentrationspunkt eller fordelingspunkt, frem til hvilket eller hvilken de agter at pålægge adgangsforpligtelser, er det vigtigt, at de vælger et punkt i overensstemmelse med BEREC's retningslinjer. Hvis der vælges et punkt tættere på slutbrugerne, vil det være mere fordelagtigt for den infrastrukturbaserede konkurrence og udrulningen af net med meget høj kapacitet. Den nationale tilsynsmyndighed bør således først overveje at vælge et punkt i en bygning eller lige uden for en bygning. Det kan være berettiget at udvide adgangsforpligtelserne til ledningsnet og kabler efter det første koncentrationspunkt eller fordelingspunkt, idet sådanne forpligtelser begrænses til punkter, der ligger så tæt på slutbrugerne som muligt, og som kan være vært for et tilstrækkeligt antal slutbrugere, i tilfælde hvor det påvises, at der er store og varige fysiske eller økonomiske hindringer ved replikering, der medfører vigtige konkurrenceproblemer eller markedssvigt på detailniveau til skade for slutbrugerne. Vurderingen af netelementers replikabilitet kræver en markedsundersøgelse, der adskiller sig fra en analyse, der vurderer stærk markedsposition, og den nationale tilsynsmyndighed behøver således ikke at fastslå, at der er tale om stærk markedsposition, for at pålægge disse forpligtelser. På den anden side kræver en sådan analyse en tilstrækkelig økonomisk vurdering af markedsforholdene for at fastslå, om de kriterier, som er nødvendige for at pålægge forpligtelser, der går videre end det første koncentrationspunkt eller fordelingspunkt, er opfyldt. Der er større sandsynlighed for, at sådanne udvidede adgangsforpligtelser er nødvendige i geografiske områder, hvor forretningsmulighederne for at udrulle alternativ infrastruktur er forbundet med større risici, f.eks. på grund af lav befolkningstæthed eller et begrænset antal flerfamiliehuse.

Omvendt kan en høj koncentration af husstande være et tegn på, at det ikke er nødvendigt at pålægge sådanne forpligtelser. De nationale tilsynsmyndigheder bør også overveje, om sådanne forpligtelser vil kunne styrke positionen for virksomheder, der er udpeget som havende en stærk markedsposition. De nationale tilsynsmyndigheder bør kunne pålægge adgang til aktive eller virtuelle netelementer, der bruges til at udbyde tjenester på sådan infrastruktur, hvis adgangen til passive elementer ville være økonomisk ineffektiv eller fysisk umulig, og hvis den nationale tilsynsmyndighed mener, at formålet med adgangsforpligtelsen ville blive omgået, hvis der ikke blev grebet ind. For at styrke en ensartet reguleringspraksis i hele Unionen bør Kommissionen kunne kræve, at den nationale tilsynsmyndighed trækker sine udkast til foranstaltninger til udvidelse af adgangsforpligtelserne tilbage efter det første koncentrationspunkt eller fordelingspunkt, hvis BEREC deler Kommissionens alvorlige tvivl om, hvorvidt udkastet til foranstaltning er foreneligt med EU-retten og navnlig reguleringsmålene i dette direktiv.

- (155) I sådanne tilfælde og for at efterleve proportionalitetsprincippet kan det være hensigtsmæssigt for de nationale tilsynsmyndigheder at undtage visse kategorier af ejere eller virksomheder eller begge fra forpligtelser, der går videre end det første koncentrationspunkt eller fordelingspunkt, der bør fastlægges af de nationale tilsynsmyndigheder, med den begrundelse, at en adgangsforpligtelse, som ikke bygger på en virksomheds udpegning som havende en stærk markedsposition, ville risikere at skade deres forretningsmuligheder ved nyligt udrullede netelementer, navnlig for små lokale projekter. Virksomheder, der udelukkende opererer på engrosniveau, bør ikke være genstand for sådanne adgangsforpligtelser, hvis de tilbyder en effektiv alternativ adgang på et kommercielt grundlag til et net med meget høj kapacitet på fair, ikkediskriminerende og rimelige vilkår og betingelser, herunder hvad angår pris. Det bør være muligt at udvide denne undtagelse til også at gælde andre udbydere på samme vilkår. Undtagelsen er muligvis ikke hensigtsmæssig for udbydere, der modtager offentlige midler.

- (156) Deling af passiv infrastruktur, der benyttes ved trådløse elektroniske kommunikationstjenester i overensstemmelse med konkurrenceretlige principper, kan være særlig nyttig for at maksimere konnektivitet med meget høj kapacitet i hele Unionen, navnlig i områder, der er mindre tætbefolkede, hvor replikering ikke er mulig, og hvor slutbrugerne risikerer ikke at have en sådan konnektivitet. De nationale tilsynsmyndigheder eller andre kompetente myndigheder bør undtagelsesvis kunne pålægge en sådan deling eller lokal roamingadgang i overensstemmelse med EU-retten, hvis denne mulighed er klart fastlagt i de oprindelige vilkår for brugsrettigheden, og de påviser, at en sådan deling med fordel kan bidrage til at overvinde uoverstigelige økonomiske eller fysiske hindringer, og adgangen til net eller tjenester derfor er alvorligt mangelfuld eller fraværende, idet der tages hensyn til mange aspekter, herunder især behovet for dækning langs større transportveje, udvalg og en bedre kvalitet af tjenester til slutbrugerne samt behovet for at bevare incitamentet til at udrulle infrastruktur. I tilfælde, hvor der ikke er adgang for slutbrugere, og deling af passiv infrastruktur alene ikke er tilstrækkelig til at håndtere situationen, bør de nationale tilsynsmyndigheder kunne pålægge forpligtelser til deling af aktiv infrastruktur. Dermed bevarer de nationale tilsynsmyndigheder eller andre kompetente myndigheder fleksibiliteten til at vælge den mest hensigtsmæssige deling- eller adgangsforpligtelse, der bør være forholdsmæssig og begrundet med udgangspunkt i det konstaterede problems art.

- (157) Selvom det under visse omstændigheder kan være hensigtsmæssigt, at en national tilsynsmyndighed eller en anden kompetent myndighed indfører forpligtelser for virksomheder, uanset om de er udpeget som havende en stærk markedsposition, for at nå mål som end-to-end-konnektivitet eller interoperabilitet mellem tjenester, er det nødvendigt at sikre, at sådanne forpligtelser pålægges i overensstemmelse med regelsættet og navnlig dets anmeldelsesprocedurer. Sådanne forpligtelser bør kun pålægges, når det er begrundet i hensynet til at sikre formålene med dette direktiv, og hvor det er objektivt begrundet, gennemsigtigt, forholdsmæssigt og ikkediskriminerende med hensyn til at fremme effektivitet, holdbar konkurrence, effektive investeringer og effektiv innovation og giver slutbrugerne flest mulige fordele, og såfremt de pålægges i overensstemmelse med de relevante anmeldelsesprocedurer.
- (158) For at overvinde uoverstigelige økonomiske eller fysiske hindringer for at udbyde tjenester eller net, der afhænger af udnyttelse af radiofrekvenser, til slutbrugerne, og hvor der er huller i mobildækningen, kan lukningen heraf kræve adgang til og deling af passiv infrastruktur – eller hvor dette ikke er tilstrækkeligt – deling af aktiv infrastruktur eller lokale roamingaftaler. Uden at dette berører de delingsforpligtelser, der er knyttet til brugsrettigheder på grundlag af andre bestemmelser i dette direktiv, og navnlig foranstaltninger med henblik på at fremme konkurrencen, kan de nationale tilsynsmyndigheder eller andre kompetente myndigheder, når de agter at træffe foranstaltninger til at pålægge deling af passiv infrastruktur – eller når passiv adgang og deling ikke er tilstrækkelig – deling af aktiv infrastruktur eller lokale roamingaftaler, dog også opfordres til at overveje den mulige risiko for markedsdeltagerne i underforsynede områder.

- (159) Konkurrenceregler kan muligvis ikke i sig selv altid sikre den kulturelle mangfoldighed og mediepluralisme inden for digitalt tv. Den teknologiske og markedsmæssige udvikling nødvendiggør, at forpligtelser til at give betinget adgang på fair, rimelige og ikkediskriminerende vilkår tages op til fornyet overvejelse med jævne mellemrum af en medlemsstat for så vidt angår dens nationale marked for navnlig at afgøre, om det er berettiget at udvide dem, så de også omfatter EPG'er og API'er, i det omfang, det er nødvendigt for at sikre slutbrugernes adgang til bestemte digitale radio- og tv-transmissionstjenester. Medlemsstaterne bør kunne nærmere angive de digitale radio- og tv-transmissionstjenester, som slutbrugerne skal sikres adgang til ved hjælp af de love og administrative bestemmelser, de skønner nødvendige.
- (160) Medlemsstaterne bør også kunne give deres nationale tilsynsmyndighed tilladelse til at revurdere forpligtelserne i forbindelse med adgangsstyring af digitale radio- og tv-transmissionstjenester for gennem en markedsanalyse at vurdere, om betingelserne for virksomheder, som ikke har en stærk markedsposition på det relevante marked, skal trækkes tilbage eller ændres. En sådan tilbagetrækning eller ændring bør ikke få negative følger for slutbrugernes adgang til sådanne tjenester eller for udsigterne til en effektiv konkurrence.
- (161) Det er under visse omstændigheder nødvendigt at opstille en række ex ante-forpligtelser for at sikre udvikling af et konkurrencepræget marked med vilkår, som fremmer udrulning og ibrugtagning af net og tjenester med meget høj kapacitet og de størst mulige fordele for slutbrugerne. Definitionen på stærk markedsposition i dette direktiv svarer til begrebet dominerende stilling som fastlagt i EU-Domstolens retspraksis.

- (162) Der er en formodning for, at to eller flere virksomheder indtager en kollektivt dominerende stilling ikke alene, når der består strukturelle eller andre indbyrdes forbindelser, men også når det relevante markeds struktur må siges at være befordrende for koordineringseffekter, altså at det tilskynder til parallel eller gensidigt tilpasset konkurrencebegrænsende markedsadfærd.
- (163) Det er vigtigt, at sådanne ex ante-forpligtelser kun pålægges på et engrosmarked, hvor der er en eller flere virksomheder med en stærk markedsposition, med henblik på at sikre holdbar konkurrence, og hvor midlerne i medlemsstatens eller Unionens konkurrenceret ikke er tilstrækkelige til at løse problemet. Kommissionen har under iagttagelse af principperne i konkurrenceretten opstillet retningslinjer på EU-plan for, hvordan de nationale tilsynsmyndigheder skal vurdere, om der er reel konkurrence på et givet marked, og om der er tale om en stærk markedsposition. De nationale tilsynsmyndigheder bør analysere, om der er reel konkurrence for så vidt angår et bestemt produkt eller tjenestemarked i et nærmere bestemt geografisk område, som kan være enten hele den pågældende medlemsstat, en del heraf eller tilgrænsende dele af områder i flere medlemsstater set under ét. En analyse af, om der foreligger effektiv konkurrence, bør omfatte en analyse af, om markedet er et potentielt konkurrencemarked, og om den eventuelle mangel på konkurrence altså er varig. Disse retningslinjer bør også behandle spørgsmålet om nye, fremspirende markeder, hvor den faktiske markedsleder sandsynligvis har en betydelig markedsandel, men ikke bør pålægges urimelige forpligtelser. Kommissionen bør regelmæssigt tage retningslinjerne op til revision, navnlig i forbindelse med en revision af den eksisterende ret og under hensyntagen til EU-Domstolens retspraksis, økonomisk tænkning og faktisk markedserfaring for at sikre, at de til stadighed er hensigtsmæssige på et marked i hastig udvikling. De nationale tilsynsmyndigheder må samarbejde med hinanden, hvor det pågældende marked viser sig at være transnationalt.

- (164) Ved afgørelser af, om en virksomhed har en stærk markedsposition på et bestemt marked, bør de nationale tilsynsmyndigheder handle i overensstemmelse med EU-retten og tage størst muligt hensyn til Kommissionens retningslinjer for markedsanalyse og vurderingen af en stærk markedsposition.
- (165) De nationale tilsynsmyndigheder bør afgrænse relevante geografiske markeder på deres område, idet der tages størst muligt hensyn til Kommissionens henstilling om relevante produkt- og tjenestemarkeder ("henstillingen"), som er vedtaget i henhold til dette direktiv, og til nationale og lokale forhold. De nationale tilsynsmyndigheder bør derfor som minimum analysere de markeder, som er omfattet af henstillingen, herunder de markeder, som er opført, men ikke længere er reguleret i den specifikke nationale eller lokale kontekst. De nationale tilsynsmyndigheder bør ligeledes analysere markeder, der ikke er omfattet af henstillingen, men som er reguleret på det område, der er under deres jurisdiktion, på grundlag af tidligere markedsanalyser, eller andre markeder, hvis de har tilstrækkelig grundlag for at mene, at de tre kriterier, som er fastsat i dette direktiv, er opfyldt.

- (166) Transnationale markeder kan afgrænses, når det er begrundet i markedsafgrænsning, under hensyntagen til alle udbuds- og efterspørgselssidefaktorer i overensstemmelse med konkurrenceretlige principper. BEREC er det mest egnede organ til at foretage en sådan analyse, idet det drager fordel af de nationale tilsynsmyndigheders omfattende fælles erfaring med afgrænsning af nationale markeder. Der bør tages hensyn til nationale forhold, når der foretages en analyse af potentielle transnationale markeder. Hvis de transnationale markeder afgrænses og berettiger foranstaltninger, bør de berørte nationale tilsynsmyndigheder samarbejde om at finde en hensigtsmæssig reguleringsmæssig respons, herunder i anmeldelsesproceduren over for Kommissionen. De kan også samarbejde på samme vis i tilfælde, hvor de transnationale markeder ikke er identificeret, men markedsvilkårene på deres områder er tilstrækkeligt ensartede til at kunne få gavn af en koordineret reguleringspraksis, eksempelvis hvad angår lignende omkostninger, markedsstrukturer eller operatører eller i tilfælde af transnational eller sammenlignelig efterspørgsel fra slutbrugerne.

- (167) Under visse omstændigheder er de geografiske markeder defineret som nationale eller subnationale, f.eks. fordi udrulningen af nettet er af national eller lokal karakter, hvilket sætter grænserne for virksomhedernes potentielle markedsposition, hvad angår engrosforsyning, men der er fortsat en markant transnational efterspørgsel hos en eller flere kategorier af slutbrugere. Det kan navnlig være tilfældet ved efterspørgsel fra slutbrugere inden for erhvervslivet, som driver faciliteter på flere steder i forskellige medlemsstater. Hvis denne transnationale efterspørgsel ikke kan efterkommes af leverandørerne i tilstrækkelig grad, f.eks. hvis disse er fragmenteret langs nationale grænser eller lokalt, opstår der en potentiel hindring for det indre marked. BEREC bør derfor tildeles beføjelser til at fastsætte retningslinjer for de nationale tilsynsmyndigheder om fælles reguleringstilgange for at sikre, at den transnationale efterspørgsel kan efterkommes på tilfredsstillende vis, hvilket danner grundlag for interoperabiliteten af engrosadgangsprodukter i hele Unionen og muliggør effektivitet og stordriftsfordele til trods for en fragmenteret udbudsside. BEREC's retningslinjer bør forme de nationale tilsynsmyndigheders valg på vej mod målsætningen om det indre marked, når de pålægger virksomheder, der er udpeget som havende en stærk markedsposition, lovgivningsmæssige forpligtelser på nationalt niveau, og samtidig fungere som rettesnor for harmoniseringen af tekniske specifikationer for engrosadgangsprodukter, der kan dække en sådan konstateret transnational efterspørgsel i det indre markeds interesse.
- (168) Sigtet med enhver form for forhåndsregulering er i sidste instans at opnå fordele for slutbrugerne med hensyn til pris, kvalitet og valgmuligheder ved at sikre detailmarkeder med effektiv konkurrence på et holdbart grundlag. Navnlig i betragtning af de forventede fremskridt med hensyn til innovation og konkurrence er det sandsynligt, at de nationale tilsynsmyndigheder gradvist vil konstatere, at der findes mange konkurrenceprægede detailmarkeder, også selv om der ikke reguleres på engrosniveau.

- (169) For de nationale tilsynsmyndigheder er udgangspunktet for udpegningen af engrosmarkeder, hvor forhåndsregulering kan være berettiget, en analyse af tilsvarende detailmarkeder. Analysen af den effektive konkurrence på detail- og engrosniveau foretages ud fra et fremadrettet perspektiv over en given tidshorisont og bygger på konkurrenceretten, herunder EU-Domstolens retspraksis, hvis det er relevant. Hvis det konkluderes, at der vil være effektiv konkurrence på et detailmarked uden forhåndsregulering på engrosniveau på det eller de tilsvarende relevante markeder, bør det føre til, at den nationale tilsynsmyndighed konkluderer, at det ikke længere er nødvendigt at regulere på det relevante engrosniveau.
- (170) Sideløbende med den gradvise overgang til deregulerede markeder vil kommercielle aftaler, herunder om saminvestering og adgang mellem operatører, blive stadig mere almindelige, og hvis de er holdbare og forbedrer konkurrencedynamikken, vil de kunne bidrage til den konklusion, at et bestemt engrosmarked ikke berettiger forhåndsregulering. En lignende logik vil gælde den anden vej rundt på kommercielle aftalers uforudsete ophør på et dereguleret marked. Analysen af sådanne aftaler bør tage højde for, at muligheden for regulering kan være grund til, at netejere indgår i kommercielle forhandlinger. Med henblik på at sikre, at der tages passende hensyn til indvirkningen af regulering på tilknyttede markeder, bør de nationale tilsynsmyndigheder, når de bestemmer, om et givet marked berettiger forhåndsregulering, sikre, at markederne analyseres på sammenhængende vis og om muligt enten på samme tid eller så tæt på hinanden som muligt.

- (171) Når det vurderes, om regulering på engrosniveau kan løse problemer på detailniveau, bør de nationale tilsynsmyndigheder tage højde for det forhold, at adskillige engrosmarkeder kan bidrage med input fra det foregående engrosled for et givet detailmarked, ligesom et enkelt engrosmarked omvendt kan bidrage med input fra det foregående engrosled for en række detailmarkeder. Derudover kan konkurrencedynamikken på et givet marked blive påvirket af markeder, som hænger sammen, men ikke har et vertikalt forhold, sådan som det kan være tilfældet mellem visse fastnet- og mobilnetmarkeder. De nationale tilsynsmyndigheder bør foretage denne vurdering for hvert enkelt engrosmarked, der er i betragtning til regulering, idet de starter med foranstaltninger til adgang til civil infrastruktur, da sådanne foranstaltninger sædvanligvis er befordrende for mere holdbar konkurrence, herunder infrastrukturkonkurrence, og efterfølgende analyserer alle engrosmarkeder, hvor forhåndsregulering kan være berettiget, opstillet efter deres egnethed til at håndtere de konstaterede konkurrenceproblemer på detailniveau. Når de nationale tilsynsmyndigheder beslutter, hvilken specifik foranstaltning der skal træffes, bør de vurdere dens tekniske gennemførlighed og foretage en cost-benefit-analyse under hensyntagen til, hvor egnet foranstaltningen er til at håndtere de konstaterede konkurrenceproblemer på detailniveau og muliggøre konkurrence baseret på differentiering og teknologineutralitet. De nationale tilsynsmyndigheder bør overveje konsekvenserne af at træffe specifikke foranstaltninger, som, hvis de kun er gennemførlige i visse nettopologier, kan udgøre en hindring for udrulningen af net med meget høj kapacitet i slutbrugernes interesse.

- (172) Med forbehold af princippet om teknologineutralitet bør de nationale tilsynsmyndigheder gennem de indførte foranstaltninger og, hvor det er muligt, inden infrastrukturen udrulles, skabe incitament til at udvikle fleksible og åbne netarkitekturer, der med tiden kan reducere byrden ved og kompleksiteten af de foranstaltninger, der pålægges på et senere tidspunkt. Den nationale tilsynsmyndighed bør i hver fase af vurderingen, og før den beslutter, om en supplerende, mere byrdefuld foranstaltning skal træffes for en virksomhed, der er udpeget som havende en stærk markedsposition, stræbe mod at fastslå, hvorvidt det pågældende detailmarked reelt vil være effektivt konkurrencedygtigt, også under hensyntagen til relevante kommercielle aftaler eller andre omstændigheder på engrosmarkedet, herunder andre former for regulering, der allerede er i kraft som f.eks. generelle adgangsforpligtelser til aktiver, der ikke kan erstattes, eller forpligtelser, der er pålagt i henhold til direktiv 2014/61/EU, og enhver regulering, som den nationale tilsynsmyndighed allerede betragter som passende for en virksomhed, der er udpeget som havende en stærk markedsposition. En sådan vurdering, der har til formål at sikre, at der kun indføres de afhjælpende foranstaltninger, der bedst egner sig til effektivt at håndtere eventuelle problemer, der er konstateret i markedsanalysen, hindrer ikke en national tilsynsmyndighed i at konkludere, at en kombination af disse foranstaltninger, også selv om de er af varierende intensitet, i overensstemmelse med proportionalitetsprincippet er den mindst indgribende måde at håndtere problemet på. Selv om sådanne forskelle ikke resulterer i afgrænsningen af bestemte geografiske markeder, bør de kunne berettige differentiering i de afhjælpende foranstaltninger, der træffes på baggrund af konkurrencebegrænsningens varierende intensitet.

- (173) Forhåndsregulering, der pålægges på engrosniveau, og som i princippet er mindre indgribende end regulering på detailniveau, bør anses for tilstrækkelig til at afhjælpe potentielle konkurrenceproblemer på det eller de tilknyttede downstreammarked(er). Den gradvise afregulering af detailmarkederne i Unionen er udtryk for de fremskridt, der er sket med konkurrencens funktion, siden regelsættet for elektronisk kommunikation trådte i kraft. Derudover bør reglerne i forbindelse med indførelsen af forhåndsforanstaltninger over for virksomheder, der er udpeget som havende en stærk markedsposition, om muligt forenkles og gøres mere forudsigelige. Derfor bør indførelsen af forudgående kontrol baseret på en virksomheds udpegning som havende en stærk markedsposition på engrosmarkeder have forrang.
- (174) Når en national tilsynsmyndighed ophæver regulering på engrosniveau, bør den fastsætte en rimelig varslingsfrist for at sikre en holdbar overgang til et afreguleret marked. Ved fastsættelse af en sådan varslingsfrist skal den nationale tilsynsmyndighed tage højde for de eksisterende aftaler mellem adgangsudbydere og adgangssøgende, der er indgået på grundlag af pålagte lovgivningsmæssige forpligtelser. Sådanne aftaler kan i en bestemt periode navnlig give adgangssøgende en aftalemæssig beskyttelse. Den nationale tilsynsmyndighed bør ligeledes tage højde for markedsdeltagernes reelle mulighed for at tage imod eventuelle tilbud om kommerciel engrosadgang eller saminvestering, som kan findes på markedet, og nødvendigheden af at undgå en længere periode med mulig reguleringsarbitrage. De overgangsordninger, som er fastsat af den nationale tilsynsmyndighed, bør tage hensyn til omfanget og planlægningen af tilsynet med de aftaler, der allerede eksisterer, når varslingsperioden starter.

- (175) For at give markedsdeltagerne vished om retsgrundlaget er det nødvendigt at sætte en frist for markedsundersøgelserne. Det er vigtigt, at der gennemføres en markedsanalyse med jævne mellemrum og inden for en rimelig tidsramme. Der er risiko for, at en national tilsynsmyndigheds manglende analyse af et marked inden for den fastsatte frist, påvirker det indre marked negativt, og almindelige overtrædelsesprocedurer vil ikke medføre den ønskede virkning i rette tid. Alternativt bør den pågældende nationale tilsynsmyndighed kunne anmode BEREC om bistand til at fuldføre markedsanalysen. En sådan bistand kunne f.eks. have form af en særlig taskforce bestående af repræsentanter for andre nationale tilsynsmyndigheder.
- (176) På grund af den høje grad af teknologisk innovation og stærkt dynamiske markeder i sektoren for elektronisk kommunikation er det nødvendigt hurtigt at tilpasse lovgivning på en koordineret og harmoniseret måde på EU- plan, da erfaringen har vist, at afvigelser mellem de nationale tilsynsmyndigheder i gennemførelsen af regelsættet kan skabe hindringer for det indre marked.

- (177) For at skabe større stabilitet og forudsigelighed i de regulerende foranstaltninger bør den maksimale tilladte periode mellem markedsanalyserne dog forlænges fra tre til fem år under forudsætning af, at markedsændringer i den mellemliggende periode ikke kræver en ny analyse. For at fastslå, om en national tilsynsmyndighed har opfyldt sin forpligtelse til at analysere markeder, og om den har meddelt det tilsvarende udkast til foranstaltning mindst hvert femte år, er det kun en meddelelse indeholdende en ny vurdering af markedsafgrænsningen og af en stærk markedsposition, der vil blive betragtet som starten på en ny femårig periode. Den blotte meddelelse af nye eller ændrede foranstaltninger, der pålægges på grundlag af en tidligere og urevideret markedsanalyse, vil ikke blive betragtet som opfyldelse af denne forpligtelse. En national tilsynsmyndigheds manglende overholdelse af forpligtelsen til med jævne mellemrum at gennemføre markedsanalyser som fastsat i dette direktiv bør ikke i sig selv betragtes som grund til, at eksisterende forpligtelser, som den pågældende nationale tilsynsmyndighed har pålagt det pågældende marked, er ugyldige eller ikke kan anvendes.
- (178) Indførelsen af en særlig forpligtelse for en virksomhed, der er udpeget som havende en stærk markedsposition, kræver ikke en supplerende markedsanalyse, men i stedet en begrundelse for, at den pågældende forpligtelse er hensigtsmæssig og passende i forhold til det konstaterede problem på det pågældende marked og på det tilknyttede detailmarked.
- (179) Ved vurderingen af forholdsmæssigheden af de forpligtelser og vilkår, der pålægges, bør de nationale tilsynsmyndigheder tage hensyn til de forskellige konkurrenceforhold i de forskellige områder i medlemsstaterne under henvisning til især resultaterne af den geografiske undersøgelse, der foretages i overensstemmelse med dette direktiv.

- (180) Når det overvejes, om der skal indføres foranstaltninger til kontrol af priser, og hvilken form disse foranstaltninger i så fald skal have, bør de nationale tilsynsmyndigheder søge at tillade investorerne et rimeligt udbytte af et bestemt nyt investeringsprojekt. Navnlig er der risici forbundet med investeringsprojekter i forbindelse med nye adgangsnet, som understøtter produkter, for hvilke efterspørgslen er usikker på det tidspunkt, hvor investeringen foretages.
- (181) Revision af forpligtelser, der er pålagt virksomheder, som er udpeget som havende en stærk markedsposition i den periode, som markedsanalysen omfatter, bør gøre det muligt for de nationale tilsynsmyndigheder at tage højde for, hvordan ny udvikling indvirker på de konkurrencemæssige forhold, f.eks. nyligt indgåede frivillige aftaler mellem virksomheder, såsom adgangsftaler eller aftaler om saminvestering, for derved at tilvejebringe den fleksibilitet, der er særlig nødvendig i forbindelse med længerevarende reguleringscyklusser. En lignende logik bør gælde i tilfælde af et uforudset brud på eller en uforudset ophævelse af en kommercielle aftale, eller hvis de har virkninger, der adskiller sig fra markedsanalysen. Hvis ophævelse af en eksisterende aftale finder sted på et dereguleret marked, er det muligt, at der kræves en ny markedsanalyse. I mangel af en enkelt, vigtig ændring på markedet kan det dog i tilfælde af dynamiske markeder være nødvendigt at foretage en markedsanalyse oftere end hvert femte år, f.eks. ikke tidligere end hvert tredje år, således som det var tilfældet indtil datoen for dette direktivs anvendelse. Markeder bør betragtes som dynamiske, hvis den teknologiske udvikling og slutbrugernes efterspørgselsmønstre sandsynligvis vil udvikle sig på en sådan måde, at konklusionerne af analysen ville blive overflødiggjort på mellemlang sigt for en betydelig gruppe af geografiske områder eller af slutbrugere inden for det geografiske marked og produktmarked som defineret af den nationale tilsynsmyndighed.

- (182) Transparente betingelser og vilkår for adgang og samtrafik, herunder priser, gør det lettere at indgå aftaler, undgå uoverensstemmelser og styrke markedsaktørernes tillid til, at en tjeneste ikke udbydes på diskriminerende vilkår. Åbne og transparente tekniske grænseflader kan være særlig vigtige for at sikre interoperabilitet. Når en national tilsynsmyndighed pålægger forpligtelser med henblik på offentliggørelse af oplysninger, bør den også kunne præcisere, hvordan oplysningerne skal stilles til rådighed, og om de skal være vederlagsfrie under hensyntagen til oplysningernes art og formål.
- (183) Set i lyset af mængden af forskellige nettopologier, adgangsprodukter og markedsomstændigheder, der er opstået siden 2002, kan målsætningerne i bilag II til direktiv 2002/19/EF vedrørende ubundet adgang til abonnentledninger og adgangsprodukter for udbydere af digitale tv- og radiotjenester nås bedre og på en mere fleksibel måde ved at opstille retningslinjer for minimumskriterier for et standardtilbud, der skal udarbejdes og jævnligt ajourføres af BEREC. Dette bilag bør derfor udgå.
- (184) Princippet om ikkediskrimination hindrer, at virksomheder med stærk markedsposition fordrejer konkurrencen, navnlig når der er tale om vertikalt integrerede virksomheder, der udbyder tjenester til virksomheder, som de konkurrerer med på downstreammarkeder.

- (185) For at håndtere og forhindre ikkeprisrelateret diskrimination er EoI (Equivalence of Inputs) i princippet den sikreste måde at opnå effektiv beskyttelse mod diskrimination. På den anden side vil levering af regulerede engrosinput på et EoI-grundlag sandsynligvis resultere i højere efterlevelsedomkostninger end andre former for forpligtelser vedrørende ikkediskrimination. Disse højere efterlevelsedomkostninger bør holdes op mod fordelene ved en hårdere konkurrence mellem aftagervirksomhederne og mod relevansen af garantier for ikkediskrimination i situationer, hvor den virksomhed, der er udpeget som havende en stærk markedsposition, ikke er omfattet af direkte priskontrol. De nationale tilsynsmyndigheder kan navnlig tage hensyn til, at engrosinput via nye systemer på et EoI-grundlag sandsynligvis vil generere tilstrækkelige nettofordele og derfor være forholdsmæssigt afpassede i betragtning af de relativt lavere inkrementalomkostninger til sikring af, at nykonstruerede systemer er i overensstemmelse med EoI. Omvendt bør de nationale tilsynsmyndigheder ligeledes overveje, om forpligtelserne er forholdsmæssige for de berørte virksomheder, f.eks. ved at tage hensyn til gennemførelsesomkostningerne, og vægte de mulige hindringer for udrulningen af nye systemer, som står i forhold til mere trinvis opgraderinger, såfremt førstnævnte skulle blive genstand for mere restriktive lovgivningsmæssige forpligtelser. I medlemsstater med et højt antal af mindre virksomheder, der er udpeget som havende en stærk markedsposition, kan det være uforholdsmæssigt at indføre EoI for hver af disse virksomheder.

- (186) Regnskabsmæssig opsplitning gør det muligt at klarlægge interne afregningspriser og giver de nationale tilsynsmyndigheder mulighed for at kontrollere, om eventuelle krav om ikkediskrimination er opfyldt. Kommissionen har i den forbindelse fremsat henstilling 2005/698/EF¹.
- (187) Anlægsaktiver, som kan være vært for et elektronisk kommunikationsnet, er altafgørende for en vellykket udrulning af nye net pga. de høje omkostninger ved at kopiere dem og de betydelige besparelser, som kan opnås ved at genanvende dem. Der er som supplement til reglerne for den fysiske infrastruktur, som er fastsat i direktiv 2014/61/EU, følgelig behov for en særlig foranstaltning i de tilfælde, hvor anlægsaktiverne er ejet af en virksomhed, der er udpeget som havende en stærk markedsposition. Hvis der findes anlægsaktiver, og de er genanvendelige, er den positive virkning af opnåelse af faktisk adgang hertil på udrulningen af konkurrerende infrastruktur meget høj, og det er derfor nødvendigt at sikre, at adgangen til sådanne aktiver kan anvendes som en selvstændig foranstaltning, der kan forbedre konkurrence- og udrulningsdynamikken på ethvert downstreammarked, og som skal tages i betragtning forud for vurderingen af behovet for at pålægge andre eventuelle foranstaltninger og ikke blot anses som en accessorisk foranstaltning for andre engrosprodukter eller -tjenester eller som en foranstaltning, der er begrænset til virksomheder, som selv benytter sig af sådanne andre engrosprodukter eller -tjenester. Nationale tilsynsmyndigheder bør værdisætte oprindelige genanvendelige anlægsaktiver på grundlag af den forskriftsmæssigt bogførte værdi, efter fradrag af den akkumulerede afskrivning på beregningstidspunktet og indekseret ud fra et passende prisindeks, f.eks. detailpristallet, og udelukke de aktiver, der er fuldt ud afskrevet over en periode på ikke under 40 år, men som stadig anvendes.

¹ Kommissionens henstilling 2005/698/EF af 19. september 2005 om opsplitning af regnskaber og omkostningsregnskabssystemer i henhold til rammebestemmelserne for elektronisk kommunikation (EUT L 266 af 11.10.2005, s. 64).

- (188) De nationale tilsynsmyndigheder bør, når de pålægger forpligtelser i forbindelse med adgang til nye og forbedrede infrastrukturer, sikre, at disse adgangsbetingelser afspejler de omstændigheder, der ligger til grund for investeringsbeslutningen, og bl.a. tager hensyn til udrulningsomkostningerne, hvor hurtigt nye produkter og tjenester forventes at slå igennem, og det forventede detailprisniveau. For at give investorerne planlægningssikkerhed bør de nationale tilsynsmyndigheder endvidere være i stand til om nødvendigt at fastsætte vilkår og betingelser for adgang, der er stabile gennem hensigtsmæssige analyseperioder. I tilfælde, hvor priskontrol skønnes hensigtsmæssig, kan disse vilkår og betingelser omfatte prisordninger, der afhænger af en aftales omfang eller løbetid, i overensstemmelse med EU-retten, forudsat at de ikke har diskriminerende virkninger. Eventuelle adgangsbetingelser bør tage højde for nødvendigheden af at opretholde effektiv konkurrence til fordel for forbrugerne og virksomhederne.
- (189) Obligatorisk adgang til netinfrastruktur kan begrundes ud fra behovet for at styrke konkurrencen, men de nationale tilsynsmyndigheder er nødt til at afveje infrastrukturejernes ret til at udnytte deres infrastrukturer til egne formål mod andre tjenesteudbyderes ret til at få adgang til faciliteter, der er væsentlige for, at de kan udbyde konkurrerende tjenester.

- (190) På markeder, hvor der fremadrettet kan forventes et øget antal adgangsnet, vil slutbrugerne sandsynligvis i højere grad nyde godt af forbedringer i netkvaliteten takket være infrastrukturbaseret konkurrence i forhold til markeder med kun ét net. Hvorvidt konkurrencen inden for andre parametre såsom pris og udvalg er tilstrækkelig, afhænger sandsynligvis af de nationale og lokale konkurrenceforhold. Når de nationale tilsynsmyndigheder vurderer tilstrækkeligheden af konkurrencen på sådanne parametre og behovet for reguleringstiltag, bør de også tage hensyn til, om engrosadgang er tilgængelig for interesserede virksomheder på rimelige kommercielle vilkår, der muliggør bæredygtige og konkurrencedygtige resultater for slutbrugerne på detailmarkedet. Anvendelsen af generelle konkurrenceregler på markeder, der er karakteriseret ved bæredygtig og effektiv infrastrukturbaseret konkurrence, burde være tilstrækkelig.

- (191) Hvis virksomhederne pålægges forpligtelser til at imødekomme rimelige anmodninger om adgang til og anvendelse af netelementer og tilhørende faciliteter, bør disse anmodninger kun afslås på grundlag af objektive kriterier som f.eks. teknisk gennemførlighed eller behov for at bevare nettets integritet. Når adgang afslås, bør den afviste part kunne klage, jf. procedurerne for bilæggelse af tvister i dette direktiv. En virksomhed, der er pålagt adgangsforpligtelser kan ikke forpligtes til at stille sådanne former for adgang til rådighed, som han ikke har mulighed for at stille til rådighed. Adgangsforpligtelser, som øger konkurrencen på kort sigt, bør ikke resultere i, at konkurrenterne mister deres incitament til at investere i alternative faciliteter, der kan styrke en mere bæredygtig konkurrence eller en bedre ydeevne og fordele for slutbrugerne på længere sigt. De nationale tilsynsmyndigheder kan f.eks., når de vælger det mindst indgribende reguleringstiltag og i overensstemmelse med proportionalitetsprincippet, beslutte at revidere de forpligtelser, som er pålagt virksomheder, der er udpeget som havende en stærk markedsposition, og ændre tidligere afgørelser, herunder ved at trække forpligtelser tilbage og pålægge eller ikke pålægge nye adgangsforpligtelser, hvis dette er til fordel for brugerne og den bæredygtige konkurrence inden for tjenester. De nationale tilsynsmyndigheder bør kunne pålægge udbyderen af eller de parter, der er berettiget til adgang, tekniske og driftsmæssige betingelser i overensstemmelse med EU- retten. Navnlig indførelsen af tekniske standarder bør være i overensstemmelse med Europa-Parlamentets og Rådets direktiv (EU) 2015/1535.

- (192) Det kan være nødvendigt at kontrollere priserne, såfremt en analyse af et bestemt marked viser, at konkurrencen er utilstrækkelig. Navnlig virksomheder, der er udpeget som havende en stærk markedsposition, bør undgå en prisklemme, således at forskellen mellem deres detailpriser og de samtrafik- eller adgangspriser, der skal betales af konkurrenter, der udbyder lignende detailtjenester, ikke er tilstrækkelig til at skabe bæredygtig konkurrence. Når en national tilsynsmyndighed beregner de omkostninger, der er forbundet med oprettelse af en tjeneste i henhold til dette direktiv, bør der tillades en rimelig forrentning af den investerede kapital, herunder passende omkostninger til arbejdskraft og byggeri, idet der i fornødent omfang foretages en tilpasning af kapitalens værdi, så den afspejler den løbende ansættelse af aktiver og af driftens effektivitet. Den metode, der anvendes ved omkostningsdækningen, bør afhænge af situationen og tage hensyn til nødvendigheden af at fremme effektiviteten, skabe holdbar konkurrence og udbygning af net med meget høj kapacitet og således øgede fordele for slutbrugerne, ligesom som den skal tage hensyn til behovet for forudsigelige og stabile engrospriser til gavn for alle operatører, der ønsker at udrulle nye og forbedrede net, jf. Kommissionens henstilling 2013/466/EU¹.

¹ Kommissionens henstilling 2013/466/EU af 11. september 2013 om sammenhængende forpligtelser vedrørende ikkediskriminering og metoder til beregning af omkostninger for at fremme konkurrencen og forbedre investeringsmiljøet for bredbånd (EUT L 251 af 21.9.2013, s. 13).

- (193) Grundet usikkerheden om, hvor hurtigt efterspørgslen efter næste generation af bredbåndstjenester øges, er det vigtigt at give de operatører, som investerer i nye eller opgraderede net, en vis grad af prisfastsættelsesfleksibilitet med henblik på at fremme effektive investeringer og innovation. De nationale tilsynsmyndigheder bør kunne beslutte at fastholde eller ikke at pålægge regulerede engrospriser for adgang til næstegenerationsnet, hvis der er tilstrækkelige konkurrencemæssige garantier. Mere specifikt for at dæmme op for urimeligt høje priser på markeder med virksomheder, der er udpeget som havende en stærk markedsposition, bør prisfastsættelsesfleksibiliteten ledsages af yderligere foranstaltninger til beskyttelse af konkurrencen og slutbrugernes interesser såsom strenge forpligtelser vedrørende ikkediskrimination, foranstaltninger til sikring af teknisk og økonomisk replikabilitet for downstreamprodukter og en påviselig begrænsning af detailprisen som resultat af infrastrukturkonkurrencen eller et prisanker, der stammer fra andre regulerede adgangsprodukter, eller begge. Disse konkurrencemæssige garantier er ikke til hinder for de nationale tilsynsmyndigheders indkredsning af andre omstændigheder, under hvilke det vil være passende ikke at indføre regulerede adgangspriser for visse engrosinput, f.eks. når høj priselasticitet i slutbrugerefterspørgslen gør det urentabelt for virksomheden, der er udpeget som havende en stærk markedsposition, at opkræve priser, som ligger væsentligt over konkurrenceniveauet, eller hvor en lavere befolkningstæthed begrænser incitamenterne til udvikling af net med meget høj kapacitet, og den nationale tilsynsmyndighed fastslår, at effektiv og ikkediskriminerende adgang er sikret gennem forpligtelser pålagt i overensstemmelse med dette direktiv.

- (194) Når en national tilsynsmyndighed pålægger forpligtelser til at indføre et omkostningsregnskabssystem med henblik på at støtte priskontrol, bør den selv kunne foretage en årlig revision for at sikre, at dette omkostningsregnskabssystem følges, hvis den råder over nødvendigt kvalificeret personale, eller kræve, at en sådan revision udføres af et andet kvalificeret organ, som er uafhængigt af den pågældende virksomhed.
- (195) Unionens afregningssystem for engrosterminering af taleopkald er baseret på, at det opkaldende net betaler. En analyse af substitution på efterspørgsels- og udbudssiden viser, at der hverken nu eller i en overskuelig fremtid findes erstatninger på engrosniveau, som kan begrænse fastsættelsen af takster for terminering i et givet net. Termineringsmarkedernes tovejskarakter betyder, at yderligere potentielle konkurrencemæssige problemer kan omfatte krydssubsidiering mellem operatører. Disse potentielle konkurrenceproblemer er fælles for markederne for terminering af taleopkald i både fast- og mobilnet. På grund af termineringsoperatørernes mulighed for og incitament til at hæve priserne væsentligt over omkostningerne synes omkostningsbaseret prisfastsættelse derfor at være det mest hensigtsmæssige middel til at løse dette problem på mellemlang sigt. Fremtidige markedsudviklinger kan ændre dynamikken på disse markeder i en sådan udstrækning, at regulering ikke længere vil være nødvendig.
- (196) Med henblik på at mindske den lovgivningsmæssige byrde ved at håndtere de konkurrencemæssige problemer, der er forbundet med engrosterminering af taleopkald, på en ensartet måde i hele Unionen bør Kommissionen ved hjælp af en delegeret retsakt fastsætte en fælles maksimal termineringstakst for taleopkald i mobilnet tjenester og en fælles maksimal termineringstakst for taleopkald i fastnet tjenester, der gælder i hele Unionen.

- (197) Dette direktiv bør opstille detaljerede kriterier og parametre, på grundlag af hvilke værdierne for termineringstakster for taleopkald fastsættes. Termineringstaksterne i hele Unionen er faldet støt og forventes fortsat at gøre det. Når Kommissionen fastsætter de maksimale termineringstakster i den første delegerede retsakt, som den vedtager i henhold til dette direktiv, bør den se bort fra enhver ubegrundet ekstraordinær national afvigelse fra denne tendens.
- (198) Da det er usikkert, hvor hurtigt efterspørgslen efter bredbåndstjenester med meget høj kapacitet samt de generelle stordriftsfordele og tætheden vil vokse, giver aftaler om saminvestering betydelige fordele, hvad angår samling af omkostninger og risici, hvilket gør det muligt for mindre virksomheder at investere på økonomisk fornuftige vilkår, og således at fremme bæredygtig langsigtet konkurrence, herunder i områder, hvor den infrastrukturbaserede konkurrence måske ikke er effektiv. Sådanne saminvesteringer kan antage forskellige former, f.eks. medejerskab af netaktiver eller langsigtet risikodeling gennem samfinansiering eller købsaftaler. I denne forbindelse medfører købsaftaler, der udgør saminvesteringer, erhvervelse af specifikke rettigheder til kapacitet af strukturel karakter, der indebærer en grad af medbestemmelse og giver medinvestorer mulighed for at konkurrere effektivt og bæredygtigt på lang sigt på downstreammarkeder, hvor den virksomhed, der er udpeget som havende en stærk markedsposition, er aktiv. Derimod giver kommercielle adgangsftaler, der er begrænset til leje af kapacitet, ikke anledning til sådanne rettigheder og bør derfor ikke betragtes som saminvesteringer.

- (199) Hvis en virksomhed, der er udpeget som havende en stærk markedsposition, fremsætter et tilbud om saminvestering på fair, rimelige og ikkediskriminerende vilkår i net med meget høj kapacitet, som består af optiske fiberelementer, der dækker strækningen op til slutbrugerens ejendom eller basisstationen og giver virksomheder af forskellig størrelse og med forskellig økonomisk kapacitet mulighed for at blive medinvestorer i infrastruktur, bør den nationale tilsynsmyndighed kunne afstå fra at pålægge forpligtelser i henhold til dette direktiv for det nye net med meget høj kapacitet, hvis mindst én potentiel medinvestor har indgået en aftale om saminvestering med denne virksomhed. Hvis en national tilsynsmyndighed beslutter at gøre et tilbud om saminvestering, der ikke har ført til en aftale, bindende og beslutter ikke at pålægge yderligere lovgivningsmæssige forpligtelser, kan den gøre dette, forudsat at en sådan aftale indgås, inden den deregulerende foranstaltning får virkning. Når det er teknisk umuligt at udrulle optiske fiberelementer op til slutbrugerens ejendom, bør net med meget høj kapacitet, der består af optiske fiberelementer op til et sted i umiddelbar nærhed af, dvs. lige uden for, denne ejendom, også kunne drage fordel af den samme regulatoriske behandling.

- (200) Når den nationale tilsynsmyndighed beslutter at afstå fra at pålægge forpligtelser, bør den tage disse skridt efter at have sikret, at tilbuddene om saminvestering overholder de nødvendige kriterier og er fremsat i god tro. Den differentierede regulering af nye net med meget høj kapacitet bør vurderes i efterfølgende markedsanalyser, hvilket navnlig efter en vis tid kan nødvendiggøre tilpasninger af reguleringen. Under behørigt begrundede omstændigheder bør de nationale tilsynsmyndigheder kunne pålægge forpligtelser vedrørende sådanne nye netelementer, når de fastslår, at visse markeder i mangel af reguleringstiltag ville stå over for betydelige konkurrenceproblemer. Navnlig kan de nationale tilsynsmyndigheder, når der er flere downstreammarkeder, der ikke har nået samme grad af konkurrence, kræve specifikke asymmetriske foranstaltninger for at fremme effektiv konkurrence, f.eks., men ikke begrænset til, nicheretailmarkeder såsom elektroniske kommunikationsprodukter til slutbrugere inden for erhvervslivet. For at bevare markedernes konkurrenceevne bør de nationale tilsynsmyndigheder også sikre rettighederne for de adgangssøgende, som ikke deltager i en given saminvestering. Dette bør opnås ved at bevare eksisterende adgangsprodukter eller – i tilfælde hvor oprindelige netelementer på sigt bliver afviklet – ved at indføre adgangsprodukter med en funktionalitet og kvalitet, der mindst svarer til det, der tidligere var tilgængeligt i den gamle infrastruktur, og i begge tilfælde med forbehold af en passende fleksibel mekanisme, der er godkendt af den nationale tilsynsmyndighed, og som ikke underminerer incitamenterne for medinvestorerne.

- (201) For at styrke en ensartet reguleringspraksis i hele Unionen bør Kommissionen, hvis de nationale tilsynsmyndigheder har konkluderet, at betingelserne i saminvesteringstilbuddet er opfyldt, kunne kræve, at den nationale tilsynsmyndighed trækker sine udkast til foranstaltninger tilbage og enten afstår fra at pålægge forpligtelser eller griber ind med lovgivningsmæssige forpligtelser for at afhjælpe væsentlige konkurrenceproblemer, hvis BEREC deler Kommissionens alvorlige tvivl om, hvorvidt udkastet til foranstaltning er foreneligt med EU-retten og navnlig reguleringsmålene i dette direktiv. Af effektivitetshensyn bør en national tilsynsmyndighed kunne sende en enkelt anmeldelse til Kommissionen af et udkast til foranstaltning, som vedrører en saminvesteringsordning, der opfylder de relevante betingelser. Hvis Kommissionen ikke udøver sine beføjelser til at kræve tilbagetrækning af udkastet til foranstaltning, vil det være uforholdsmæssigt, hvis efterfølgende forenkede anmeldelser af individuelle udkast til afgørelser fra den nationale tilsynsmyndighed på grundlag af samme ordning, herunder desuden dokumentation for faktisk indgåelse af en aftale med mindst en medinvestor, gøres til genstand for en afgørelse om tilbagetrækning i mangel af en ændring i omstændighederne. Endvidere finder forpligtelser, der er pålagt virksomheder uanset om de er udpeget som havende en stærkt markedsposition i henhold til dette direktiv eller direktiv 2014/61/EU, fortsat anvendelse. Forpligtelser i forbindelse med aftaler om saminvestering berører ikke anvendelsen af EU-retten.

- (202) Formålet med krav om funktionel adskillelse, hvorved en vertikalt integreret virksomhed forpligtes til at oprette driftsmæssigt adskilte forretningsenheder, er at sikre, at der leveres fuldt ligeværdige adgangsprodukter til alle operatører i detailleret, herunder operatørens egne vertikalt integrerede afdelinger. Funktionel adskillelse kan styrke konkurrencen på en række relevante markeder ved at reducere incitamentet til forskelsbehandling væsentligt og ved at gøre det lettere at kontrollere og håndhæve overholdelsen af krav om ikkediskrimination. I særlige tilfælde bør det være muligt for en forpligtelse om funktionel adskillelse at være berettiget, hvor det trods vedvarende forsøg ikke er lykkedes at sikre reel ikkediskrimination på flere af de berørte markeder, og hvor der er ringe eller ingen udsigt til konkurrence på infrastrukturen inden for en rimelig tidsfrist, efter at der er indført en eller flere afhjælpende foranstaltninger, der tidligere ansås for hensigtsmæssige. Hvis der indføres et sådant krav, er det dog yderst vigtigt at sikre, at incitamenterne for den pågældende virksomhed til at investere i sit net bevarer, og at der ikke opstår potentielle negative virkninger for forbrugerne. Der skal således først gennemføres en koordineret analyse af de forskellige relevante markeder i tilknytning til adgangsnettet i overensstemmelse med markedsanalyseproceduren. Under gennemførelsen af markedsanalysen og den nærmere udformning af forpligtelsen om funktionel adskillelse bør de nationale tilsynsmyndigheder være særlig opmærksomme på de produkter, der skal forvaltes af de særskilte forretningsenheder, og tage hensyn til nettets udrulning og teknologiske stade, der kan have betydning for muligheden for substitution mellem fastnetttjenester og trådløse tjenester. For at undgå forvridding af konkurrencen i det indre marked bør planer om funktionel adskillelse godkendes på forhånd af Kommissionen.

- (203) Gennemførelsen af funktionel adskillelse bør ikke være til hinder for passende koordineringsmekanismer mellem de forskellige separate forretningsenheder, der sikrer, at moderselskabets økonomiske og ledelsesmæssige tilsynsrettigheder tilgodeses.
- (204) Hvis en vertikalt integreret virksomhed vælger at overdrage sine lokale adgangsnetaktiver eller en væsentlig del heraf til en særskilt juridisk enhed med en anden ejer eller oprette en særskilt forretningsenhed til at stå for adgangsprodukter, bør den nationale tilsynsmyndighed vurdere konsekvenserne af den planlagte transaktion, herunder enhver adgangsforpligtelse, som denne virksomhed tilbyder, for alle eksisterende forpligtelser, der er pålagt den vertikalt integrerede virksomhed, for at sikre, at eventuelle nye ordninger er i overensstemmelse med dette direktiv. Den pågældende tilsynsmyndighed bør gennemføre en ny analyse af de markeder, hvor den udskilte forretningsenhed driver virksomhed, og indføre, opretholde, ændre eller ophæve forpligtelser i overensstemmelse hermed. Til dette formål bør den nationale tilsynsmyndighed kunne anmode virksomheden om oplysninger.

- (205) Allerede i dag kan virksomheder, der er udpeget som havende en stærk markedsposition, som led i markedsanalysen give tilsagn på nogle markeder med det formål at håndtere konkurrenceproblemer, som den nationale tilsynsmyndighed har konstateret, og som myndigheden derefter tager hensyn til, når den træffer afgørelse om de passende regulatoriske forpligtelser. Der bør tages hensyn til enhver ny markedsudvikling, når der træffes afgørelse om de mest hensigtsmæssige afhjælpende foranstaltninger. Uden at dette berører bestemmelserne om reguleringen af saminvestering, begrænser arten af de givne tilsagn som sådan dog ikke de skønsbeføjelser, som den nationale tilsynsmyndighed tillægges for at pålægge virksomheder, der er udpeget som havende en stærk markedsposition, afhjælpende foranstaltninger. For at øge gennemsigtigheden og yde juridisk forudsigelighed i hele Unionen bør dette direktiv fastsætte en procedure for, hvordan virksomheder afgiver tilsagn, og hvordan de nationale tilsynsmyndigheder vurderer dem, under hensyntagen til markedsdeltagernes synspunkter ved hjælp af en markedstest, samt i givet fald hvordan de gøres bindende for den virksomhed, der giver tilsagnet, og kan håndhæves af den nationale tilsynsmyndighed. Medmindre den nationale tilsynsmyndighed har gjort tilsagn om saminvestering bindende og besluttet ikke at pålægge forpligtelser, er denne procedure ikke til hinder for anvendelse af markedsanalyseproceduren og forpligtelsen til at pålægge passende og forholdsmæssige foranstaltninger for at afhjælpe det konstaterede markedssvigt.

- (206) De nationale tilsynsmyndigheder bør kunne gøre tilsagnene helt eller delvist bindende for en bestemt periode, som ikke bør overstige den periode, for hvilken de gives, efter at have foretaget en markedsundersøgelse ved hjælp af en offentlig høring af interessenter. Hvis tilsagnene er gjort bindende, bør den nationale tilsynsmyndighed overveje konsekvenserne af denne afgørelse i sin markedsanalyse og tage hensyn hertil, når den vælger den eller de mest hensigtsmæssige regulerende foranstaltninger. De nationale tilsynsmyndigheder bør betragte de indgåede forpligtelser ud fra et fremadrettet bæredygtighedsperspektiv, navnlig når de fastsætter den periode, hvor forpligtelserne skal være bindende, og bør tage hensyn til den værdi, interessenterne tillægger den offentlige høring om stabile og forudsigelige markedsvilkår. Bindende forpligtelser vedrørende frivillig adskillelse hos vertikalt integrerede virksomheder, som er udpeget som havende en stærk markedsposition på et eller flere relevante markeder, kan tilføre processen forudsigelighed og gennemsigtighed ved at fastsætte gennemførelsesprocessen for den planlagte adskillelse, f.eks. ved at fastsætte en køreplan for gennemførelsen med klare milepæle og forudsigelige konsekvenser, hvis visse milepæle ikke nås.
- (207) Forpligtelserne kan omfatte udnævnelsen af en tilsynsadministrator, hvis identitet og mandat bør godkendes af den nationale tilsynsmyndighed, og virksomhedens pligt til at aflevere periodiske rapporter om gennemførelsen.

- (208) Netejere, hvis forretningsmodel er begrænset til at udbyde engrostenester til andre, kan være til nytte for skabelsen af et engrosmarked i fremgang med positiv virkning på detailkonkurrencen downstream. Derudover kan deres forretningsmodel være attraktiv for potentielle økonomiske investorer i mindre omskiftelige infrastrukturaktiver og med mere langsigtede perspektiver for udrulningen af net med meget høj kapacitet. Ikke desto mindre fører tilstedeværelsen af en virksomhed, der udelukkende opererer på engrosniveau, ikke nødvendigvis til reelt konkurrencedygtige detailmarkeder, og virksomheder, der udelukkende opererer på engrosniveau, kan udpeges som havende en stærk markedsposition på bestemte produktmarkeder og geografiske markeder. Visse konkurrencerisici, der hidrører fra adfærden blandt virksomheder, hvis forretningsmodel udelukkende er engrosorienteret, kan være mindre, end hvad er tilfældet for vertikalt integrerede virksomheder, forudsat at engrosmodellen er reel, og der ikke findes incitamenter til at forskelsbehandle downstreamudbydere. Den reguleringsmæssige respons bør følgelig være tilsvarende mindre indgribende, men bør navnlig bevare muligheden for at indføre forpligtelser vedrørende fair og rimelig prisfastsættelse. Omvendt bør de nationale tilsynsmyndigheder være i stand til at gribe ind, hvis der er opstået konkurrenceproblemer til ulempe for slutbrugerne. En virksomhed, der er aktiv på et engrosmarked, og som udelukkende udbyder detailtjenester til erhvervsbrugere, som er større end små og mellemstore virksomheder, bør alene betragtes som en engrosvirksomhed.

- (209) For at fremme migreringen fra de gamle kobbernet til næstgenerationsnet, hvilket er i slutbrugernes interesse, bør de nationale tilsynsmyndigheder være i stand til at overvåge netoperatørernes egne initiativer i den henseende og til om nødvendigt at fastsætte betingelserne for en hensigtsmæssig migreringsproces, f.eks. ved hjælp af forudgående varsel, gennemsigtighed og tilgængelighed af alternative adgangsprodukter af mindst tilsvarende kvalitet, når netejeren har påvist sin hensigt om og vilje til at skifte til opgraderede net. Med henblik på at undgå uberettigede forsinkelser i migreringen bør de nationale tilsynsmyndigheder tildeles beføjelser til at ophæve adgangsforpligtelser vedrørende kobbernettet, når en hensigtsmæssig migreringsproces er blevet fastsat, og overholdelse af betingelserne og processen for migrering fra den eksisterende infrastruktur er sikret. Dog bør netejere kunne afvikle eksisterende net. Adgangssøgende, som migrerer fra et adgangsprodukt, der er baseret på en eksisterende infrastruktur, til et adgangsprodukt, der er baseret på en mere avanceret teknologi eller et mere avanceret medium, bør kunne opgradere deres adgang til ethvert reguleret produkt med højere kapacitet, men bør ikke være forpligtet til at gøre det. I forbindelse med en opgradering bør adgangssøgende overholde de lovgivningsmæssige betingelser for adgang til et adgangsprodukt med højere kapacitet som fastsat af den nationale tilsynsmyndighed i dennes markedsanalyse.
- (210) Liberaliseringen af telesektoren, den stigende konkurrence og de øgede valgmuligheder inden for kommunikationstjenester går hånd i hånd med arbejdet for at fastlægge et harmoniseret regelsæt, der kan sikre udbuddet af forsyningspligtydelser. Begrebet forsyningspligt bør tages op til fornyet vurdering for at tage højde for de teknologiske fremskridt, markedsudviklingen og ændringer i brugernes behov.
- (211) Det følger af artikel 169 i TEUF, at Unionen skal medvirke til beskyttelsen af forbrugerne.

- (212) Forsyningspligten er et sikkerhedsnet, der skal sikre, at alle slutbrugere mindst har adgang til en række minimumsydelser og til en overkommelig pris for forbrugerne i situationer, hvor der er risiko for social udstødelse, som stammer fra manglen på en sådan adgang, der hindrer borgerne i fuld social og økonomisk deltagelse i samfundet.
- (213) Basal bredbåndsinternetadgang er praktisk talt tilgængelig overalt i Unionen og bruges i vis udstrækning til en lang række aktiviteter. Den generelle udnyttelse er dog lavere end tilgængeligheden, eftersom der stadig findes borgere som ikke har internetforbindelse grundet manglende kendskab, omkostninger, færdigheder eller efter eget valg. Tilstrækkelig bredbåndsinternetadgang til en overkommelig pris har fået afgørende betydning for samfundet og for økonomien som helhed. Den danner grundlag for deltagelse i den digitale økonomi og i samfundet gennem grundlæggende onlineinternet tjenester.
- (214) Det er et fundamentalt krav til forsyningspligt at sikre, at alle forbrugere har adgang til en tilgængelig tilstrækkelig bredbåndsinternetadgang og talekommunikationstjenester til en overkommelig pris på et fast sted. Medlemsstaterne bør ligeledes have mulighed for at sikre, at anden tilstrækkelig bredbåndsinternetadgang og andre talekommunikationstjenester end adgang og tjenester, som ydes på et fast sted, til borgere på farten har en overkommelig pris, hvis de anser dette for nødvendigt for at sikre forbrugernes fulde sociale og økonomiske deltagelse i samfundet. I denne sammenhæng bør der lægges særlig vægt på at sikre, at slutbrugere med handicap har tilsvarende adgang. Der bør ikke være nogen begrænsninger på de tekniske midler, hvormed forbindelsen etableres, idet der kan anvendes trådbaseret eller trådløs teknologi, og heller ikke nogen begrænsning af, hvilken kategori af virksomheder der må varetage en del af eller hele forsyningspligten.

- (215) Den internetadgangshastighed, som en given bruger oplever, afhænger af en række faktorer som f.eks. internetudbyderens tilslutningsmuligheder samt den applikation, som forbindelsen anvendes til. Det er op til medlemsstaterne under hensyntagen til BEREC's rapport om bedste praksis at definere den tilstrækkelige bredbåndsinternetadgang i lyset af de nationale forhold og den minimumsbåndbredde, som gælder for størstedelen af forbrugerne på en medlemsstats område, med henblik på at muliggøre et tilstrækkeligt niveau af social inklusion og deltagelse i den digitale økonomi og det digitale samfund på deres område. Den tilstrækkelige bredbåndsinternetadgangstjeneste til en overkommelig pris bør have tilstrækkelig båndbredde til at støtte adgangen til og anvendelsen af mindst ét minimumssæt af basale tjenester, som afspejler de tjenester, der anvendes af størstedelen af slutbrugerne. Med henblik herpå bør Kommissionen overvåge udviklingen i brugen af internet til at udpege de onlinetjenester, som størstedelen af slutbrugerne i hele Unionen anvender, og som er nødvendige for social og økonomisk deltagelse i samfundet, og ajourføre listen i overensstemmelse hermed. Kravene i EU-retten til adgangen til åbent internet, navnlig i forordning (EU) 2015/2120, bør finde anvendelse på alle tilstrækkelig bredbåndsinternetadgangstjenester.
- (216) Forbrugerne bør ikke være tvunget til at have adgang til tjenester, som de ikke ønsker, og det bør følgelig være muligt for berettigede forbrugere efter anmodning at begrænse forsyningspligtighederne til en overkommelig pris til at omfatte talekommunikationstjenester.
- (217) Medlemsstater bør kunne udvide foranstaltninger vedrørende overkommelige priser og kontrol med udgifter til også at omfatte mikrovirksomheder og små og mellemstore virksomheder samt nonprofitorganisationer, forudsat at de opfylder de relevante betingelser.

- (218) De nationale tilsynsmyndigheder bør i koordination med andre kompetente myndigheder kunne overvåge detailtaksternes udvikling og niveau for tjenester, der henhører under forsyningspligten. En sådan overvågning bør foretages på en sådan måde, at den ikke pålægger hverken de nationale tilsynsmyndigheder og andre kompetente myndigheder eller udbydere af sådanne tjenester for store administrative byrder.
- (219) Ved overkommelig pris forstås en pris, som medlemsstaterne fastlægger på nationalt plan under hensyn til særlige nationale forhold. Hvis medlemsstaterne fastsætter, at detailpriserne for tilstrækkelig bredbåndsinternetadgang og talekommunikationstjenester ikke er overkommelige for forbrugere med lav indkomst eller særlige sociale behov, herunder ældre, slutbrugere med handicap og forbrugere, der bor i landdistrikter eller geografisk isolerede områder, bør de træffe passende foranstaltninger. Med henblik herpå kan medlemsstaterne yde disse forbrugere direkte støtte til kommunikationsformål, der kan være en del af de sociale ydelser eller kuponer eller direkte betalinger til disse forbrugere. Dette kan være et hensigtsmæssigt alternativ, idet der tages hensyn til behovet for at minimere markedsforvridninger. Alternativt eller derudover kan medlemsstaterne pålægge alle udbydere af sådanne tjenester at tilbyde disse forbrugere basale takstvalgmuligheder eller -pakker.
- (220) Sikring af overkommelige priser kan omfatte særlige takstvalgmuligheder eller -pakker, der tager højde for behovene hos brugere med lav indkomst eller med særlige sociale behov. Sådanne tilbud bør leveres med basale funktioner for at undgå forvrejning af markedets funktion. Vurderingen af, om priserne er overkommelige for de enkelte forbrugere, bør være begrundet i, at disse har ret til at indgå en aftale med en udbyder, at de skal have et nummer til rådighed, at tjenesten skal være til rådighed uafbrudt, og at de skal kunne overvåge og kontrollere deres udgifter.

- (221) Hvis en medlemsstat kræver, at udbydere tilbyder forbrugere med en lav indkomst eller særlige sociale behov takstvalgmuligheder eller -pakker, der er anderledes end dem, som de tilbyder på normale kommercielle betingelser, bør disse takstvalgmuligheder eller pakker tilbydes af alle udbydere af internetadgang og talekommunikationstjenester. I overensstemmelse med proportionalitetsprincippet bør kravet om, at alle udbydere af internetadgang og talekommunikationstjenester skal tilbyde takstvalgmuligheder eller -pakker, ikke medføre en uforholdsmæssig stor administrativ eller økonomisk byrde for disse udbydere eller medlemsstater. Hvis en medlemsstat på grundlag af en objektiv vurdering påviser en sådan uforholdsmæssig stor administrativ eller økonomisk byrde, kan den undtagelsesvis beslutte kun at pålægge udpegede udbydere forpligtelse til at tilbyde særlige takstvalgmuligheder eller -pakker. Den objektive vurdering bør også overveje fordelene for forbrugere med en lav indkomst eller særlige sociale behov ved et udvalg af udbydere og fordelene for alle udbydere, der kan nyde godt af at være udbydere af forsyningspligtydelser. Hvis en medlemsstat undtagelsesvis beslutter kun at pålægge udpegede udbydere forpligtelse til at tilbyde særlige takstvalgmuligheder eller -pakker, bør den sikre, at forbrugere med lav indkomst eller særlige behov kan vælge mellem flere udbydere, der tilbyder sociale takster. Dog kan medlemsstaterne i visse situationer måske ikke garantere et udvalg af udbydere, f.eks. hvis kun én virksomhed udbyder tjenester i den pågældende forbrugers bopælsområde, eller hvis det at tilbyde et udvalg af udbydere vil pålægge medlemsstaten en uforholdsmæssig stor organisatorisk og økonomisk ekstrabyrde.

- (222) Overkommelige priser bør ikke længere være en hindring for forbrugernes adgang til et minimum af konnektivitetstjenester. Retten til at indgå en aftale med en udbyder bør indebære, at forbrugere, som kan få afslag, navnlig forbrugere med en lav indkomst eller særlige sociale behov, har mulighed for at indgå en aftale til en overkommelig pris om tilstrækkelig bredbåndsinternetadgang og talekommunikationstjenester i det mindste fra et fast sted med enhver udbyder af sådanne tjenester på dette sted eller en udpeget udbyder, hvis en medlemsstat undtagelsesvis har besluttet at udpege en eller flere udbydere til at tilbyde disse takstvalgmuligheder eller -pakker. For at minimere de finansielle risici såsom ubetalte regninger bør udbyderne frit kunne beslutte, om de vil udbyde tjenesten efter forudbetaling på grundlag af individuelle forudbetalte enheder til en overkommelig pris.
- (223) For at sikre at borgerne kan træffes via talekommunikationstjenester, bør medlemsstaterne sørge for, at et nummer stilles til rådighed i en rimelig periode, også i perioder hvor talekommunikationstjenesten ikke anvendes. Udbydere bør være i stand til at etablere mekanismer til kontrol af, at forbrugeren fortsat er interesseret i at bevare adgangen til nummeret.
- (224) Ydelse af kompensation til udbydere af sådanne tjenester under sådanne omstændigheder behøver ikke at medføre konkurrenceforvridning, når blot disse udbydere får kompensation for de specifikke nettoomkostninger derved, og nettoomkostningsbyrden inddækkes på en konkurrenceneutral måde.
- (225) For at vurdere behovet for tiltag til sikring af en overkommelig pris bør de nationale tilsynsmyndigheder i koordination med andre kompetente myndigheder, være i stand til at overvåge udviklingen i og detaljerne vedrørende tilbud om takstvalgmuligheder eller -pakker til forbrugere med en lav indkomst eller særlige sociale behov.

- (226) Medlemsstaterne bør gennemføre foranstaltninger, som fremmer skabelsen af et marked for produkter og tjenester til overkommelige priser, som omfatter faciliteter for forbrugere med handicap, herunder udstyr med kompenserende teknologier. Dette kan f.eks. ske ved henvisning til europæiske standarder eller ved at støtte gennemførelsen af krav i henhold til EU-retten om harmonisering af tilgængelighedskrav til produkter og tjenesteydelser. Medlemsstaterne bør fastsætte passende foranstaltninger under hensyntagen til nationale omstændigheder, som giver medlemsstaterne fleksibilitet til at træffe specifikke foranstaltninger, f.eks. hvis markedet ikke leverer produkter og tjenester til en overkommelig pris, der omfatter faciliteter for forbrugere med handicap, under almindelige økonomiske omstændigheder. Disse foranstaltninger kan omfatte direkte økonomisk støtte til slutbrugere. Omkostningerne for forbrugere med handicap ved relætjenester bør svare til gennemsnitsprisen på talekommunikationstjenester.
- (227) Relætjenester vedrører tjenester, som muliggør tovejskommunikation mellem fjernslutbrugere af forskellige former for kommunikation (f.eks. tekst, tegn og tale) ved at konvertere disse kommunikationsformer, normalt ved hjælp af en menneskelig operatør. Tekst i realtid er defineret i overensstemmelse med EU-retten om harmonisering af tilgængelighedskrav til produkter og tjenesteydelser og henviser til en slags tekstkonversation i punkt-til-punkt-situationer eller i multipunktkonference, hvor den tekst, der indtastes, sendes på en sådan måde, at brugeren opfatter kommunikationen som værende kontinuerlig på et tegn-for-tegn-grundlag.

- (228) Med henblik på datakommunikation ved transmissionshastigheder, der er tilstrækkelige til at give en tilstrækkelig bredbåndsinternetadgang, er fastnetforbindelser stort set tilgængelige for alle og benyttes af størstedelen af unionsborgerne. Det almindelige fastnetbredbånd dækkede og var tilgængeligt for 97 % af husstandene i Unionen i 2015 med en gennemsnitlig udnyttelsesgrad på 72 %, og tjenester baseret på trådløs teknologi når ud til endnu flere. Der er dog forskelle mellem medlemsstaterne med hensyn til tilgængeligheden og prisrimeligheden af fastnetbredbånd både i by- og landområder.
- (229) Markedet har en ledende rolle at spille for at sikre, at bredbåndsinternetadgang med en stadigt stigende kapacitet er tilgængelig. I områder, hvor markedet ikke vil levere, forekommer andre offentlige politikredskaber til fremme af tilstrækkelig bredbåndsinternetadgangsforbindelser i princippet mere omkostningseffektive og mindre markedsforvridende end pålæggelse af forsyningspligt, og der kunne benyttes finansielle instrumenter såsom dem, der er tilgængelige under Den Europæiske Fond for Strategiske Investeringer og Connecting Europe-faciliteten, anvendelse af offentlige midler fra de europæiske struktur- og investeringsfonde, tilknytning af dækningsforpligtelser til brugsrettigheden til radiofrekvenser til støtte for udrulning af bredbåndsnet i områder, der er mindre tætbefolkede, og offentlige investeringer i overensstemmelse med EU's statsstøttere regler.

- (230) Hvis det efter en behørig vurdering under hensyntagen til resultaterne af den kompetente myndigheds geografiske undersøgelse af udbredelsen af nettene eller de seneste oplysninger, der er til rådighed for medlemsstaterne, inden resultaterne af den første geografiske undersøgelse foreligger, påvises, at det hverken er sandsynligt, at markedet eller offentlige interventionsmekanismer kan tilbyde slutbrugerne i visse områder en forbindelse, der kan yde en tilstrækkelig bredbåndsinternetadgangstjeneste som defineret af medlemsstaterne, og talekommunikationstjenester på et fast sted, bør medlemsstaten undtagelsesvis kunne udpege forskellige udbydere eller grupper af udbydere af disse tjenester i de forskellige relevante dele af det nationale område. Ud over den geografiske undersøgelse bør medlemsstaterne om nødvendigt kunne anvende yderligere dokumentation for at konstatere, i hvilket omfang tilstrækkelig bredbåndsinternetadgang og talekommunikationstjenester er tilgængelige på et fast sted. Denne yderligere dokumentation kan omfatte oplysninger, der er til rådighed for de nationale tilsynsmyndigheder gennem markedsanalyseproceduren, og oplysninger, der er indsamlet fra brugere. Medlemsstaterne bør kunne begrænse forsyningspligten til støtte for tilgængeligheden af en tilstrækkelig bredbåndsinternetadgangstjeneste, til kun at gælde slutbrugerens hovedopholdssted eller bopæl. Der bør ikke være nogen begrænsninger af de tekniske midler, hvormed den tilstrækkelig bredbåndsinternetadgang og talekommunikationstjenesterne på et fast sted leveres, idet der kan anvendes trådbaseret eller trådløs teknologi, og heller ikke nogen begrænsning af, hvilken virksomhed der må varetage en del af eller hele forsyningspligten.

- (231) Det er i overensstemmelse med subsidiaritetsprincippet op til medlemsstaterne at bestemme ud fra objektive kriterier, hvilke virksomheder der udpeges som forsyningspligtudbydere, i givet fald under hensyntagen til disse virksomheders evne og vilje til at levere alle eller en del af disse forsyningspligttydelser. Dette forhindrer ikke medlemsstaterne i forbindelse med udpegningsprocessen i at medtage specifikke vilkår, der er begrundet i hensynet til effektivitet, herunder samling af geografiske områder eller komponenter eller fastsættelse af minimumsperioder for udpegelsen.
- (232) Omkostningerne ved at sikre, at der er en forbindelse til rådighed, der kan yde tilstrækkelige bredbåndsinternetadgangstjenester, jf. dette direktiv, og talekommunikationstjenester på et fast sted til en overkommelig pris inden for rammerne af forsyningspligten, bør anslås navnlig ved at vurdere den forventede finansielle byrde for udbydere og brugere i sektoren for elektronisk kommunikation.
- (233) Som udgangspunkt må pålæggelse af krav til sikring af landsdækkende territorial dækning i udpegelsesproceduren forventes at udelukke eller afholde visse virksomheder fra at ansøge om at blive udpeget som forsyningspligtudbydere. Ligeledes kan det også medføre, at visse udbydere udelukkes på forhånd, hvis forsyningspligtudbydere udpeges for en uforholdsmæssigt lang eller ubegrænset periode. Hvis en medlemsstat beslutter at udpege en eller flere udbydere af hensyn til spørgsmålet om overkommelige priser, bør det være muligt for disse udbydere at være forskellige fra dem, der er udpeget med henblik på tilgængelighedselementet i forsyningspligten.

- (234) Hvis en udbyder, der undtagelsesvis er udpeget til at tilbyde takstvalgmuligheder eller -pakker, der er anderledes end dem, som tilbydes på normale kommercielle betingelser som fastsat i overensstemmelse med dette direktiv, eller til at sikre tilgængeligheden på et fast sted af tilstrækkelig bredbåndsinternetadgangstjenester eller talekommunikationstjenester som fastsat i overensstemmelse med dette direktiv, vælger at afhænde en set i forhold til dens forsyningspligt væsentlig del af eller alle sine lokale adgangsnetaktiver på det nationale område til en særskilt juridisk enhed med et andet endeligt ejerskab, bør den kompetente myndighed bedømme virkningerne af handelen for at sikre kontinuiteten i forsyningspligten på hele eller dele af det nationale område. Med henblik herpå bør den udbyder, der af den kompetente myndighed blev udpeget til at varetage forsyningspligten, på forhånd underrette denne myndighed om afhændelsen. Den kompetente myndigheds bedømmelse bør ikke berøre handelens indgåelse.

- (235) For at sikre stabile forhold og fremme en gradvis overgang bør medlemsstaterne fortsat inden for deres område kunne sikre opfyldelse af andre forsyningspligtigheder end tilstrækkelig bredbåndsinternetadgangs- og talekommunikationstjenester på et fast sted, som er omfattet af deres forsyningspligt i henhold til direktiv 2002/22/EF ved ikrafttrædelsen af nærværende direktiv, forudsat at disse tjenester eller sammenlignelige tjenester ikke er tilgængelige på normale kommercielle vilkår. Ved at tillade medlemsstaterne fortsat at sikre offentligheden offentlige betalingstelefoner, hvor der anvendes mønter, betalingskort eller forudbetalte kort, herunder kort sammen med en indtastet kode, telefonbøger og nummeroplysningstjenester inden for rammerne af forsyningspligten, så længe der er et påviseligt behov, vil de have den fornødne fleksibilitet til på behørig vis at tage hensyn til de forskellige nationale forhold. Dette kan omfatte opstilling af offentlige betalingstelefoner på vigtige steder for indrejse i landet, såsom i lufthavne eller på tog- og busstationer samt på steder, der opsøges af mennesker i nødsituationer, såsom hospitaler, politistationer og ved nødspor på motorveje, for at tilgodese rimelige behov hos slutbrugere, herunder navnlig slutbrugere med handicap.

- (236) Medlemsstaterne bør følge med i forbrugernes forhold, hvad angår deres anvendelse af tilstrækkelig bredbåndsinternetadgang og talekommunikationstjenester, og navnlig kontrollere, om priserne er overkommelige. Hvorvidt prisen på tilstrækkelig bredbåndsinternetadgang og talekommunikationstjenester er overkommelig hænger sammen med, hvor detaljerede oplysninger brugerne får om udgifterne til deres forbrug, samt med de relative omkostninger ved anvendelse i forhold til andre tjenester, og det afhænger også af, om de kan kontrollere udgifterne. Kravet om overkommelige priser indebærer derfor, at forbrugerne gives øget indflydelse, og at udbyderne pålægges visse forpligtelser. Blandt disse forpligtelser kan nævnes specifikke krav om specificeret fakturering samt muligheden for, at forbrugeren selektivt blokerer for visse opkald, f.eks. dyre opkald til særtjenester med overtaksering, kontrollerer udgifterne gennem forudbetaling og modregner oprettelsesgebyrer. Sådanne foranstaltninger vil eventuelt skulle revurderes og ændres på baggrund af markedsudviklingen. Specificerede regninger for internetforbrug bør kun angive tidspunktet for, varigheden af og størrelsen af forbruget i en bestemt internet-session, men ikke angive, hvilke websteder eller internetslutpunkter der er oprettet forbindelse til under en sådan internet-session.
- (237) Medmindre forbrugere med ret til overkommelige priser konsekvent betaler for sent eller undlader at betale, bør de, så længe tvisten ikke er afgjort, beskyttes mod, at deres telefonforbindelse afbrydes øjeblikkeligt som følge af manglende betaling, og de bør, navnlig i tilfælde af uenighed om store regninger for opkald til særtjenester med overtaksering, fortsat have adgang til absolut nødvendige talekommunikationstjenester og et minimumstjenesteniveau af internetadgang som defineret af medlemsstaterne. Det bør være muligt for medlemsstaterne at beslutte, at en sådan adgang kun skal opretholdes, hvis abonnenten fortsætter med at betale abonnementsafgiften eller gebyret for basal internetadgang.

- (238) Hvis udbuddet af tilstrækkelige bredbåndsinternetadgangs- og talekommunikationstjenester eller udbuddet af andre tjenester i overensstemmelse med dette direktiv påfører en udbyder en urimelig byrde, kan denne urimelige byrde under behørig hensyntagen til udgifter og indtægter samt de immaterielle fordele, der følger af udbuddet af de pågældende tjenester, medtages i en eventuel beregning af nettoomkostningerne ved forsyningspligten.
- (239) Medlemsstaterne skal om nødvendigt fastlægge ordninger til finansiering af nettoomkostningerne ved forsyningspligten, såfremt det godtgøres, at forpligtelserne kun kan opfyldes med tab til følge eller er forbundet med nettoomkostninger, der ligger uden for normal forretningsstandard. Det er vigtigt at sikre, at nettoomkostningerne i forbindelse med forsyningspligten beregnes korrekt, og at eventuel finansiering så vidt muligt sker uden at påvirke konkurrencen og virksomhederne samt i overensstemmelse med artikel 107 og 108 i TEUF.
- (240) Når nettoomkostningerne ved forsyningspligten beregnes, skal både omkostninger og indtægter samt immaterielle goder, der resulterer af forsyningspligten, tages i betragtning, men der skal også tages højde for den generelle målsætning om at fastlægge prisstrukturer, der afspejler omkostningerne. Nettoomkostningerne ved forsyningspligten bør beregnes efter gennemskuelige procedurer.
- (241) Hensyntagen til immaterielle fordele betyder, at en skønnet pengeværdi af de indirekte fordele, som en virksomhed opnår som følge af sin stilling som forsyningspligtudbyder, bør fratrækkes den direkte nettoomkostning ved forsyningspligten for at kunne bestemme den samlede omkostningsbyrde.

(242) Hvis forsyningspligten udgør en urimelig byrde for en udbyder, vil det være hensigtsmæssigt at give medlemsstaterne lov til at indføre ordninger, der gør det muligt at få dækket nettoomkostningerne effektivt. Godtgørelse ved brug af offentlige midler er én måde at dække nettoomkostningerne ved forsyningspligten på. Deling af nettoomkostningerne ved forsyningspligt mellem udbydere af elektroniske kommunikationsnet og -tjenester er en anden måde. Medlemsstaterne bør kunne finansiere nettoomkostningerne ved forsyningspligtens forskellige elementer gennem forskellige ordninger eller finansiere nettoomkostningerne ved nogle eller alle elementer gennem én af ordningerne eller en kombination heraf. Tilstrækkelig bredbåndsinternetadgang giver ikke blot fordele for sektoren for elektronisk kommunikation, men også for onlineøkonomien i bred forstand og for samfundet som helhed. Når der tilvejebringes en forbindelse, som giver flere slutbrugere adgang til bredbåndshastighed, sættes disse i stand til at benytte onlinetjenester og dermed til aktivt at deltage i det digitale samfund. Det gavner både almenvellet og udbydere af elektronisk kommunikation, at sådanne forbindelser sikres på grundlag af forsyningspligten. Medlemsstaterne bør tage hensyn til disse forhold, når de vælger og udformer ordninger for dækning af nettoomkostninger.

- (243) I tilfælde af omkostningsdækning ved at dele nettoomkostningerne ved forsyningspligt mellem udbydere af elektroniske kommunikationsnet og -tjenester bør medlemsstaterne sikre, at metoden for allokering mellem udbydere bygger på objektive og ikkediskriminerende kriterier og er i overensstemmelse med proportionalitetsprincippet. Dette princip hindrer ikke medlemsstaterne i at undtage nye markedsaktører, der ikke har vundet tilstrækkelig fodfæste på markedet. Det skal ved fastlæggelsen af eventuelle finansieringsordninger sikres, at markedsdeltagerne kun bidrager til finansieringen af forsyningspligttydelser og ikke til andre aktiviteter, som ikke er direkte knyttet til varetagelsen af forsyningspligten. Dækningsordninger bør følge EU-rettens principper og deleordninger, navnlig principperne om ikkediskrimination og proportionalitet. Enhver finansieringsordning bør sikre, at brugere i én medlemsstat ikke bidrager til omkostningerne ved forsyningspligten i en anden medlemsstat. Det bør være muligt at dele nettoomkostningerne ved forsyningspligten mellem alle eller nærmere bestemte kategorier af udbydere. Medlemsstaterne bør sikre, at deleordninger overholder principperne om gennemsigtighed, mindst mulig konkurrenceforvridning, ikkediskrimination og proportionalitet. Mindst mulig konkurrenceforvridning betyder, at bidrag skal dækkes på en måde, der i størst muligt omfang begrænser den økonomiske byrdes indvirkning på slutbrugerne, f.eks. ved at sprede bidrag mest muligt.

- (244) Udbydere, der modtager økonomisk støtte til forsyningspligtydelser, bør fremlægge oplysninger om de enkelte støtteberettigede elementer, der er tilstrækkelig detaljerede til at begrunde deres anmodning, for de nationale tilsynsmyndigheder. Medlemsstaternes ordninger for omkostningsberegning og finansiering af forsyningspligten bør meddeles Kommissionen, så den kan undersøge, om de er forenelige med TEUF. Medlemsstaterne bør skabe reel åbenhed om og mulighed for at kontrollere de beløb, der opkræves til finansiering af forsyningspligten. Beregningen af nettoomkostningerne ved levering af forsyningspligtydelser bør baseres på en objektiv og transparent metode for at sikre en så omkostningseffektiv levering af forsyningspligtydelser som muligt og fremme lige vilkår for markedsaktørerne. Det kan bidrage til at skabe større gennemsigtighed, hvis den metode, som påtænkes anvendt til beregning af nettoomkostningerne ved de enkelte aspekter af forsyningspligten, offentliggøres på forhånd, inden beregningen foretages.
- (245) Medlemsstaterne kan ikke pålægge markedsaktører finansielle bidrag vedrørende foranstaltninger, som ikke indgår i forsyningspligten. De enkelte medlemsstater har fortsat ret til at pålægge særlige foranstaltninger (uden for forsyningspligtens anvendelsesområde) og finansiere dem i overensstemmelse med EU-retten, men ikke ved hjælp af bidrag fra markedsaktører.

- (246) For effektivt at fremme den frie bevægelighed for varer, tjenesteydelser og personer inden for Unionen bør det være muligt at anvende visse nationale nummerressourcer, navnlig visse ikkegeografiske numre, på en ekstraterritorial måde, dvs. uden for den tildelende medlemsstats område. I lyset af den betydelige risiko for bedrageri med hensyn til interpersonel kommunikation bør en sådan ekstraterritorial anvendelse kun tillades til levering af andre elektroniske kommunikationstjenester end interpersonelle kommunikationstjenester. Håndhævelse af relevant national lovgivning, navnlig forbrugerbeskyttelsesreglerne og andre regler vedrørende brug af nummerressourcer, bør sikres af medlemsstaterne, uanset hvor brugsrettighederne er blevet tildelt, og hvor i Unionen nummerressourcerne bruges. Medlemsstaterne har fortsat kompetence til at anvende deres nationale ret på nummerressourcer, der bruges på deres område, også når rettighederne er blevet tildelt i en anden medlemsstat.
- (247) De nationale tilsynsmyndigheder eller andre kompetente myndigheder i medlemsstater, hvor nummerressourcer fra en anden medlemsstat bruges, har ikke kontrol over disse nummerressourcer. Det er derfor vigtigt, at den nationale tilsynsmyndighed eller en anden kompetent myndighed i en medlemsstat, der giver ret til ekstraterritorial anvendelse, også sikrer effektiv beskyttelse af slutbrugerne i de medlemsstater, hvor de pågældende numre anvendes. Med henblik på at opnå effektiv beskyttelse bør de nationale tilsynsmyndigheder eller andre kompetente myndigheder, som tildeler rettigheder til ekstraterritorial anvendelse, knytte betingelser dertil i overensstemmelse med dette direktiv vedrørende udbyderes overholdelse af forbrugerbeskyttelsesregler og andre regler vedrørende brug af nummerressourcer i de medlemsstater, hvor disse ressourcer vil blive brugt.

- (248) De nationale tilsynsmyndigheder eller andre kompetente myndigheder i de medlemsstater, hvor nummerressourcerne bruges, bør kunne anmode om støtte fra de nationale tilsynsmyndigheder eller andre kompetente myndigheder, som har tildelt brugsrettighederne til nummerressourcerne, til at bistå med at håndhæve deres regler. Håndhævelsesforanstaltninger, som træffes af de nationale tilsynsmyndigheder eller andre kompetente myndigheder, der har tildelt brugsrettighederne, bør omfatte sanktioner med afskrækkende virkning, og navnlig i tilfælde af en grov overtrædelse tilbagekaldelse af den rettighed til ekstraterritorial anvendelse af nummerressourcerne, der er tildelt den berørte virksomhed. Kravene til ekstraterritorial anvendelse bør ikke berøre medlemsstaternes beføjelser til i en konkret sag at blokere adgangen til numre eller tjenester, hvor dette er begrundet af bedrageri eller misbrug. Ekstraterritorial anvendelse af nummerressourcer bør ikke berøre EU-reglerne for levering af roamingtjenester, herunder reglerne vedrørende forhindring af unormal brug eller misbrug af roamingtjenester, der er genstand for detailprisregulering, og som nyder godt af regulerede engrosroamingtakster. Medlemsstaterne bør fortsat have mulighed for at indgå specifikke aftaler med tredjelande om ekstraterritorial anvendelse af nummerressourcer.

- (249) Medlemsstaterne bør fremme trådløs provisionering af nummerressourcer for at gøre det lettere at skifte udbyder af elektronisk kommunikation. Trådløs provisionering af nummerressourcer gør det muligt at omprogrammere identifikatorer for kommunikationsudstyr uden fysisk adgang til de pågældende anordninger. Denne egenskab er især relevant for maskine-til-maskine-tjenester, dvs. tjenester, som indebærer automatisk overførsel af data og oplysninger mellem anordninger eller softwarebaserede applikationer med begrænset eller ingen menneskelig interaktion. Udbydere af sådanne maskine-til-maskine-tjenester har måske ikke mulighed for fysisk adgang til deres anordninger, fordi de anvendes i fjerntliggende områder, eller fordi der anvendes et stort antal anordninger, eller på grund af deres brugsmønster. I lyset af det spirende marked for maskine-til-maskine-tjenester og nye teknologier bør medlemsstaterne bestræbe sig på at sikre teknologineutralitet i forbindelse med fremme af trådløs provisionering.
- (250) For at virksomhederne kan konkurrere i den elektroniske kommunikationssektor, er det afgørende, at der stilles nummerressourcer til rådighed på grundlag af transparente, objektive og ikkediskriminerende kriterier. Medlemsstaterne bør gives mulighed for at tildele brugsrettigheder til nummerressourcer til andre virksomheder end udbydere af elektroniske kommunikationsnet eller -tjenester i lyset af den øgede relevans af numre for forskellige tjenester i forbindelse med tingenes internet. Alle elementer i de nationale nummerplaner bør forvaltes af de nationale tilsynsmyndigheder eller andre kompetente myndigheder, herunder de punktkoder, der anvendes i forbindelse med netadresser. Hvor der er behov for harmonisering af nummerressourcer i Unionen for at understøtte udviklingen af paneuropæiske tjenester eller grænseoverskridende tjenester, navnlig nye maskine-til-maskine-baserede tjenester såsom netforbundne biler, og hvor efterspørgslen ikke kan dækkes af de eksisterende nummerressourcer, kan Kommissionen med bistand fra BEREC under anvendelse af sine udøvende beføjelser træffe gennemførelsesforanstaltninger.

- (251) Det bør være muligt at opfylde kravet om offentliggørelse af afgørelser om tildeling af brugsrettigheder til nummerressourcer ved at gøre disse afgørelser offentligt tilgængelige via et websted.
- (252) Der gør sig særlige forhold gældende, når børn skal efterlyses, hvorfor medlemsstaterne bør opretholde deres indsats for at sikre, at der faktisk på deres område stilles en velfungerende tjeneste til rådighed til efterlysning af børn under nummer "116000". Medlemsstaterne bør træffe passende foranstaltninger til at sikre et tilstrækkeligt tjenestekvalitetsniveau i forbindelse med "116000"-nummeret.
- (253) Sideløbende med hotlinenummeret "116000" for efterlyste børn sørger mange medlemsstater også for, at børn har adgang til en børnevenlig tjeneste, der driver en telefonisk hjælpelinje for børn, der har brug for omsorg og beskyttelse, ved anvendelse af nummeret "116111". Disse medlemsstater og Kommissionen bør sikre, at borgerne, navnlig børn og nationale børnebeskyttelsesordninger, gøres opmærksomme på eksistensen af "116111"-hjælpelinjen.

- (254) Et indre marked indebærer, at slutbrugerne kan få forbindelse med alle numre i andre medlemsstaters nationale nummerplaner og benytte tjenester, der bruger ikkegeografiske numre inden for Unionen, herunder bl.a. frikalds- og overtakseringsnumre, bortset fra når den slutbruger, der ringes op, af kommercielle årsager har valgt at begrænse adgangen fra visse geografiske områder. Slutbrugerne bør også kunne få forbindelse med internationale frikaldsnumre (UIFN). Der bør ikke lægges hindringer i vejen for opkald på tværs af grænserne til numre og benyttelse af de tilknyttede tjenester, undtagen i objektivt velbegrundede tilfælde, som f.eks. når det er nødvendigt for at bekæmpe bedrageri eller misbrug (f.eks. i forbindelse med visse særtjenester med overtaksering), hvor nummeret er defineret som rent nationalt (f.eks. et indenlandsk kortnummer), eller hvor det ikke er økonomisk muligt. Taksten, der pålignes parter, som foretager opkald fra steder uden for den pågældende medlemsstat, skal ikke nødvendigvis være den samme som for parter, der foretager opkald fra medlemsstaten. Der bør gives tydelige og fuldstændige forhåndsoplysninger til brugerne om enhver afgift for frikaldsnumre, f.eks. afgifter for internationale opkald til numre, som kan kaldes via de normale internationale retningsnumre. Hvis indtægter fra samtrafik eller andre tjenester tilbageholdes af udbydere af elektroniske kommunikationstjenester på grund af bedrageri eller misbrug, bør medlemsstaterne sikre, at de tilbageholdte tjenesteindtægter tilbagebetales til de slutbrugere, der er berørt af det pågældende bedrageri eller det pågældende misbrug, hvor det er muligt.

- (255) I overensstemmelse med proportionalitetsprincippet bør en række af bestemmelserne om slutbrugernes rettigheder i dette direktiv ikke gælde for mikrovirksomheder, der kun udbyder nummeruafhængige interpersonelle kommunikationstjenester. Ifølge EU-Domstolens retspraksis skal definitionen af små og mellemstore virksomheder, som omfatter mikrovirksomheder, fortolkes strengt. For kun at medtage virksomheder, der reelt er uafhængige mikrovirksomheder, er det nødvendigt at undersøge strukturen af mikrovirksomheder, som danner en økonomisk koncern, hvis styrke overstiger en mikrovirksomheds styrke, og at sikre, at definitionen af mikrovirksomhed ikke omgås på et rent formelt grundlag.
- (256) Gennemførelsen af det indre marked for elektronisk kommunikation kræver, at der fjernes hindringer for slutbrugernes grænseoverskridende adgang til elektroniske kommunikationstjenester i hele Unionen. Udbyderne af elektronisk kommunikation til offentligheden bør ikke nægte eller begrænse adgang eller diskriminere slutbrugere på baggrund af deres nationalitet eller bopæls- eller etableringsmedlemsstat. Det bør imidlertid være muligt at differentiere på grundlag af forskelle, der kan retfærdiggøres objektivt, hvad angår omkostninger og risici, der ikke er begrænset til foranstaltningerne i forordning (EU) nr. 531/2012 med hensyn til misbrug eller unormal anvendelse af regulerede detailroamingtjenester.

- (257) Den uensartede gennemførelse af reglerne om slutbrugerbeskyttelse har skabt væsentlige hindringer på det indre marked, som påvirker både udbydere af elektroniske kommunikationstjenester og slutbrugerne. Disse hindringer bør reduceres ved anvendelse af ens regler, så der sikres et højt fælles beskyttelsesniveau i hele Unionen. En tilpasset fuld harmonisering af de slutbrugerrettigheder, der er omfattet af dette direktiv, bør i væsentlig grad øge den juridiske forudsigelighed for både slutbrugere og udbydere af elektroniske kommunikationstjenester og bør medføre en markant reduktion af hindringerne for markedsadgang og den unødvendige byrde ved regeloverholdelse, der skyldes de fragmenterede regler. Fuld harmonisering er med til at overvinde hindringer for det indre markeds funktion, der skyldes sådanne nationale bestemmelser vedrørende slutbrugerrettigheder, som samtidig beskytter nationale udbydere mod konkurrence fra andre medlemsstater. For at opnå et højt fælles beskyttelsesniveau bør flere bestemmelser om slutbrugerrettigheder i nogen grad styrkes i dette direktiv i lyset af bedste praksis i medlemsstaterne. Fuld harmonisering af deres rettigheder øger slutbrugernes tillid til det indre marked, idet de nyder godt af en beskyttelse på samme høje niveau, når de benytter elektroniske kommunikationstjenester, både i deres medlemsstat og i forbindelse med ophold, arbejde eller rejser i andre medlemsstater.

Fuld harmonisering bør kun vedrøre de emner, der er omfattet af bestemmelserne om slutbrugernes rettigheder i dette direktiv. Derfor bør den ikke berøre national ret for så vidt angår de aspekter af slutbrugerbeskyttelse, herunder visse aspekter af transparensforanstaltninger, der ikke er omfattet af disse bestemmelser. F.eks. bør foranstaltninger vedrørende transparensforpligtelser, som ikke er omfattet af dette direktiv, betragtes som forenelige med princippet om fuld harmonisering, mens yderligere krav vedrørende transparens spørgsmål, der er omfattet af dette direktiv, såsom offentliggørelse af oplysninger, bør betragtes som uforenelige. Desuden bør medlemsstaterne kunne opretholde eller indføre nationale bestemmelser om spørgsmål, der ikke er specifikt behandlet i dette direktiv, navnlig med henblik på at behandle nye spørgsmål.

(258) Aftaler er et vigtigt værktøj for slutbrugerne, når det drejer sig om at sikre gennemskuelige oplysninger og den fornødne juridiske forudsigelighed. De fleste tjenesteudbydere på et konkurrencebaseret marked indgår aftaler med deres kunder, fordi det rent kommercielt er det mest hensigtsmæssige. Forbrugertransaktioner i forbindelse med elektroniske kommunikationsnet og -tjenester er ud over dette direktiv underlagt kravene i gældende EU-ret til beskyttelse af forbrugerne i forbindelse medaftaler, herunder navnlig Rådets direktiv 93/13/EØF¹ og Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2011/83/EU². Medtagelse af oplysningskrav i dette direktiv, som også kan være krævet i henhold til direktiv 2011/83/EU, bør ikke føre til duplikering af oplysningerne i dokumenter før og efter indgåelse af en aftale. Relevante oplysninger, der er givet i forbindelse med dette direktiv, herunder eventuelle mere præsriptive og detaljerede oplysningskrav, bør anses for at opfylde de hertil svarende krav i medfør af direktiv 2011/83/EU.

¹ Rådets direktiv 93/13/EØF af 5. april 1993 om urimelige kontraktvilkår i forbrugeraftaler (EUT L 95 af 21.4.1993, s. 29).

² Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2011/83/EU af 25. oktober 2011 om forbrugerrettigheder, om ændring af Rådets direktiv 93/13/EØF og Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 1999/44/EF samt om ophævelse af Rådets direktiv 85/577/EØF og Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 97/7/EF (EUT L 304 af 22.11.2011, s. 64).

- (259) Nogle af disse bestemmelser om slutbrugerbeskyttelse, der som udgangspunkt kun gælder for forbrugere, nemlig bestemmelserne om aftaleoplysninger, maksimal varighed af aftaler og pakker, bør ikke alene være til gavn for forbrugere, men også for mikrovirksomheder og små virksomheder og nonprofitorganisationer som defineret i medlemsstaternes nationale ret. Forhandlingspositionen for disse kategorier af virksomheder og organisationer er sammenlignelig med forbrugernes, og de bør derfor nyde godt af samme beskyttelsesniveau, medmindre de udtrykkeligt giver afkald på disse rettigheder. Forpligtelserne vedrørende aftaleoplysninger i dette direktiv, herunder de forpligtelser i direktiv 2011/83/EU, som der henvises til i dette direktiv, bør finde anvendelse, uanset om der foretages betaling og størrelsen af den betaling, som kunden skal betale. Forpligtelserne vedrørende aftaleoplysninger, herunder de forpligtelser, der findes i direktiv 2011/83/EU, bør finde automatisk anvendelse på mikrovirksomheder, små virksomheder og nonprofitorganisationer, medmindre de foretrækker at forhandle individuelle aftalevilkår med udbydere af elektroniske kommunikationstjenester. I modsætning til mikrovirksomheder, små virksomheder samt nonprofitorganisationer har større virksomheder som regel en bedre forhandlingsposition og er derfor ikke afhængige af de samme aftalemæssige oplysningskrav som forbrugerne. Andre bestemmelser, f.eks. om nummerportabilitet, som også er vigtige for større virksomheder, bør fortsat finde anvendelse på alle slutbrugere. "Nonprofitorganisationer" er retlige enheder, som ikke indtjener overskud til deres ejere eller medlemmer. Nonprofitorganisationer er typisk velgørende organisationer eller andre slags offentlige interesseorganisationer. I lyset af sådanne organisationers sammenlignelige situation er det derfor rimeligt at behandle dem på samme måde som mikrovirksomheder og små virksomheder i henhold til dette direktiv for så vidt angår slutbrugernes rettigheder.

- (260) De særlige forhold, der kendetegner sektoren for elektronisk kommunikation, kræver ud over horisontale aftalebestemmelser et begrænset antal yderligere bestemmelser om slutbrugerbeskyttelse. Slutbrugerne bør oplyses bl.a. om eventuelle kvalitetsniveauer, der tilbydes, betingelser for tilbud og opsigelse af aftaler, abonnements- og prisvilkår, der finder anvendelse, og takster for tjenester, som er genstand for særlige prisvilkår. Disse oplysninger er relevante for udbydere af andre offentligt tilgængelige elektroniske kommunikationstjenester end transmissionstjenester, der anvendes til at levere maskine-til-maskine-tjenester. Med forbehold af de gældende regler om beskyttelse af personoplysninger bør en udbyder af offentligt tilgængelige elektroniske kommunikationstjenester ikke være omfattet af forpligtelser vedrørende oplysningskrav for så vidt angår aftaler, hvis denne udbyder og tilknyttede selskaber eller personer ikke modtager nogen betaling, der er direkte eller indirekte knyttet til udbuddet af elektroniske kommunikationstjenester, såsom hvor et universitet, giver besøgende fri adgang til sit wi-fi-net på universitetsområdet uden at modtage nogen betaling, hverken gennem brugerbetaling eller reklameindtægter.

- (261) Hvis slutbrugeren skal kunne foretage et veloplyst valg, er det afgørende, at de påkrævede relevante oplysninger gives forud for aftalens indgåelse i et klart og forståeligt sprog på et varigt medium eller, hvis dette ikke er muligt, og uden at det berører definitionen af varigt medium i direktiv 2011/83/EU, i et dokument, der stilles til rådighed af udbyderen og gives meddelelse om til brugeren, og som er let at downloade, åbne og konsultere på anordninger, som almindeligvis anvendes af forbrugerne. For at lette valget bør udbydere også af samme grund stille et resumé af de væsentlige aftalevilkår til rådighed. For at gøre det lettere at sammenligne og mindske efterlevelsensomkostningerne bør Kommissionen efter høring af BEREC vedtage en skabelon for sådanne aftaleresuméer. De oplysninger, der gives før indgåelse af en aftale, bør ligesom resuméskebelonen udgøre en integrerende del af den endelige aftale. Aftaleresuméet bør være kortfattet og letlæseligt og ideelt set ikke længere, end hvad der svarer til én A4-side, eller, hvis en række forskellige tjenester er samlet i en enkelt aftale, hvad der svarer til op til tre A4-sider.
- (262) Efter vedtagelsen af forordning (EU) 2015/2120 er bestemmelserne i dette direktiv vedrørende oplysninger om betingelser for begrænsning af adgang til eller brug af tjenester og applikationer samt oplysninger om trafikkontrol blevet forældede og bør ophæves.

- (263) Med hensyn til terminaludstyr bør kundeaftalen indeholde oplysninger om eventuelle betingelser, som udbyderen måtte have pålagt brugen af udstyret, f.eks. ved at SIM-låse mobile anordninger, hvis sådanne betingelser ikke er forbudt i henhold til den nationale ret, og om eventuelle gebyrer, som måtte forfalde til betaling ved aftalens opsigelse, uanset om denne finder sted før den fastsatte udløbsdato eller på denne dato, herunder om eventuelle omkostninger forbundet med at beholde udstyret. Hvis slutbrugeren beslutter at beholde det terminaludstyr, der blev solgt sammen på tidspunktet for aftalens indgåelse, bør en eventuel kompensation ikke overstige dets værdi pro rata temporis som beregnet på grundlag af værdien ved aftalens indgåelse eller på grundlag af den resterende del af servicegebyret indtil aftalens udløb, afhængig af hvilket beløb der er mindst. Medlemsstaterne bør kunne vælge andre metoder til beregning af kompensationssatsen, når en sådan sats er lig med eller mindre end den beregnede kompensation. Eventuelle begrænsninger for brug af terminaludstyr på andre net bør gratis ophæves af udbyderen senest ved betaling af en sådan kompensation.
- (264) Med forbehold af de materielle bestemmelser vedrørende sikkerhed, der påhviler udbyderen i henhold til dette direktiv, bør aftalen fastlægge, hvilke forholdsregler udbyderen kan træffe i tilfælde af sikkerhedshændelser, trusler eller sårbarheder. Desuden bør en aftale også angive eventuelle kompensations- og refusionsordninger, der er til rådighed, hvis en udbyder reagerer utilstrækkeligt på en sikkerhedshændelse, herunder hvis en sikringshændelse, som er anmeldt til udbyderen, finder sted på grund af kendte software- eller hardware-sårbarheder, som fabrikanten eller udvikleren har udsendt rettelser til, og tjenesteudbyderen ikke har foretaget disse rettelser eller truffet andre passende modforanstaltninger.

- (265) Gennemskuelige, aktuelle og sammenlignelige oplysninger om tilbud og tjenester er vigtige for forbrugerne på markeder med konkurrence mellem flere tjenesteudbydere. Slutbrugere bør let kunne sammenligne priserne for de forskellige tjenester, der tilbydes på markedet, på grundlag af oplysninger, der offentliggøres i en let tilgængelig form. For at gøre sammenligningen af priser og tjenester let bør de kompetente myndigheder i koordination med, hvis det er relevant, de nationale tilsynsmyndigheder have mulighed for at kræve mere gennemskuelige oplysninger (herunder om takster, servicekvalitet, betingelser for leveret terminaludstyr og andre relevante statistiske oplysninger) af udbydere af internetadgangstjenester eller offentligt tilgængelige interpersonelle kommunikationstjenester. Sådanne krav bør tage behørigt hensyn til disse nets eller tjenesters egenskaber. De bør også sikre, at tredjeparter har ret til gratis at benytte offentligt tilgængelige oplysninger, der er udsendt af sådanne virksomheder, med henblik på at udbyde sammenligningsværktøjer.
- (266) Slutbrugere er ofte ikke opmærksomme på omkostningerne ved deres forbrugsadfærd eller har svært ved at vurdere deres tids- eller dataforbrug, når de bruger elektroniske kommunikationstjenester. For at øge gennemsigtigheden og muliggøre bedre kontrol med deres kommunikationsbudget er det vigtigt at give slutbrugerne faciliteter til i tide at overvåge deres forbrug. Desuden bør medlemsstaterne kunne opretholde eller indføre bestemmelser om forbrugsgrænser, der beskytter slutbrugere mod ubehagelige overraskelser på regningen, herunder vedrørende særtjenester med overtaksering og andre tjenester, for hvilke der gælder særlige prisvilkår. Dette giver de kompetente myndigheder mulighed for at kræve, at oplysninger om sådanne priser skal gives, inden tjenesten ydes, og berører ikke medlemsstaternes mulighed for at opretholde eller indføre generelle forpligtelser for særtjenester med overtaksering for at sikre effektiv slutbrugerbeskyttelse.

- (267) Uafhængige sammenligningsværktøjer såsom websteder udgør et effektivt middel for slutbrugerne til at vurdere fordelene ved forskellige udbydere af internetadgangstjenester og interpersonelle kommunikationstjenester, når de ydes mod tilbagevendende eller forbrugsbaserede direkte pengebetalinger, og til at indhente upartiske oplysninger, navnlig ved at sammenligne priser, takster og kvalitetsparametre på ét sted. Sådanne værktøjer bør være operationelt uafhængige af tjenesteudbydere, og ingen tjenesteudbyder bør begunstiges i søgeresultaterne. Sådanne værktøjer bør sigte mod at give oplysninger, som både er klare, præcise, fuldstændige og omfattende. De bør også sigte mod at omfatte den bredest mulige vifte af tilbud for at give et repræsentativt overblik, samtidig med at de dækker en betydelig del af markedet. De oplysninger, der gives via sådanne værktøjer, bør være troværdige, upartiske og gennemsigtige. Slutbrugerne bør informeres om, at der findes sådanne værktøjer. Medlemsstaterne bør sikre, at slutbrugerne har gratis adgang til mindst et sådant værktøj på deres respektive områder. Hvis der kun er ét værktøj i en medlemsstat, og det værktøj tages ud af drift eller ikke længere lever op til kvalitetskriterierne, bør medlemsstaten sikre, at slutbrugerne inden for rimelig tid har adgang til et andet sammenligningsværktøj på nationalt plan.

- (268) Uafhængige sammenligningsværktøjer kan være drevet af private virksomheder eller af eller på vegne af kompetente myndigheder, men bør drives i henhold til bestemte kvalitetskriterier, herunder kravet om at give oplysninger om ejere af værktøjet, give præcise og ajourførte oplysninger, angive tidspunktet for den seneste ajourføring, fastsætte klare, objektive kriterier for sammenligningen og inddrage en bred vifte af tilbud, som dækker en betydelig del af markedet. Medlemsstaterne bør kunne fastsætte, hvor ofte sammenligningsværktøjerne skal gennemgå og ajourføre de oplysninger, som de formidler til slutbrugerne, under hensyntagen til hvor ofte udbydere af internetadgangstjenester og af offentligt tilgængelige interpersonelle kommunikationstjenester almindeligvis ajourfører deres oplysninger om takster og kvalitet.

- (269) Medlemsstaterne bør, af hensyn til at tage fat om spørgsmål af relevans for almenheden for så vidt angår brug af internetadgangstjenester og offentligt tilgængelige nummerbaserede interpersonelle kommunikationstjenester samt for at tilskynde beskyttelsen af andres rettigheder og frihedsrettigheder, med bistand fra udbydere af sådanne tjenester kunne udarbejde og formidle almennyttige oplysninger om brugen af sådanne tjenester eller foranledige sådanne oplysninger videreformidlet. Det bør være muligt, at sådanne oplysninger omfatter oplysninger til almenheden om de hyppigst forekommende overtrædelser og deres retlige konsekvenser, f.eks. om overtrædelse af reglerne om ophavsret, anden ulovlig anvendelse og formidling af skadeligt indhold og vejledning om og metoder til beskyttelse mod de risici, der kan true den personlige sikkerhed, f.eks. i forbindelse med videregivelse af personoplysninger under visse omstændigheder, samt privatlivets fred og personlige data, samt oplysninger om tilgængeligheden af let anvendelig og konfigurerbar software eller softwareoptioner, som gør det muligt at beskytte børn eller sårbare personer. Disse oplysninger kunne koordineres ved hjælp af samarbejdsproceduren i dette direktiv. Sådanne almennyttige oplysninger bør ajourføres, når det er påkrævet, og bør forelægges på let forståelige formater som fastlagt af de enkelte medlemsstater og på de nationale offentlige myndigheders websider. Medlemsstaterne bør kunne pålægge udbydere af internetadgangstjenester og offentligt tilgængelige nummerbaserede interpersonelle kommunikationstjenester at videreformidle disse standardiserede oplysninger til alle deres kunder på en efter myndighedernes opfattelse hensigtsmæssig måde. Videreformidlingen af sådanne oplysninger bør imidlertid ikke være forbundet med for stor en byrde for udbyderne. Hvis den gør dette, bør medlemsstaterne kræve, at en sådan videreformidling sker under anvendelse af de midler, som udbyderne sædvanligvis benytter i deres kommunikation med slutbrugerne.

- (270) Hvis der ikke findes relevante EU-retlige bestemmelser, betragtes indhold, applikationer og tjenester som lovlige eller skadevoldende i overensstemmelse med nationale materielle og processuelle regler. Det er en opgave for medlemsstaterne, ikke for udbydere af elektroniske kommunikationsnet og -tjenester, ud fra gældende ret at tage stilling til, om indhold, applikationer eller tjenester er lovlige eller skadevoldende. Dette direktiv og direktiv 2002/58/EF finder anvendelse, medmindre andet er fastsat i direktiv 2000/31/EF, som bl.a. indeholder en regel om ren videreformidling ("mere conduit") for mellemliggende tjenesteudbydere, som defineret deri.

- (271) De nationale tilsynsmyndigheder bør i koordination med andre kompetente myndigheder, eller, hvis det er relevant, andre kompetente myndigheder bør i koordination med de nationale tilsynsmyndigheder bemyndiges til at overvåge kvaliteten af tjenesterne og til systematisk at indsamle oplysninger om kvaliteten af de tjenester, der tilbydes af udbydere af internetadgangstjenester og af offentligt tilgængelige interpersonelle kommunikationstjenester, for så vidt sidstnævnte er i stand til at tilbyde mindsteniveauer for tjenestekvalitet enten gennem kontrol med mindst visse elementer af nettet eller i medfør af en serviceleveranceaftale med henblik herpå, herunder kvaliteten af tjenesteudbuddet til slutbrugere med handicap. Disse oplysninger bør indsamles baseret på kriterier, der gør det muligt at sammenligne oplysningerne mellem tjenesteudbydere og mellem medlemsstater. Udbydere af sådanne elektroniske kommunikationstjenester, som driver virksomhed på et marked med fri konkurrence, må forventes at gøre passende og ajourførte oplysninger om deres tjenester offentligt tilgængelige, eftersom de har en forretningsmæssig interesse heri. De nationale tilsynsmyndigheder bør i koordination med andre kompetente myndigheder eller, hvis det er relevant, andre kompetente myndigheder bør i koordination med de nationale tilsynsmyndigheder dog alligevel kunne kræve, at sådanne oplysninger offentliggøres, såfremt det påvises, at de ikke tilstrækkeligt effektivt er bragt til offentlighedens kendskab. Hvis offentligt tilgængelige interpersonelle kommunikationstjenesters tjenestekvalitet afhænger af eksterne faktorer, såsom kontrol af signaltransmission eller netforbindelse, bør de nationale tilsynsmyndigheder i koordination med andre kompetente myndigheder kunne kræve, at udbydere af sådanne tjenester oplyser deres forbrugere herom.

- (272) De nationale tilsynsmyndigheder bør i koordination med andre kompetente myndigheder også fastsætte de målemetoder, som tjenesteudbydere skal anvende for at forbedre sammenligneligheden af de formidlede data. For at fremme sammenligneligheden i hele Unionen og mindske efterlevelsensomkostningerne bør BEREC vedtage retningslinjer for relevante tjenstekvalitetsparametre, som de nationale tilsynsmyndigheder i koordination med andre kompetente myndigheder bør tage størst muligt hensyn til.

- (273) Forbrugerne bør kunne træffe velinformerede valg og skifte udbydere, når det er i deres interesse, således at de kan få fuldt udbytte af konkurrencen på markedet. Det er afgørende at sikre, at de kan gøre dette uden hindringer af juridisk, teknisk eller praktisk art, herunder aftalevilkår, procedurer og afgifter. Dette forhindrer ikke udbydere i at fastsætte rimelige mindsteperioder på op til 24 måneder for forbrugeraftalens løbetid. Medlemsstater bør imidlertid have mulighed for at opretholde eller indføre bestemmelser om en kortere maksimal varighed og for at tillade forbrugere at skifte abonnements- og prisvilkår eller opsige en aftale i aftaleperioden uden at blive udsat for yderligere omkostninger i lyset af nationale forhold såsom konkurrenceniveauet og stabiliteten af investeringer i net. Uafhængigt af aftalen om en elektronisk kommunikationstjeneste kunne forbrugerne tænkes at foretrække og have gavn af en længere tilbagebetalingsperiode for fysiske forbindelser. Sådanne forbrugerforpligtelser kan spille en vigtig rolle med hensyn til at lette udrulningen af net med meget høj kapacitet hen til eller meget tæt på slutbrugerens ejendom, herunder gennem efterspørgselsaggregeringsordninger, der giver netinvestorer mulighed for at reducere de risici, der er forbundet med den indledende ibrugtagning. Forbrugernes ret til at skifte mellem udbydere af elektroniske kommunikationstjenester som fastsat i dette direktiv bør dog ikke begrænses af sådanne tilbagebetalingsperioder i aftaler om fysiske forbindelser, og sådanne aftaler bør ikke omfatte terminaludstyr eller internetadgangsudstyr, såsom mobiltelefoner, routere og modemmer. Medlemsstaterne bør sikre ligebehandling af enheder, herunder operatører, der finansierer udrulning af en fysisk forbindelse med meget høj kapacitet til en slutbrugers ejendom, herunder hvis en sådan finansiering sker ved hjælp af aftaler om afbetaling.

- (274) Automatisk forlængelse af aftaler om elektroniske kommunikationstjenester er også mulig. I sådanne tilfælde bør slutbrugerne være i stand til at opsige deres aftale uden omkostninger efter aftaleperiodens udløb.
- (275) Enhver ændring af aftalevilkår, der foreslås af udbydere af andre offentligt tilgængelige elektroniske kommunikationstjenester end nummeruafhængige interpersonelle kommunikationstjenester, og som ikke er til fordel for slutbrugeren f.eks. hvad angår gebyrer, takster, begrænsning af datamængden, datahastigheden, dækningen eller behandlingen af personoplysninger, bør give slutbrugeren ret til at opsige aftalen uden at blive pålagt nogen omkostninger, selv hvis disse ændringer er kombineret med ændringer, der indebærer fordele. Udbyderes ændring af aftalevilkår bør derfor give slutbrugeren ret at opsige den pågældende aftale, medmindre hver ændring i sig selv er til fordel for slutbrugeren, eller ændringerne er af rent administrativ karakter f.eks. en ændring i udbyderens adresse og ikke har negativ virkning for slutbrugeren, eller ændringerne udelukkende er pålagt ved lov- eller regelændringer, såsom nye aftaleoplysningskrav, der er pålagt ved EU-retten eller national ret. Hvorvidt en ændring udelukkende er til slutbrugers fordel, bør vurderes på grundlag af objektive kriterier. Der bør kun ses bort fra slutbrugers ret til at opsige aftalen, hvis udbyderen er i stand til at godtgøre, at alle aftaleændringer udelukkende er til fordel for slutbrugeren eller er af rent administrativ karakter uden negativ virkning for slutbrugeren.

- (276) Slutbrugere bør underrettes om eventuelle ændringer i aftalevilkår ved hjælp af et varigt medium. Andre slutbrugere end forbrugere, mikrovirksomheder eller små virksomheder eller nonprofitorganisationer bør ikke kunne drage fordel af opsigelsesrettigheder i tilfælde af aftaleændringer for så vidt angår transmissionstjenester, der anvendes til maskine-til-maskine-tjenester. Medlemsstaterne bør kunne fastsætte specifik slutbrugerbeskyttelse vedrørende aftaleopsigelse, hvis slutbrugere skifter bopæl. Bestemmelserne om aftaleopsigelse bør ikke berøre andre bestemmelser i EU-retten eller national ret om grunde til, at tjenesteudbydere eller slutbrugere kan opsige aftaler eller ændre aftalevilkår og -betingelser.
- (277) Det er afgørende for at gøre konkurrencen i et konkurrencepræget miljø effektivt, at der er mulighed for at skifte udbyder. Det forventes at øge slutbrugernes tryghed i forbindelse med skift af udbyder og gøre dem mere villige til at deltage aktivt i konkurrenceprocessen, hvis der er gennemsigtige, præcise og rettidige oplysninger om udbyderskift til rådighed. Tjenesteudbyderne bør sikre tjenestens kontinuitet, så slutbrugerne har mulighed for at skifte udbyder uden at blive hæmmet af risikoen for, at tjenesten er utilgængelig, og, hvis det er teknisk muligt, give mulighed for at skifte på den dato, som slutbrugerne ønsker.

- (278) Nummerportabilitet spiller en nøglerolle med hensyn til at øge forbrugernes valgmuligheder og skabe effektiv konkurrence på liberaliserede markeder for elektronisk kommunikation. Slutbrugere, der anmoder herom, bør have mulighed for at beholde deres numre uanset tjenesteudbyder og for et begrænset tidsrum mellem skift af tjenesteudbyder. Nummerportabilitet mellem det offentlige fastnet og mobilnettet er ikke omfattet af direktivet. Medlemsstaterne bør dog kunne anvende bestemmelser om nummerportabilitet mellem net, der udbyder tjenester på faste steder, og mobilnet.
- (279) Nummerportabilitet styrkes i betydelig grad, når såvel slutbrugere, der tager deres numre med sig, og slutbrugere, der ringer til disse, har adgang til transparente takstoplysninger. De nationale tilsynsmyndigheder bør, som led i implementeringen af nummerportabilitet, hvor det er muligt, fremme relevant taksttransparens.
- (280) De nationale tilsynsmyndigheder kan, når de sikrer, at prissætningen af samtrafik i forbindelse med udbud af nummerportabilitet er omkostningsbaseret, også tage hensyn til tilgængelige priser på sammenlignelige markeder.

- (281) Nummerportabilitet er en afgørende faktor, som letter forbrugernes valg og fremmer effektiv konkurrence på liberaliserede markeder for elektronisk kommunikation, og bør derfor gennemføres med mindst mulig forsinkelse, således at nummeret aktiveres og bliver funktionelt inden for en frist på én arbejdsdag, og slutbrugeren dermed ikke må undvære den pågældende tjeneste i mere end én arbejdsdag fra den aftalte dato. Retten til nummerportabilitet bør gives den slutbruger, der har den pågældende aftale (forudbetalt eller betalt efterfølgende) med en udbyder. For at understøtte etstedsbetjening og for at fremme gnidningsløst udbyderskift for slutbrugerne bør skifteprocessen styres af den modtagende udbyder af elektronisk kommunikation til offentligheden. De nationale tilsynsmyndigheder eller, hvis det er relevant, andre kompetente myndigheder bør kunne fastlægge den globale proces for skiftet og porteringen af numre under hensyntagen til de nationale bestemmelser om aftaler og den teknologiske udvikling. Dette bør, hvor det er muligt, omfatte et krav om, at portering skal gennemføres trådløst, medmindre en slutbruger anmoder om en anden måde. Erfaringerne i visse medlemsstater har vist, at der er risiko for, at slutbrugere påtvinges et udbyderskift, uden at de har givet deres samtykke hertil. Skønt dette er et anliggende, der først og fremmest bør henhøre under de retshåndhævende myndigheder, bør det være muligt for medlemsstaterne at indføre det minimum af forholdsmæssige foranstaltninger, herunder passende sanktioner vedrørende udbyderskift, der er nødvendigt for at minimere sådanne risici, og at sikre, at slutbrugerne beskyttes under hele udbyderskiftet uden at gøre processen mindre attraktiv for dem. Retten til nummerportabilitet bør ikke begrænses af aftalevilkår.

- (282) For at sikre, at skift og portering finder sted inden for de tidsfrister, der er fastsat i dette direktiv, bør medlemsstaterne fastsætte, at slutbrugere modtager kompensation fra udbydere på en let og rettidig måde, hvis en aftale mellem en udbyder og en slutbruger ikke overholdes. En sådan kompensation bør stå i rimeligt forhold til forsinkelsen med at overholde den pågældende aftale. Slutbrugere bør i det mindste kompenseres for forsinkelser på mere end én arbejdsdag med tjenesteaktivering, nummerportering eller utilgængelig tjeneste, og hvor udbydere ikke opfylder berammede tjeneste- eller installationsaftaler. Yderligere kompensation kan også være i form af automatisk nedsættelse af betalingen i tilfælde, hvor den afgivende udbyder skal fortætte med at yde sine tjenester, indtil den modtagende udbyders tjenester er aktiveret.

- (283) Pakker, der indeholder mindst enten én internetadgangstjeneste eller én offentligt tilgængelig nummerbaseret interpersonel kommunikationstjeneste og andre tjenester, såsom offentligt tilgængelige nummeruafhængige interpersonelle kommunikationstjenester, lineær spredning, og maskine-til-maskine-tjenester eller terminaludstyr, er blevet mere og mere udbredt og udgør en vigtig faktor i konkurrencen. Med henblik på dette direktiv bør en pakke anses for at foreligge i tilfælde, hvor elementerne i pakken ydes eller sælges af samme udbyder i henhold til samme aftale eller i henhold til aftaler, som er tæt forbundet med eller knyttet til hinanden. Selv om pakker ofte indebærer fordele for forbrugerne, kan de gøre det sværere eller bekosteligt at skifte udbyder og øge risikoen for "fastlåsnings" til en aftale. I tilfælde, hvor forskellige tjenester og terminaludstyr i en pakke er underlagt forskellige regler vedrørende opsigelse af aftalen og udbyderskift eller aftalemæssige forpligtelser vedrørende erhvervelse af terminaludstyr, er forbrugerne reelt hæmmede, hvad angår deres ret i henhold til dette direktiv til at skifte til konkurrencedygtige tilbud på hele pakken eller dele af den. Visse væsentlige bestemmelser i dette direktiv vedrørende aftaleresuméoplysninger, gennemsigtighed, aftalernes varighed og opsigelse og udbyderskift bør derfor finde anvendelse på alle dele af en pakke, herunder terminaludstyr, andre tjenester såsom digitalt indhold eller digitale tjenester og de elektroniske kommunikationstjenester, der ikke er direkte omfattet af anvendelsesområdet for disse bestemmelser. Alle slutbrugerforpligtelser, der finder anvendelse i henhold til dette direktiv på en given elektronisk kommunikationstjeneste, som ydes eller sælges som en særskilt tjeneste, bør også finde anvendelse, når den indgår i en pakke med mindst én internetadgangstjeneste eller én offentligt tilgængelig nummerbaseret interpersonel kommunikationstjeneste.

Andre aftalemæssige forhold, f.eks. vedrørende foranstaltninger i tilfælde af manglende overensstemmelse med aftalen, bør være omfattet af de regler, der finder anvendelse på de respektive dele af pakken, f.eks. af reglerne i aftaler om salg af varer eller levering af digitalt indhold. En ret til at opsige et element i en pakke, som består af mindst én internetadgangstjeneste eller én offentligt tilgængelig nummerbaseret interpersonel kommunikationstjeneste, inden udløbet af den aftalte varighed i henhold til den pågældende aftale på grund af manglende overensstemmelse eller manglende levering bør imidlertid give en forbruger ret til at opsige alle elementerne i pakken. Forbrugerne bør ligeledes for at bibeholde deres evne til let at kunne skifte udbyder ikke blive låst fast i et forhold til en udbyder via en aftalemæssig de facto-forlængelse af den oprindelige aftaleperiode.

- (284) Udbydere af nummerbaserede interpersonelle kommunikationstjenester er forpligtede til at give adgang til beredskabstjenester via alarmkommunikationer. Under ekstraordinære omstændigheder, navnlig grundet manglende teknisk gennemførlighed, er disse måske ikke i stand til at give adgang til beredskabstjenester eller lokalisering af den kaldende part eller begge dele. I sådanne tilfælde bør de på passende vis oplyse deres kunder herom i aftalen. Sådanne udbydere bør give deres kunder klare og gennemskuelige oplysninger i den oprindelige aftale og ajourføre dem i forbindelse med enhver ændring af leveringen af adgang til beredskabstjenester, f.eks. i fakturaer. Disse oplysninger bør omfatte enhver begrænsning i territorial dækning baseret på planlagte tekniske driftsparametre for kommunikationstjenesten og den tilgængelige infrastruktur. Ydes tjenesten ikke over en forbindelse, som er opsat til at give en bestemt tjenestekvalitet, bør oplysningerne også omfatte pålidelighedsniveauet for adgang og for lokaliseringsoplysninger om den kaldende part i forhold til en tjeneste ydet over en sådan forbindelse under hensyntagen til den aktuelle teknologi og de gældende kvalitetsstandarder samt tjenestekvalitetsparametrene i dette direktiv.

- (285) Slutbrugere bør fra enhver anordning, som muliggør brugen af nummerbaserede interpersonelle kommunikationstjenester, kunne få adgang til beredskabstjenester gennem gratis alarmkommunikationer og uden at skulle benytte betalingsmidler, også når de benytter roamingtjenester i en medlemsstat. Ved alarmkommunikationer forstås kommunikationsmidler, der ikke kun omfatter talekommunikationstjenester, men også SMS, beskedtjenester, video eller andre former for kommunikation, f.eks. tekst i realtid samt totale konversationstjenester og relætjenester. Medlemsstater bør under hensyntagen til alarmcentralers kapacitet og tekniske udstyr kunne bestemme, hvilke nummerbaserede interpersonelle kommunikationstjenester der er egnede til beredskabstjenester, herunder muligheden for at begrænse disse valgmuligheder til talekommunikationstjenester og tilsvarende for slutbrugere med handicap, eller at tilføje yderligere valgmuligheder som aftalt med nationale alarmcentraler. Alarmkommunikationer kan udløses på vegne af en person af et køretøjsmonteret alarmopkald eller et eCall som defineret i forordning (EU) 2015/758.

- (286) Medlemsstaterne bør sikre, at udbydere af nummerbaserede interpersonelle kommunikationstjenester giver pålidelig og nøjagtig adgang til beredskabstjenester under hensyntagen til nationale specifikationer og kriterier samt de nationale alarmcentralers kapacitet. Medlemsstaterne bør overveje alarmcentralernes evne til at håndtere alarmkommunikationer på mere end ét sprog. I tilfælde hvor den nummerbaserede interpersonelle kommunikationstjeneste ikke ydes via en forbindelse, som er opsat til at give en bestemt servicekvalitet, er tjenesteudbyderen måske ikke i stand til at sikre, at nødopkald foretaget via dennes tjeneste dirigeres til den mest passende alarmcentral med samme pålidelighed. For sådanne netuafhængige udbydere, navnlig udbydere, som ikke er integreret med en udbyder af et offentligt elektronisk kommunikationsnet, er det måske ikke altid teknisk muligt at give lokaliseringsoplysninger om den kaldende part. Medlemsstaterne bør sikre, at der indføres standarder til sikring af præcis og pålidelig routing og forbindelse til beredskabstjenesterne så hurtigt som muligt, så netuafhængige udbydere af nummerbaserede interpersonelle kommunikationstjenester kan opfylde de forpligtelser, der vedrører adgang til beredskabstjenester og levering af lokaliseringsoplysninger om den kaldende part, på et niveau, der er sammenligneligt med det, der kræves af andre udbydere af sådanne kommunikationstjenester. Hvor sådanne standarder og tilhørende alarmcentralsystemer ikke er blevet indført, bør det ikke kræves, at netuafhængige nummerbaserede interpersonelle kommunikationstjenester giver adgang til beredskabstjenester, undtagen hvis det kan lade sig gøre rent teknisk eller på en måde, der er økonomisk rentabel. Dette kan eksempelvis omfatte medlemsstaters udpegning af en enkelt central alarmcentral til at modtage alarmkommunikationer. Sådanne udbydere bør ikke desto mindre orientere slutbrugerne, når adgang til det fælleseuropæiske alarmnummer "112" eller lokaliseringsoplysninger om den kaldende part ikke er understøttet.

- (287) For at forbedre medlemsstaternes rapportering og præstationsmåling med hensyn til besvarelse og håndtering af nødopkald bør Kommissionen hvert andet år aflægge rapport til Europa-Parlamentet og Rådet om effektiviteten af gennemførelsen af det fælleseuropæiske alarmnummer "112".
- (288) Medlemsstaterne bør i overensstemmelse med EU-retten om harmonisering af tilgængelighedskrav til produkter og tjenesteydelser træffe særlige foranstaltninger for at sikre, at beredskabstjenesterne, herunder det fælleseuropæiske alarmnummer "112", er lige så tilgængelige for slutbrugere med handicap, herunder døve, hørehæmmede, talehæmmede og døvblinde slutbrugere, som for andre. Det kan betyde, at der skal tilvejebringes særligt terminaludstyr for slutbrugere med handicap, når andre kommunikationsmåder ikke er egnede til dem.
- (289) Det er vigtigt, at det fælleseuropæiske alarmnummer "112" bliver mere kendt, da det vil øge beskyttelsen og sikkerheden for borgere, der rejser i Unionen. Borgerne bør ved rejse i en hvilken som helst medlemsstat således bringes på det rene med, navnlig gennem oplysninger på opslag i internationale busterminaler, banegårde, havne og lufthavne samt i telefonbøger, slutbruger- og faktureringsmateriale, at det fælleseuropæiske alarmnummer "112" kan benyttes som fælles alarmnummer i hele Unionen. Det er først og fremmest medlemsstaterne, som er ansvarlige herfor, men Kommissionen bør fortsat både støtte og supplere medlemsstaternes initiativer med henblik på at øge kendskabet til det fælleseuropæiske alarmnummer "112" og foretage regelmæssige evalueringer af offentlighedens kendskab til dette nummer.

- (290) Lokaliseringsoplysninger om den kaldende part, som finder anvendelse på alle alarmkommunikationer, øger beskyttelsesniveauet og sikkerheden for slutbrugerne og hjælper alarmtjenesterne med at udføre deres opgaver, forudsat at det nationale system af alarmcentraler garanterer, at alarmkommunikation og tilhørende data fremføres til beredskabstjenesterne. Modtagelsen og brugen af lokaliseringsoplysninger om den kaldende part, som omfatter både netbaserede lokaliseringsoplysninger og, hvis de er tilgængelige, forbedrede lokaliseringsoplysninger om den kaldende part, der stammer fra mobiltelefoner, bør ske i overensstemmelse med den relevante EU-ret om behandling af personoplysninger og sikkerhedsforanstaltninger. Virksomheder, der udbyder netbaseret lokalisering, bør stille lokaliseringsoplysninger om den kaldende part til rådighed for beredskabstjenester, så snart opkaldet når frem til den pågældende tjeneste, uanset hvilken teknologi der anvendes. Imidlertid har lokaliseringsteknologier baseret på mobiltelefoner vist sig at være betydelig mere præcise og omkostningseffektive på grund af tilgængeligheden af data fra den europæiske geostationære navigations-overlay-tjeneste og satellitnavigationssystemet Galileo samt andre globale satellitnavigationssystemer og wi-fi-data. Lokaliseringsoplysninger om den kaldende part, der stammer fra mobiltelefoner, bør derfor supplere netbaserede lokaliseringsoplysninger, selv hvis lokalisering på grundlag af data fra mobiltelefoner først bliver tilgængelig, efter at alarmkommunikationen er etableret. Medlemsstaterne bør sikre, at lokaliseringsoplysninger om den kaldende part, der stammer fra mobiltelefoner, når disse findes, gøres tilgængelige for den mest passende alarmcentral. Dette er måske ikke altid muligt, f.eks. når lokalisering ikke er tilgængelig på en mobiltelefon eller gennem den interpersonelle kommunikationstjeneste, der anvendes, eller når det ikke er teknisk muligt at indhente disse oplysninger. Medlemsstaterne bør desuden sikre, at alarmcentralen er i stand til at uddrage og håndtere de tilgængelige lokaliseringsoplysninger om den kaldende part, hvis det er muligt. Etableringen og overførslen af lokaliseringsoplysninger om den kaldende part bør være omkostningsfri for både slutbrugeren og den myndighed, der håndterer alarmkommunikationen, uanset midlet til etablering, f.eks. via mobiltelefonen eller nettet, eller midlet til overførsel, f.eks. via talekanal, SMS eller IP-baseret.

- (291) For at følge den teknologiske udvikling med hensyn til præcise lokaliseringsoplysninger om den kaldende part, lige adgang for slutbrugere med handicap og routing af opkald til den mest passende alarmcentral bør Kommissionen have beføjelse til ved delegeret retsakt at vedtage de nødvendige foranstaltninger for at sikre foreneligheden, interoperabiliteten, kvaliteten, pålideligheden og kontinuiteten af alarmkommunikationer i Unionen, såsom funktionelle bestemmelser, hvorved forskellige parter rolle i kommunikationskæden fastlægges, f.eks. udbydere af nummerbaserede interpersonelle kommunikationstjenester, netoperatører og alarmcentraler, samt tekniske bestemmelser, hvorved de tekniske midler til at opfylde de funktionelle bestemmelser fastlægges. Sådanne foranstaltninger bør ikke berøre den måde, hvorpå medlemsstaternes beredskabstjenester er organiseret.
- (292) En borger i en medlemsstat, som har behov for at kontakte beredskabstjenester i en anden medlemsstat, ikke gøre det, fordi beredskabstjenester ikke har nogle kontaktoplysninger for beredskabstjenesterne i andre medlemsstater. En EU-dækkende sikker database over numre på den eller de ledende beredskabstjenester i hvert land bør derfor indføres. Derfor bør BEREC opretholde en sikker database over medlemsstaternes beredskabstjenesters E.164-numre, hvis en anden organisation ikke opretholder en sådan database, med henblik på at sikre, at beredskabstjenesterne i én medlemsstat kan kontaktes af beredskabstjenesterne i en anden.

- (293) Indbyrdes forskellig national ret har udviklet sig vedrørende udsendelse via elektroniske kommunikationstjenester af offentlige advarsler om overhængende eller truende alvorlige nødsituationer og katastrofer. Med henblik på at tilnærme lovgivningen på dette område bør dette direktiv derfor fastsætte, at offentlige advarsler, når offentlige varslingssystemer er etableret, bør udsendes af udbydere af mobile nummerbaserede interpersonelle kommunikationstjenester til alle berørte slutbrugere. De berørte slutbrugere bør anses for at være de slutbrugere, som befinder sig i geografiske områder, der potentielt er berørt af overhængende eller truende alvorlige nødsituationer og katastrofer i varselsperioden, som fastslået af de kompetente myndigheder.

- (294) Hvis effektiv forbindelse ud til alle berørte slutbrugere, uanset deres bopælssted eller -medlemsstat, er sikret og opfylder det højeste datasikkerhedsniveau, bør medlemsstaterne kunne give mulighed for udsendelsen af offentlige advarsler via andre offentligt tilgængelige elektroniske kommunikationstjenester end mobile nummerbaserede interpersonelle kommunikationstjenester eller transmissionstjenester, der anvendes til radio- og tv-spredning, eller via mobilapplikationer, som transmitteres via internetadgangstjenester. Med henblik på at informere slutbrugere, der rejser ind i en medlemsstat, om sådanne offentlige varslingssystemer, bør den pågældende medlemsstat sikre, at disse slutbrugere straks automatisk pr. SMS modtager gratis og letforståelige oplysninger om, hvordan de kan modtage offentlige advarsler, herunder ved hjælp af mobilt terminaludstyr, der ikke er aktiveret til internetadgangstjenester. Andre offentlige advarsler end advarsler, der er afhængige af mobile nummerbaserede interpersonelle kommunikationstjenester, bør transmitteres til slutbrugerne på en måde, som er let at modtage. Hvis et offentligt varslingssystem bygger på en applikation, bør det ikke kræve, at slutbrugerne logger ind eller registreres hos myndighederne eller applikationsudbyderen. Slutbrugernes lokaliseringsoplysninger bør anvendes i overensstemmelse med direktiv 2002/58/EF. Udsendelsen af offentlige advarsler bør være gratis for slutbrugerne. Som led i sin gennemgang af dette direktivs gennemførelse kan Kommissionen også vurdere, om det er muligt, i overensstemmelse med EU-retten og gennemførligt at indføre et fælles EU-dækkende offentligt varslingssystem med henblik på at advare offentligheden i tilfælde af overhængende eller truende katastrofer eller alvorlige nødsituationer på tværs af forskellige medlemsstater.

- (295) Medlemsstaterne bør have mulighed for at fastslå, om forslag til alternative systemer end gennem mobile nummerbaserede interpersonelle kommunikationstjenester virkelig svarer til sådanne tjenester, under størst muligt hensyntagen til de tilsvarende retningslinjer fra BEREC. Sådanne retningslinjer bør udarbejdes efter høring af nationale myndigheder med ansvar for alarmcentraler for at sikre, at beredskabseksperter spiller en rolle i forbindelse med udarbejdelsen heraf, og at der er en fælles forståelse mellem de forskellige medlemsstaters myndigheder om, hvad der er nødvendigt for at sikre fuld indførelse af sådanne offentlige varslingsystemer i medlemsstaterne, og samtidig sikre, at Unionens borgerne beskyttes effektivt, når de rejser i en anden medlemsstat.
- (296) I overensstemmelse med målene for chartret og de forpligtelser, der er fastsat i FN's konvention om rettigheder for personer med handicap, bør regelsættet sikre, at alle slutbrugere, herunder slutbrugere med handicap, ældre og brugere med særlige sociale behov, har nem og lige adgang til tjenester af høj kvalitet og til en overkommelig pris, uanset hvor de har bopæl i Unionen. Ifølge erklæring nr. 22, der er knyttet som bilag til slutakten til Amsterdamtraktaten, skal EU's institutioner i forbindelse med udarbejdelsen af foranstaltninger i henhold til artikel 114 i TEUF tage hensyn til behovene hos personer med handicap.

- (297) De kompetente myndigheder bør for at sikre, at slutbrugere med handicap kan udnytte konkurrencen og de samme valgmuligheder mellem tjenesteudbydere som de fleste slutbrugere, om nødvendigt og på baggrund af de nationale forhold og efter at have hørt slutbrugere med handicap præcisere de forbrugerbeskyttelseskrav for slutbrugere med handicap, som skal opfyldes af udbydere af offentligt tilgængelige elektroniske kommunikationstjenester. Sådanne krav kan bl.a. omfatte krav om, at udbyderne sikrer, at slutbrugere med handicap udnytter deres tjenester på tilsvarende vilkår og betingelser, herunder priser, takster og kvalitet, som deres øvrige slutbrugere, uanset de ekstraomkostninger, som disse udbydere måtte pådrage sig. Yderligere krav kan relatere sig til engrosordninger mellem udbydere. For at undgå at skabe en uforholdsmæssig stor byrde for tjenesteyderne bør de kompetente myndigheder kontrollere, om målene om lige adgang og valgmuligheder kan opnås uden sådanne foranstaltninger.
- (298) Ud over EU-retten om harmonisering af tilgængelighedskrav til produkter og tjenesteydelser fastsætter dette direktiv nye udvidede krav til prismæssig overkommelighed og tilgængelighed for relevant terminaludstyr og specifikt udstyr og specifikke tjenester for slutbrugere med handicap. Derfor er den tilsvarende forpligtelse i direktiv 2002/22/EF, hvorved medlemsstaterne blev pålagt at fremme tilgængeligheden af terminaludstyr til slutbrugere med handicap, forældet og bør ophæves.

- (299) Der er opstået effektiv konkurrence med hensyn til nummeroplysningstjenester og telefonbøger bl.a. i medfør af artikel 5 i Kommissionens direktiv 2002/77/EF¹. For at opretholde denne situation med effektiv konkurrence bør alle udbydere af nummerbaserede interpersonelle kommunikationstjenester, der tildeler deres slutbrugere numre fra en nummerplan, fortsat have pligt til at stille alle relevante oplysninger til rådighed på en hensigtsmæssig, omkostningsbaseret og ikkediskriminerende måde.
- (300) Slutbrugere bør oplyses om deres ret til at bestemme, om de ønsker at stå opført i en telefonbog. Udbydere af nummerbaserede interpersonelle kommunikationstjenester bør respektere slutbrugernes beslutning, når de giver udbydere af telefonbogstjenester adgang til data. I artikel 12 i direktiv 2002/58/EF sikres slutbrugernes ret til privatlivets fred for så vidt angår optagelsen af deres personoplysninger i en offentlig telefonbog.
- (301) Foranstaltninger i engrosleddet til sikring af medtagelse af slutbrugerdata i databaser bør overholde kravene til beskyttelse af personoplysninger i henhold til forordning (EU) 2016/679 og artikel 12 i direktiv 2002/58/EF. Der bør indføres omkostningsorienteret levering af disse data til tjenesteudbydere, idet medlemsstaterne bør gives mulighed for at etablere en central mekanisme til levering af omfattende samlet information til telefonbogsudbydere, og drages omsorg for netadgang på rimelige og gennemsigtige vilkår for at sikre, at slutbrugerne fuldt ud kan drage fordel af konkurrence, hvilket i vidt omfang har gjort det muligt at afskaffe regulering af disse tjenester i detailleret og tilvejebringelse af tilbud om telefonbogstjenester på rimelige og gennemsikrelige vilkår.

¹ Kommissionens direktiv 2002/77/EF af 16. september 2002 om konkurrence på markederne for elektroniske kommunikationsnet og -tjenester (EFT L 249 af 17.9.2002, s. 21).

- (302) Efter at forsyningspligten for telefonbogstjenester er ophævet, og da der findes et velfungerende marked for sådanne tjenester, er der ikke længere behov for at sikre adgangsretten til telefonbogstjenester. De nationale tilsynsmyndigheder bør dog fortsat kunne indføre forpligtelser og betingelser for virksomheder, der kontrollerer adgangen til slutbrugerne, således at adgangen til og konkurrencen på dette marked opretholdes.
- (303) Slutbrugerne skal kunne stole på, at alt udstyr, der sælges i Unionen til modtagelse af radio i nye køretøjer i klasse M og af digitalt tv, er indbyrdes kompatibelt. Medlemsstaterne skal kunne sikre, at sådant udstyr overholder et minimum af harmoniserede standarder. Disse standarder kan tilpasses løbende i takt med den teknologiske og markedsmæssige udvikling.
- (304) Hvis medlemsstaterne beslutter at vedtage foranstaltninger i overensstemmelse med direktiv (EU) 2015/1535 om interoperabilitet for forbrugerradiomodtagere, bør de være i stand til at modtage og gengive radiotjenester, der udsendes via digital jordbaseret radiotransmission eller via IP-net, for at sikre, at interoperabilitet opretholdes. Dette kan også forbedre den offentlige sikkerhed, idet brugerne får mulighed for at benytte en bredere vifte af teknologier til at få adgang til og modtage oplysninger om nødsituationer i medlemsstaterne.

- (305) Det er ønskeligt, at forbrugerne opnår den højeste grad af tilslutningsmuligheder til digitale tv-apparater. Interoperabilitet er et koncept, der udvikler sig på dynamiske markeder. Standardiseringsorganer bør gøre deres yderste for at sikre, at relevante standarder udvikler sig i takt med den pågældende teknologi. Det er ligeledes vigtigt at sikre, at der er stik på digitale tv-apparater, der kan overføre alle nødvendige elementer i et digitalt signal, herunder audio- og videosignaler, adgangsstyringsinformation, serviceoplysninger, API-oplysninger og kopibeskyttelsesinformation. Direktivet bør derfor sikre, at funktionalitet tilhørende eller implementeret i stik ikke begrænses af netoperatører, tjenesteudbydere eller udstyrsfabrikanter og fortsætter med at udvikle sig i takt med den teknologiske udvikling. Med hensyn til visning og udformning af internetforbundne tv-tjenester må det anses for at være til gavn for forbrugerne, at der etableres en fælles standard baseret på markedskræfterne. Til at fremme en sådan udvikling bør medlemsstaterne og Kommissionen kunne tage politiske initiativer i overensstemmelse med traktaterne.
- (306) Bestemmelserne om interoperabilitet for forbrugerudstyr til radio og tv udelukker ikke, at bilradiomodtagere i nye køretøjer i klasse M er i stand til at modtage og gengive radiotjenester, der udsendes via analog jordbaseret radiotransmission, og disse bestemmelser udelukker heller ikke, at medlemsstaterne pålægger forpligtelser om at sikre, at digitalt radiomodtagere er i stand til at modtage og gengive analoge jordbaserede radioudsendelser.

- (307) Uden at det berører EU-retten, forhindrer dette direktiv ikke medlemsstaterne i at vedtage tekniske forskrifter vedrørende digitalt jordbaseret tv-udstyr for at forberede forbrugernes migrering til nye standarder for jordbaseret transmission og undgå levering af udstyr, der ikke vil være i overensstemmelse med de standarder, som skal indføres.
- (308) Medlemsstaterne bør kunne pålægge virksomheder i deres retsområde rimelige "must carry"-forpligtelser for at tilgodese velbegrundede politiske hensyn, men en sådan pligt bør kun pålægges i den udstrækning, det er nødvendigt for at virkeliggøre almennyttige målsætninger, som medlemsstaterne nøje har fastlagt i overensstemmelse med EU-retten, og den bør være rimelig og transparent. Det bør være muligt at anvende "must carry"-forpligtelser for nærmere bestemte radio- og tv-kanaler samt supplerende tjenester, der udbydes af en nærmere bestemt medietjenesteudbyder. En af medlemsstaterne pålagt fordelingspligt skal være rimelig, dvs. at den skal stå i et rimeligt forhold til det tilsigtede mål, og være transparent på baggrund af klart definerede målsætninger i almenhedens interesse. Medlemsstaterne bør give en objektiv begrundelse for de "must carry"-forpligtelser, som de pålægger i deres nationale ret, for at sikre, at sådanne forpligtelser er transparente, står i et rimeligt forhold til målet og er klart afgrænsede. Forpligtelserne bør udformes på en måde, der giver tilstrækkelige incitamentter til effektive infrastrukturinvesteringer.

- (309) "Must carry"-forpligtelserne bør tages op til nyvurdering mindst hvert femte år med det formål at ajourføre dem i forhold til den teknologiske og markedsmæssige udvikling og sikre, at de fortsat står i et rimeligt forhold til de tilstræbte mål. Sådanne forpligtelser kan eventuelt indeholde en bestemmelse om en afpasset godtgørelse, som bør fastsættes i national ret. Hvor det er tilfældet, bør national ret også fastlægge den gældende metode til beregning af en passende godtgørelse. Denne metode bør undgå uoverensstemmelse med afhjælpende adgangsforanstaltninger, som de nationale tilsynsmyndigheder kan pålægge udbydere af transmissionstjenester, der anvendes til radio- og tv-spredning, og som er udpeget som havende en stærk markedsposition. Hvis en tidsbegrænset aftale undertegnet før den ... [datoen for ikrafttrædelse af dette direktiv] fastsætter en anden metode, bør det imidlertid være muligt fortsat at anvende denne metode i aftalens løbetid. I mangel af en national bestemmelse om godtgørelse bør udbydere af radio- eller tv-kanaler og udbydere af elektroniske kommunikationsnet, der anvendes til transmission af disse radio- eller tv-kanaler, kunne indgå en aftale om en afpasset godtgørelse.

- (310) Elektroniske kommunikationsnet og -tjenester, der bruges til transmission af radio- og tv-udsendelser til offentligheden, omfatter kabel-tv-, IPTV-, satellit- og jordbaserede sendernet. De kan også omfatte andre net, hvis et betydeligt antal slutbrugere anvender sådanne net som deres primære adgang til modtagelse af radio- og tv-udsendelser. "Must carry"-forpligtelser i forbindelse med transmission af analoge tv-udsendelser bør kun overvejes, hvis manglen på sådanne forpligtelser ville forårsage betydelige forstyrrelser for et betydeligt antal slutbrugere, eller hvis der ikke findes andre transmissionsmåder for bestemte tv-kanaler. "Must carry"-forpligtelser kan omfatte transmission af tjenester, der er specielt beregnet på at sikre slutbrugere med handicap lige adgang. Som følge heraf kan supplerende tjenester omfatte tjenester med det formål at lette adgangsmulighederne for slutbrugere med handicap, f.eks. videotekst, undertekstning for slutbrugere, der er døve eller hørehæmmede, synstolkning, oplæste undertekster og tegnsprogstolkning, og kan om nødvendigt omfatte adgang til de tilhørende rådata. I lyset af væksten i udbuddet og modtagelsen af internetforbundne tv-tjenester og EPG'ers vedvarende betydning for slutbrugernes valgmuligheder kan transmissionen af programrelaterede data, som er nødvendige for at understøtte internetforbundne tv- og EPG-funktioner, være omfattet af must carry-forpligtelser. Det bør være muligt for sådanne programrelaterede data at omfatte oplysninger om programindhold, og hvordan der opnås adgang til det, men ikke selve programindholdet.

- (311) Faciliteter som nummervisning er normalt til rådighed på moderne telefoncentraler og kan derfor i stigende grad udbydes uden eller med ganske få omkostninger. Medlemsstaterne behøver ikke at stille krav om, at disse faciliteter udbydes, såfremt det allerede er tilfældet. Direktiv 2002/58/EF sikrer brugernes privatliv i forbindelse med specificeret fakturering ved at give dem mulighed for at beskytte deres privatliv i forbindelse med nummervisning. Udviklingen af disse tjenester på et paneuropæisk grundlag vil gavne forbrugerne og fremmes ved dette direktiv. Det er almindelig praksis for udbydere af internetadgangstjenester at give kunderne en e-mailadresse med deres virksomhedsnavn eller varemærke. For at sikre, at slutbrugerne ikke udsættes for fastlåsningsvirkninger i forbindelse med risikoen for at miste adgang til e-mails ved skift af internetadgangstjenester, bør medlemsstaterne kunne pålægge udbydere af sådanne tjenester en forpligtelse til efter anmodning enten at give adgang til deres e-mails eller at overføre e-mails sendt til den eller de relevante e-mailadresser. Faciliteten bør stilles til rådighed gratis og i en periode, som den nationale tilsynsmyndighed anser for passende.
- (312) Medlemsstaterne sikrer ved at informere herom, at markedsaktørerne og potentielle nye aktører på markedet har kendskab til deres rettigheder og pligter og ved, hvor de kan få nærmere oplysninger herom. Når oplysningerne offentliggøres i den pågældende medlemsstats officielle tidende, kan de berørte parter i andre medlemsstater finde de oplysninger, de har brug for.
- (313) For at sikre, at det paneuropæiske marked for elektronisk kommunikation fungerer faktisk og effektivt, bør Kommissionen føre tilsyn med de omkostninger, der påvirker priserne for slutbrugerne, og offentliggøre oplysninger derom.

- (314) For at afgøre, om EU-retten anvendes korrekt, skal Kommissionen vide, hvilke virksomheder der er udpeget som havende en stærk markedsposition, og hvilke forpligtelser de nationale tilsynsmyndigheder har pålagt markedsaktørerne. Det er derfor nødvendigt, at medlemsstaterne ud over at offentliggøre oplysningerne på nationalt niveau også sender dem til Kommissionen. Når medlemsstaterne skal sende oplysninger til Kommissionen, bør dette kunne ske i elektronisk form under forudsætning af, at der aftales passende procedurer for autentifikation.
- (315) For at tage hensyn til den markeds-mæssige, sociale og teknologiske udvikling, herunder udviklingen inden for tekniske standarder, styre risiciene for sikkerheden i net og tjenester og sikre en effektiv adgang til beredskabstjenester via alarmkommunikationer bør beføjelsen til at vedtage retsakter delegeres til Kommissionen i overensstemmelse med artikel 290 i TEUF for så vidt angår fastsættelse af en fælles EU-dækkende termineringstakst for taleopkald i fastnet- og mobilmarkeder, vedtagelse af foranstaltninger i relation til alarmkommunikationer i Unionen og tilpasning af bilagene til dette direktiv. Det er navnlig vigtigt, at Kommissionen gennemfører relevante høringer under sit forberedende arbejde, herunder på ekspertniveau, og at disse høringer gennemføres i overensstemmelse med principperne i den interinstitutionelle aftale af 13. april 2016 om bedre lovgivning¹. For at sikre lige deltagelse i forberedelsen af delegerede retsakter modtager Europa-Parlamentet og Rådet navnlig alle dokumenter på samme tid som medlemsstaternes eksperter, og deres eksperter har systematisk adgang til møder i Kommissionens ekspertgrupper, der beskæftiger sig med forberedelsen af delegerede retsakter.

¹ EUT L 123 af 12.5.2016, s. 1.

- (316) For at sikre ensartede betingelser for gennemførelsen af dette direktiv bør Kommissionen tillægges gennemførelsesbeføjelser til at vedtage afgørelser med henblik på at løse problemer med grænseoverskridende skadelig interferens mellem medlemsstater, at fastlægge en harmoniseret eller koordineret fremgangsmåde med henblik på at behandle inkonsekvent gennemførelse af almindelig regulering i praksis fra de nationale tilsynsmyndigheders side i forbindelse med regulering af markederne for elektronisk kommunikation samt nummerering, herunder nummerserier, portabilitet for numre og identifikationsmidler, nummer- og adresseomsætningssystemer og adgang til beredskabstjenesterne via det fælleseuropæiske alarmnummer "112", at gøre gennemførelsen af standarder eller specifikationer obligatorisk eller fjerne standarder eller specifikationer fra den obligatoriske del af listen over standarder, at træffe tekniske og organisatoriske foranstaltninger for på passende vis at styre risiciene for sikkerheden i net og tjenester samt om, under hvilke forhold og efter hvilke procedurer der skal foretages underretninger om sikkerhedshændelser, at specificere relevante oplysninger vedrørende individuelle rettigheder, der kan sælges, offentligt til rådighed i et standardiseret elektronisk format, når brugsrettighederne til radiofrekvenser er tildelt, at specificere de trådløse adgangspunkters fysiske og tekniske egenskaber, at give en national tilsynsmyndighed beføjelse til eller forhindre denne i at pålægge virksomheder, som er udpeget som havende en stærk markedsposition, visse forpligtelser vedrørende adgang eller samtrafik, at harmonisere særlige numre eller nummerserier for at løse problemer med uopfyldt efterspørgsel efter nummerressourcer på tværs af landegrænser eller på paneuropæisk plan og at præcisere en skabelon til aftaleresumé, der skal gives til forbrugere. Disse beføjelser bør udøves i overensstemmelse med Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 182/2011¹.

¹ Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 182/2011 af 16. februar 2011 om de generelle regler og principper for, hvordan medlemsstaterne skal kontrollere Kommissionens udøvelse af gennemførelsesbeføjelser (EUT L 55 af 28.2.2011, s. 13).

- (317) Endelig bør Kommissionen om nødvendigt og efter at have taget størst muligt hensyn til BEREC's udtalelse kunne vedtage henstillinger angående udpegningen af de relevante produkt- og tjenestemarkeder, anmeldelserne i henhold til proceduren for konsolidering af det indre marked og den harmoniserede anvendelse af bestemmelserne i regelsættet.
- (318) Kommissionen bør regelmæssigt undersøge, hvordan dette direktiv fungerer, navnlig med henblik på at afgøre, om der er behov for ændringer i lyset af skiftende teknologiske betingelser og markedsvilkår.
- (319) Kommissionen bør i forbindelse med sin undersøgelse af, hvordan dette direktiv fungerer, vurdere, om der på baggrund af udviklingen på markedet og med sigte på både konkurrence og forbrugerbeskyttelse fortsat er behov for bestemmelserne om sektorspecifik forhåndsregulering, eller om de skal ændres eller ophæves. Eftersom dette direktiv indfører nye tilgange til regulering af sektorer for elektronisk kommunikation, såsom muligheden for at udvide anvendelsen af symmetriske forpligtelser efter det første koncentrationspunkt eller fordelingspunkt og reguleringen af saminvesteringer, bør der tages særligt hensyn til vurdering af deres funktion.

- (320) Fremtidig teknologisk og markedsmæssig udvikling, navnlig ændringer inden for anvendelse af forskellige elektroniske kommunikationstjenester og deres evne til at sikre effektiv adgang til beredskabstjenester, kan bringe opfyldelsen af målene i dette direktiv om slutbrugernes rettigheder i fare. BEREC bør derfor overvåge denne udvikling i medlemsstaterne og regelmæssigt offentliggøre en udtalelse, herunder en vurdering af indvirkningen af denne udvikling på anvendelsen i praksis af de bestemmelser i dette direktiv, der vedrører slutbrugere. Kommissionen bør under størst mulig hensyntagen til BEREC's udtalelse offentliggøre en rapport og forelægge et lovgivningsforslag, hvis den finder det nødvendigt for at sikre, at målene i dette direktiv opnås.
- (321) Direktiv 2002/19/EF, 2002/20/EF, 2002/21/EF, 2002/22/EF og artikel 5 i afgørelse nr. 243/2012/EU bør ophæves.
- (322) Kommissionen bør overvåge overgangen fra de gældende til de nye rammebestemmelser.

- (323) Målet for dette direktiv, nemlig at skabe harmoniserede og forenklede rammer for regulering af elektroniske kommunikationsnet, elektroniske kommunikationstjenester og tilhørende faciliteter og tilknyttede tjenester, vilkårene for tilladelser til net og tjenester, radiofrekvensbrug og nummerressourcer, adgang til og samtrafik mellem elektroniske kommunikationsnet og tilhørende faciliteter samt beskyttelse af slutbrugerne, kan ikke i tilstrækkelig grad opfyldes af medlemsstaterne, men kan på grund af handlingens omfang eller virkninger bedre nås på EU-plan; Unionen kan derfor vedtage foranstaltninger i overensstemmelse med nærhedsprincippet, jf. artikel 5 i traktaten om Den Europæiske Union. I overensstemmelse med proportionalitetsprincippet, jf. nævnte artikel, går dette direktiv ikke videre, end hvad der er nødvendigt for at nå disse mål.
- (324) I henhold til den fælles politiske erklæring af 28. september 2011 fra medlemsstaterne og Kommissionen om forklarende dokumenter¹ har medlemsstaterne forpligtet sig til i tilfælde, hvor det er berettiget, at lade meddelelsen af gennemførelsesforanstaltninger ledsage af et eller flere dokumenter, der forklarer forholdet mellem et direktivs bestanddele og de tilsvarende dele i de nationale gennemførelsesinstrumenter. I forbindelse med dette direktiv finder lovgiver, at fremsendelse af sådanne dokumenter er berettiget.

¹ EUT C 369 af 17.12.2011, s. 14.

- (325) Forpligtelsen til at gennemføre dette direktiv i national ret bør kun omfatte de bestemmelser, hvori der er foretaget indholdsmæssige ændringer i forhold til de ophævede direktiver. Forpligtelsen til at gennemføre de bestemmelser, hvori der ikke er foretaget ændringer, følger af de ophævede direktiver.
- (326) Dette direktiv bør ikke berøre medlemsstaternes forpligtelser med hensyn til de i bilag XII, del B, angivne frister for gennemførelse i national ret og datoerne for anvendelse af direktiverne —

VEDTAGET DETTE DIREKTIV:

DEL I
RAMMEBESTEMMELSER
(GENERELLE REGLER FOR FORVALTNING
AF SEKTOREN)

AFSNIT I
ANVENDELSESOMRÅDE, MÅL, FORMÅL OG DEFINITIONER

KAPITEL I
GENSTAND, MÅL OG DEFINITIONER

Artikel 1

Genstand, anvendelsesområde og mål

1. Dette direktiv fastlægger harmoniserede rammer for regulering af elektroniske kommunikationsnet, elektroniske kommunikationstjenester, tilhørende faciliteter og tilknyttede tjenester samt visse aspekter af terminaludstyr. Det fastsætter de nationale tilsynsmyndigheders og, hvor det er relevant, andre kompetente myndigheders opgaver og opstiller en række procedurer, der skal sikre, at rammebestemmelserne anvendes ensartet i hele Unionen.

2. Målene med dette direktiv er at:

- a) skabe et indre marked for elektroniske kommunikationsnet og -tjenester med henblik på at sikre udrulning og ibrugtagning af net med meget høj kapacitet og skabe holdbar konkurrence, interoperabilitet mellem elektroniske kommunikationstjenester, tilgængelighed, sikkerhed i net og tjenester og fordele for slutbrugerne, og
- b) sikre gennem effektiv konkurrence og valgmuligheder, at der udbydes offentligt tilgængelige tjenester af høj kvalitet og til en overkommelig pris i hele Unionen, at tage højde for de tilfælde, hvor behovene hos slutbrugerne, herunder brugere med handicap for at få adgang til tjenesterne på lige fod med andre, ikke opfyldes tilfredsstillende af markedet, og at fastsætte de nødvendige rettigheder for slutbrugerne.

3. Dette direktiv berører ikke:

- a) forpligtelser, der er pålagt ved national ret i henhold til EU-retten eller ved EU-retten for så vidt angår ydelser, der leveres via elektroniske kommunikationsnet og -tjenester
- b) foranstaltninger, der er truffet på EU-plan eller på nationalt plan i henhold til EU-retten for at forfølge mål af almen interesse, navnlig for så vidt angår beskyttelse af personoplysninger og privatlivets fred, regulering af indhold og politikken på det audiovisuelle område
- c) tiltag, der gennemføres af medlemsstaterne ud fra hensynet til den offentlige orden og den offentlige sikkerhed og til forsvaret
- d) forordning (EU) nr. 531/2012 og (EU) 2015/2120 og direktiv 2014/53/EU.

4. Kommissionen, Sammenslutningen af Europæiske Tilsynsmyndigheder inden for Elektronisk Kommunikation ("BEREC") og de berørte myndigheder sikrer, at deres behandling af personoplysninger er i overensstemmelse med Unionens databeskyttelsesregler.

Artikel 2

Definitioner

I dette direktiv forstås ved:

- 1) "elektronisk kommunikationsnet": transmissionssystemer, uanset om de bygger på en permanent infrastruktur eller centraliseret administrationskapacitet, og, hvor det er relevant, koblings- og dirigeringsudstyr og andre ressourcer, herunder netelementer, der ikke er aktive, som gør det muligt at overføre signaler ved hjælp af trådforbindelse, radiobølger, lyslederteknik eller andre elektromagnetiske midler, herunder satellitnet, jordbaserede fastnet (kredsløbs- og pakkekoblede, herunder i internettet) og mobilnet, elkabelsystemer, i det omfang de anvendes til transmission af signaler, net, som anvendes til radio- og tv-spredning, samt kabel-tv-net, uanset hvilken type information der overføres

- 2) "net med meget høj kapacitet": enten et elektronisk kommunikationsnet, der udelukkende består af optiske fibrelementer, som minimum frem til fordelingspunktet på leveringsstedet, eller et elektronisk kommunikationsnet, som under normale spidsbelastningsvilkår kan give en tilsvarende netpræstation for så vidt angår disponibel båndbredde til downlink og uplink, robusthed, fejlrelaterede parametre samt latenstid og variation heri; netpræstationen kan anses for tilsvarende, uanset om slutbrugerens oplevelse heraf varierer på grund af iboende forskellige egenskaber ved de medier, hvormed nettet i sidste ende etablerer forbindelse med nettermineringspunktet
- 3) "transnationale markeder": de i overensstemmelse med artikel 65 udpegede markeder, som dækker Unionen eller en væsentlig del heraf, og som er lokaliseret i mere end en medlemsstat
- 4) "elektronisk kommunikationstjeneste": en tjeneste, som normalt ydes mod betaling via elektroniske kommunikationsnet, og som med undtagelse af tjenester, der består i tilrådighedsstillelse af eller udøvelse af redaktionel kontrol over indhold fremført via elektroniske kommunikationsnet og -tjenester omfatter følgende typer tjenester:
- a) "internetadgangstjenester" som defineret i artikel 2, andet afsnit, nr. 2), i forordning (EU) 2015/2120
 - b) "interpersonelle kommunikationstjenester", og
 - c) tjenester, der udelukkende eller overvejende består i overføring af signaler, som f.eks. transmissionstjenester, der anvendes til levering af maskine-til-maskine-tjenester og til radio- og tv-spredning

- 5) "interpersonel kommunikationstjeneste": en tjeneste, som normalt ydes mod betaling, og som muliggør direkte interpersonel og interaktiv informationsudveksling via elektroniske kommunikationsnet mellem et afgrænset antal personer, hvor de personer, der indleder eller deltager i kommunikationen, bestemmer hvem modtageren eller modtagerne skal være, og omfatter ikke tjenester, der blot muliggør interpersonel og interaktiv kommunikation som en mindre støttefunktion, der er tæt knyttet til en anden tjeneste
- 6) "nummerbaseret interpersonel kommunikationstjeneste": en interpersonel kommunikationstjeneste, der etablerer forbindelse til offentligt tildelte nummerressourcer, dvs. et eller flere numre i nationale eller internationale nummerplaner, eller som muliggør kommunikation med et eller flere numre i nationale eller internationale nummerplaner
- 7) "nummeruafhængig interpersonel kommunikationstjeneste": en interpersonel kommunikationstjeneste, der ikke etablerer forbindelse til offentligt tildelte nummerressourcer, dvs. et eller flere numre i nationale eller internationale nummerplaner, eller der ikke muliggør kommunikation med et eller flere numre i nationale eller internationale nummerplaner
- 8) "offentligt elektronisk kommunikationsnet": et elektronisk kommunikationsnet, som udelukkende eller overvejende bruges til udbud af elektroniske kommunikationstjenester, der er tilgængelige for offentligheden, og som danner grundlag for overførsel af information mellem nettermineringspunkter

- 9) "nettermineringspunkt": et fysisk punkt, hvor en slutbruger får adgang til et offentligt elektronisk kommunikationsnet; og som, for net, hvor der anvendes kobling eller routing, identificeres ved hjælp af en specifik netadresse, som kan være knyttet til slutbrugerens nummer eller navn
- 10) "tilhørende faciliteter": tilknyttede tjenester, fysiske infrastrukturer og andre faciliteter eller elementer i tilknytning til et elektronisk kommunikationsnet eller en elektronisk kommunikationstjeneste, som muliggør udbud af tjenester via dette net eller denne tjeneste eller støtter denne eller har mulighed for at gøre dette og omfatter bygninger eller adgangsveje til bygninger, ledningsnet i bygninger, antenner, tårne og andre støttekonstruktioner, kabelkanaler, ledningskanaler, master, mandehuller og skabe
- 11) "tilknyttede tjenester": tjenester i tilknytning til et elektronisk kommunikationsnet eller en elektronisk kommunikationstjeneste, som muliggør eller støtter udbud, selvforsyning eller automatisk levering af tjenester via dette net eller denne tjeneste eller har mulighed for at gøre dette og omfatter nummerkonvertering eller systemer, der tilbyder tilsvarende funktioner, adgangsstyringssystemer og elektroniske programoversigter (EPG'er) samt andre tjenester såsom identitet, geografisk placering og tilstedeværelse
- 12) "adgangsstyringssystem": teknisk foranstaltning, autentifikationssystem og/eller ordning, der gør adgang til en krypteret radio- eller tv-tjeneste i klar form betinget af abonnement eller en anden form for forudgående tilladelse

- 13) "bruger": en fysisk eller juridisk person, der anvender eller anmoder om en offentligt tilgængelig elektronisk kommunikationstjeneste
- 14) "slutbruger": bruger, der ikke udbyder offentlige elektroniske kommunikationsnet eller offentligt tilgængelige elektroniske kommunikationstjenester
- 15) "forbruger": enhver fysisk person, der anvender eller anmoder om en offentligt tilgængelig elektronisk kommunikationstjeneste til formål, der ikke har forbindelse med vedkommendes erhverv, forretning, håndværk eller profession
- 16) "udbud af et elektronisk kommunikationsnet": etablering, drift, styring eller tilrådighedsstillelse af et sådant net
- 17) "enhanced digitalt tv-udstyr": set-top-bokse beregnet til tilslutning til tv-apparater eller integrerede digitale tv-apparater, der kan modtage digitale interaktive tv-tjenester
- 18) "programmeringsgrænseflade for applikationer" eller "API": den softwaregrænseflade mellem applikationer, som radio- og tv-selskaber eller tjenesteudbydere stiller til rådighed, og faciliteterne i enhanced digitalt tv-udstyr til digitale radio- og tv-tjenester
- 19) "allokering af radiofrekvenser": udpegning af et givet radiofrekvensbånd til brug for en eller flere typer radiokommunikationstjenester, om nødvendigt på bestemte vilkår

- 20) "skadelig interferens": interferens, der udgør en fare for radionavigationstjenesters eller andre sikkerhedstjenesters funktion, eller som på anden måde i alvorlig grad forringer, hindrer eller gentagne gange afbryder radiokommunikationstjenester, der fungerer i overensstemmelse med gældende internationale regler eller Unionens eller medlemsstaternes gældende regler
- 21) "sikkerhed i net og tjenester": elektroniske kommunikationsnets og -tjenesters evne til på et givet fortrolighedsniveau at modstå handlinger, der er til skade for tilgængeligheden, autenticiteten, integriteten eller fortroligheden af disse net og tjenester, lagrede eller overførte eller behandlede data eller de dermed forbundne tjenester, der tilbydes af eller er tilgængelige via disse elektroniske kommunikationsnet eller -tjenester
- 22) "generel tilladelse": retlige rammer, der i overensstemmelse med dette direktiv er fastsat af en medlemsstat, og som sikrer ret til at udbyde elektroniske kommunikationsnet eller -tjenester samt opstiller sektorspecifikke forpligtelser, der kan gælde alle eller specifikke typer elektroniske kommunikationsnet og -tjenester
- 23) "trådløst adgangspunkt med lille rækkevidde": lille trådløs netadgangsinstallation med lav effekt og lille rækkevidde, der enten benytter radiofrekvenser på grundlag af en tilladelse eller på et tilladelsesfrit grundlag eller begge dele, og som kan anvendes som del af et offentligt elektronisk kommunikationsnet, som kan være udstyret med en eller flere ikke iøjnefaldende antenner, og som giver brugerne trådløs adgang til elektroniske kommunikationsnet, uanset om den underliggende nettopologi er mobil- eller fastnetbaseret

- 24) "radiobaseret lokalnet" eller "RLAN": et trådløst adgangssystem med lav effekt og lille rækkevidde, der har en lav risiko for at skabe interferens med andre sådanne systemer etableret i nærheden af andre brugere, og som på et ikkeeksklusivt grundlag anvender harmoniserede radiofrekvenser
- 25) "harmoniserede radiofrekvenser": radiofrekvenser, for hvilke harmoniserede betingelser vedrørende adgang til og effektiv udnyttelse af dem er blevet fastsat ved tekniske gennemførelsesforanstaltninger i overensstemmelse med artikel 4 i beslutning nr. 676/2002/EF
- 26) "delt brug af radiofrekvenser": to eller flere brugeres adgang til samme radiofrekvensbånd i henhold til en fastlagt deleordning, der er godkendt på grundlag af en generel tilladelse, individuelle brugsrettigheder til radiofrekvenser eller en kombination heraf, herunder reguleringsmetoder som tilladelsesbetinget delt adgang, som har til formål at fremme delt brug af et radiofrekvensbånd, forudsat at der indgås en bindende aftale mellem alle involverede parter i overensstemmelse med de bestemmelser om deling, der indgår i deres brugsrettigheder til radiofrekvenser, for at sikre alle brugere en forudsigelig og pålidelig deleordning, uden at anvendelsen af konkurrenceretten begrænses

- 27) "adgang": tilrådighedsstillelse af faciliteter eller tjenester for en anden virksomhed på nærmere fastsatte vilkår og på eksklusivt eller ikkeeksklusivt grundlag med henblik på udbud af elektroniske kommunikationstjenester, herunder når de anvendes til levering af informationssamfundstjenester eller radio- eller tv-indholdstjenester; adgang omfatter bl.a. adgang til netelementer og tilhørende faciliteter, der kan indebære tilslutning af udstyr, såvel kabel- som radiobaseret tilslutning (dette omfatter navnlig adgang til abonnentledninger og de nødvendige faciliteter og tjenester med henblik på levering af tjenester via abonnentledninger), adgang til fysisk infrastruktur, herunder bygninger, kabelkanaler og master, adgang til relevante softwaresystemer, herunder driftsstøttesystemer, adgang til informationssystemer eller databaser til forhåndsbestilling, levering, bestilling, vedligeholdelses- og reparationsbestilling samt fakturering, adgang til nummerkonvertering eller systemer, der tilbyder tilsvarende funktioner, adgang til fastnet og mobilnet, navnlig med henblik på roaming, adgang til adgangsstyringssystemer til digitale tv-tjenester og adgang til virtuelle net tjenester
- 28) "samtrafik": en særlig form for adgang, der etableres mellem offentlige netoperatører ved hjælp af fysisk og logisk sammenkobling af offentlige elektroniske kommunikationsnet, som bruges af den samme eller af en anden virksomhed med henblik på at give en virksomheds brugere mulighed for at kommunikere indbyrdes eller med en anden virksomheds brugere eller få adgang til andre virksomheders tjenester, hvor sådanne tjenester udbydes af de berørte parter eller af andre parter, som har adgang til nettet
- 29) "operatør": en virksomhed, der udbyder eller har tilladelse til at udbyde et offentligt elektronisk kommunikationsnet eller en tilhørende facilitet

- 30) "abonnentledning": den fysiske vej, som elektroniske kommunikationssignaler følger, og som forbinder nettermineringspunktet til en hovedfordeler eller et tilsvarende punkt i faste offentlige elektroniske kommunikationsnet
- 31) "opkald": en forbindelse, som etableres ved hjælp af en offentligt tilgængelig interpersonel kommunikationstjeneste og giver mulighed for tovejstalekommunikation
- 32) "talekommunikationstjeneste": en elektronisk kommunikationstjeneste, der er tilgængelig for offentligheden med henblik på at etablere og modtage indenlandske eller indenlandske og internationale opkald direkte eller indirekte ved hjælp af et eller flere numre i en national eller international nummerplan
- 33) "geografisk nummer": et nummer fra den nationale nummerplan, hvor en del af talstrukturen indeholder en geografisk information, der anvendes til at dirigere opkald til nettermineringspunktets fysiske placering
- 34) "ikkegeografisk nummer": et nummer fra den nationale nummerplan, som ikke er et geografisk nummer, f.eks. mobil-, frikalds- og overtakseringsnumre
- 35) "totale konversationstjenester": multimediekonversationstjeneste i realtid, som leverer symmetrisk tovejsoverførsel i realtid af video, tekst i realtid og tale mellem brugere på to eller flere steder
- 36) "alarmcentral": en fysisk lokalitet, hvor en alarmkommunikation modtages under ansvar af en offentlig myndighed eller en privat organisation, der er godkendt af medlemsstaten

- 37) "den mest passende alarmcentral": den alarmcentral, som de ansvarlige myndigheder har fastsat skal dække alarmkommunikationer fra et bestemt område eller af en bestemt type
- 38) "alarmkommunikation": kommunikation, der etableres via en interpersonel kommunikationstjeneste mellem en slutbruger og alarmcentralen med det formål at anmode om og modtage hjælp fra beredskabstjenester
- 39) "beredskabstjeneste": en tjeneste, der er godkendt som en sådan af medlemsstaten, og som i overensstemmelse med national ret yder omgående og hurtig bistand i situationer, hvor der i særlig grad er direkte risiko for liv eller lemmer, for individuel eller kollektiv sundhed eller sikkerhed, for privat eller offentlig ejendom eller for miljøet
- 40) "lokaliseringsoplysninger om den kaldende part": i et offentligt mobilnet de behandlede data, der stammer fra netinfrastruktur eller mobiltelefoner, og som angiver den geografiske position for en slutbrugers mobilterminaludstyr, og i et offentligt fastnet data om nettermineringspunktets fysiske adresse
- 41) "terminaludstyr": terminaludstyr som defineret i artikel 1, nr. 1), i Kommissionens direktiv 2008/63/EF¹
- 42) "sikkerhedshændelse": en begivenhed, der har en faktisk negativ indvirkning på sikkerheden i elektroniske kommunikationsnet eller -tjenester.

¹ Kommissionens direktiv 2008/63/EF af 20. juni 2008 om konkurrence på markederne for teleterminaludstyr (EUT L 162 af 21.6.2008, s. 20).

KAPITEL II

MÅL

Artikel 3

Overordnede mål

1. Medlemsstaterne sikrer, at de nationale tilsynsmyndigheder og andre kompetente myndigheder under udførelsen af de i dette direktiv omhandlede tilsynsopgaver, træffer alle rimelige foranstaltninger, der er nødvendige og forholdsmæssige med henblik på opfyldelse af målene i stk. 2. Medlemsstaterne, Kommissionen, Frekvenspolitikgruppen og BEREC bidrager også til opfyldelsen af disse mål.

De nationale tilsynsmyndigheder og andre kompetente myndigheder bidrager inden for deres beføjelser til at sikre, at der på forskellige områder gennemføres en politik, der tilsigter at fremme ytringsfrihed og informationsfrihed, kulturel og sproglig mangfoldighed og mediepluralisme.

2. I forbindelse med dette direktiv forfølger de nationale tilsynsmyndigheder og andre kompetente myndigheder samt BEREC, Kommissionen og medlemsstaterne hvert af følgende overordnede mål, der ikke er opstillet i prioriteret rækkefølge:
 - a) fremme konnektivitet og adgang til og ibrugtagning af net med meget høj kapacitet, herunder fastnet, mobilnet og trådløse net, blandt alle borgere og virksomheder i Unionen

- b) fremme konkurrencen inden for udbud af elektroniske kommunikationsnet og tilhørende faciliteter, herunder reel infrastrukturbaseret konkurrence, og inden for udbud af elektroniske kommunikationstjenester og tilknyttede tjenester
- c) bidrage til udviklingen af det indre marked ved at fjerne de resterende hindringer og fremme ensartede vilkår for investering i og udbud af elektroniske kommunikationsnet, elektroniske kommunikationstjenester, tilhørende faciliteter og tilknyttede tjenester i hele Unionen ved at fastlægge fælles regler og en forudsigelig reguleringspraksis ved at fremme en reel, effektiv og koordineret anvendelse af radiofrekvenser, åben innovation, etablering og udvikling af transeuropæiske net, udbud af, tilgængelighed af og interoperabilitet mellem paneuropæiske tjenester samt end-to-end-konnektivitet
- d) fremme Unionens borgeres interesser ved at sikre konnektivitet og udbredt tilgængelighed og ibrugtagning af net med meget høj kapacitet, herunder fastnet, mobilnet og trådløse net, samt elektroniske kommunikationstjenester, ved på grundlag af effektiv konkurrence at skabe størst mulige fordele for så vidt angår valgmuligheder, pris og kvalitet, ved at opretholde sikkerheden i net og tjenester, ved at sikre slutbrugerne et højt og ensartet beskyttelsesniveau ved hjælp af de nødvendige sektorspecifikke regler og ved at tilgodese behovene, f.eks. behovet for overkommelige priser, hos særlige sociale grupper, især slutbrugere med handicap, ældre slutbrugere og slutbrugere med særlige sociale behov, samt valgmuligheder og lige adgang for slutbrugere med handicap.

3. Når Kommissionen udarbejder benchmarks og rapporter om effektiviteten af medlemsstaternes foranstaltninger til opfyldelse af de mål, der er nævnt i stk. 2, skal Kommissionen, hvor det er nødvendigt, bistås af medlemsstaterne, de nationale tilsynsmyndigheder, BEREC og Frekvenspolitikgruppen.
4. De nationale tilsynsmyndigheder og andre kompetente myndigheder skal med henblik på opfyldelse af de politiske mål, der henvises til i stk. 2 og uddybes i nærværende stykke, bl.a.:
 - a) fremme forudsigelighed i reguleringen ved at sikre en ensartet tilsynspraksis i passende analyseperioder og ved at samarbejde med hinanden, med BEREC, med Frekvenspolitikgruppen og med Kommissionen
 - b) sikre, at udbydere af elektroniske kommunikationsnet og -tjenester, under ensartede omstændigheder behandles lige
 - c) anvende EU-retten på en teknologineutral måde, for så vidt som dette er foreneligt med opfyldelsen af målene i stk. 2
 - d) fremme effektive investeringer og innovation i ny og forbedret infrastruktur, herunder ved at sikre, at adgangsbetingelserne tager behørigt højde for de risici, som de investerende virksomheder tager, og ved at tillade forskellige samarbejdsordninger mellem investorer og adgangssøgende aktører for at sprede investeringsrisikoen og samtidig sikre, at konkurrencen på markedet og princippet om ikkediskrimination opretholdes

- e) tage behørigt hensyn til de mange forskellige betingelser vedrørende infrastruktur, konkurrence og slutbrugerforhold og navnlig forbrugerforhold i de forskellige geografiske områder i medlemsstaterne, herunder lokal infrastruktur, der forvaltes af fysiske personer på et nonprofitgrundlag
- f) kun indføre forhåndsregulerende forpligtelser, i det omfang det er nødvendigt for at sikre effektiv og holdbar konkurrence i slutbrugernes interesse, og lempe eller ophæve sådanne forpligtelser, så snart denne betingelse er opfyldt.

Medlemsstaterne sikrer, at de nationale tilsynsmyndigheder og andre kompetente myndigheder handler upartisk, objektivt, transparent og på en ikkediskriminerende og forholdsmæssig måde.

Artikel 4

Strategisk planlægning og koordinering af radiofrekvenspolitikken

1. Medlemsstaterne samarbejder med hinanden og med Kommissionen om den strategiske planlægning, koordinering og harmonisering af brugen af radiofrekvenser i Unionen i overensstemmelse med Unionens politikker for oprettelse og funktion af det indre marked for elektronisk kommunikation. De tager med henblik herpå bl.a. hensyn til de økonomiske, sikkerhedsmæssige, sundhedsmæssige, kulturelle, videnskabelige, sociale og tekniske aspekter af Unionens politikker og til aspekter som offentlighedens interesser, samt ytringsfrihed og til de forskellige interesser hos grupper af brugere af radiofrekvenserne med henblik på at optimere anvendelsen af radiofrekvenser og undgå skadelig interferens.

2. Medlemsstaterne bidrager gennem samarbejde med hinanden og med Kommissionen til koordineringen af politiske tiltag vedrørende radiofrekvenser i Unionen og, om nødvendigt, harmoniserede betingelser med hensyn til tilgængeligheden og den effektive udnyttelse af radiofrekvenserne, der er nødvendig for oprettelsen og funktionen af det indre marked for elektronisk kommunikation.
3. Medlemsstaterne samarbejder gennem Frekvenspolitikgruppen med hinanden og med Kommissionen i overensstemmelse med stk. 1 samt efter deres anmodning med Europa-Parlamentet og Rådet for at støtte den strategiske planlægning og koordinering af politiske tiltag vedrørende radiofrekvenser i Unionen ved at:
 - a) udvikle bedste praksis i spørgsmål vedrørende radiofrekvenser med henblik på gennemførelsen af dette direktiv
 - b) fremme koordineringen mellem medlemsstaterne med henblik på at gennemføre dette direktiv og anden EU-ret og bidrage til udviklingen af det indre marked
 - c) koordinere deres tilgange til tildeling af og tilladelse til brug af radiofrekvenser og offentliggøre rapporter eller udtalelser om spørgsmål vedrørende radiofrekvenser.

BEREC skal deltage i spørgsmål vedrørende dens beføjelser i forhold til markedsregulering og konkurrence i forbindelse med radiofrekvenser.

4. Kommissionen kan under videst mulig hensyntagen til udtalelsen fra Frekvenspolitikgruppen forelægge lovgivningsforslag for Europa-Parlamentet og Rådet med henblik på oprettelse af flerårige radiofrekvenspolitikprogrammer, der opstiller politiske retningslinjer og målsætninger for den strategiske planlægning og harmonisering af anvendelsen af radiofrekvenser i overensstemmelse med dette direktiv og med henblik på frigivelse af harmoniserede radiofrekvenser til delt brug og brug, der ikke er underlagt individuelle brugsrettigheder.

AFSNIT II

INSTITUTIONEL RAMME OG FORVALTNING

KAPITEL I

NATIONALE TILSYNSMYNDIGHEDER OG ANDRE KOMPETENTE MYNDIGHEDER

Artikel 5

Nationale tilsynsmyndigheder og andre kompetente myndigheder

1. Medlemsstaterne sikrer, at alle opgaver, der er fastlagt i dette direktiv, varetages af en kompetent myndighed.

Inden for rammerne af dette direktivs anvendelsesområde er de nationale tilsynsmyndigheder som minimum ansvarlig for følgende opgaver:

- a) at gennemføre forhåndsregulering af markedet, herunder indføre forpligtelser vedrørende adgang og samtrafik
- b) at sikre, at tvister mellem virksomheder løses
- c) at varetage radiofrekvensforvaltning og træffe afgørelser herom eller, hvis disse opgaver er tildelt andre kompetente myndigheder, rådgive om markedsformnings- og konkurrenceelementer i nationale procedurer vedrørende brugsrettigheder til radiofrekvenser til elektroniske kommunikationsnet og -tjenester
- d) at bidrage til beskyttelsen af slutbrugernes rettigheder i den elektroniske kommunikationssektor, hvor det er relevant i koordination med andre kompetente myndigheder
- e) at vurdere og nøje overvåge markedsformnings- og konkurrencespørgsmål vedrørende adgang til det åbne internet
- f) at vurdere omfanget af den urimelige byrde og beregne nettoomkostningerne ved opfyldelse af forsyningspligten
- g) at sikre nummerportabilitet mellem udbydere
- h) at udføre andre opgaver, som i henhold til dette direktiv er forbeholdt de nationale tilsynsmyndigheder.

Medlemsstaterne kan pålægge de nationale tilsynsmyndigheder andre opgaver, der er fastsat i dette direktiv og anden EU-ret, navnlig opgaver vedrørende markeds konkurrence eller markeds adgang som f.eks. generel tilladelse og opgaver vedrørende roller, der er tillagt BEREC. Når de opgaver, der vedrører markeds konkurrencen eller markeds adgangen, pålægges andre kompetente myndigheder, tilstræber disse at høre de nationale tilsynsmyndigheder, før der træffes afgørelse. Med henblik på at bidrage til BEREC's opgaver har de nationale tilsynsmyndigheder ret til at indsamle de nødvendige data og andre oplysninger fra markedsdeltagerne.

Medlemsstaterne kan også pålægge de nationale tilsynsmyndigheder andre opgaver på grundlag af national ret, herunder national ret, der gennemfører EU-retten.

Medlemsstaterne skal ved gennemførelsen af dette direktiv navnlig fremme stabiliteten af de nationale tilsynsmyndigheders kompetencer med hensyn til fordelingen af de opgaver, der fulgte af Unionens rammebestemmelser for elektronisk kommunikation som ændret i 2009.

2. De nationale tilsynsmyndigheder og andre kompetente myndigheder i samme medlemsstat eller i forskellige medlemsstater indgår, hvor det er nødvendigt, samarbejdsaftaler med hinanden for at fremme et reguleringsmæssigt samarbejde.

3. Medlemsstaterne offentliggør, hvilke opgaver der udføres af de nationale tilsynsmyndigheder og andre kompetente myndigheder, i en let tilgængelig form, navnlig hvor disse opgaver er fordelt på flere organer. Medlemsstaterne sikrer, at der, hvor det er relevant, foregår høringer og samarbejdes om spørgsmål af fælles interesse mellem disse myndigheder indbyrdes samt mellem disse myndigheder og nationale myndigheder med ansvar for gennemførelse af konkurrenceretten eller forbrugerlovgivningen. Hvis mere end én myndighed har beføjelser til at tage sig af sådanne spørgsmål, sikrer medlemsstaterne, at disse myndigheder offentliggør deres respektive opgaver i en let tilgængelig form.
4. Medlemsstaterne meddeler Kommissionen, hvilke nationale tilsynsmyndigheder og andre kompetente myndigheder der har fået tildelt opgaver i henhold til dette direktiv, samt disses respektive ansvarsområder såvel som ændringer heraf.

Artikel 6

Nationale tilsynsmyndigheders og andre kompetente myndigheders uafhængighed

1. Medlemsstaterne garanterer de nationale tilsynsmyndigheders og andre kompetente myndigheders uafhængighed, idet de sikrer, at de er retligt adskilt fra og funktionelt uafhængige af enhver fysisk eller juridisk person, der udbyder elektroniske kommunikationsnet, elektronisk kommunikationsudstyr eller elektroniske kommunikationstjenester. Medlemsstater, som bevarer ejerskab til eller kontrol over virksomheder, der udbyder elektroniske kommunikationsnet eller -tjenester, sikrer, at der er reel strukturel adskillelse mellem tilsynsfunktion og aktiviteter, der er knyttet til ejerskab eller kontrol.

2. Medlemsstaterne sikrer, at de nationale tilsynsmyndigheder og andre kompetente myndigheder udøver deres beføjelser upartisk, transparent og rettidigt. Medlemsstaterne sikrer, at de har tilstrækkelige tekniske og økonomiske ressourcer og tilstrækkeligt personale til at udføre de opgaver, som de pålægges.

Artikel 7

Udnævnelse og afskedigelse af medlemmer af nationale tilsynsmyndigheder

1. Lederen af en national tilsynsmyndighed eller i givet fald medlemmerne af det kollegiale ledelsesorgan i en national tilsynsmyndighed eller deres stedfortrædere udnævnes for en periode på mindst tre år blandt personer, som er værdige i almindeligt omdømme, og som har professionel erfaring, på grundlag af fortjeneste, kvalifikationer, viden og erfaring og efter en åben og transparent udvælgelsesprocedure. Medlemsstaterne sikrer kontinuitet i beslutningsprocessen.
2. Medlemsstaterne sikrer, at lederen af en national tilsynsmyndighed eller i givet fald medlemmer af det kollegiale ledelsesorgan i en national tilsynsmyndighed eller disses stedfortrædere kun kan afskediges i løbet af deres mandatperiode, hvis de ikke længere opfylder de betingelser for at udøve deres hverv, der er fastlagt i national ret før deres udnævnelse.

3. Afgørelsen om at afskedige lederen af den pågældende nationale tilsynsmyndighed eller i givet fald medlemmer af det kollegiale ledelsesorgan skal offentliggøres på tidspunktet for afskedigelsen. Den afskedigede leder af den nationale tilsynsmyndighed eller i givet fald de afskedigede medlemmer af det kollegiale ledelsesorgan modtager en begrundelse. I det tilfælde at begrundelsen ikke er offentliggjort, skal den offentliggøres på denne persons anmodning. Medlemsstaterne sikrer, at denne afgørelse kan underkastes domstolsprøvelse med hensyn til såvel faktiske som retlige forhold.

Artikel 8

De nationale tilsynsmyndigheders politiske uafhængighed og ansvarlighed

1. Med forbehold af artikel 10 skal de nationale tilsynsmyndigheder handle uafhængigt og objektivt, herunder i forbindelse med udformning af interne procedurer og organisering af personale, fungere på en transparent og ansvarlig måde i overensstemmelse med EU-retten og må hverken søge eller modtage instrukser fra andre organer i forbindelse med udførelsen af de opgaver, som de er pålagt i henhold til den nationale ret, der gennemfører EU-retten. Dette er ikke til hinder for, at der kan føres tilsyn i overensstemmelse med nationale forfatningsretlige bestemmelser. Kun klageinstanser, der er oprettet i overensstemmelse med artikel 31, har beføjelse til at suspendere eller omstøde afgørelser truffet af de nationale tilsynsmyndigheder.
2. De nationale tilsynsmyndigheder aflægger hvert år rapport bl.a. om situationen på markedet for elektronisk kommunikation, hvilke beslutninger de har truffet, deres personalemæssige og økonomiske ressourcer og hvordan disse ressourcer fordeles, samt om deres fremtidige planer. Rapporterne offentliggøres.

Artikel 9

De nationale tilsynsmyndigheders handleevne

1. Medlemsstaterne sikrer, at de nationale tilsynsmyndigheder har særskilte årsbudgetter og kan gennemføre det tildelte budget i fuld uafhængighed. Disse budgetter offentliggøres.
2. Uden at det indskrænker forpligtelsen til at sikre, at de nationale tilsynsmyndigheder har tilstrækkelige økonomiske ressourcer og tilstrækkeligt personale til at udføre de opgaver, de pålægges, må økonomisk uafhængighed ikke forhindre tilsyn eller kontrol i overensstemmelse med nationale forfatningsretlige bestemmelser. Udøves der kontrol over de nationale tilsynsmyndigheders budget, skal det ske på en transparent måde og offentliggøres.
3. Medlemsstaterne sikrer desuden, at de nationale tilsynsmyndigheder råder over tilstrækkelige økonomiske ressourcer og tilstrækkeligt personale til aktivt at deltage i og bidrage til BEREC.

Artikel 10

De nationale tilsynsmyndigheders deltagelse i BEREC

1. Medlemsstaterne sikrer, at BEREC's mål med hensyn til at fremme en bedre koordinering og sammenhæng på tilsynsområdet støttes aktivt af de nationale tilsynsmyndigheder.

2. Medlemsstaterne sikrer, at de nationale tilsynsmyndigheder tager nøje hensyn til retningslinjer, udtalelser, henstillinger, fælles holdninger, bedste praksis og metoder vedtaget af BEREC, når de træffer deres egne afgørelser for deres nationale markeder.

Artikel 11

Samarbejde mellem nationale myndigheder

Nationale tilsynsmyndigheder, andre kompetente myndigheder i henhold til dette direktiv og nationale konkurrencemyndigheder giver hinanden de oplysninger, der er nødvendige for at anvende dette direktiv. Hvad angår de udvekslede oplysninger, finder Unionens databeskyttelsesregler anvendelse, og den modtagende myndighed skal sikre den samme grad af fortrolighed som den afgivende myndighed.

KAPITEL II

GENEREL TILLADELSE

AFDELING 1

GENEREL DEL

Artikel 12

Generel tilladelse til udbud af elektroniske kommunikationsnet og -tjenester

1. Medlemsstaterne sikrer fri adgang til at udbyde elektroniske kommunikationsnet og -tjenester på de i dette direktiv omhandlede vilkår. I denne forbindelse må medlemsstaterne ikke hindre en virksomhed i at udbyde elektroniske kommunikationsnet eller -tjenester, medmindre dette er nødvendigt under hensyn til artikel 52, stk. 1, i TEUF. Enhver sådan begrænsning af friheden til at udbyde elektroniske kommunikationsnet og -tjenester skal være behørigt begrundet og skal meddeles Kommissionen.
2. Udbud af elektroniske kommunikationsnet eller -tjenester, bortset fra nummeruafhængige interpersonelle kommunikationstjenester, kan med forbehold af de særlige forpligtelser, der er omhandlet i artikel 13, stk. 2, eller brugsrettigheder omhandlet i artikel 46 og 94, kun gøres betinget af en generel tilladelse.

3. Hvis en medlemsstat vurderer, at et anmeldelseskrav er berettiget for virksomheder, der er omfattet af en generel tilladelse, kan den pågældende medlemsstat kræve, at sådanne virksomheder kun anmelder aktiviteten til den nationale tilsynsmyndighed eller anden kompetent myndighed. Medlemsstaten kan ikke kræve, at sådanne virksomheder indhenter en udtrykkelig afgørelse eller anden administrativ handling fra denne myndigheds eller en anden myndigheds side, inden de udøver de rettigheder, som kan afledes af den generelle tilladelse.

Efter anmeldelse, når en sådan kræves, kan en virksomhed påbegynde sin aktivitet, om nødvendigt med forbehold af bestemmelserne om brugsrettigheder i medfør af dette direktiv.

4. Den i stk. 3 omhandlede anmeldelse må højst kræve, at en fysisk eller juridisk person afgiver erklæring til den nationale tilsynsmyndigheder eller anden kompetent myndighed om, at førstnævnte har til hensigt at begynde at udbyde elektroniske kommunikationsnet eller -tjenester, og indgiver de minimumsoplysninger, som BEREC og denne myndighed skal bruge for at kunne føre register eller fortegnelse over udbydere af elektroniske kommunikationsnet og -tjenester. Disse oplysninger begrænses til:
- a) udbyderens navn
 - b) udbyderens retlige status, retlige form og registreringsnummer, hvis udbyderen er optaget i et handelsregister eller et andet lignende offentligt register i Unionen
 - c) den fysiske adresse på udbyderens hovedsæde i Unionen, hvis et sådant findes, og, hvor det er relevant, på filialer i medlemsstaterne

- d) udbyders webadresse, hvor det er relevant, vedrørende udbud af elektroniske kommunikationsnet eller -tjenester
- e) en kontaktperson og kontaktoplysninger
- f) en kort beskrivelse af de net eller tjenester, som det er hensigten at udbyde
- g) de berørte medlemsstater og
- h) en skønnet begyndelsesdato for aktiviteten.

Medlemsstaterne må ikke pålægge yderligere eller særskilte anmeldelseskrav.

For at tilnærme anmeldelseskravene skal BEREC offentliggøre retningslinjer vedrørende anmeldelsesskabelonen og føre en EU-database over anmeldelser, der sendes til de kompetente myndigheder. Med henblik herpå videresender de kompetente myndigheder i elektronisk form uden unødigt forsinkelse hver modtaget anmeldelse til BEREC.

Anmeldelser til de kompetente myndigheder, der er foretaget inden den ... [to år efter datoen for dette direktivs ikrafttræden], videresendes til BEREC den ... [tre år efter datoen for dette direktivs ikrafttræden].

Artikel 13

Vilkår fastsat i den generelle tilladelse og brugsrettigheder til radiofrekvenser og nummerressourcer samt særlige forpligtelser

1. Den generelle tilladelse til udbud af elektroniske kommunikationsnet eller -tjenester samt brugsrettigheder til radiofrekvenser og nummerressourcer kan kun underlægges de i bilag I anførte vilkår. Sådanne vilkår skal være ikkediskriminerende, forholdsmæssigt afpassede og transparente. I tilfælde af brugsrettigheder til radiofrekvenser skal sådanne vilkår sikre en faktisk og effektiv udnyttelse deraf og være i overensstemmelse med artikel 45 og 51, og i tilfælde af brugsrettigheder til nummerressourcer skal de være i overensstemmelse med artikel 94.
2. Særlige forpligtelser, der i henhold til artikel 61, stk. 1 og 5, og artikel 62, 68 og 83 kan pålægges virksomheder, der udbyder elektroniske kommunikationsnet og -tjenester eller udbydere, som i henhold til dette direktiv er blevet udpeget til at varetage forsyningspligt, skal være retligt adskilt fra de rettigheder og forpligtelser, som gælder i henhold til den generelle tilladelse. For at sikre gennemsigtighed skal der i den generelle tilladelse henvises til de kriterier og procedurer, der ligger til grund for at pålægge den enkelte virksomhed sådanne særlige forpligtelser.
3. Den generelle tilladelse må kun indeholde vilkår, der er specifikke for den pågældende sektor og er anført i bilag I, del A, B og C, og må ikke indeholde vilkår, som allerede gælder for virksomhederne i medfør af anden national ret.

4. Medlemsstaterne må ikke gentage den generelle tilladelses vilkår, når de giver virksomheder brugsrettigheder til radiofrekvenser eller til nummerressourcer.

Artikel 14

Erklæringer med henblik på at fremme udøvelsen af rettigheder til installation af faciliteter og samtrafikrettigheder

Efter anmodning fra en virksomhed udsteder de kompetente myndigheder inden for en uge standardiserede erklæringer, hvori det i givet fald bekræftes, at virksomheden har indgivet en anmeldelse i henhold til artikel 12, stk. 3. Disse erklæringer beskriver nøje under hvilke omstændigheder enhver virksomhed, der udbyder elektroniske kommunikationsnet og -tjenester i medfør af den generelle tilladelse, har ret til at ansøge om tilladelse til at installere faciliteter, forhandle samtrafik og få adgang eller samtrafik, for dermed at fremme udøvelsen af disse rettigheder f.eks. over for andre instanser eller andre virksomheder. Hvor det er hensigtsmæssigt, kan sådanne erklæringer også udstedes som et automatisk svar på en anmeldelse som omhandlet i artikel 12, stk. 3.

AFDELING 2

RETTIGHEDER OG FORPLIGTELSE

I HENHOLD TIL GENEREL TILLADELSE

Artikel 15

Minimumsliste over rettigheder, som kan afledes af den generelle tilladelse

1. Virksomheder, der er omfattet af den generelle tilladelse i henhold til artikel 12, har ret til:
 - a) at udbyde elektroniske kommunikationsnet og -tjenester

- b) at få deres ansøgning om de nødvendige tilladelser til installation af faciliteter behandlet i henhold til artikel 43
- c) at anvende radiofrekvenser i forbindelse med elektroniske kommunikationsnet og -tjenester med forbehold af artikel 13, 46 og 55
- d) at få deres ansøgning om de nødvendige brugsrettigheder til nummerressourcer behandlet i overensstemmelse med artikel 94.

2. Når sådanne virksomheder udbyder elektroniske kommunikationsnet eller -tjenester til offentligheden, giver den generelle tilladelse dem ret til:

- a) at forhandle samtrafik med og, hvor det er relevant, få adgang til eller samtrafik med andre udbydere af offentlige elektroniske kommunikationsnet eller offentligt tilgængelige elektroniske kommunikationstjenester, som er omfattet af en generel tilladelse inden for Unionen i overensstemmelse med dette direktiv
- b) at få mulighed for at blive udpeget til at opfylde forskellige dele af forsyningspligten eller til at dække forskellige dele af en medlemsstats område, jf. artikel 86 eller 87.

Artikel 16
Administrationsgebyrer

1. Administrationsgebyrer, som afkræves virksomheder, der udbyder et elektronisk kommunikationsnet eller en -tjeneste i henhold til den generelle tilladelse, eller som har fået tildelt brugsrettigheder,
 - a) må i alt kun dække de administrationsomkostninger, der påløber som led i administration, kontrol og gennemførelse af det generelle tilladelsessystem, brugsrettigheder og særlige forpligtelser, jf. artikel 13, stk. 2, som kan omfatte udgifter til internationalt samarbejde, harmonisering og standardisering, markedsanalyse, tilsyn og anden markedsovervågning, samt lovgivningsarbejde vedrørende udarbejdelse og gennemførelse af sekundær ret og administrative afgørelser, såsom afgørelser om adgang og samtrafik, og
 - b) skal pålægges de enkelte virksomheder på en objektiv, transparent og forholdsmæssigt afpasset måde, der minimerer ekstra administrationsomkostninger og tilhørende gebyrer.

En medlemsstat kan vælge ikke at opkræve administrationsgebyrer af virksomheder, hvis omsætning ligger under en bestemt tærskel, eller hvis aktiviteter ikke opnår en minimumsandel af markedet eller har en meget begrænset geografisk rækkevidde.

2. Når de nationale tilsynsmyndigheder eller andre kompetente myndigheder pålægger administrationsgebyrer, offentliggør de en årlig oversigt over deres administrationsomkostninger og det samlede gebyrbeløb, der er opkrævet. Hvis der er forskel på det samlede gebyrbeløb og administrationsomkostningerne, foretages der passende justeringer.

Artikel 17

Regnskabsmæssig adskillelse og regnskaber

1. Medlemsstaterne stiller krav om, at virksomheder, der udbyder offentlige elektroniske kommunikationsnet eller offentligt tilgængelige elektroniske kommunikationstjenester, og som nyder særlige eller eksklusive rettigheder til at udbyde tjenester i andre sektorer i samme eller en anden medlemsstat:
 - a) fører særskilte regnskaber for aktiviteter, der vedrører udbud af elektroniske kommunikationsnet eller -tjenester, i samme grad som det ville være påkrævet, hvis disse aktiviteter blev forestået af retligt uafhængige enheder, således at det er muligt at identificere alle omkostnings- og indtægtslementer, inklusive anvendt beregningsgrundlag og anvendte detaljerede henføningsmetoder, i forbindelse med sådanne aktiviteter, herunder en specificeret opgørelse over anlægsaktiver og strukturomkostninger, eller
 - b) er organiseret, så aktiviteterne vedrørende udbud af elektroniske kommunikationsnet eller -tjenester er strukturelt udskilt.

En medlemsstat kan vælge ikke at stille de i litra a) omhandlede krav over for virksomheder, hvis årlige omsætning på aktiviteter i forbindelse med elektroniske kommunikationsnet og -tjenester i Unionen er mindre end 50 mio. EUR.

2. Virksomheder, der udbyder offentlige elektroniske kommunikationsnet eller offentligt tilgængelige elektroniske kommunikationstjenester, som ikke er omfattet af selskabsrettens krav, og som ikke opfylder kriterierne for små og mellemstore virksomheder i EU-retten om regnskabsaflæggelse, skal udarbejde regnskaber, lade dem revidere af en uafhængig revisor og offentliggøre dem. Revisionen skal ske i henhold til gældende EU-regler og nationale regler.

Første afsnit i dette stykke gælder også særskilte regnskaber, jf. stk. 1, første afsnit, litra a).

AFDELING 3

ÆNDRING OG TILBAGEKALDELSE

Artikel 18

Ændring af rettigheder og forpligtelser

1. Medlemsstaterne sikrer, at rettigheder, vilkår og procedurer vedrørende generelle tilladelser og brugsrettigheder til radiofrekvenser eller nummerressourcer eller tilladelser til at installere faciliteter kun kan ændres i objektivt begrundede tilfælde og på en forholdsmæssigt afpasset måde, idet der, hvor det er rimeligt, tages hensyn til de særlige vilkår, der gælder for brugsrettigheder til radiofrekvenser eller nummerressourcer, som kan overdrages.

2. Medmindre de foreslåede ændringer er beskedne og er aftalt med rettighedshaveren eller indehaveren af den generelle tilladelse, skal der på passende vis orienteres om, at sådanne ændringer er planlagt. De berørte parter, herunder brugere og forbrugere, skal have en rimelig frist til at fremføre deres synspunkter om de foreslåede ændringer. Denne frist må kun i særlige tilfælde være mindre end fire uger.

Ændringer offentliggøres med angivelse af årsagerne hertil.

Artikel 19

Begrænsning eller tilbagekaldelse af rettigheder

1. Med forbehold af artikel 30, stk. 5 og 6, må medlemsstaterne ikke begrænse eller tilbagekalde tilladelser til at installere faciliteter eller brugsrettigheder til radiofrekvenser eller til nummerressourcer inden udløbet af den periode, for hvilken de er tildelt, undtagen i begrundede tilfælde i medfør af stk. 2 og, hvor det er relevant, i overensstemmelse med bilag I og relevante nationale bestemmelser om kompensation for tilbagekaldelse af rettigheder.

2. I overensstemmelse med behovet for at sikre en faktisk og effektiv udnyttelse af radiofrekvenserne eller gennemførelsen af tekniske gennemførelsesforanstaltninger, der er vedtaget i henhold til artikel 4 i beslutning nr. 676/2002/EF, kan medlemsstaterne tillade, at brugsrettigheder til radiofrekvenser begrænses eller tilbagekaldes, herunder rettigheder som omhandlet i artikel 49 i dette direktiv, på grundlag af på forhånd fastsatte og klart definerede procedurer i overensstemmelse med principperne om proportionalitet og ikkediskrimination. I sådanne tilfælde kan indehavere af sådanne rettigheder, hvor det er relevant og i overensstemmelse med EU-retten og relevante nationale bestemmelser, kompenseres på passende vis.
3. En ændring i brugen af radiofrekvenserne som følge af anvendelsen af artikel 45, stk. 4 eller 5, er ikke i sig selv en begrundelse for at tilbagekalde en brugsrettighed til radiofrekvenser.
4. Enhver plan om at begrænse eller tilbagekalde rettigheder i henhold til den generelle tilladelse eller individuelle brugsrettigheder til radiofrekvenser eller nummerressourcer uden samtykke fra rettighedshaveren skal underkastes en høring af de berørte parter i overensstemmelse med artikel 23.

KAPITEL III

OPLYSNINGSPLIGT, UNDERSØGELSER OG

HØRINGSORDNING

Artikel 20

Oplysningskrav til virksomheder

1. Medlemsstaterne sikrer, at virksomheder, der udbyder elektroniske kommunikationsnet og -tjenester, tilhørende faciliteter eller tilknyttede tjenester, giver de nationale tilsynsmyndigheder, andre kompetente myndigheder og BEREC alle de oplysninger, herunder økonomiske, som disse myndigheder har behov for for at kunne påse, at bestemmelserne i dette direktiv samt afgørelser truffet eller udtalelser afgivet i henhold til dette direktiv og Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2018/...¹⁺ overholdes. Det understreges, at de nationale tilsynsmyndigheder og, hvis det er nødvendigt for udførelsen af deres opgaver, andre kompetente myndigheder har beføjelse til at afkræve disse virksomheder oplysninger om fremtidige ændringer i net eller tjenester, der kan få indflydelse på de engrostitjenester, som de stiller til rådighed for konkurrenter, og oplysninger om elektroniske kommunikationsnet og tilhørende faciliteter, der er opdelt efter lokalområder og tilstrækkeligt detaljerede til at muliggøre den geografiske undersøgelse og udpegelsen af områder, jf. artikel 22.

¹ Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2018/... af ... om oprettelse af Sammenslutningen af Europæiske Tilsynsmyndigheder inden for Elektronisk Kommunikation (BEREC) og Agenturet for Støtte til BEREC (BEREC-kontoret), om ændring af forordning (EU) 2015/2120 og om ophævelse af forordning (EF) nr. 1211/2009(EUT L ..., s. ...).

⁺ EUT: Indsæt venligst i teksten nummeret på forordningen indeholdt i dokument PE-CONS 51/18 (2016/0286 (COD)) og indsæt nummer, dato og EUT-reference på nævnte forordning i fodnoten.

Hvis de oplysninger, der er indsamlet i overensstemmelse med første afsnit, er utilstrækkelige til, at de nationale tilsynsmyndigheder, andre kompetente myndigheder og BEREC kan udføre deres regulatoriske opgaver i henhold til EU-retten, kan sådanne oplysninger indhentes fra andre relevante virksomheder, der er aktive i den elektroniske kommunikationssektor eller tæt tilknyttede sektorer.

Det kan også kræves, at virksomheder, der er udpeget som havende en stærk markedsposition på engrosmarkeder, forelægger regnskabsoplysninger om de detailmarkeder, der er forbundet med disse engrosmarkeder.

De nationale tilsynsmyndigheder og andre kompetente myndigheder kan udbede sig oplysninger fra de centrale dokumentationstjenester, der er oprettet i medfør af direktiv 2014/61/EU.

Enhver anmodning om oplysninger skal stå i et rimeligt forhold til, hvad opgaven kræver og skal være begrundet.

Virksomhederne afgiver de anmodede oplysningerne straks, under overholdelse af de fastsatte frister og i den krævede detaljeringsgrad.

2. Medlemsstaterne sikrer, at de nationale tilsynsmyndigheder og andre kompetente myndigheder, efter begrundet anmodning fra Kommissionen, forelægger denne de oplysninger, der er nødvendige for, at den kan udføre sine opgaver i henhold til TEUF. De oplysninger, som Kommissionen udbeder sig, skal stå i et rimeligt forhold til, hvad opgaverne kræver. Hvis de forelagte oplysninger henviser til oplysninger, som på et tidligere tidspunkt er indgivet af virksomheder på myndighedens anmodning, underrettes virksomhederne herom. Kommissionen stiller i nødvendigt omfang oplysninger til rådighed for en anden myndighed af samme art i en anden medlemsstat, medmindre den myndighed, der har indgivet oplysningerne, har fremsat en udtrykkelig og begrundet anmodning om ikke at gøre det.

Med forbehold af kravene i stk. 3 sikrer medlemsstaterne, at de oplysninger, som er blevet indgivet til en myndighed, efter en begrundet anmodning kan stilles til rådighed for en anden myndighed i samme eller en anden medlemsstat og for BEREC, hvis det er nødvendigt for, at den ene eller den anden af disse myndigheder eller BEREC kan opfylde sine forpligtelser i henhold til EU-retten.

3. Oplysninger, der er indsamlet i henhold til stk. 1, herunder oplysninger, der er indsamlet i forbindelse med en geografisk undersøgelse, der af en national tilsynsmyndighed eller en anden kompetent myndighed betragtes som fortrolige i henhold til EU-regler og nationale regler om kommerciel fortrolighed, behandles som fortrolige af Kommissionen, BEREC og alle andre berørte kompetente myndigheder. Sådan fortrolighed hindrer ikke rettidig udveksling af oplysninger mellem den kompetente myndighed, Kommissionen, BEREC og alle andre berørte kompetente myndigheder med henblik på at undersøge, overvåge og føre tilsyn med anvendelsen af dette direktiv.
4. Medlemsstaterne sikrer, at de nationale tilsynsmyndigheder og andre kompetente myndigheder under iagttagelse af nationale regler om aktindsigt og med forbehold af EU-regler og nationale regler om kommerciel fortrolighed og beskyttelse af personoplysninger offentliggør oplysninger, som bidrager til skabelsen af et åbent og konkurrencepræget marked.
5. De nationale tilsynsmyndigheder og andre kompetente myndigheder offentliggør vilkårene for offentlighedens adgang til de i stk. 4 omhandlede oplysninger, herunder procedurer for opnåelse af en sådan adgang.

Artikel 21

Oplysninger, som kræves i forbindelse med generelle tilladelser, brugsrettigheder og de særlige forpligtelser

1. Med forbehold af alle oplysninger, der kræves i henhold til artikel 20, og oplysninger og indberetningskrav i henhold til anden national ret end den generelle tilladelse kan de nationale tilsynsmyndigheder og andre kompetente myndigheder stille krav om, at virksomheder fremlægger oplysninger i forbindelse med den generelle tilladelse, brugsrettigheder eller de særlige forpligtelser i artikel 13, stk. 2, som er forholdsmæssigt afpasset, og som der er et objektivi grundlag for, navnlig med henblik på:
 - a) systematisk eller i det konkrete tilfælde at kunne kontrollere overholdelsen af vilkår nr. 1 i del A, vilkår nr. 2 og 6 i del D og vilkår nr. 2 og 7 i del E, alle i bilag I, samt af de i artikel 13, stk. 2, omhandlede forpligtelser
 - b) i det konkrete tilfælde at kunne kontrollere, om de i bilag I angivne vilkår overholdes, når der er modtaget en klage, eller når den kompetente myndighed har andre grunde til at antage, at et vilkår overtrædes, eller når den kompetente myndighed foretager en undersøgelse på eget initiativ
 - c) gennemføre procedurer for og vurdering af anmodninger om tildeling af brugsret
 - d) offentliggørelse af sammenlignende oversigter over tjenesters kvalitet og pris til gavn for forbrugerne
 - e) indsamle klart definerede statistikker, rapporter eller undersøgelser

- f) udføre markedsanalyser jf. dette direktiv, herunder data om downstream- eller detailmarkeder, der er knyttet til eller forbundet med de markeder, der er genstand for markedsanalysen
- g) at sikre en effektiv udnyttelse og en effektiv forvaltning af radiofrekvenser og nummerressourcer
- h) at evaluere fremtidige ændringer i net eller tjenester, der kan få indflydelse på de engrostitjenester, som stilles til rådighed for konkurrenter, på territorial dækning, på slutbrugernes muligheder for konnektivitet eller på udpegningen af områder i henhold til artikel 22
- i) at gennemføre geografiske undersøgelser
- j) at svare på begrundede anmodninger om oplysninger fra BEREC.

Der må ikke stilles krav om fremlæggelse af de i første afsnit, litra a), og b), og litra d)- j), omhandlede oplysninger forud for eller som betingelse for markedsadgang.

BEREC kan udarbejde modeller for anmodning om oplysninger, hvis det er nødvendig for at fremme en konsolideret fremlæggelse og analyse af de indsamlede oplysninger.

2. For så vidt angår brugsrettighederne til radiofrekvenser skal oplysninger som omhandlet i stk. 1 navnlig vedrøre faktisk og effektiv udnyttelse af radiofrekvenser og opfyldelse af enhver forpligtelse vedrørende dækning og tjenestekvalitet, der er knyttet til brugsrettighederne til radiofrekvenser, samt kontrol af, om forpligtelserne opfyldes.

3. Hvis de nationale tilsynsmyndigheder eller andre kompetente myndigheder kræver, at virksomheder fremlægger oplysninger, jf. stk. 1, skal de informere virksomhederne om, til hvilket specifikt formål disse oplysninger skal bruges.
4. De nationale tilsynsmyndigheder eller andre kompetente myndigheder må ikke anmode om oplysninger, som BEREC allerede har anmodet om i henhold til artikel 40 i forordning (EU) 2018/...⁺, hvis BEREC har stillet de modtagne oplysninger til rådighed for de pågældende myndigheder.

Artikel 22

Geografiske undersøgelser af netudrulning

1. Senest den ... [fem år efter datoen for dette direktivs ikrafttræden] gennemfører de nationale tilsynsmyndigheder og/eller andre kompetente myndigheder en geografisk undersøgelse af rækkevidden af elektroniske kommunikationsnet med bredbåndkapacitet ("bredbåndsnets"); en ny undersøgelse gennemføres mindst hvert tredje år derefter.

Den geografiske undersøgelse skal omfatte en undersøgelse af den aktuelle geografiske rækkevidde af bredbåndsnets på deres område som krævet med henblik på tilsynsmyndighedernes og andre kompetente myndigheders opgaver i henhold til dette direktiv og de undersøgelser, der kræves i forbindelse med anvendelsen af statsstøttere reglerne.

Den geografiske undersøgelse kan også omfatte en prognose for en periode, der fastsættes af den relevante myndighed, for rækkevidden af bredbåndsnettene, herunder net med meget høj kapacitet på deres område.

⁺ EUT: Indsæt venligst i teksten nummeret på forordningen indeholdt i dokument PE-CONS 51/18 (2016/0286 (COD)).

Sådan prognose skal indeholde alle relevante oplysninger, herunder oplysninger om alle virksomheders og offentlige myndigheders planer om udrulning af net med meget høj kapacitet samt væsentlige opgraderinger eller udvidelser af net til downloadhastigheder på mindst 100 Mbit/s. Til dette formål anmoder de nationale tilsynsmyndigheder og/eller andre kompetente myndigheder virksomheder og offentlige myndigheder om sådanne oplysninger, i det omfang oplysningerne er til rådighed og kan fremlægges ved en rimelig indsats.

Den nationale tilsynsmyndighed træffer afgørelse for så vidt angår de opgaver, der specifikt er tildelt den i henhold til dette direktiv om, i hvilket omfang det er hensigtsmæssigt at henholde sig til alle eller en del af de oplysninger, der indsamles som led i en sådan prognose.

Hvis en geografisk undersøgelse ikke foretages af den nationale tilsynsmyndighed, skal den foretages i samarbejde med denne myndighed, i det omfang den kan være relevant for myndighedens opgaver.

De oplysninger, der indsamles som led i den geografiske undersøgelse, skal have en passende detaljeringsgrad på lokalt plan og omfatte tilstrækkelige oplysninger om tjenestekvalitet og de forskellige aspekter heraf og skal behandles i overensstemmelse med artikel 20, stk. 3.

2. De nationale tilsynsmyndigheder og/eller andre kompetente myndigheder kan udpege et klart afgrænset område, hvorom det ud fra de oplysninger, der er indsamlet, og den eventuelle prognose, der er udarbejdet i henhold til stk. 1, fastslås, at der i den pågældende prognoseperiode ikke er nogen virksomhed eller offentlig myndighed, der har udrullet eller har planer om at udrulle et net med meget høj kapacitet eller opgradere eller udvide sit net væsentligt, så det kan yde en downloadhastighed på mindst 100 Mbit/s. De nationale tilsynsmyndigheder og/eller andre kompetente myndigheder offentliggør oplysninger om de udpegede områder.

3. Inden for et udpeget område kan de relevante myndigheder anmode virksomheder og offentlige myndigheder om at erklære, om de har til hensigt at udrulle net med meget høj kapacitet i løbet af den relevante prognoseperiode. Når denne anmodning resulterer i en erklæring fra en virksomhed eller offentlig myndighed om, at den har til hensigt at gøre dette, kan den relevante myndighed kræve, at andre virksomheder og offentlige myndigheder erklærer, om de har til hensigt at udrulle net med meget høj kapacitet, eller væsentligt at opgradere eller udvide deres net, så det kan yde en downloadhastighed på mindst 100 Mbit/s på dette område. Den relevante myndighed præciserer, hvilke oplysninger sådanne erklæringer skal indeholde, så der sikres mindst samme detaljeringsgrad som den, der er taget i betragtning i den eventuelle prognose, jf. stk. 1. Den meddeler også enhver virksomhed eller offentlig myndighed, der tilkendegiver sin interesse, om det pågældende område ifølge de oplysninger, der er indsamlet i henhold til stk. 1, er dækket eller sandsynligvis vil blive dækket af et næstgenerationsnet med downloadhastigheder på under 100 Mbit/s.
4. Foranstaltninger i henhold til stk. 3 skal træffes efter en effektiv, objektiv, transparent og ikkediskriminerende procedure, hvorved ingen virksomheder på forhånd udelukkes.
5. Medlemsstaterne sikrer, at de nationale tilsynsmyndigheder og andre kompetente myndigheder samt lokale, regionale og nationale myndigheder med ansvar for tildeling af offentlige midler til etablering af elektroniske kommunikationsnet, til udformning af nationale bredbåndsplaner, til fastsættelse af dækningsforpligtelser, der er knyttet til brugsrettigheder til radiofrekvenser, og til kontrol af udbuddet af tjenester, der er omfattet af forsyningspligt på deres område, tager hensyn til resultaterne af den geografiske undersøgelse og eventuelle udpegede områder, jf. stk. 1, 2 og 3.

Medlemsstaterne sikrer, at de myndigheder, der foretager den geografiske undersøgelse, videregiver disse resultater, på betingelse af at den modtagende myndighed sikrer samme grad af kommerciel fortrolighed som den afgivende myndighed, og underretter de parter, der gav oplysningerne. Disse resultater stilles også til rådighed for BEREC og Kommissionen efter anmodning og på samme betingelser.

6. Hvis de relevante oplysninger ikke er til rådighed på markedet, skal de kompetente myndigheder gøre de data fra de geografiske undersøgelser, der ikke er underlagt krav om kommerciel fortrolighed, direkte tilgængelige i overensstemmelse med direktiv 2003/98/EF, således at de kan genanvendes. De skal også, hvis sådanne værktøjer ikke er tilgængelige på markedet, stille it-værktøjer til rådighed, således at slutbrugerne sættes i stand til at fastslå, hvilken konnektivitet der er til rådighed i forskellige områder, med en detaljeringsgrad, som kan støtte dem i deres valg af operatør eller tjenesteudbyder.
7. For at bidrage til en ensartet anvendelse af geografiske undersøgelser og prognoser udsteder BEREC efter høring af interessenter og i tæt samarbejde med Kommissionen og de relevante nationale myndigheder senest den ... [18 måneder efter dette direktivs ikrafttræden] retningslinjer for at bistå de nationale tilsynsmyndigheder og/eller andre kompetente myndigheder med en ensartet gennemførelse af deres forpligtelser i henhold til denne artikel.

Artikel 23

Høring og gennemsigtighed

1. Medlemsstaterne sikrer, med undtagelse af spørgsmål, der er omfattet af artikel 26 eller 27 eller artikel 32, stk. 10, at de nationale tilsynsmyndigheder eller andre kompetente myndigheder, når de i medfør af dette direktiv agter at træffe foranstaltninger, eller når de agter at indføre begrænsninger i overensstemmelse med artikel 45, stk. 4 og 5, med væsentlige påvirkning af det relevante marked, giver de interesserede parter lejlighed til inden for en rimelig frist at fremsætte bemærkninger til udkastet til foranstaltninger; denne frist fastsættes under hensyn til sagens kompleksitet og må ikke være kortere end 30 dage, medmindre der foreligger ekstraordinære omstændigheder.
2. Med henblik på artikel 35 underretter de kompetente myndigheder på tidspunktet for offentliggørelsen Frekvenspolitikgruppen om alle udkast til foranstaltninger, der falder ind under anvendelsesområdet for den sammenlignende eller konkurrenceprægede udvælgelsesprocedure i henhold til artikel 55, stk. 2, og vedrører anvendelsen af radiofrekvenser, for hvilke de harmoniserede betingelser er blevet fastsat ved tekniske gennemførelsesforanstaltninger i overensstemmelse med beslutning nr. 676/2002/EF med henblik på at muliggøre deres anvendelse til trådløse elektroniske bredbåndskommunikationsnet og -tjenester ("trådløse bredbåndsnets og -tjenester").
3. De nationale tilsynsmyndigheder og andre kompetente myndigheder offentliggør deres nationale høringsprocedurer.

Medlemsstaterne sikrer, at der etableres ét informationssted, hvorfra der er adgang til alle igangværende høringer.

4. Resultaterne af høringsproceduren skal gøres offentligt tilgængelige, medmindre de er fortrolige i henhold til EU-regler og nationale regler om kommerciel fortrolighed.

Artikel 24

Høring af interesserede parter

1. Medlemsstaterne sikrer i fornødent omfang, at de kompetente myndigheder i koordination med, hvis det er relevant, de nationale tilsynsmyndigheder for så vidt angår alle spørgsmål vedrørende slutbruger- og forbrugerrettigheder, herunder lige adgangs- og valgmuligheder for slutbrugere med handicap, i forbindelse med offentligt tilgængelige elektroniske kommunikationstjenester, tager hensyn til synspunkter fra slutbrugere, navnlig forbrugere og slutbrugere med handicap, producenter og virksomheder, der udbyder elektroniske kommunikationsnet eller -tjenester, navnlig når disse har stor indvirkning på markedet.

Medlemsstaterne sikrer, at de kompetente myndigheder i koordination med, hvis det er relevant, de nationale tilsynsmyndigheder opretter en høringsmekanisme, der er tilgængelig for slutbrugere med handicap, og som sikrer, at forbrugernes interesser i elektronisk kommunikation får tilstrækkelig vægt i tilsynsmyndighedernes beslutninger for så vidt angår spørgsmål vedrørende slutbruger- og forbrugerrettigheder i forbindelse med offentligt tilgængelige elektroniske kommunikationstjenester.
2. De berørte parter kan under vejledning af de kompetente myndigheder i koordination med, hvis det er relevant, de nationale tilsynsmyndigheder udvikle mekanismer, som inddrager forbrugere, brugergrupper og tjenesteudbydere, med det formål at fremme tjenesternes generelle kvalitet ved bl.a. at udvikle og overvåge adfærdskodekser og driftsstandarder.

3. Uden at dette berører anvendelsen af nationale regler, som er i overensstemmelse med EU-retten, til fremme af målene for kultur- og mediepolitikken, f.eks. kulturel og sproglig mangfoldighed og mediepluralisme, kan de kompetente myndigheder i koordination med, hvis det er relevant, de nationale tilsynsmyndigheder fremme samarbejdet mellem virksomheder, der udbyder elektroniske kommunikationsnet eller -tjenester, og sektorer, der interesserer sig for fremme af lovligt indhold i de elektroniske kommunikationsnet og -tjenester. Dette samarbejde kan også omfatte koordinering af de almennyttige oplysninger, som skal stilles til rådighed i henhold til artikel 103, stk. 4.

Artikel 25

Udenretslig bilæggelse af tvister

1. Medlemsstaterne sikrer, at de nationale tilsynsmyndigheder eller anden kompetent myndighed med ansvar for, eller mindst ét uafhængigt organ med dokumenteret ekspertise inden for, anvendelsen af artikel 102 til 107 og artikel 115 er opført som alternativ tvistbilæggelsesinstans i overensstemmelse med artikel 20, stk. 2, i direktiv 2013/11/EU med henblik på at bilægge tvister mellem udbydere og forbrugere, der følger af dette direktiv, og som vedrører gennemførelsen af aftaler. Medlemsstaterne kan udvide adgangen til alternative tvistbilæggelsesprocedurer, som denne myndighed eller dette organ fastlægger for andre slutbrugere end forbrugere, især mikrovirksomheder og små virksomheder.
2. Vedrører en tvist parter i forskellige medlemsstater, koordinerer disse deres indsats med henblik på at bilægge tvisten, uden at dette i øvrigt tilsidesætter direktiv 2013/11/EU.

Artikel 26

Tvistbilæggelse mellem virksomheder

1. Opstår der en tvist i forbindelse med eksisterende forpligtelser, der følger af dette direktiv, mellem udbydere af elektroniske kommunikationsnet eller -tjenester i en medlemsstat eller mellem sådanne virksomheder og andre virksomheder i medlemsstaten, som gør brug af adgangs- eller samtrafikforpligtelser, eller mellem udbydere af elektroniske kommunikationsnet eller -tjenester i en medlemsstat og udbydere af tilhørende faciliteter træffer den pågældende nationale tilsynsmyndighed efter anmodning fra den ene eller den anden af parterne med forbehold af stk. 2 en bindende afgørelse for at bilægge tvisten hurtigst muligt på grundlag af klare og effektive procedurer og under alle omstændigheder inden fire måneder, bortset fra helt ekstraordinære tilfælde. Den berørte medlemsstat kræver, at alle parter samarbejder fuldt og helt med den nationale tilsynsmyndighed.
2. Medlemsstaterne kan i bestemmelserne åbne mulighed for, at nationale tilsynsmyndigheder kan afslå at bilægge en tvist, hvis der findes andre mulige mekanismer, f.eks. mægling, som bedre kunne bidrage til en hurtig bilæggelse af tvisten i overensstemmelse med målene i artikel 3. Den nationale tilsynsmyndighed underretter hurtigst muligt parterne herom. Er tvisten endnu ikke bilagt efter fire måneder, og er den ikke indbragt for en domstol af den klagende part, træffer den nationale tilsynsmyndighed på anmodning fra en af parterne hurtigst muligt, og under alle omstændigheder inden fire måneder, en bindende afgørelse til bilæggelse af tvisten.

3. Ved bilæggelse af en tvist træffer den nationale tilsynsmyndighed afgørelser, der tilsigter at opfylde målene i artikel 3. Forpligtelser, som den nationale tilsynsmyndighed pålægger en virksomhed som led i bilæggelsen af en tvist, skal efterkomme dette direktiv.
4. Den nationale tilsynsmyndigheds afgørelse offentliggøres, idet der dog tages hensyn til krav om kommerciel fortrolighed. Den nationale tilsynsmyndighed skal give de berørte parter en fuldstændig redegørelse for de grunde, som afgørelsen bygger på.
5. Proceduren i stk. 1, 3 og 4 hindrer ikke nogen af parterne i at indbringe sagen for en domstol.

Artikel 27

Tvistbilæggelse mellem parter i forskellige medlemsstater

1. Opstår der uenighed mellem virksomheder i forskellige medlemsstater på et område, der er omfattet af dette direktiv, finder stk. 2, 3 og 4 anvendelse. Disse bestemmelser finder dog ikke anvendelse på tvister vedrørende radiofrekvenskoordinering, der er omfattet af artikel 28.
2. Alle parter kan forelægge tvisten for den eller de berørte nationale tilsynsmyndigheder. Hvis tvisten påvirker samhandelen mellem medlemsstaterne, underretter den eller de kompetente nationale tilsynsmyndigheder BEREC om tvisten for at finde en konsekvent løsning på tvisten i overensstemmelse med målene i artikel 3.

3. Hvis der er foretaget en sådan underretning, afgiver BEREC hurtigst muligt og under alle omstændigheder inden for fire måneder, bortset fra under ekstraordinære omstændigheder, en udtalelse, hvori den eller de berørte nationale tilsynsmyndigheder opfordres til at træffe konkrete foranstaltninger for at bilægge tvisten eller undlade handling.
4. Den eller de berørte nationale tilsynsmyndigheder afventer BEREC's udtalelse, før den/de tager skridt til at bilægge tvisten. Under ekstraordinære omstændigheder, hvor der er et påtrængende behov for en hurtig indsats for at sikre konkurrence og beskytte slutbrugernes interesser, kan enhver af de kompetente nationale tilsynsmyndigheder, enten på parternes anmodning eller på eget initiativ, vedtage midlertidige foranstaltninger.
5. Enhver forpligtelse, som den nationale tilsynsmyndighed pålægger en virksomhed som led i bilæggelse af en tvist, skal være i overensstemmelse med dette direktiv, tage nøje hensyn til den udtalelse, som BEREC har vedtaget, og skal vedtages senest en måned efter udtalelsen.
6. Den i stk. 2 omhandlede procedure hindrer ikke nogen af parterne i at indbringe sagen for en domstol.

Artikel 28

Koordinering af anvendelsen af radiofrekvenser mellem medlemsstaterne

1. Medlemsstaterne og deres kompetente myndigheder sikrer, at brugen af radiofrekvenser på deres område tilrettelægges på en sådan måde, at ingen anden medlemsstat forhindres i at tillade brug af harmoniserede radiofrekvenser i henhold til EU-retten på dens område, navnlig som følge af grænseoverskridende skadelig interferens mellem medlemsstater.

Medlemsstaterne træffer alle nødvendige foranstaltninger med henblik herpå, uden at dette berører deres forpligtelser i henhold til folkeretten og relevante internationale aftaler, herunder ITU's radioreglement og ITU's regionale radioaftaler.

2. Medlemsstaterne samarbejder med hinanden og, hvis det er relevant, via Frekvenspolitikgruppen om grænseoverskridende koordinering af anvendelsen af radiofrekvenser med henblik på at:
 - a) sikre overholdelse af stk. 1
 - b) løse eventuelle problemer eller tvister i forbindelse med grænseoverskridende koordinering eller grænseoverskridende skadelig interferens mellem medlemsstater og med tredjelande, som forhindrer medlemsstater i at anvende harmoniserede radiofrekvenser på deres område.
3. For at sikre overholdelse af stk. 1 kan enhver berørt medlemsstat anmode Frekvenspolitikgruppen om at optræde som mellemlid for at løse eventuelle problemer eller tvister i forbindelse med grænseoverskridende koordinering eller grænseoverskridende skadelig interferens. Om nødvendigt kan Frekvenspolitikgruppen afgive en udtalelse, der foreslår en koordineret løsning på sådan et problem eller sådan en tvist.

4. Kommissionen kan, hvis foranstaltningerne som omhandlet i stk. 2 eller 3 ikke har løst problemet eller tvisten, på anmodning af enhver berørt medlemsstat under videst mulig hensyntagen til en eventuel udtalelse fra Frekvenspolitikgruppen, der anbefaler en koordineret løsning i henhold til stk. 3, vedtage afgørelser, der er rettet til de medlemsstater, der er berørt af det uløste skadelige interferensproblem, ved hjælp af gennemførelsesretsakter, for at løse problemer med grænseoverskridende skadelig interferens mellem to eller flere medlemsstater, der forhindrer dem i at gøre brug af harmoniserede radiofrekvenser på deres område.

Disse gennemførelsesretsakter vedtages efter undersøgelsesproceduren i artikel 118, stk. 4.

5. Unionen yder efter anmodning fra en berørt medlemsstat juridisk, politisk og teknisk bistand med henblik på at løse problemer vedrørende radiofrekvenskoordinering med Unionens nabolande, herunder kandidatlande og tiltrædelseslande, således at de pågældende medlemsstater kan opfylde deres forpligtelser i henhold til EU-retten. I forbindelse med en sådan bistand fremmer Unionen gennemførelsen af sine politikker.

AFSNIT III

GENNEMFØRELSE

Artikel 29

Sanktioner

1. Medlemsstaterne fastsætter, hvor det er nødvendigt, bestemmelser om sanktioner, herunder bøder og forhåndsfastsatte eller periodiske sanktioner af ikkestrafferetlig karakter, for overtrædelse af nationale bestemmelser eller bindende afgørelser truffet af Kommissionen, de nationale tilsynsmyndigheder eller andre kompetente myndigheder i henhold til dette direktiv og træffer alle nødvendige foranstaltninger for at sikre gennemførelsen heraf. Inden for rammerne af national ret har de nationale tilsynsmyndigheder og andre kompetente myndigheder beføjelse til at pålægge sådanne sanktioner. De sanktioner, der pålægges, skal være passende, effektive, stå i rimeligt forhold til overtrædelsen og have afskrækkende virkning.
2. Medlemsstaterne fastlægger sanktioner inden for rammerne af den procedure, der er omhandlet i artikel 22, stk. 3, alene når en virksomhed eller offentlig myndighed forsætligt eller groft uagtsomt afgiver vildledende, fejlagtige eller ufuldstændige oplysninger.

Som led i fastsættelsen af bøder eller periodiske sanktioner, der pålægges en virksomhed eller offentlig myndighed for bevidst eller groft uagtsomt at have afgivet vildledende, fejlagtige eller ufuldstændige oplysninger, inden for rammerne af den procedure, der er omhandlet i artikel 22, stk. 3, skal der bl.a. tages hensyn til, om adfærden hos virksomheden eller den offentlige myndighed har haft en negativ indvirkning på konkurrencen, og navnlig om virksomheden eller den offentlige myndighed i modsætning til de oplysninger, der oprindeligt blev afgivet eller enhver ajourføring heraf, enten har udrullet, udvidet eller opgraderet et net, eller ikke har udrullet et net, og har undladt at give en objektiv begrundelse for denne ændring af planen.

Artikel 30

Overholdelse af vilkårene for den generelle tilladelse eller for brugsrettigheder til radiofrekvenser og nummerressourcer og overholdelse af særlige forpligtelser

1. Medlemsstaterne sikrer, at deres relevante kompetente myndigheder overvåger og kontrollerer overholdelsen af vilkårene for den generelle tilladelse, vilkårene for brugsrettigheder til radiofrekvenser og nummerressourcer, de særlige forpligtelser, jf. artikel 13, stk. 2, og forpligtelsen til at udnytte radiofrekvenser faktisk og effektivt i overensstemmelse med artikel 4, artikel 45, stk. 1, og artikel 47.

De kompetente myndigheder skal have beføjelse til i overensstemmelse med artikel 21 at pålægge virksomheder, der er omfattet af den generelle tilladelse, eller som har brugsrettigheder til radiofrekvenser eller til nummerressourcer, at fremlægge alle de oplysninger, der måtte være nødvendige for at kontrollere, om vilkårene for den generelle tilladelse, vilkårene for brugsrettigheder til radiofrekvenser og nummerressourcer eller de særlige forpligtelser i artikel 13, stk. 2, eller artikel 47, overholdes.

2. Hvis en kompetent myndighed konstaterer, at en virksomhed ikke overholder et eller flere af vilkårene for den generelle tilladelse eller brugsrettigheder til radiofrekvenser og nummerressourcer, eller de særlige forpligtelser, der nævnes i artikel 13, stk. 2, underretter den virksomheden herom og giver den mulighed for at fremføre sine synspunkter inden for en rimelig frist.
3. Den kompetente myndighed har beføjelse til at kræve, at overtrædelsen, jf. stk. 2, ophører øjeblikkeligt eller inden for en rimelig frist, og tager passende og forholdsmæssigt afpassede skridt for at sikre, at vilkårene overholdes.

Medlemsstaterne bemyndiger i denne forbindelse de kompetente myndigheder til at:

- a) iværksætte afskrækkende økonomiske sanktioner, hvor det skønnes hensigtsmæssigt, herunder periodiske sanktioner med tilbagevirkende kraft, og
- b) give påbud om at indstille eller udsætte leveringen af en tjeneste eller bundtede tjenester, som, hvis den fortsatte, i alvorlig grad ville kunne skade konkurrencen, indtil adgangsforpligtelser pålagt efter udarbejdelsen af en markedsanalyse i henhold til artikel 67 er opfyldt.

De kompetente myndigheder skal straks meddele foranstaltningerne og begrundelsen herfor den pågældende virksomhed, og denne skal have en rimelig frist til at efterkomme foranstaltningerne.

4. Uanset stk. 2 og 3 bemyndiger medlemsstaterne den kompetente myndighed til, hvor det er relevant, at iværksætte økonomiske sanktioner over for virksomhederne, hvis de ikke fremlægger oplysninger i overensstemmelse med de forpligtelser, der er fastsat efter artikel 21, stk. 1, første afsnit, litra a) eller b), og artikel 69, inden for en rimelig frist, der fastlægges af den kompetente myndighed.
5. Ved alvorlige eller gentagne overtrædelser af vilkårene for den generelle tilladelse eller for brugsrettigheder til radiofrekvenser og nummerressourcer eller af særlige forpligtelser i artikel 13, stk. 2, eller artikel 47, stk. 1 eller 2, giver medlemsstaterne de kompetente myndigheder, hvis de i denne artikels stk. 3 omhandlede foranstaltninger til sikring af vilkårenes overholdelse har været virkningsløse, beføjelse til at hindre en virksomhed i fortsat at udbyde elektroniske kommunikationsnet eller -tjenester, eller suspendere eller tilbagekalde disse brugsrettigheder. Medlemsstaterne giver den kompetente myndighed beføjelse til at pålægge sanktioner, der er effektive, står i rimeligt forhold til overtrædelserne og har afskrækkende virkning. Sådanne sanktioner kan anvendes for en periode svarende til overtrædelsens varighed, selv om overtrædelserne efterfølgende er bragt til ophør.

6. Uanset stk. 2, 3 og 5 kan den kompetente myndighed, træffe foreløbige hasteforanstaltninger for at afhjælpe situationen, inden der træffes en endelig afgørelse, når den har bevis for en overtrædelse af vilkårene for den generelle tilladelse eller for brugsrettigheder til radiofrekvenser og nummerressourcer eller af de særlige forpligtelser i artikel 13, stk. 2, eller artikel 47, stk. 1 eller 2, som udgør en umiddelbar og alvorlig trussel for den offentlige sikkerhed eller den offentlige sundhed, eller risiko for at skabe alvorlige økonomiske eller driftsmæssige problemer for andre udbydere eller brugere af elektroniske kommunikationsnet og -tjenester eller andre brugere af radiofrekvenser. Den kompetente myndighed skal give den pågældende virksomhed en rimelig mulighed for at fremføre sine synspunkter og foreslå eventuel afhjælpning. Når det er hensigtsmæssigt, kan den kompetente myndighed bekræfte de foreløbige foranstaltninger, der højst kan gælde i tre måneder, men som i tilfælde, hvor håndhævelsesprocedurerne ikke er afsluttet, kan forlænges med indtil tre måneder.
7. Virksomheder har ret til at indklage foranstaltninger, som træffes i henhold til denne artikel, efter proceduren i artikel 31.

Artikel 31
Klageadgang

1. Medlemsstaterne sikrer, at der på nationalt plan findes effektive mekanismer, ved hjælp af hvilke enhver bruger eller enhver virksomhed, der udbyder elektroniske kommunikationsnet eller -tjenester eller tilhørende faciliteter, og som berøres af en kompetent myndigheds afgørelse, kan påklage denne til en klageinstans, som er uafhængig af de involverede parter og af indblanding udefra eller politisk pres, der kan forhindre en uafhængig vurdering af sager, som den skal behandle. Denne instans, som kan være en domstol, skal have den nødvendige ekspertise til at udføre sine funktioner effektivt. Medlemsstaterne sikrer, at der tages behørigt hensyn til sagens omstændigheder.

Klagesagen har ikke opsættende virkning for den afgørelse, som den kompetente myndighed har truffet, medmindre der træffes foreløbige foranstaltninger i overensstemmelse med national ret.

2. Når den i stk. 1 omhandlede klageinstans ikke har domstolskarakter, begrundes dens afgørelser altid skriftligt. I sådanne tilfælde kan dens afgørelser desuden indbringes for en ret i en medlemsstat, jf. artikel 267 i TEUF.

Medlemsstaterne sikrer, at klagemekanismen er effektiv.

3. Medlemsstaterne indsamler oplysninger om klagers generelle genstand, antallet af klager, klagesagernes varighed og antallet af afgørelser om foreløbige forholdsregler. Medlemsstaterne meddeler disse oplysninger samt afgørelser eller domme til Kommissionen og til BEREC efter deres begrundede anmodning.

AFSNIT IV

PROCEDURER VEDRØRENDE DET INDRE MARKED

KAPITEL I

Artikel 32

Konsolidering af det indre marked for elektronisk kommunikation

1. De nationale tilsynsmyndigheder tager under udførelsen af deres opgaver i medfør af dette direktiv størst muligt hensyn til målene i artikel 3.
2. De nationale tilsynsmyndigheder bidrager til udviklingen af det indre marked ved at samarbejde indbyrdes og med Kommissionen og BEREC på en transparent måde for at sikre en ensartet anvendelse af dette direktiv i alle medlemsstaterne. De samarbejder navnlig i denne forbindelse med Kommissionen og BEREC om at identificere, hvilke typer af instrumenter og afhjælpende foranstaltninger der er de bedst egnede til at håndtere bestemte typer af situationer på markedet.

3. Medmindre andet gælder ifølge henstillinger eller retningslinjer, der er vedtaget i henhold til artikel 34, og når en offentlig høring, hvis en sådan er påkrævet i medfør af artikel 23, er afsluttet, skal en national tilsynsmyndighed, der agter at træffe en foranstaltning, som
- a) er omfattet af artikel 61, 64, 67, 68 eller 83 og
 - b) vil få indvirkning på samhandelen mellem medlemsstaterne,
- under iagttagelse af artikel 20, stk. 3, samtidig offentliggøre udkastet til foranstaltning og meddele det samt begrundelsen for foranstaltningen til Kommissionen, BEREC og de nationale tilsynsmyndigheder i andre medlemsstater. De nationale tilsynsmyndigheder, BEREC og Kommissionen kan kun fremsætte bemærkninger til dette udkast til foranstaltning inden for en måned. Fristen på én måned kan ikke forlænges.
4. Det i stk. 3 omhandlede udkast til foranstaltning kan først vedtages efter en yderligere frist på to måneder, hvis denne foranstaltning sigter på:
- a) at afgrænse et relevant marked, som afviger fra dem, der er nævnt i den i artikel 64, stk. 1, omhandlede henstilling, eller
 - b) at udpege en virksomhed enten alene eller i fællesskab med andre for at have en stærk markedsposition, jf. artikel 67, stk. 3, eller 4,

og det vil få indvirkning på samhandelen mellem medlemsstaterne, samt hvis Kommissionen har meddelt den nationale tilsynsmyndighed, at den betragter udkastet til foranstaltning som en hindring for det indre marked eller nærer alvorlig tvivl om dets forenelighed med EU-retten og mere specifikt med målene i artikel 3. Denne frist på to måneder kan ikke forlænges. Kommissionen underretter i så fald BEREC og de nationale tilsynsmyndigheder om sine forbehold og offentliggør dem samtidigt.

5. BEREC offentliggør en udtalelse om Kommissionens i stk. 4 omhandlede forbehold, hvori det oplyser, om det mener, at udkastet til foranstaltning bør fastholdes, ændres eller trækkes tilbage, og fremsætter, hvor det er hensigtsmæssigt, specifikke forslag med henblik herpå.
6. Inden for den tomåneders frist, der er nævnt i stk. 4, kan Kommissionen:
 - a) træffe en afgørelse med krav om, at den nationale tilsynsmyndighed trækker udkastet tilbage, eller
 - b) træffe afgørelse om at hæve sine forbehold, der er omhandlet i stk. 4.

Før Kommissionen træffer en afgørelse, tager den nøje hensyn til udtalelsen fra BEREC.

Afgørelser, der er omhandlet i første afsnit, litra a), skal ledsages af en detaljeret og objektiv begrundelse fra Kommissionen om, hvorfor udkastet til foranstaltning ikke skal vedtages, sammen med konkrete forslag til ændringer.

7. Har Kommissionen i henhold til stk. 6, første afsnit, litra a), truffet en afgørelse med krav om, at den nationale tilsynsmyndighed trækker et udkast til foranstaltning tilbage, skal den nationale tilsynsmyndighed ændre udkastet eller trække det tilbage inden for seks måneder fra datoen for Kommissionens afgørelse. Hvis den nationale tilsynsmyndighed ændrer udkastet, skal den gennemføre en offentlig høring i overensstemmelse med artikel 23 og igen give Kommissionen meddelelse om det ændrede udkast i overensstemmelse med stk. 3.
8. Den pågældende nationale tilsynsmyndighed tager i videst mulig udstrækning hensyn til bemærkningerne fra andre nationale tilsynsmyndigheder, BEREC og Kommissionen, og kan, når bortses fra de i stk. 4 og stk. 6, litra a), omhandlede tilfælde, vedtage det således ændrede udkast til foranstaltning og skal i så fald fremsende det til Kommissionen.
9. Den nationale tilsynsmyndighed fremsender alle vedtagne endelige foranstaltninger, der falder ind under stk. 3, litra a) og b), til Kommissionen og BEREC.
10. Hvor en national tilsynsmyndighed under ekstraordinære omstændigheder mener, at der er et påtrængende behov for en hurtig indsats for at sikre konkurrencen og beskytte brugernes interesser, kan den som en fravigelse af proceduren i stk. 3 og 4 med det samme vedtage forholdsmæssige foranstaltninger af midlertidig karakter. Den fremsender straks de vedtagne foranstaltninger til Kommissionen, de andre nationale tilsynsmyndigheder og BEREC med en udførlig begrundelse. En afgørelse truffet af den nationale tilsynsmyndighed om at gøre sådanne foranstaltninger permanente eller forlænge deres gyldighedsperiode er omfattet af stk. 3 og 4.
11. En national tilsynsmyndighed kan trække et udkast til foranstaltning tilbage på et hvilket som helst tidspunkt.

Artikel 33

Procedure for ensartet anvendelse af afhjælpende foranstaltninger

1. Hvis en planlagt foranstaltning, der er omfattet af artikel 32, stk. 3, sigter mod at pålægge, ændre eller ophæve en forpligtelse for en virksomhed i medfør af artikel 61 eller 67 sammenholdt med artikel 69-76 og 83, kan Kommissionen inden for den periode på en måned, der er fastsat i artikel 32, stk. 3, underrette den pågældende nationale tilsynsmyndighed og BEREC om årsagerne til, at den mener, at udkastet til foranstaltning vil skabe hindringer for det indre marked, eller om, at den er stærkt i tvivl om foranstaltningens forenelighed med EU-retten. I et sådant tilfælde vedtages udkastet til foranstaltning ikke før yderligere tre måneder efter, at Kommissionen har underrettet den pågældende tilsynsmyndighed.

Udebliver en sådan underretning, kan den pågældende nationale tilsynsmyndighed vedtage den foreslåede foranstaltning under størst mulig hensyntagen til eventuelle bemærkninger fremsat af Kommissionen, BEREC eller andre nationale tilsynsmyndigheder.
2. Inden for den i stk. 1 omhandlede tremåneders periode arbejder Kommissionen, BEREC og den pågældende nationale tilsynsmyndighed tæt sammen for at finde frem til den mest hensigtsmæssige og effektive foranstaltning i lyset af målene i artikel 3 og under behørig hensyntagen til markedsdeltagernes synspunkter og behovet for at sikre udviklingen af en ensartet tilsynspraksis.

3. Inden for seks uger fra begyndelsen af den i stk. 1 omhandlede periode på tre måneder afgiver BEREC en udtalelse om Kommissionens i stk. 1 omhandlede meddelelse, hvori den oplyser, om det mener, at udkastet til foranstaltning bør ændres eller trækkes tilbage, og fremsætter om nødvendigt specifikke forslag herom. Udtalelsen begrundes og offentliggøres.
4. Hvis BEREC i sin udtalelse deler Kommissionens alvorlige tvivl, arbejder den tæt sammen med den pågældende nationale tilsynsmyndighed for at finde frem til den mest hensigtsmæssige og effektive foranstaltning. Inden udløbet af den i stk. 1 omhandlede tremånedersperiode kan den nationale tilsynsmyndighed enten:
 - a) ændre sit udkast til foranstaltning eller trække det tilbage under størst mulig hensyntagen til Kommissionens i stk. 1 omhandlede underretning og BEREC's udtalelse eller
 - b) fastholde sit udkast til foranstaltning.
5. Kommissionen kan senest en måned fra udløbet af den i stk. 1 omhandlede tremånedersperiode og under størst mulig hensyntagen til BEREC's udtalelse, hvis en sådan foreligger
 - a) udarbejde en henstilling til den pågældende nationale tilsynsmyndighed om at ændre udkastet til foranstaltning eller trække det tilbage, herunder specifikke forslag herom samt begrundelse for dens henstilling, navnlig hvis BEREC ikke deler Kommissionens alvorlige tvivl,
 - b) træffe afgørelse om at hæve sine forbehold, jf. stk. 1, eller

c) for udkast til foranstaltninger, der falder ind under artikel 61, stk. 3, andet afsnit, eller artikel 76, stk. 2, træffe afgørelse om at pålægge den pågældende nationale tilsynsmyndighed at trække udkastet til foranstaltning tilbage, hvis BEREC deler Kommissionens alvorlige tvivl, der er ledsaget af en detaljeret og objektiv begrundelse fra Kommissionen om, hvorfor udkastet til foranstaltning ikke bør vedtages, sammen med konkrete forslag til ændring af udkastet til foranstaltning i henhold til proceduren i artikel 32, stk. 7, som finder tilsvarende anvendelse.

6. Senest en måned efter, at Kommissionen har udarbejdet sin henstilling i henhold til stk. 5, litra a), eller hævet sine forbehold i henhold til stk. 5, litra b), underretter den pågældende nationale tilsynsmyndighed Kommissionen og BEREC om den vedtagne endelige foranstaltning.

Denne frist kan forlænges for at give den nationale tilsynsmyndighed mulighed for at foretage en offentlig høring i henhold til artikel 23.

7. Hvis den nationale tilsynsmyndighed på grundlag af henstillingen i henhold til stk. 5, litra a), træffer afgørelse om ikke at ændre udkastet til foranstaltning eller trække det tilbage, forelægger den en begrundelse for denne afgørelse.

8. Den nationale tilsynsmyndighed kan trække den foreslåede foranstaltning tilbage på et hvilket som helst trin i proceduren.

Artikel 34
Gennemførelsesbestemmelser

Efter en offentlig høring og efter høring af de nationale tilsynsmyndigheder og under størst mulig hensyntagen til udtalelsen fra BEREC kan Kommissionen vedtage henstillinger eller retningslinjer vedrørende artikel 32 om, hvilken form og hvilket indhold de anmeldelser af foranstaltninger, der kræves i henhold til artikel 32, stk. 3, skal have, hvor detaljerede de skal være, under hvilke omstændigheder anmeldelse ikke er påkrævet, samt om hvordan tidsfristerne fastsættes.

KAPITEL II
ENSARTET RADIOFREKVENSTILDELING

Artikel 35
Peer review-proces

1. Hvis den nationale tilsynsmyndighed eller anden kompetent myndighed har til hensigt at gennemføre en udvælgelsesprocedure i overensstemmelse med artikel 55, stk. 2, i forhold til radiofrekvenser for hvilke der er fastsat harmoniserede betingelser ved tekniske gennemførelsesforanstaltninger i overensstemmelse med beslutning nr. 676/2002/EF, for at muliggøre deres anvendelse til trådløse bredbåndsnet og -tjenester, underretter den i henhold til artikel 23 Frekvenspolitikgruppen om alle udkast til foranstaltninger, der er omfattet af anvendelsesområdet for den sammenlignende eller konkurrenceprægede udvælgelsesprocedure i henhold til artikel 55, stk. 2, og angiver, om og hvornår den skal anmode Frekvenspolitikgruppen om at indkalde til et peer review-forum.

Når Frekvenspolitikgruppen anmodes herom, tilrettelægger den et peer review-forum for at drøfte og udveksle synspunkter om de fremsendte udkast til foranstaltninger og fremmer udvekslingen af erfaringer og bedste praksis om disse udkast til foranstaltninger.

Peer review-forummet består af medlemmerne af Frekvenspolitikgruppen og tilrettelægges og ledes af en repræsentant for Frekvenspolitikgruppen.

2. Senest under den offentlige høring i henhold til artikel 23 kan Frekvenspolitikgruppen undtagelsesvist tage initiativ til at indkalde til et peer review-forum i overensstemmelse med forretningsordenen for tilrettelæggelse heraf med henblik på at udveksle erfaringer og bedste praksis om et udkast til foranstaltning vedrørende en udvælgelsesprocedure, hvor den finder, at udkastet til foranstaltning i væsentlig grad vil berøre den nationale tilsynsmyndighed eller anden kompetent myndigheds mulighed for at realisere de mål, der er fastsat i artikel 3, 45, 46 og 47.
3. Frekvenspolitikgruppen fastlægger på forhånd de objektive kriterier for den særlige indkaldelse af peer review-forummet og offentliggør dem.
4. Under peer review-forummet skal den nationale tilsynsmyndighed eller anden kompetent myndighed forklare, hvordan udkastet til foranstaltning:
 - a) fremmer udviklingen af det indre marked, udbuddet af tjenester på tværs af grænser såvel som konkurrence og skaber størst mulige fordele for forbrugerne og overordnet betragtet opfylder de mål, der er fastsat i artikel 3, 45, 46 og 47, samt i beslutning nr. 676/2002/EF og afgørelse nr. 243/2012/EU
 - b) sikrer en faktisk og effektiv udnyttelse af radiofrekvenser og

- c) sikrer stabile og forudsigelige investeringsvilkår for eksisterende og potentielle brugere af radiofrekvenser, når der udrulles net til udbud af elektroniske kommunikationstjenester, som er afhængige af radiofrekvenser.
- 5. Peer review-forummet skal være åbent for frivillig deltagelse af eksperter fra andre kompetente myndigheder og fra BEREC.
- 6. Peer review-forummet indkaldes kun én gang i løbet af den overordnede nationale forberedelses- og høringsproces i en enkelt udvælgelsesprocedure vedrørende et eller flere radiofrekvensbånd, medmindre den nationale tilsynsmyndighed eller anden kompetent myndighed anmoder om, at det genindkaldes.
- 7. Efter anmodning fra den nationale tilsynsmyndighed eller anden kompetent myndighed, der anmodede om mødet, kan Frekvenspolitikgruppen vedtage en rapport om, hvordan udkastet til foranstaltning opfylder de målsætninger, der er omhandlet i stk. 4, idet de synspunkter, der blev udvekslet i peer review-forummet, afspejles.
- 8. Frekvenspolitikgruppen offentliggør hver år i februar en rapport om udkastene til foranstaltninger i henhold til stk. 1 og 2. Rapporten skal omfatte erfaringer og bedste praksis, der er opsamlet.
- 9. Efter peer review-forummet kan Frekvenspolitikgruppen efter anmodning fra den nationale tilsynsmyndighed eller anden kompetent myndighed, der har anmodet om mødet, vedtage en udtalelse om udkastet til foranstaltning.

Artikel 36
Harmoniseret tildeling af radiofrekvenser

Hvis brugen af radiofrekvenser er harmoniseret, hvis der er indgået aftaler om adgangsvilkår og -procedurer, og hvis de virksomheder, som får tildelt radiofrekvenser, er blevet udvalgt i henhold til internationale aftaler og EU-regler, skal medlemsstaterne tildele brugsrettigheder til sådanne radiofrekvenser i overensstemmelse hermed. Under forudsætning af at alle de nationale vilkår fastsat i brugsrettighederne til de berørte radiofrekvenser er blevet opfyldt i tilfælde af anvendelse af en fælles tildelingsproces, må medlemsstaterne ikke opstille yderligere betingelser, supplerende kriterier eller procedurer, som kan begrænse, ændre eller forsinke en korrekt gennemførelse af den fælles tildeling af sådanne radiofrekvenser.

Artikel 37
Fælles tildelingsproces
med henblik på tildeling af individuelle brugsrettigheder til radiofrekvenser

To eller flere medlemsstater kan samarbejde med hinanden og med Frekvenspolitikgruppen under hensyntagen til eventuelle interesselilkendegivelser fra markedsdeltagere ved sammen at fastlægge de fælles aspekter af en tildelingsproces og, hvis det er hensigtsmæssigt, ligeledes sammen gennemføre udvælgelsesprocessen med henblik på tildeling af individuelle brugsrettigheder til radiofrekvenser.

Ved udformningen af den fælles tildelingsproces kan medlemsstaterne tage hensyn til følgende kriterier:

- a) den enkelte nationale tildelingsproces skal indledes og gennemføres af de kompetente myndigheder i overensstemmelse en plan, der aftales i fællesskab
- b) den skal, hvor det er hensigtsmæssigt, omfatte fælles betingelser og procedurer for udvælgelse og tildeling af individuelle brugsrettigheder til radiofrekvenser i de pågældende medlemsstater
- c) den skal, hvor det er hensigtsmæssigt, omfatte fælles eller sammenlignelige vilkår, som skal fastsættes til de individuelle brugsrettigheder til radiofrekvenser i de pågældende medlemsstater, og som bl.a. gør det muligt for brugerne at få tildelt tilsvarende frekvensblokke
- d) andre medlemsstater skal til enhver tid kunne tilslutte sig den fælles tildelingsproces, indtil processen er afsluttet.

Hvis medlemsstaterne på trods af den interesse, som markedsdeltagere har givet udtryk for, ikke handler i fællesskab, skal de underrette disse markedsdeltagere om grundene til deres beslutning.

KAPITEL III

HARMONISERING

Artikel 38

Harmonisering

1. Hvis Kommissionen finder, at afvigelser i de nationale tilsynsmyndigheders eller andre kompetente myndigheders udførelse af de tilsynsopgaver, de er pålagt i henhold til dette direktiv, kan skabe hindringer i det indre marked, kan den under nøje iagttagelse af BEREC's udtalelse eller, hvor det er relevant, Frekvenspolitikgruppen vedtage henstillinger eller med forbehold af stk. 3 vedtage en afgørelse ved hjælp af gennemførelsesretsakter for at sikre den harmoniserede anvendelse af dette direktiv for at fremme opfyldelsen af målene i artikel 3.
2. Medlemsstaterne sikrer, at de nationale tilsynsmyndigheder og andre kompetente myndigheder under udførelsen af deres opgaver tager nøje hensyn til henstillinger som omhandlet i stk. 1. Vælger en national tilsynsmyndighed eller en anden kompetent myndighed at undlade at følge en henstilling, underretter den Kommissionen herom og begrundes sin holdning.

3. Afgørelser, der vedtages i henhold til stk. 1, omfatter kun fastlæggelse af en harmoniseret eller koordineret fremgangsmåde med henblik på at behandle følgende spørgsmål:
- a) inkonsekvent gennemførelse af generel regulatorisk praksis fra de nationale tilsynsmyndigheders side i forbindelse med regulering af markederne for elektronisk kommunikation i henhold til artikel 64 og 67, hvor det skaber hindringer for det indre marked. I sådanne afgørelser henvises der ikke til specifikke underretninger fra de nationale tilsynsmyndigheder i medfør af artikel 32. I sådanne tilfælde udarbejder Kommissionen ikke et udkast til afgørelse
 - i) før der er gået mindst to år fra vedtagelsen af en henstilling fra Kommissionen om samme spørgsmål, og
 - ii) uden at tage nøje hensyn til en udtalelse fra BEREC om det hensigtsmæssige i at vedtage en sådan afgørelse, som udarbejdes af BEREC senest tre måneder efter Kommissionens anmodning
 - b) nummerering, herunder nummerserier, portabilitet for numre og identifikationsmidler, nummer- og adresseomsætningssystemer og adgang til beredskabstjenesterne via det fælleseuropæiske alarmnummer "112".
4. De i stk. 1 nævnte gennemførelsesretsakter vedtages efter undersøgelsesproceduren, jf. artikel 118, stk. 4.
5. BEREC kan på eget initiativ rådgive Kommissionen om, hvorvidt der bør vedtages en foranstaltning i henhold til stk. 1.

6. Hvis Kommissionen ikke har vedtaget en henstilling eller en afgørelse inden for et år fra datoen for vedtagelsen af en udtalelse fra BEREC, som påviser forskelle i de nationale tilsynsmyndigheders eller andre kompetente myndigheders gennemførelse af de tilsynsopgaver, der er anført i dette direktiv, som kunne skabe hindringer i det indre marked, underretter den Europa-Parlamentet og Rådet om sine begrundelser for ikke at gøre dette og offentliggør disse begrundelser.

Hvis Kommissionen har vedtaget en henstilling i overensstemmelse med stk. 1, men den inkonsekvente gennemførelse, der skaber hindringer i det indre marked, fortsætter i to år derefter, skal Kommissionen, med forbehold af stk. 3, vedtage en afgørelse ved hjælp af gennemførelsesretsakter i henhold til stk. 4.

Hvis Kommissionen ikke har vedtaget en afgørelse inden for yderligere et år fra enhver henstilling, der er vedtaget i henhold til andet afsnit, underretter den Europa-Parlamentet og Rådet om sine begrundelser for ikke at gøre dette og offentliggør disse begrundelser.

Artikel 39
Standardisering

1. Kommissionen udarbejder og offentliggør i Den Europæiske Unions Tidende en liste over ikkeobligatoriske standarder eller specifikationer, som skal danne grundlag for at fremme et harmoniseret udbud af elektroniske kommunikationsnet, elektroniske kommunikationstjenester og tilhørende faciliteter og tilknyttede tjenester. Kommissionen kan om nødvendigt og efter høring af det udvalg, som er nedsat i henhold til direktiv (EU) 2015/1535, anmode de europæiske standardiseringsorganisationer (Den Europæiske Standardiseringsorganisation (CEN), Den Europæiske Komité for Elektroteknisk Standardisering (Cenelec) og Det Europæiske Standardiseringsinstitut for Telekommunikation (ETSI)) om at udarbejde standarder.
2. Medlemsstaterne fremmer anvendelse af de i stk. 1 omhandlede standarder eller specifikationer i forbindelse med udbud af tjenester, tekniske grænseflader eller netfunktioner, i det omfang det er strengt nødvendigt for at sikre interoperabilitet mellem tjenester, end-to-end-konnektivitet, lettelse af udbyderskift og portabilitet for numre og identifikationsmidler og øge brugernes valgmuligheder.

Så længe der ikke er offentliggjort standarder eller specifikationer som anført i stk. 1, tilskynder medlemsstaterne til anvendelse af standarder eller specifikationer, der er vedtaget af de europæiske standardiseringsorganisationer.

Hvis sådanne standarder eller specifikationer ikke foreligger, tilskynder medlemsstaterne til anvendelse af internationale standarder eller henstillinger, som er vedtaget af Den Internationale Telekommunikationsunion (ITU), Den Europæiske Konference af Post- og Teleadministrationer (CEPT), Den Internationale Standardiseringsorganisation (ISO) eller Den Internationale Elektrotekniske Kommission (IEC).

Hvor der foreligger internationale standarder, tilskynder medlemsstaterne de europæiske standardiseringsorganer til at benytte dem eller relevante dele af dem som grundlag for de standarder, som de udarbejder, undtagen i tilfælde, hvor sådanne internationale standarder eller relevante dele af standarder ville være virkningsløse.

De standarder og specifikationer, der er omhandlet i stk. 1 eller i dette stykke, må ikke forhindre adgang, der måtte kræves i henhold til dette direktiv, hvor dette er muligt.

3. Hvis de i stk. 1 omhandlede standarder eller specifikationer ikke er blevet korrekt implementeret, således at interoperabiliteten mellem tjenester i en eller flere medlemsstater ikke kan sikres, kan implementeringen af sådanne standarder eller specifikationer efter den i stk. 4 omhandlede procedure gøres obligatorisk i det omfang, det er strengt nødvendigt for at sikre interoperabiliteten og øge brugernes valgmuligheder.

4. Når Kommissionen påtænker at gøre implementering af bestemte standarder eller specifikationer obligatorisk, offentliggør den i Den Europæiske Unions Tidende en opfordring til alle berørte parter om at fremsætte deres bemærkninger offentligt. Kommissionen gør ved hjælp af gennemførelsesretsakter implementering af de relevante standarder obligatorisk ved at betegne dem som obligatoriske standarder i den liste over standarder eller specifikationer, der offentliggøres i *Den Europæiske Unions Tidende*.
5. Mener Kommissionen, at de i stk. 1 omhandlede standarder eller specifikationer ikke længere bidrager til udbud af harmoniserede elektroniske kommunikationstjenester, ikke længere opfylder forbrugernes behov eller hæmmer den teknologiske udvikling, skal den fjerne dem fra den i stk. 1 omhandlede liste over standarder eller specifikationer.
6. Mener Kommissionen, at de i stk. 4 omhandlede standarder eller specifikationer ikke længere bidrager til udbud af harmoniserede elektroniske kommunikationstjenester, ikke længere opfylder forbrugernes behov eller hæmmer den teknologiske udvikling, skal den træffe passende gennemførelsesforanstaltninger og ved hjælp af gennemførelsesretsakter fjerne disse standarder eller specifikationer fra den i stk. 1 omhandlede liste over standarder eller specifikationer.
7. De gennemførelsesretsakter, der henvises til i stk. 4 og 6, vedtages efter undersøgelsesproceduren, jf. artikel 118, stk. 4.
8. Denne artikel gælder ikke for nogen af de væsentlige krav, grænsefladespecifikationer eller harmoniserede standarder, som direktiv 2014/53/EU finder anvendelse på.

AFSNIT V

SIKKERHED

Artikel 40

Sikkerhed i net og tjenester

1. Medlemsstaterne sikrer, at udbydere af offentlige elektroniske kommunikationsnet eller offentligt tilgængelige elektroniske kommunikationstjenester træffer passende og forholdsmæssige tekniske og organisatoriske foranstaltninger for på passende vis at styre risiciene for sikkerheden i net og tjenester. Under hensyn til teknologiens aktuelle stade skal disse foranstaltninger garantere et sikkerhedsniveau, der står i forhold til risikoen. Der skal navnlig træffes foranstaltninger, herunder kryptering, hvis det er relevant, for at forhindre og minimere virkningen af sikkerhedshændelser for brugerne og for andre net og tjenester.

Den Europæiske Unions Agentur for Net- og Informationssikkerhed ("ENISA") fremmer i overensstemmelse med Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 526/2013¹ medlemsstaternes samordning for at undgå forskellige nationale krav, som kan skabe sikkerhedsrisici og hindringer for det indre marked.

¹ Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 526/2013 af 21. maj 2013 om Den Europæiske Unions Agentur for Net- og Informationssikkerhed (ENISA) og om ophævelse af forordning (EF) nr. 460/2004 (EUT L 165 af 18.6.2013, s. 41).

2. Medlemsstaterne sikrer, at udbydere af offentlige elektroniske kommunikationsnet eller af offentligt tilgængelige elektroniske kommunikationstjenester uden unødigt ophold underretter den kompetente myndighed om sikkerhedshændelser, der har haft væsentlig indvirkning på driften af net eller tjenester.

Med henblik på at fastlægge omfanget af en sikkerhedshændelses indvirkning tages navnlig følgende kriterier i betragtning, hvis de er til rådighed:

- a) antallet af brugere, der berøres af sikkerhedshændelsen
- b) varigheden af sikkerhedshændelsen
- c) den geografiske udbredelse med hensyn til det område, der er berørt af sikkerhedshændelsen
- d) i hvilket omfang nettets eller tjenestens funktionsdygtighed påvirkes
- e) omfanget af indvirkningen på økonomiske og samfundsmæssige aktiviteter.

Den pågældende kompetente myndighed underretter, hvor det er relevant, de kompetente myndigheder i andre medlemsstater og ENISA. Den kompetente myndighed kan underrette offentligheden eller kræve, at udbyderne gør det, hvis den godtgør, at det er i offentlighedens interesse, at sikkerhedshændelsen offentliggøres.

Én gang om året forelægger den pågældende kompetente myndighed en sammenfattende rapport for Kommissionen og ENISA om de underretninger, som den har modtaget, og de foranstaltninger, der er truffet i henhold til dette stykke.

3. Medlemsstaterne sikrer, at udbydere af offentlige elektroniske kommunikationsnet eller offentligt tilgængelige elektroniske kommunikationstjenester i tilfælde af en særlig og betydelig trussel om en sikkerhedshændelse i sådanne net eller tjenester informerer de af deres brugere, der potentielt er berørt af en sådan trussel, om eventuelle mulige beskyttelsesforanstaltninger eller afhjælpende foranstaltninger, som brugerne kan træffe. Hvis det er hensigtsmæssigt, underretter udbyderne ligeledes deres brugere om selve truslen.
4. Denne artikel indskrænker ikke anvendelsen af forordning (EU) 2016/679 og direktiv 2002/58/EF.
5. Kommissionen kan under nøje hensyn til udtalelsen fra ENISA vedtage gennemførelsesretsakter med nærmere bestemmelser om de tekniske og organisatoriske foranstaltninger, der er omhandlet i stk. 1, samt om, under hvilke forhold og efter hvilke procedurer der skal foretages underretninger, og om, hvordan underretningerne skal udformes i medfør af stk. 2. De skal i videst muligt omfang baseres på europæiske og internationale standarder og er ikke til hinder for, at medlemsstaterne vedtager supplerende krav med henblik på at forfølge målene i stk. 1.

Disse gennemførelsesretsakter vedtages efter undersøgelsesproceduren i artikel 118, stk. 4.

Artikel 41

Gennemførelse og håndhævelse

1. Medlemsstaterne sikrer med henblik på gennemførelsen af artikel 40, at de kompetente myndigheder har beføjelse til at pålægge udbydere af offentlige elektroniske kommunikationsnet eller offentligt tilgængelige elektroniske kommunikationstjenester bindende instrukser, bl.a. om, hvilke foranstaltninger der er nødvendige for at afhjælpe en sikkerhedshændelse eller hindre en sådan i at forekomme, når en betydelig trussel er blevet identificeret, og om gennemførelsesfrister.
2. Medlemsstaterne sikrer, at de kompetente myndigheder har beføjelse til at pålægge udbydere af offentlige elektroniske kommunikationsnet eller offentligt tilgængelige elektroniske kommunikationstjenester at:
 - a) forelægge de oplysninger, der er nødvendige for at vurdere sikkerheden i deres tjenester og net, herunder en dokumenteret sikkerhedspolitik, og
 - b) forelægge en sikkerhedsrevision udført af et kvalificeret uafhængigt organ eller en kompetent myndighed og stille resultaterne heraf til rådighed for den kompetente myndighed. Udgifterne til revisionen afholdes af udbyderen.
3. Medlemsstaterne sikrer, at de kompetente myndigheder har de nødvendige beføjelser til at undersøge tilfælde af manglende opfyldelse af kravene samt virkningerne for nettenes og tjenesternes sikkerhed.

4. Medlemsstaterne sikrer, at de kompetente myndigheder med henblik på gennemførelsen af artikel 40 har beføjelse til at indhente bistand fra en enhed, der håndterer IT-sikkerhedshændelser ("CSIRT"), som udpeget i henhold til artikel 9 i direktiv (EU) 2016/1148 vedrørende spørgsmål, der falder ind under CSIRT'ers opgaver i henhold til punkt 2 i bilag I til nævnte direktiv.
5. De kompetente myndigheder skal, hvor det er hensigtsmæssigt og i overensstemmelse med national ret, rådføre sig og samarbejde med de relevante nationale retshåndhævende myndigheder, de kompetente myndigheder som omhandlet i artikel 8, stk. 1, i direktiv (EU) 2016/1148 og de nationale databeskyttelsesmyndigheder.

DEL II

NET

AFSNIT I

MARKEDSADGANG OG UDRULNING

KAPITEL I

AFGIFTER

Artikel 42

Afgifter for brugsrettigheder til radiofrekvenser og tilladelser til installation af faciliteter

1. Medlemsstaterne kan give den kompetente myndighed tilladelse til at opkræve afgifter for brugsrettigheder til radiofrekvenser eller for tilladelser til at installere faciliteter på, over eller under offentlig eller privat ejendom, der anvendes til udbud af elektroniske kommunikationstjenester eller -net og tilhørende faciliteter, som sikrer, at disse ressourcer udnyttes optimalt. Medlemsstaterne sikrer, at sådanne afgifter er objektivt begrundede, transparente, ikkediskriminerende og forholdsmæssigt afpassede efter det tilsigtede formål og tager hensyn til de overordnede mål i dette direktiv.

2. Med hensyn til brugsrettigheder til radiofrekvenser skal medlemsstaterne bestræbe sig på at sikre, at gældende afgifter fastsættes på et niveau, som sikrer en effektiv tildeling og brug af radiofrekvenser, herunder ved:
- a) at fastsætte mindstepriser som minimumsafgifter for brugsrettigheder til radiofrekvenser ved at tage hensyn til værdien af disse rettigheder i forbindelse med deres eventuelle alternative former for brug
 - b) at tage hensyn til de omkostninger, der følger af de vilkår, der er fastsat i disse rettigheder, og
 - c) i muligt omfang at anvende betalingsordninger, der er knyttet til den faktiske mulighed for brug af radiofrekvenserne.

KAPITEL II

ADGANG TIL LANDAREALER

Artikel 43

Tilladelse til at installere faciliteter

1. Medlemsstaterne sikrer, at en kompetent myndighed ved behandlingen af en ansøgning om tilladelse til
- at installere faciliteter på, over eller under offentlig eller privat ejendom til en virksomhed, der har tilladelse til at udbyde offentlige elektroniske kommunikationsnet, eller

- at installere faciliteter på, over eller under offentlig ejendom til en virksomhed, der har tilladelse til at udbyde ikke offentligt tilgængelige elektroniske kommunikationsnet,

skal:

- a) handle på grundlag af enkle, effektive, transparente og offentligt tilgængelige procedurer, som anvendes uden diskrimination og uden forsinkelse, og under alle omstændigheder træffe afgørelse inden seks måneder, efter at ansøgningen er modtaget, undtagen i tilfælde af ekspropriation, og
- b) følge principperne om gennemsigtighed og ikkediskrimination, når der knyttes vilkår til sådanne rettigheder.

Procedurerne i litra a) og b) kan variere alt efter, om ansøgeren udbyder offentlige elektroniske kommunikationsnet eller ej.

2. Medlemsstaterne sikrer, at der i sådanne tilfælde, hvor offentlige eller lokale myndigheder stadig ejer eller kontrollerer virksomheder, der udbyder offentlige elektroniske kommunikationsnet eller offentligt tilgængelige elektroniske kommunikationstjenester, sker en reel organisatorisk adskillelse mellem den i stk. 1 omhandlede rettighedstildelingsfunktion og aktiviteterne i forbindelse med ejerskab og kontrol.

Artikel 44

Samhusning og delt brug af netelementer og tilhørende faciliteter for udbydere af elektroniske kommunikationsnet

1. Hvis en operatør i henhold til national ret har udøvet retten til at installere faciliteter på, over eller under offentlig eller privat ejendom, eller har påberåbt sig en procedure for ekspropriation af eller brugsrettigheder til ejendom, kan de kompetente nationale myndigheder stille krav om samhusning og delt brug af netelementer og tilhørende faciliteter, der er installeret på dette grundlag, for at beskytte miljøet, folkesundheden og den offentlige sikkerhed eller for at opfylde målene for by- og landsplanlægningen.

Krav om samhusning eller delt brug af installerede netelementer og faciliteter og delt brug af ejendom kan kun pålægges efter en offentlig høring af passende varighed, i løbet af hvilken alle interesserede parter skal have mulighed for at udtrykke deres holdninger, og kun inden for de specifikke områder, hvor en sådan delt brug skønnes nødvendig af hensyn til målene i første afsnit. De kompetente myndigheder kan stille krav om delt brug af sådanne faciliteter eller sådan ejendom, herunder jord, bygninger, adgangsveje til bygninger, kabler i bygninger, master, antenner, tårne og andre støttekonstruktioner, kabelkanaler, ledningskanaler, mandehuller, skabe eller foranstaltninger, som fremmer koordineringen af offentlige anlægsarbejder. En medlemsstat kan om nødvendigt udpege en national tilsynsmyndighed eller en anden kompetent myndighed til en eller flere af følgende opgaver:

- a) koordinere den procedure, der er fastsat i denne artikel

- b) fungere som et centralt informationssted
- c) fastsætte regler for fordeling af omkostninger ved delt brug af faciliteter eller ejendom og ved koordinering af anlægsarbejder.

2. Foranstaltninger, som en kompetent myndighed træffer i overensstemmelse med denne artikel, skal være objektive, transparente, ikkediskriminerende og forholdsmæssigt afpassede. Sådanne foranstaltninger gennemføres, hvor det er relevant, i samarbejde med de nationale tilsynsmyndigheder.

KAPITEL III

ADGANG TIL RADIOFREKVENSER

AFDELING 1

TILLADELSER

Artikel 45

Forvaltning af radiofrekvenser

1. Under behørig hensyntagen til det forhold, at radiofrekvenser er et offentligt gode, som har en vigtig social, kulturel og økonomisk værdi, sikrer medlemsstaterne, at radiofrekvenser til elektroniske kommunikationsnet og -tjenester forvaltes effektivt på deres område i overensstemmelse med artikel 3 og 4. De sikrer, at de kompetente myndigheders allokering af, udstedelse af generelle tilladelser til og tildeling af individuelle brugsrettigheder til brug for radiofrekvenser til elektroniske kommunikationsnet og -tjenester bygger på objektive, transparente, konkurrencefremmende, ikkediskriminerende og forholdsmæssige kriterier.

Når medlemsstaterne anvender denne artikel, overholder de relevante internationale aftaler, herunder ITU's radioreglement, og andre aftaler, der er vedtaget inden for rammerne af ITU, som finder anvendelse på radiofrekvenser, såsom den aftale, der blev indgået på den regionale radiokommunikationskonference i 2006, og kan tage hensyn til almene interesser.

2. Medlemsstaterne fremmer harmoniseringen af radiofrekvensanvendelsen til elektroniske kommunikationsnet og -tjenester i Unionen på en måde, der tilgodeser behovet for en faktisk og effektiv udnyttelse, og som søger at sikre forbrugerne fordele, f.eks. konkurrence, stordriftsfordele og tjenesternes og nettenes interoperabilitet. I denne forbindelse handler de i overensstemmelse med artikel 4 i dette direktiv og med beslutning nr. 676/2002/EF, bl.a. ved at:
- a) tilstræbe trådløs bredbåndsdækning for deres nationale område og befolkning af høj kvalitet og hastighed samt dækning af vigtige nationale transportveje og EU-transportveje, herunder det transeuropæiske transportnet som omhandlet i Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 1315/2013¹
 - b) fremme en hurtig udvikling i Unionen af nye trådløse kommunikationsteknologier og -applikationer, herunder, hvis det er hensigtsmæssigt, på tværs af sektorer
 - c) sikre forudsigelighed og sammenhæng i forbindelse med tildeling, fornyelse, ændring, begrænsning og tilbagekaldelse af brugsrettigheder til radiofrekvenser med henblik på at fremme langsigtede investeringer

¹ Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 1315/2013 af 11. december 2013 om Unionens retningslinjer for udvikling af det transeuropæiske transportnet og om ophævelse af afgørelse nr. 661/2010/EU (EUT L 348 af 20.12.2013, s. 1).

- d) sikre forebyggelse af grænseoverskridende eller national skadelig interferens i henhold til henholdsvis artikel 28 og 46 og træffe passende foregribende og afhjælpende foranstaltninger med henblik herpå
- e) fremme delt brug af radiofrekvenser mellem ens eller forskellig brug af radiofrekvenser i overensstemmelse med konkurrenceretten
- f) anvende det mest hensigtsmæssige og mindst byrdefulde tilladelsessystem, der er muligt, i overensstemmelse med artikel 46 på en måde, der maksimerer fleksibilitet, delt brug og effektivitet i brugen af radiofrekvenser
- g) anvende regler for tildeling, overdragelse, fornyelse, ændring og tilbagekaldelse af brugsrettigheder til radiofrekvenser, som er klart og tydeligt fastlagt, for at sikre sikkerhed, sammenhæng og forudsigelighed i reguleringen
- h) tilstræbe sammenhæng og forudsigelighed i hele Unionen med hensyn til måden, hvorpå brugen af radiofrekvenser tillades, når det gælder beskyttelse af folkesundheden, under hensyntagen til henstilling 1999/519/EF.

Med henblik på første afsnit og i forbindelse med udviklingen af tekniske gennemførelsesforanstaltninger for et radiofrekvensbånd i henhold til beslutning nr. 676/2002/EF kan Kommissionen anmode Frekvenspolitikgruppen om at afgive en udtalelse om anbefaling af den eller de mest hensigtsmæssige tilladelsesordninger for anvendelse af radiofrekvenser i dette frekvensbånd eller dele deraf. Hvis det er relevant, kan Kommissionen under størst mulig hensyntagen til en sådan udtalelse vedtage en henstilling med henblik på at fremme en konsekvent tilgang i Unionen til en tilladelsesordning eller tilladelsesordninger for anvendelse af frekvensbåndet.

Når Kommissionen overvejer at vedtage foranstaltninger i overensstemmelse med artikel 39, stk. 1, 4, 5 og 6, kan den anmode Frekvenspolitikgruppen om en udtalelse, hvad angår følgerne af eventuelle standarder eller specifikationer for koordineringen og harmoniseringen af samt tilgængeligheden til radiofrekvenser. Kommissionen tager nøje hensyn til Frekvenspolitikgruppens udtalelse i forbindelse med eventuelle efterfølgende skridt.

3. I tilfælde af manglende national eller regional markedsefterspørgsel på brugen af et harmoniseret radiofrekvensbånd kan medlemsstaterne tillade en alternativ brug af hele eller dele af frekvensbåndet, herunder den gældende brug, i overensstemmelse med stk. 4 og 5 i denne artikel, forudsat at:
- a) konstateringen af den manglende markedsefterspørgsel på brugen af et sådant frekvensbånd bygger på en offentlig høring i overensstemmelse med artikel 23, herunder en fremadrettet vurdering af markedsefterspørgslen
 - b) en sådan alternativ anvendelse ikke lægger hindringer i vejen for tilgængeligheden eller brugen af et sådant frekvensbånd i andre medlemsstater, og
 - c) den pågældende medlemsstat tager behørigt hensyn til den langsigtede tilgængelighed eller brug af et sådant frekvensbånd i Unionen og til stordriftsfordele for udstyr, som følger af brugen af de harmoniserede radiofrekvenser i Unionen.

Enhver beslutning om undtagelsesvis at tillade alternativ brug skal være genstand for regelmæssig revision og skal i alle tilfælde straks revideres på en potentiel brugers behørigt begrundede anmodning til den kompetente myndighed om brug af frekvensbåndet i overensstemmelse med de tekniske gennemførelsesforanstaltninger. Medlemsstaten meddeler Kommissionen og de øvrige medlemsstater den afgørelse, der træffes, sammen med grundene hertil samt resultatet af en eventuel revision.

4. Med forbehold af andet afsnit, sikrer medlemsstaterne, at alle typer teknologi, der anvendes til udbud af elektroniske kommunikationsnet eller -tjenester, kan anvendes i de radiofrekvenser, der er erklæret til rådighed for elektroniske kommunikationstjenester i deres nationale frekvensplan i overensstemmelse med EU-retten.

Medlemsstaterne kan dog fastsætte forholdsmæssigt afpassede og ikkediskriminerende begrænsninger for, hvilke typer af teknologi i forbindelse med radionet eller trådløs adgang der anvendes til elektroniske kommunikationstjenester, hvor dette er nødvendigt for at:

- a) undgå skadelig interferens
- b) beskytte folkesundheden mod elektromagnetiske felter, idet der tages nøje hensyn til henstilling 1999/519/EF
- c) sikre tjenesters tekniske kvalitet
- d) sikre mest mulig delt brug af radiofrekvenser
- e) sikre effektiv udnyttelse af radiofrekvenser eller
- f) sikre opfyldelse af en almennyttig målsætning i overensstemmelse med stk. 5.

5. Med forbehold af andet afsnit, sikrer medlemsstaterne, at alle typer teknologi, der anvendes til elektroniske kommunikationstjenester, kan anvendes i de radiofrekvenser, der er erklæret til rådighed for elektroniske kommunikationstjenester i deres nationale frekvensplan og i overensstemmelse med EU-retten. Medlemsstaterne kan dog fastsætte forholdsmæssige og ikkediskriminerende begrænsninger for, hvilke typer elektroniske kommunikationstjenester der kan udbydes, herunder om nødvendigt for at opfylde en forpligtelse under ITU-radioreglementet.

Foranstaltninger, der kræver, at en elektronisk kommunikationstjeneste udbydes i et bestemt frekvensbånd afsat til elektroniske kommunikationstjenester, skal være begrundet i hensynet til at sikre opfyldelse af en almennyttig målsætning som fastlagt af medlemsstater i overensstemmelse med EU-retten, herunder, men ikke begrænset til:

- a) menneskers sikkerhed
- b) fremme af social, regional eller territorial samhørighed
- c) forebyggelse af ineffektiv udnyttelse af radiofrekvenser eller
- d) fremme af kulturel og sproglig mangfoldighed og mediepluralisme, f.eks. udbud af radio- og tv-tjenester.

En foranstaltning, der hindrer, at en hvilken som helst anden elektronisk kommunikationstjeneste udbydes i et bestemt frekvensbånd, skal være begrundet ud fra nødvendigheden af at beskytte livskritiske tjenester. Medlemsstaterne kan også undtagelsesvis udvide en sådan foranstaltning for at opfylde andre almennyttige målsætninger som fastlagt af medlemsstaterne i overensstemmelse med EU-retten.

6. Medlemsstaterne foretager jævnligt en vurdering af, om de begrænsninger, der er omhandlet i stk. 4 og 5, fortsat er nødvendige, og offentliggør resultaterne af disse vurderinger.
7. Begrænsninger, der blev indført inden den 25. maj 2011, skal være i overensstemmelse med stk. 4 og 5 senest den ... [datoen for dette direktivs ikrafttræden].

Artikel 46

Tilladelse til brug af radiofrekvenser

1. Medlemsstaterne skal fremme brugen af radiofrekvenser, herunder delt brug, inden for rammerne af generelle tilladelser og begrænse tildeling af individuelle brugsrettigheder til radiofrekvenser til situationer, hvor sådanne rettigheder er nødvendige for at udnytte dem så effektivt som muligt i lyset af efterspørgslen og under hensyntagen til kriterierne i andet afsnit. I alle andre tilfælde skal de fastsætte betingelserne for brug af radiofrekvenser i en generel tilladelse.

Med henblik herpå beslutter medlemsstaterne, hvad der er den bedst egnede ordning for tilladelse til brug af radiofrekvenser, idet de tager hensyn til:

- a) de pågældende radiofrekvensers særlige egenskaber
- b) behovet for at beskytte mod skadelig interferens
- c) udarbejdelsen af pålidelige betingelser for delt brug af radiofrekvenser, hvor det er relevant
- d) behovet for at sikre den tekniske kvalitet af en kommunikation eller en tjeneste

- e) almennyttige målsætninger som fastlagt af medlemsstater i overensstemmelse med EU-retten
- f) behovet for at sikre effektiv udnyttelse af radiofrekvenser.

Når medlemsstaterne overvejer, om de skal udstede en generel tilladelse eller tildele individuelle brugsrettigheder til harmoniserede radiofrekvenser under hensyntagen til tekniske gennemførelsesforanstaltninger, der er vedtaget i henhold til artikel 4 i beslutning nr. 676/2002/EF, tilstræber de at minimere problemer med skadelig interferens, herunder i tilfælde af delt brug af radiofrekvenser, på grundlag af en kombination af en generel tilladelse og individuelle brugsrettigheder.

Hvor det er relevant, overvejer medlemsstaterne muligheden for at tillade brug af radiofrekvenser på grundlag af en kombination af en generel tilladelse og individuelle brugsrettigheder under hensyntagen til de sandsynlige virkninger på konkurrence, innovation og markedsadgang, af forskellige kombinationer af generelle tilladelser og individuelle brugsrettigheder og af gradvise overførsler fra en kategori til en anden.

Medlemsstaterne tilstræber at minimere begrænsningerne for brug af radiofrekvenser ved at tage passende hensyn til teknologiske løsninger til at håndtere skadelig interferens med henblik på at indføre en tilladelsesordning, der er så lidt byrdefuld som muligt.

2. Når der træffes en afgørelse i henhold til stk. 1 med henblik på at fremme delt brug af radiofrekvenser, sikrer de kompetente myndigheder, at betingelserne for den delte brug af radiofrekvenser er klart beskrevet. Sådanne betingelser skal fremme effektiv udnyttelse af radiofrekvenser, konkurrence og innovation.

Artikel 47

Vilkår, der er fastsat i individuelle brugsrettigheder til radiofrekvenser

1. De kompetente myndigheder fastsætter vilkår i individuelle brugsrettigheder til radiofrekvenser i overensstemmelse med artikel 13, stk. 1, på en måde, der sikrer optimal og størst mulig faktisk og effektiv udnyttelse af radiofrekvenserne. De fastsætter klart sådanne vilkår inden tildeling eller fornyelse af sådanne rettigheder, herunder hvilken brug der kræves, og muligheden for at opfylde denne forpligtelse gennem salg eller udleje, for at sikre, at vilkårene opfyldes i overensstemmelse med artikel 30. Vilkår, der er knyttet til fornyelsen af en brugsrettighed til radiofrekvenser, må ikke give aktuelle indehavere af en sådan ret urimelige fordele.

Sådanne vilkår skal angive de gældende parametre, herunder enhver frist for at anvende brugsrettighederne, hvis manglende opfyldelse berettiger den kompetente myndighed til at tilbagekalde brugsrettigheder eller pålægge andre foranstaltninger.

De kompetente myndigheder hører og underretter på en rettidig og gennemsigtig måde interesserede parter om, hvilke vilkår der er fastsat til individuelle brugsrettigheder, før vilkårene fastsættes. De fastlægger på forhånd kriterierne for at vurdere, om vilkårene er opfyldt, og underretter de interesserede parter klart og tydeligt herom.

2. Når de kompetente myndigheder fastsætter vilkår i individuelle brugsrettigheder til radiofrekvenser, kan de, navnlig med henblik på at sikre faktisk og effektiv udnyttelse af radiofrekvenser eller at fremme dækning give mulighed for følgende:
- a) delt brug af passiv eller aktiv infrastruktur, der er afhængig af radiofrekvenser, eller af radiofrekvenser
 - b) kommercielle roamingaftaler
 - c) eller for i fællesskab at udrulle infrastruktur til levering af net eller tjenester, som er afhængig af brugen af radiofrekvenser.

De kompetente myndigheder må ikke forhindre delt brug af radiofrekvenser i vilkår fastsat i brugsrettighederne til radiofrekvenser. Virksomhedernes opfyldelse af de vilkår, der er fastsat i medfør af dette stykke, forbliver omfattet af konkurrenceretten.

AFDELING 2

BRUGSRETTIGHEDER

Artikel 48

Tildeling af individuelle brugsrettigheder til radiofrekvenser

1. Hvor det er nødvendigt at tildele individuelle brugsrettigheder til radiofrekvenser, tildeler medlemsstaterne efter anmodning sådanne rettigheder til enhver virksomhed med henblik på udbud af elektroniske kommunikationsnet eller tjenester i henhold til den generelle tilladelse, der er omhandlet i artikel 12, med forbehold af artikel 13, artikel 21, stk. 1, litra c), og artikel 55 og andre regler til sikring af en effektiv anvendelse af disse ressourcer i overensstemmelse med dette direktiv.
2. Med forbehold af særlige kriterier og procedurer, som medlemsstaterne fastsætter for tildeling af individuelle brugsrettigheder til radiofrekvenser til udbydere af radio- eller tv-indholdstjenester med henblik på at forfølge almennyttige målsætninger i overensstemmelse med EU-retten, tildeles individuelle brugsrettigheder til radiofrekvenser gennem åbne, objektive, transparente, ikkediskriminerende og forholdsmæssigt afpassede procedurer og i overensstemmelse med artikel 45.
3. Der kan gøres undtagelse fra kravet om åbne procedurer, hvor det er nødvendigt, at en udbyder af radio- eller tv-indholdstjenester tildeles individuelle brugsrettigheder til radiofrekvenser, for at udbyderen kan opfylde en almennyttig målsætning, som medlemsstaterne har fastsat i overensstemmelse med EU-retten.

4. De kompetente myndigheder behandler ansøgninger om individuelle brugsrettigheder til radiofrekvenser i forbindelse med udvælgelsesprocedurer på grundlag af objektive, transparente, forholdsmæssigt afpassede og ikkediskriminerende udvælgelseskriterier, som fastlægges på forhånd og afspejler de vilkår, der er fastsat de givne rettigheder. De kompetente myndigheder skal kunne anmode ansøgere om alle oplysninger, der er nødvendige for på grundlag af disse kriterier at kunne vurdere ansøgernes evne til at opfylde disse vilkår. Hvis den kompetente myndighed konkluderer, at ansøgeren ikke har de fornødne forudsætninger, skal den træffe en behørigt begrundet afgørelse herom.
5. Når medlemsstaterne tildeler individuelle brugsrettigheder til radiofrekvenser, angiver de, om rettighedshaveren kan overdrage eller udleje disse rettigheder, og på hvilke betingelser. Artikel 45 og 51 finder anvendelse.
6. Den kompetente myndighed skal træffe, meddele og offentliggøre afgørelser vedrørende tildeling af individuelle brugsrettigheder til radiofrekvenser hurtigst muligt, efter modtagelse af den fuldstændige ansøgning, og inden seks uger for så vidt angår radiofrekvenser, der er erklæret til rådighed for elektroniske kommunikationstjenester i den nationale frekvensplan. Denne frist berører ikke artikel 55, stk. 7, og gældende internationale aftaler om brug af radiofrekvenser eller satellitbanepositioner.

Artikel 49
Rettighedernes varighed

1. Hvis medlemsstaterne tillader brugen af radiofrekvenser gennem individuelle brugsrettigheder med en begrænset varighed, sikrer de, at brugsrettigheden gives for en periode, der er rimelig i lyset af de forfulgte mål i overensstemmelse med artikel 55, stk. 2, under behørig hensyntagen til nødvendigheden af at sikre konkurrence og navnlig en faktisk og effektiv udnyttelse af radiofrekvenser og at fremme innovation og effektive investeringer, herunder ved at tillade en passende periode til amortisation af investeringen.
2. Hvis medlemsstaterne tildeler individuelle brugsrettigheder til radiofrekvenser, for hvilke harmoniserede betingelser er blevet fastsat ved tekniske gennemførelsesforanstaltninger i overensstemmelse med beslutning nr. 676/2002/EF for at muliggøre deres anvendelse til elektroniske kommunikationstjenester til trådløst bredbånd ("trådløs bredbåndstjeneste"), for en begrænset periode, sikrer de reguleringsmæssig forudsigelighed for rettighedshaverne i en periode på mindst 20 år vedrørende betingelserne for investeringer i infrastruktur, som er afhængig af brug af sådanne radiofrekvenser, under hensyntagen til kravene som omhandlet i denne artikels stk. 1. Denne artikel gælder, hvor det er relevant, med forbehold af enhver ændring af de vilkår, der er fastsat i disse brugsrettigheder i overensstemmelse med artikel 18.

Med henblik herpå sikrer medlemsstaterne, at sådanne rettigheder har en varighed på mindst 15 år og for at overholde første afsnit om nødvendigt omfatter en passende forlængelse heraf på de betingelser, der er fastsat i dette stykke.

Medlemsstaterne stiller de generelle kriterier for forlængelse af varigheden af brugsrettigheder til rådighed på en gennemsigtig måde for alle interesserede parter forud for tildeling af brugsrettigheder som en del af de betingelser, der er fastsat i henhold til artikel 55, stk. 3 og 6. Sådanne generelle kriterier vedrører:

- a) behovet for at sikre faktisk og effektiv udnyttelse af de pågældende radiofrekvenser, de mål, der forfølges i artikel 45, stk. 2, litra a) og b), eller behovet for at opnå mål af almen interesse med hensyn til sikring af menneskers sikkerhed, offentlig orden, offentlig sikkerhed eller forsvar og
- b) behovet for at sikre lige konkurrencevilkår.

Senest to år inden udløbet af en individuel brugsrettigheds første varighedsperiode foretager den kompetente myndighed en objektiv og fremadrettet vurdering af de generelle kriterier for forlængelse af varigheden af denne brugsrettighed i lyset af artikel 45, stk. 2, litra c). Forudsat at den kompetente myndighed ikke har iværksat håndhævelsesforanstaltninger for manglende opfyldelse af vilkårene i brugsrettigheden i medfør af artikel 30, tildeler den forlængelse af varigheden af brugsrettigheden, medmindre den konkluderer, at en sådan forlængelse ikke vil opfylde de generelle kriterier, der er fastlagt i henhold til litra a) og b) i dette stykkes tredje afsnit.

På grundlag af denne vurdering underretter den kompetente myndighed rettighedshaveren om, hvorvidt der skal tildeles forlængelse af brugsrettigheden.

Hvis der ikke skal tildeles en sådan forlængelse, anvender den kompetente myndighed artikel 48 til tildeling af brugsrettigheder til dette specifikke radiofrekvensbånd.

Enhver foranstaltning i henhold til dette stykke skal være forholdsmæssigt afpasset, ikkediskriminerende, transparent og begrundet.

Uanset artikel 23 skal interesserede parter have mulighed for at fremsætte bemærkninger om ethvert udkast til foranstaltning i medfør af dette stykkes tredje og fjerde afsnit i en periode på mindst tre måneder.

Dette stykke berører ikke anvendelsen af artikel 19 og 30.

Når medlemsstaterne fastsætter afgifter for brugsrettigheder, tager de hensyn til den mekanisme, der er omhandlet i dette stykke.

3. Når det er behørigt begrundet, kan medlemsstaterne fravige denne artikels stk. 2 i følgende tilfælde:
- a) i begrænsede geografiske områder, hvor adgangen til højhastighedsnet er meget mangelfuld eller fraværende, og det er nødvendigt for at sikre opfyldelse af målene i artikel 45, stk. 2
 - b) i forbindelse med specifikke kortsigtede projekter
 - c) til forsøgsformål
 - d) til brug af radiofrekvenser, som i henhold til artikel 45, stk. 4 og 5, kan sameksistere med trådløse bredbåndstjenester, eller
 - e) til alternativ brug af radiofrekvenser i henhold til artikel 45, stk. 3.

4. Medlemsstaterne kan tilpasse brugsrettigheders varighed, som er fastsat i henhold til denne artikel, for at sikre, at varigheden af rettigheder i et eller flere frekvensbånd udløber samtidigt.

Artikel 50

Fornyelse af individuelle brugsrettigheder til harmoniserede radiofrekvenser

1. De nationale tilsynsmyndigheder eller andre kompetente myndigheder træffer i rimelig tid afgørelse om fornyelse af individuelle brugsrettigheder til harmoniserede radiofrekvenser, før varigheden af disse rettigheder udløber, bortset fra hvor mulighed for forlængelse på tidspunktet for tildelingen udtrykkelig er udelukket. Med henblik herpå vurderer disse myndigheder behovet for en sådan forlængelse på eget initiativ eller på anmodning af rettighedshaveren og i sidstnævnte tilfælde tidligst fem år før udløbet af varigheden af de pågældende rettigheder. Dette berører ikke forlængelsesklausuler, som gælder for eksisterende rettigheder.
2. Når de kompetente myndigheder træffer afgørelse i henhold til denne artikels stk. 1, tager de bl.a. følgende i betragtning:
 - a) opfyldelse af målene fastsat i artikel 3, artikel 45, stk. 2, og artikel 48, stk. 2, samt mål for den offentlige politik i henhold til EU-retten eller national ret
 - b) gennemførelse af en tekniske gennemførelsesforanstaltning, der er vedtaget i henhold til artikel 4 i beslutning nr. 676/2002/EF
 - c) kontrol af korrekt opfyldelse af de vilkår der er fastsat i de pågældende brugsrettigheder

- d) behovet for at fremme konkurrencen eller undgå forvridning heraf i overensstemmelse med artikel 52
- e) behovet for at effektivisere brugen af radiofrekvenser i lyset af den teknologiske udvikling eller markedsudviklingen
- f) behovet for at undgå alvorlige driftsforstyrrelser.

3. Når de kompetente myndigheder tager stilling til, om individuelle brugsrettigheder til harmoniserede radiofrekvenser, for hvilke der er et begrænset antal brugsrettigheder, i medfør af denne artikels stk. 2, skal forlænges, følger de en åben, transparent og ikkediskriminerende procedure, idet de bl.a.

- a) giver alle interesserede parter mulighed for at tilkendegive deres holdning ved hjælp af en offentlig høring i overensstemmelse med artikel 23 og
- b) tydeligt angiver grundene til en eventuel forlængelse.

Den nationale tilsynsmyndighed eller anden kompetent myndighed tager hensyn til eventuel dokumentation som følge af høringen, jf. første afsnit, for, at der er markedsefterspørgsel fra andre virksomheder end dem, der er indehavere af brugsrettigheder til radiofrekvenser i det pågældende frekvensbånd, når den afgør, om den skal forlænge brugsrettighederne eller gennemføre en ny udvælgelsesprocedure for at tildele brugsrettigheder i overensstemmelse med artikel 55.

4. En afgørelse om at forlænge de individuelle brugsrettigheder til harmoniserede radiofrekvenser kan ledsages af en revision af de dertil knyttede afgifter samt øvrige vilkår og betingelser. De nationale tilsynsmyndigheder eller andre kompetente myndigheder kan, hvis det er relevant, justere afgifterne for brugsrettighederne i henhold til artikel 42.

Artikel 51

Overdragelse eller udlejning af individuelle brugsrettigheder til radiofrekvenser

1. Medlemsstaterne sikrer, at virksomheder kan overdrage eller udleje individuelle brugsrettigheder til radiofrekvenser til andre virksomheder.

Medlemsstaterne kan beslutte, at dette stykke ikke finder anvendelse, hvis virksomheden oprindeligt fik tildelt sine individuelle brugsrettigheder til radiofrekvenser uden betaling eller fik dem tildelt til radio- og tv-spredning.

2. Medlemsstaterne sikrer, at en virksomheds planer om at overdrage eller udleje brugsrettigheder til radiofrekvenser samt den faktiske overdragelse heraf i overensstemmelse med nationale procedurer meddeles den kompetente myndighed og offentliggøres. I tilfælde af harmoniserede radiofrekvenser skal en sådan overdragelse være i overensstemmelse med den harmoniserede brug.

3. Medlemsstaterne tillader overdragelse eller udlejning af brugsrettigheder til radiofrekvenser, hvis de oprindelige vilkår fastsat i brugsrettighederne fastholdes. Med forbehold af behovet for at sikre, at der ikke forekommer konkurrenceforvridning, navnlig i henhold til artikel 52, påhviler det medlemsstaterne:

- a) at underkaste overdragelse og udlejning den mindst omkostningsfulde procedure
- b) ikke at nægte udlejning af brugsrettigheder til radiofrekvenser, hvis udlejer fortsat påtager sig ansvaret for at opfylde de oprindelige vilkår fastsat i brugsrettighederne
- c) ikke at nægte overdragelse af brugsrettigheder til radiofrekvenser, medmindre der er klar risiko for, at den nye indehaver ikke er i stand til at opfylde de oprindelige betingelser for brugsrettigheder.

Eventuelle administrationsgebyrer, som virksomheder pålægges i forbindelse med behandling af ansøgninger om overdragelse eller udlejning af brugsrettigheder til radiofrekvenser, skal overholde artikel 16.

Litra a), b) og c) i første afsnit berører ikke medlemsstaternes kompetence til at håndhæve overholdelsen af de vilkår fastsat i brugsrettighederne til enhver tid, både hvad angår udlejer og lejer, i henhold til deres nationale ret.

De kompetente myndigheder fremmer overdragelsen eller udlejningen af brugsrettigheder til radiofrekvenser ved rettidigt at behandle anmodninger om at tilpasse de vilkår, der er fastsat i brugsrettighederne, og ved at sikre, at disse rettigheder eller de relevante radiofrekvenser så vidt muligt kan deles eller opsplittes.

De kompetente myndigheder stiller med henblik på overdragelse eller udlejning af brugsrettigheder til radiofrekvenser relevante oplysninger vedrørende individuelle rettigheder, der kan sælges, offentligt til rådighed i et standardiseret elektronisk format, når rettighederne er tildelt, og opbevarer oplysningerne, så længe rettighederne eksisterer.

Kommission kan vedtage gennemførelsesretsakter med henblik på at udpege disse relevante oplysninger.

Disse gennemførelsesretsakter vedtages efter undersøgelsesproceduren i artikel 118, stk. 4.

Artikel 52
Konkurrence

1. De nationale tilsynsmyndigheder og andre kompetente myndigheder fremmer effektiv konkurrence og undgår konkurrenceforvridning på det indre marked, når de træffer afgørelse om at tildele, ændre eller forny brugsrettigheder til radiofrekvenser til elektroniske kommunikationsnet og -tjenester i henhold til dette direktiv.
2. Når medlemsstaterne tildeler, ændrer eller fornyer brugsrettigheder til radiofrekvenser, kan deres nationale tilsynsmyndigheder eller andre kompetente myndigheder efter rådgivning fra den nationale tilsynsmyndighed træffe passende foranstaltninger, som f.eks.:
 - a) at begrænse mængden af radiofrekvensbånd, for hvilke der tildeles brugsrettigheder til en enkelt virksomhed, eller under berettigede omstændigheder ved at fastsætte vilkår i sådanne brugsrettigheder, såsom at der skal være engrosadgang eller national eller regional roaming i visse frekvensbånd eller visse grupper af frekvensbånd med ensartede egenskaber
 - b) om nødvendigt, og hvis det er berettiget med hensyn til en særlig situation på det nationale marked, at reservere en bestemt del af et radiofrekvensbånd eller gruppe af frekvensbånd til tildeling til nye aktører på markedet
 - c) at nægte at tildele nye brugsrettigheder til radiofrekvenser eller tillade ny brug af radiofrekvenser i bestemte frekvensbånd eller ved at knytte betingelser til tildelingen af sådanne brugsrettigheder til radiofrekvenser eller fastsætte vilkår i tilladelsen i forhold til ny brug af radiofrekvenser med henblik på at undgå, at en tildeling, overdragelse eller akkumulering af brugsrettigheder fører til konkurrenceforvridning

- d) at medtage vilkår om forbud mod eller ved at pålægge betingelser for overdragelse af brugsrettigheder til radiofrekvenser, som ikke er omfattet af fusionskontrol på EU-plan eller nationalt plan, i tilfælde, hvor en sådan overdragelse sandsynligvis vil skade konkurrencen væsentligt
- e) at ændre gældende rettigheder i overensstemmelse med dette direktiv, hvis det er nødvendigt for efterfølgende at rette op på en konkurrenceforvridning, der er opstået som følge af overdragelse eller akkumulering af brugsrettigheder til radiofrekvenser.

De nationale tilsynsmyndigheder og andre kompetente myndigheder bygger under hensyntagen til markedsvilkår og til rådighed værende benchmark deres afgørelse på en objektiv og fremadrettet vurdering af konkurrencevilkårene på markedet, af nødvendigheden af sådanne foranstaltninger for at bevare eller opnå en effektiv konkurrence og af de sandsynlige konsekvenser af sådanne foranstaltninger for markedsaktørers aktuelle og kommende investeringer, især for udrulning af net. I denne forbindelse tager de hensyn til den tilgang til markedsanalyse, der er anført i artikel 67, stk. 2.

3. Når de nationale tilsynsmyndigheder og andre kompetente myndigheder anvender stk. 2 i denne artikel, skal de handle efter procedurerne i artikel 18, 19, 23 og 35.

AFDELING 3

PROCEDURER

Artikel 53

Koordineret tidsplan for tildelinger

1. Medlemsstaterne samarbejder med henblik på at koordinere brugen af harmoniserede radiofrekvenser til elektroniske kommunikationsnet og -tjenester i Unionen under behørig hensyntagen til de forskellige nationale markedssituationer. Dette kan omfatte at fastsætte en eller, hvor det er hensigtsmæssigt, flere fælles datoer for, hvornår brugen af bestemte harmoniserede radiofrekvensbånd skal være tilladt.
2. Når harmoniserede betingelser er blevet fastsat ved tekniske gennemførelsesforanstaltninger i overensstemmelse med beslutning nr. 676/2002/EF for at muliggøre brug af radiofrekvenser til trådløse bredbåndsnet og -tjenester, tillader medlemsstaterne brug af disse radiofrekvenser så hurtigt som muligt og senest 30 måneder efter vedtagelsen af foranstaltningen eller så hurtigt som muligt efter ophævelsen af en eventuel beslutning om undtagelsesvis at tillade alternativ brug i henhold til dette direktivs artikel 45, stk. 3. Dette berører ikke afgørelse (EU) 2017/899 eller Kommissionens initiativret til at foreslå lovgivningsmæssige retsakter.

3. En medlemsstat kan udsætte fristen i denne artikels stk. 2 for et bestemt frekvensbånd under følgende omstændigheder:
- a) i et omfang, som er begrundet i en begrænsning af anvendelsen af det pågældende frekvensbånd af hensyn til et mål af almen interesse, jf. artikel 45, stk. 5, litra a) eller d),
 - b) i tilfælde af uløste grænseoverskridende koordineringsproblemer, der medfører skadelig interferens med tredjelande, forudsat at den berørte medlemsstat har anmodet om EU-bistand, hvis det er relevant, i henhold til artikel 28, stk. 5
 - c) beskyttelse af den nationale sikkerhed og forsvaret eller
 - d) force majeure.

Den pågældende medlemsstat revurderer mindst hvert andet år en sådan udsættelse.

4. En medlemsstat kan udsætte fristen i stk. 2 for et bestemt frekvensbånd i det nødvendige omfang og op til 30 måneder i tilfælde af:
- a) uløste grænseoverskridende koordineringsproblemer, der medfører skadelig interferens mellem medlemsstater, forudsat at den berørte medlemsstat rettidigt træffer alle nødvendige foranstaltninger i henhold til artikel 28, stk. 3 og 4
 - b) behov for at sikre, og kompleksiteten i at sikre, teknisk migrering af eksisterende brugere af det pågældende frekvensbånd.
5. I tilfælde af en udsættelse i henhold til stk. 3 eller 4 underretter den berørte medlemsstat på rettidig vis de øvrige medlemsstater og Kommissionen med angivelse af årsagerne.

Artikel 54

Koordineret tidsplan for tildelinger for bestemte 5G-frekvensbånd

1. For så vidt angår jordbaserede systemer, som kan levere trådløse bredbåndstjenester, træffer medlemsstaterne senest den 31. december 2020, hvis det er nødvendigt for at fremme udrulning af 5G, alle passende foranstaltninger til:
 - a) at omorganisere og tillade anvendelse af tilstrækkeligt store blokke af 3,4-3,8 GHz-båndet
 - b) at tillade anvendelse af mindst 1 GHz af 24,25-27,5 GHz-båndet, forudsat at der er klart tegn på markedsefterspørgsel og fravær af betydelige begrænsninger for migrering af eksisterende brugere eller rydning af frekvensbåndet.
2. Medlemsstaterne kan dog forlænge fristen i stk. 1, hvis det er berettiget, i overensstemmelse med artikel 45, stk. 3, eller artikel 53, stk. 2, 3 eller 4.
3. Foranstaltninger, der træffes i henhold til stk. 1, skal opfylde de harmoniserede betingelser som fastsat i tekniske gennemførelsesforanstaltninger i overensstemmelse med artikel 4 i beslutning nr. 676/2002/EF.

Artikel 55

Procedure for begrænsning af det antal brugsrettigheder til radiofrekvenser, der vil blive tildelt

1. Hvis en medlemsstat konkluderer, at en brugsrettighed til en radiofrekvens ikke kan tildeles med forbehold af en generel tilladelse, og hvis den overvejer, om den skal begrænse det antal brugsrettigheder til radiofrekvenser, der skal tildeles, skal den med forbehold af artikel 53 bl.a.:
 - a) tydeligt angive grundene til, at brugsrettighederne begrænses, navnlig ved at tage fornødent hensyn til, at brugerne sikres de størst mulige fordele, og at konkurrencen fremmes, og om nødvendigt tage begrænsningen op til revision med jævne mellemrum eller på begrundet anmodning af de berørte virksomheder
 - b) give alle interesserede parter, bl.a. brugere og forbrugere, lejlighed til ved en offentlig høring at tilkendegive deres holdning til eventuelle begrænsninger i henhold til artikel 23.
2. Hvis en medlemsstat konkluderer, at antallet af brugsrettigheder skal begrænses, definerer og begrunder den klart de mål, som søges opfyldt med den konkurrenceprægede eller sammenlignende udvælgelsesprocedure i henhold til denne artikel, og kvantificerer dem om muligt, idet den tillægger nødvendigheden af at opfylde nationale og interne markedsmål behørig vægt. De mål, som medlemsstaterne kan fastsætte med henblik på at udforme den specifikke udvælgelsesprocedure, skal ud over at fremme konkurrence begrænses til et eller flere af følgende:
 - a) fremme af dækning

- b) sikring af den nødvendige tjenestekvalitet
- c) fremme af effektiv udnyttelse af radiofrekvenser, bl.a. ved at tage hensyn til de vilkår, der er fastsat i brugsrettighederne, og størrelsen af afgifter
- d) fremme af innovation og virksomhedsudvikling.

Den nationale tilsynsmyndighed eller anden kompetent myndighed skal klart definere og begrunde valget af udvælgelsesproceduren, herunder eventuelt indledende faser med henblik på at få adgang til udvælgelsesproceduren. Den anfører også klart resultatet af eventuelle tilknyttede vurderinger af den konkurrencemæssige, tekniske og økonomiske situation på markedet og begrundet den eventuelle brug og det eventuelle valg af foranstaltninger i henhold til artikel 35.

- 3. Medlemsstaterne offentliggør beslutninger om den valgte udvælgelsesprocedure og de tilhørende regler med tydelig angivelse af begrundelsen herfor. De offentliggør også de vilkår, der skal fastsættes i brugsrettigheder.
- 4. Efter fastlæggelse af udvælgelsesproceduren skal medlemsstaten indkalde ansøgninger om brugsrettigheder.
- 5. Hvis en medlemsstat konkluderer, at der kan tildeles yderligere brugsrettigheder til radiofrekvenser eller til en kombination af generel tilladelse og individuelle brugsrettigheder, offentliggør den denne konklusion og indleder proceduren for tildeling af sådanne rettigheder.

6. Hvis det er nødvendigt at begrænse tildelingen af brugsrettigheder til radiofrekvenser, tildeler medlemsstaterne sådanne rettigheder på grundlag af udvælgelseskriterier og en udvælgelsesprocedure, som skal være objektive, transparente, ikkediskriminerende og forholdsmæssigt afpassede. Alle udvælgelseskriterier af denne art skal i fornødent omfang tilgodese opfyldelsen af målene og kravene i artikel 3, 4, 28 og 45.
7. Hvis der bruges konkurrenceprægede eller sammenlignende udvælgelsesprocedurer, kan medlemsstaterne forlænge den i artikel 48, stk. 6, omhandlede maksimumsperiode på seks uger så meget, som det måtte være nødvendigt for at sikre, at sådanne procedurer er fair, rimelige, åbne og transparente for alle interesserede parter, dog højst med otte måneder, med forbehold af specifikke frister i henhold til artikel 53.

Disse tidsfrister berører ikke gældende internationale aftaler om anvendelse af radiofrekvenser og satellitkoordinering.
8. Denne artikel berører ikke de i artikel 51 omhandlede overdragelser af brugsrettigheder til radiofrekvenser.

KAPITEL IV

UDRULNING OG BRUG

AF TRÅDLØST NETUDSTYR

Artikel 56

Adgang til radiobaserede lokalnet

1. De kompetente myndigheder tillader udbud af adgang via RLAN til et offentligt elektronisk kommunikationsnet samt brug af harmoniserede radiofrekvenser til dette udbud med forbehold af gældende betingelser i den generelle tilladelse vedrørende brug af radiofrekvenser som omhandlet i artikel 46, stk. 1.

Hvis et sådant udbud ikke indgår i en økonomisk aktivitet eller blot er et supplement til en økonomisk aktivitet eller offentlig tjeneste, der ikke er afhængig af overførslen af signaler via disse net, er en virksomhed, offentlig myndighed eller slutbruger, som udbyder en sådan adgang, ikke omfattet af generelle tilladelser til udbud af elektroniske kommunikationsnet eller -tjenester i henhold til artikel 12 af forpligtelser vedrørende slutbrugeres rettigheder i henhold til afsnit II i del III eller af forpligtelser til at sammenkoble deres net i henhold til artikel 61, stk. 1.

2. Artikel 12 i direktiv 2000/31/EF finder anvendelse.

3. De kompetente myndigheder må ikke forhindre udbydere af offentlige elektroniske kommunikationsnet eller offentligt tilgængelige elektroniske kommunikationstjenester i at give offentligheden adgang til deres net gennem RLAN, der kan befinde sig på slutbrugerens ejendom, forudsat at det sker i overensstemmelse med betingelserne i den generelle tilladelse, og at slutbrugeren forudgående har givet sit informerede samtykke.
4. De kompetente myndigheder sikrer i overensstemmelse med navnlig artikel 3, stk. 1, i forordning (EU) 2015/2120, at udbydere af offentlige elektroniske kommunikationsnet eller offentligt tilgængelige elektroniske kommunikationstjenester ikke ensidigt begrænser eller hindrer slutbrugere i:
 - a) at tilgå RLAN, som udbydes af tredjepart, efter eget valg, eller
 - b) at tillade andre slutbrugere gensidig eller en mere generel adgang til disse udbyderes net gennem RLAN, herunder på grundlag af tredjeparts initiativer, som samler forskellige slutbrugeres RLAN og gør dem offentligt tilgængelige.
5. De kompetente myndigheder må ikke begrænse eller hindre slutbrugere i at tillade andre slutbrugere adgang, gensidig eller på anden måde, til deres RLAN, herunder på grundlag af tredjeparts initiativer, som samler forskellige slutbrugeres RLAN og gør dem offentligt tilgængelige.

6. De kompetente myndigheder må ikke uberettiget begrænse udbuddet af adgang til RLAN til offentligheden:
- a) gennem offentlige organer eller i offentlige områder tæt på lokaliteter, der benyttes af sådanne offentlige organer, når udbuddet er et supplement til de offentlige tjenester, der udbydes på de pågældende lokaliteter
 - b) gennem ikkestatslige organisationers eller offentlige organers initiativer, der har til formål at samle forskellige slutbrugeres RLAN og stille dem til rådighed gensidigt eller mere generelt, herunder eventuelle RLAN, hvortil der gives offentlig adgang i overensstemmelse med litra a).

Artikel 57

Udrulning og drift af trådløse adgangspunkter med lille rækkevidde

1. De kompetente myndigheder må ikke uberettiget begrænse udrulning af trådløse adgangspunkter med lille rækkevidde. Medlemsstaterne søger at sikre, at eventuelle regler for udrulning af trådløse adgangspunkter med lille rækkevidde er nationalt sammenhængende. Sådanne regler offentliggøres inden deres anvendelse.

De kompetente myndigheder må navnlig ikke underkaste udrulning af trådløse adgangspunkter med lille rækkevidde, som er i overensstemmelse med de karakteristika, der er fastlagt i medfør af stk. 2, individuelle byplanlægningstilladelser eller andre forudgående individuelle tilladelser.

Uanset stk. 1, andet afsnit, kan de kompetente myndigheder kræve tilladelse til udrulning af trådløse adgangspunkter med lille rækkevidde på bygninger eller på steder af arkitektonisk, historisk eller naturmæssig værdi, som er beskyttede i henhold til national ret, eller om nødvendigt af hensyn til den offentlige sikkerhed. Artikel 7 i direktiv 2014/61/EU finder anvendelse på tildelingen af disse tilladelser.

2. Kommissionen angiver ved hjælp af gennemførelsesretsakter de fysiske og tekniske karakteristika, såsom maksimumsstørrelse, vægt og, hvis det er relevant, udstrålingseffekt for trådløse adgangspunkter med lille rækkevidde.

Disse gennemførelsesretsakter vedtages i henhold til undersøgelsesproceduren i artikel 118, stk. 4.

Den første af sådanne gennemførelsesretsakter vedtages senest den 30. juni 2020.

3. Denne artikel berører ikke de væsentlige krav i direktiv 2014/53/EU eller tilladelsesordningen for brug af de pågældende radiofrekvenser.

4. Medlemsstaterne sikrer ved at anvende de procedurer, der er vedtaget i henhold til direktiv 2014/61/EU, når det er relevant, at operatører har ret til at få adgang til fysisk infrastruktur, der kontrolleres af nationale, regionale eller lokale offentlige myndigheder, og som er teknisk egnet til at være vært for trådløse adgangspunkter med lille rækkevidde, eller som er nødvendig for at forbinde sådanne adgangspunkter med et transportnet, herunder gadeinventar som f.eks. lysmaster, gadeskilte, trafiklys, reklameskilte, bus- og sporvognsstoppesteder samt metrostationer. De offentlige myndigheder imødekommer alle rimelige anmodninger om adgang på fair, rimelige, transparente og ikkediskriminerende vilkår og betingelser, som offentliggøres på et enkelt informationssted.
5. Uden at dette berører eventuelle kommercielle aftaler, må udrulning af trådløse adgangspunkter med lille rækkevidde ikke gøres til genstand for afgifter eller gebyrer ud over administrationsgebyrer, jf. artikel 16.

Artikel 58

Tekniske bestemmelser om elektromagnetiske felter

De procedurer, der er fastlagt i direktiv (EU) 2015/1535, finder anvendelse på alle udkast til foranstaltninger fra en medlemsstat, der pålægger udrulning af trådløse adgangspunkter med lille rækkevidde andre krav med hensyn til elektromagnetiske felter end dem, der er fastsat i henstilling 1999/519/EF.

AFSNIT II

ADGANG

KAPITEL I

GENERELLE BESTEMMELSER OG ADGANGSPRINCIPPER

Artikel 59

Generelle bestemmelser for adgang og samtrafik

1. Medlemsstaterne sikrer, at der ikke findes begrænsninger, som forhindrer virksomheder i samme medlemsstat eller i forskellige medlemsstater i indbyrdes at forhandle sig frem til tekniske og kommercielle aftaler om adgang eller samtrafik i overensstemmelse med EU-retten. Den virksomhed, der anmoder om adgang eller samtrafik, behøver ikke indhente tilladelse til at drive virksomhed i den medlemsstat, hvor der anmodes om adgang eller samtrafik, såfremt den ikke udbyder tjenester og ikke driver et net i denne medlemsstat.
2. Med forbehold af artikel 114 undlader medlemsstaterne at opretholde love eller administrative forskrifter, som pålægger virksomheder ved etablering af adgang eller samtrafik at tilbyde virksomheder forskellige vilkår og betingelser for tilsvarende tjenester, eller foranstaltninger, som opstiller forpligtelser, der ikke er forbundet med de tjenester i forbindelse med adgang og samtrafik, der faktisk leveres, uden at dette berører betingelserne i bilag I.

Artikel 60
Rettigheder og pligter for virksomheder

1. Operatører af offentlige elektroniske kommunikationsnet har ret og, hvis andre virksomheder, der har en tilsvarende tilladelse i overensstemmelse med artikel 15, anmoder derom, også pligt til indbyrdes at forhandle med hinanden om samtrafik med henblik på at udbyde offentligt tilgængelige elektroniske kommunikationstjenester, så det sikres, at disse tjenester kan udbydes, og at der er interoperabilitet mellem tjenesterne i hele Unionen. Operatører skal tilbyde andre virksomheder adgang og samtrafik på vilkår og betingelser, der er i overensstemmelse med de forpligtelser, som pålægges af de nationale tilsynsmyndigheder i medfør af artikel 61, 62 og 68.
2. Med forbehold af artikel 21 kræver medlemsstaterne, at virksomheder, der får oplysninger fra en anden virksomhed før, under eller efter forhandlingerne om adgangs- eller samtrafikaftaler, udelukkende anvender disse oplysninger til det formål, hvortil de er givet, og til enhver tid respekterer, at de oplysninger, der fremsendes eller opbevares, skal behandles fortroligt. De oplysninger, der modtages af sådanne virksomheder, må ikke videregives til anden side, og navnlig ikke til andre afdelinger, datterselskaber eller partnere, som herved kunne opnå en konkurrencemæssig fordel.
3. Medlemsstaterne kan fastsætte, at forhandlingerne skal føres gennem neutrale mellemmand, hvis konkurrencevilkårene kræver det.

KAPITEL II

ADGANG OG SAMTRAFIK

Artikel 61

*De nationale tilsynsmyndigheders
og andre kompetente myndigheders beføjelser og ansvar
i forbindelse med adgang og samtrafik*

1. De nationale tilsynsmyndigheder eller andre kompetente myndigheder i tilfælde af stk. 2, første afsnit, litra b) og c), skal med henblik på at virkeliggøre målsætningerne i artikel 3 tilskynde til og, når det er hensigtsmæssigt, sørge for, at der i henhold til dette direktiv etableres den fornødne adgang og samtrafik og sikres interoperabilitet mellem tjenesterne, samt varetage deres ansvar med henblik på at fremme effektivitet, holdbar konkurrence, udrulning af net med meget høj kapacitet, effektive investeringer og innovation samt skabe flest mulige fordele for slutbrugerne.

De skal give vejledning og gøre procedurerne for adgang og samtrafik offentligt tilgængelige, således at det sikres, at små og mellemstore virksomheder og operatører med begrænset geografisk rækkevidde kan drage fordel af de gældende forpligtelser.

2. Med forbehold af de foranstaltninger, der kan træffes vedrørende virksomheder, der er udpeget som havende en stærk markedsposition, i henhold til artikel 68, skal de nationale tilsynsmyndigheder eller andre kompetente myndigheder i tilfælde af litra b) og c) i dette afsnit navnlig:
- a) i det omfang, det er nødvendigt for at sikre end-to-end-konnektivitet, kunne indføre forpligtelser for virksomheder, der er omfattet af en generel tilladelse, som kontrollerer adgangen til slutbrugere, herunder i begrundede tilfælde pligt til at sammenkoble deres net, hvis det ikke allerede er sket,
 - b) i begrundede tilfælde og i det omfang, det er nødvendigt, kunne indføre forpligtelser for virksomheder, der er omfattet af en generel tilladelse, og kontrollerer adgangen til slutbrugere, til at gøre deres tjenester interoperable,
 - c) i begrundede tilfælde, hvor end-to-end-forbindelser mellem slutbrugere er i fare på grund af manglende interoperabilitet mellem interpersonelle kommunikationstjenester, og i det omfang, det er nødvendigt for at sikre end-to-end-forbindelser mellem slutbrugere, kunne indføre forpligtelser for relevante udbydere af nummeruafhængige interpersonelle kommunikationstjenester, som har et betydeligt dækningsniveau og en betydelig brugerudbredelse, til at gøre deres tjenester interoperable, og

- d) i det omfang, det er nødvendigt for at sikre slutbrugeres adgang til digitale radio- og tv-transmissionstjenester samt relaterede supplerende tjenester, der nærmere angives af medlemsstaten, kunne forpligte operatører til at tilbyde adgang til de andre faciliteter, der er nævnt i del II i bilag II, på fair, rimelige og ikkediskriminerende vilkår.

Forpligtelserne i første afsnit, litra c), pålægges kun:

- i) i det omfang, det er nødvendigt for at sikre interoperabilitet mellem interpersonelle kommunikationstjenester, og kan omfatte forholdsmæssige forpligtelser for udbydere af disse tjenester til at offentliggøre og tillade myndighedernes og andre udbyderes anvendelse, ændring og videreformidling af relevante oplysninger eller til at anvende og gennemføre standarder eller specifikationer anført i artikel 39, stk. 1, eller andre relevante europæiske eller internationale standarder
- ii) hvis Kommissionen efter høring af BEREC og under nøje hensyntagen til BEREC's udtalelse har konstateret en mærkbar trussel mod end-to-end-forbindelser mellem slutbrugere i hele Unionen eller i mindst tre medlemsstater og har vedtaget gennemførelsesforanstaltninger, der præciserer arten og omfanget af forpligtelser, der kan pålægges.

Gennemførelsesforanstaltningerne som omhandlet i andet afsnit, nr. ii) skal vedtages efter undersøgelsesproceduren i artikel 118, stk. 4.

3. Med forbehold af stk. 1 og 2 kan de nationale tilsynsmyndigheder navnlig efter velbegrunder anmodning pålægge forpligtelser til at give adgang til ledningsnet og kabler og tilhørende faciliteter inde i bygninger eller frem til det første koncentrationspunkt eller fordelingspunkt som fastlagt af den nationale tilsynsmyndighed, hvis dette koncentrationspunkt eller dette fordelingspunkt befinder sig uden for en bygning. Såfremt det er berettiget, fordi replikering af sådanne netelementer ikke vil være økonomisk rentabel eller gennemførlig i praksis, kan sådanne forpligtelser pålægges udbydere af elektroniske kommunikationsnet eller ejere af sådanne ledningsnet, kabler og tilhørende faciliteter, hvis disse ejere ikke er udbydere af elektroniske kommunikationsnet. De adgangsbetingelser, der pålægges, kan omfatte særlige regler om adgang til sådanne netelementer og tilhørende faciliteter og tilknyttede tjenester, gennemsigtighed og ikkediskrimination samt fordeling af adgangsomkostninger, som om nødvendigt tilpasses for at tage højde for risikofaktorer.

Hvis en national tilsynsmyndighed under hensyntagen til, hvor det er relevant, de forpligtelser, der følger af en relevant markedsanalyse, konkluderer, at de forpligtelser, der er pålagt i overensstemmelse med første afsnit, ikke i tilstrækkelig grad imødegår store og varige økonomiske eller fysiske hindringer for replikering, som ligger til grund for en eksisterende eller fremspirende markedsituation, der i betydeligt omfang begrænser de konkurrencemæssige resultater for slutbrugerne, kan den på fair og rimelige vilkår og betingelser udvide pålæggelsen af sådanne adgangsfpligtelser efter det første koncentrationspunkt eller fordelingspunkt til et koncentrationspunkt eller fordelingspunkt, som den afgør ligger tættest på slutbrugerne, og som kan være vært for et tilstrækkeligt antal slutbrugerforbindelser til at være kommercielt rentabel for effektive adgangssøgende. Ved fastlæggelsen af omfanget af udvidelsen efter det første koncentrationspunkt eller fordelingspunkt tager den nationale tilsynsmyndighed størst muligt hensyn til relevante BEREC-retningslinjer. Hvis det er berettiget af tekniske eller økonomiske grunde, kan de nationale tilsynsmyndigheder pålægge aktive eller virtuelle adgangsfpligtelser.

De nationale tilsynsmyndigheder må ikke pålægge udbydere af elektroniske kommunikationsnet forpligtelser i henhold til andet afsnit, hvis de fastslår, at:

- a) udbyderen har de egenskaber, der er anført i artikel 80, stk. 1, og stiller en rentabel og lignende alternativ mulighed for at nå slutbrugere ved at give adgang til et net med meget høj kapacitet til rådighed for enhver virksomhed på fair, ikkediskriminerende og rimelige vilkår og betingelser. De nationale tilsynsmyndigheder kan udvide denne undtagelse til også at omfatte andre udbydere, der på fair, ikkediskriminerende og rimelige vilkår og betingelser tilbyder adgang til et net med meget høj kapacitet, eller
- b) pålæggelse af forpligtelser ville skade den økonomiske eller finansielle rentabilitet af udrulningen af et nyt net, navnlig ved små lokale projekter.

Uanset tredje afsnit, litra a) kan de nationale tilsynsmyndigheder pålægge forpligtelser for udbydere af elektroniske kommunikationsnet, der opfylder kriterierne i nævnte litra, hvis det pågældende net er offentligt finansieret.

Senest den ... [to år efter datoen for dette direktivs ikrafttræden] offentliggør BEREC retningslinjer for at fremme en konsekvent anvendelse af dette stykke ved at fastsætte relevante kriterier for fastlæggelse af:

- a) det første koncentrationspunkt eller fordelingspunkt

- b) det punkt efter det første koncentrationspunkt eller fordelingspunkt, som kan være vært for tilstrækkelig mange slutbrugerforbindelser til, at en effektiv virksomhed kan overvinde de betydelige replikeringshindringer, der er konstateret
- c) hvilke netudrulninger der kan betragtes som nye,
- d) hvilke projekter der kan betragtes som små, og
- e) hvilke økonomiske eller fysiske hindringer for duplikering der er store og varige.

4. Med forbehold af stk. 1 og 2 sikrer medlemsstaterne, at de kompetente myndigheder har beføjelse til at pålægge virksomheder, der udbyder eller har tilladelse til at udbyde elektroniske kommunikationsnet, forpligtelser i forbindelse med deling af passiv infrastruktur eller forpligtelser til at indgå lokale roamingaftaler, i begge tilfælde, hvis det er umiddelbart nødvendigt for det lokale udbud af tjenester, som er afhængige af brugen af radiofrekvenser, i overensstemmelse med EU-retten, og forudsat at der ikke stilles nogen brugbar eller lignende alternativ adgangsmulighed for slutbrugere til rådighed for nogen virksomhed på fair og rimelige vilkår og betingelser. De kompetente myndigheder kan kun pålægge sådanne forpligtelser, hvis denne mulighed er klart fastsat ved tildelingen af brugsrettigheder til radiofrekvenser, og når det er berettiget med den begrundelse, at den markedsdrevne udrulning af infrastruktur til levering af net eller tjenester, som er afhængige af brugen af radiofrekvenser, i det område, der er omfattet af sådanne forpligtelser, er underlagt uoverstigelige økonomiske eller fysiske hindringer, og at slutbrugernes adgang til net eller tjenester dermed er alvorligt mangelfuld eller fraværende. I de tilfælde, hvor adgang og deling af passiv infrastruktur alene ikke er tilstrækkelig til at håndtere situationen, kan de nationale tilsynsmyndigheder pålægge forpligtelser om deling af aktiv infrastruktur.

De kompetente myndigheder tager hensyn til:

- a) behovet for at maksimere konnektiviteten i hele Unionen, langs større transportveje og i bestemte områder, og muligheden for betydeligt at øge udvalget og kvaliteten af tjenester for slutbrugerne
- b) den effektive udnyttelse af radiofrekvenser
- c) de tekniske muligheder for deling og tilknyttede betingelser
- d) situationen med hensyn til infrastrukturbaseret og tjenestebaseret konkurrence
- e) teknologisk innovation
- f) det overordnede behov for at fremme værtens incitament til overhovedet at udrulle infrastrukturen.

I tilfælde af tvistbilæggelse kan de kompetente myndigheder bl.a. pålægge den part, der drager fordel af delings- eller adgangsforpligtelsen, pligt til at dele radiofrekvenser med infrastrukturværten i det pågældende område.

5. Forpligtelser og betingelser, der pålægges i overensstemmelse med stk. 1-4, skal være objektive, transparente, forholdsmæssige og ikkediskriminerende, og de skal indføres efter procedurerne i artikel 23, 32 og 33. De nationale tilsynsmyndigheder og andre kompetente myndigheder, der har pålagt sådanne forpligtelser og betingelser, vurderer resultaterne deraf senest fem år efter vedtagelsen af den tidligere foranstaltning, der blev vedtaget vedrørende samme virksomheder, og vurderer hvorvidt det ville være hensigtsmæssigt at ophæve eller ændre dem i lyset af ændrede forhold. Disse myndigheder meddeler resultatet af deres vurdering efter procedurerne som omhandlet i artikel 23, 32 og 33.
6. Med henblik på stk. 1 og 2, sørger medlemsstaterne for, at den nationale tilsynsmyndighed kan gribe ind på eget initiativ, når dette er begrundet i hensynet til at sikre de politiske målsætningerne i artikel 3, jf. dette direktiv og navnlig procedurerne i artikel 23 og 32.
7. Med henblik på at bidrage til, at de nationale tilsynsmyndigheder fastlægger en konsistent definition af nettermineringspunkters placering, vedtager BEREC efter høring af interessenter og i tæt samarbejde med Kommissionen senest den ... [18 måneder efter ikrafttrædelsen af dette direktiv] retningslinjer for fælles tilgang til identifikation af nettermineringspunktet i forskellige nettopologier. De nationale tilsynsmyndigheder tager nøje hensyn til disse retningslinjer, når de definerer nettermineringspunkters placering.

Artikel 62

Adgangsstyringssystemer og andre faciliteter

1. Medlemsstaterne sikrer, at betingelserne i del I i bilag II finder anvendelse på adgangsstyring for digitale radio- og tv-tjenester, som udsendes til seere og lyttere i Unionen, uanset transmissionsform.
2. Hvis den nationale tilsynsmyndighed på baggrund af en markedsanalyse, der er foretaget i overensstemmelse med artikel 67, stk. 1, finder, at en eller flere virksomheder ikke har en stærk markedsposition på det pågældende marked, kan den kun ændre eller trække betingelserne tilbage for så vidt angår disse virksomheder i overensstemmelse med artikel 23 og 32, for så vidt
 - a) sådanne ændringer eller tilbagetrækninger ikke vil have negative følger for slutbrugerens adgang til radio- og tv-transmissioner, -kanaler og -tjenester som fastsat i overensstemmelse med artikel 114, og
 - b) mulighederne for effektiv konkurrence på de følgende markeder vil ikke blive negativt berørt af sådanne ændringer eller tilbagetrækninger:
 - i) detailmarkederne for digitale tv- og radiospredningstjenester og
 - ii) markedet for adgangsstyringssystemer og andre tilhørende faciliteter

Parter, der berøres af, at betingelser ændres eller trækkes tilbage, skal underrettes herom i passende tid i forvejen.

3. Betingelser, der finder anvendelse i medfør af denne artikel, berører ikke medlemsstaternes mulighed for at pålægge forpligtelser om, hvordan EPG'er og lignende oversigts- og navigationsfaciliteter skal udformes.
4. Uanset stk. 1 kan medlemsstaterne give deres nationale tilsynsmyndighed tilladelse til, hurtigst muligt efter den ... [datoen for dette direktivs ikrafttræden] og derefter med regelmæssige mellemrum, at revurdere de betingelser, der finder anvendelse i medfør af denne artikel, ved at foretage en markedsanalyse efter proceduren i artikel 67, stk. 1, for at kunne afgøre, om de anvendte betingelser skal videreføres, ændres eller trækkes tilbage.

KAPITEL III

MARKEDSANALYSE

OG STÆRK MARKEDSPOSITION

Artikel 63

Virksomheder med stærk markedsposition

1. Stk. 2 finder anvendelse i de tilfælde, hvor de nationale tilsynsmyndigheder ifølge dette direktiv og efter proceduren i artikel 67 skal afgøre, om virksomheder har en stærk markedsposition.

2. En virksomhed anses for at have en stærk markedsposition, hvis den enten alene eller i fællesskab med andre indtager, hvad der svarer til en dominerende stilling, dvs. en økonomisk styrkeposition, der giver den magt til i betragtelig grad at kunne handle uafhængigt af konkurrenter, kunder og i sidste ende forbrugerne.

Mere specifikt handler de nationale tilsynsmyndigheder ved vurderingen af, om to eller flere virksomheder indtager en kollektivt dominerende stilling på markedet, i overensstemmelse med EU-retten og tager i størst muligt omfang hensyn til de af Kommissionen i henhold til artikel 64 offentliggjorte retningslinjer for markedsanalyser og vurdering af stærk markedsposition.

3. Når en virksomhed har en stærk markedsposition på et bestemt marked, kan den også betegnes som havende en stærk markedsposition på et nært beslægtet marked, hvis forbindelserne mellem de to markeder muliggør, at markedspositionen på det bestemte marked kan overføres til det nært beslægtede marked og dermed yderligere styrker virksomhedens markedsposition. Foranstaltninger, der har til formål at hindre en sådan overførsel, kan derfor anvendes på det nært beslægtede marked i medfør af artikel 69, 70, 71 og 74.

Artikel 64

Procedure for udpegning og afgrænsning af markeder

1. Efter en offentlig høring, herunder af de nationale tilsynsmyndigheder, og under nøje hensyntagen til BEREC's udtalelse, vedtager Kommissionen en henstilling om relevante produkt- og tjenestemarkeder ("henstillingen"). I henstillingen udpeges de produkt- og tjenestemarkeder i den elektroniske kommunikationssektor, hvor forholdene kan være af en sådan art, at det vil være berettiget at indføre regulerende forpligtelser som omhandlet i dette direktiv, uden at muligheden for i særlige tilfælde at afgrænse markeder i henhold til konkurrenceretten derved indskrænkes. Kommissionen afgrænser markederne under anvendelse af principperne i konkurrenceretten.

Kommissionen medtager produkt- og tjenestemarkederne i henstillingen, hvis den efter at have iagttaget den generelle udvikling i Unionen konstaterer, at alle tre kriterier i artikel 67, stk. 1, er opfyldt.

Kommissionen tager senest den ... [to år fra datoen for dette direktivs ikrafttræden] henstillingen op til revision og regelmæssigt derefter.

2. Efter høring af BEREC offentliggør Kommissionen retningslinjer for markedsanalyser og vurdering af stærk markedsposition ("SMP-retningslinjerne"), der er i overensstemmelse med konkurrencerettens relevante principper. SMP-retningslinjerne omfatter vejledning til de nationale tilsynsmyndigheder om anvendelsen af begrebet stærk markedsposition i den særlige forbindelse med forudgående regulering af markeder for elektronisk kommunikation under hensyntagen til de tre kriterier i artikel 67, stk. 1.

3. De nationale tilsynsmyndigheder afgrænser under nøje hensyntagen til henstillingen og SMP-retningslinjerne de relevante markeder tilpasset de nationale forhold, navnlig relevante geografiske markeder på deres område, ved bl.a. at tage hensyn til graden af infrastrukturkonkurrence på disse områder, i overensstemmelse med konkurrencerettens principper. De nationale tilsynsmyndigheder tager, hvis det er relevant, også hensyn til resultaterne af den geografiske undersøgelse, der foretages i overensstemmelse med artikel 22, stk. 1. De følger procedurerne i artikel 23 og 32, inden de afgrænser markeder, der afviger fra dem, der er udpeget i henstillingen.

Artikel 65

Procedure for udpegning af transnationale markeder

1. Hvis Kommissionen eller mindst to berørte nationale tilsynsmyndigheder indgiver en begrundet anmodning med underbyggende dokumentation, foretager BEREC en analyse af et potentielt transnationalt marked. Kommissionen kan efter høring af interessenter og under nøje hensyntagen til BEREC's analyse vedtage afgørelser, hvori transnationale markeder udpeges i overensstemmelse med konkurrencerettens principper og under nøje hensyntagen til den henstilling og de SMP-retningslinjer, der er vedtaget i henhold til artikel 64.

2. For så vidt angår de transnationale markeder, der udpeges i henhold til stk. 1, gennemfører de pågældende nationale tilsynsmyndigheder fælles markedsanalyser under nøje hensyntagen til SMP-retningslinjerne og træffer en samordnet afgørelse om, hvorvidt de i artikel 67, stk. 4, omhandlede forpligtelser skal pålægges, opretholdes, ændres eller ophæves. De pågældende nationale tilsynsmyndigheder giver i fællesskab Kommissionen meddelelse om deres udkast til foranstaltninger vedrørende markedsanalysen og eventuelle reguleringsmæssige forpligtelser i henhold til artikel 32 og 33.

To eller flere nationale tilsynsmyndigheder kan også i fællesskab give meddelelse om deres udkast til foranstaltninger vedrørende markedsanalysen og reguleringsmæssige forpligtelser i fravær af transnationale markeder, hvis de mener, at markedsvilkårene inden for deres respektive jurisdiktioner er tilstrækkeligt ens.

Artikel 66

Procedure for udpegning af transnational efterspørgsel

1. BEREC foretager en analyse af den transnationale efterspørgsel blandt slutbrugere efter produkter og tjenester, der udbydes i Unionen på et eller flere af de markeder, der er opført i henstillingen, hvis den modtager en begrundet anmodning med dokumentation fra Kommissionen eller fra mindst to af de berørte nationale tilsynsmyndigheder, der tyder på, at der er et alvorligt efterspørgselsproblem, som skal løses. BEREC kan også foretage sådanne analyser, hvis den modtager en begrundet anmodning fra markedsdeltagere med tilstrækkelig dokumentation og mener, at der er et alvorligt efterspørgselsproblem, der skal løses. BEREC's analyse griber ikke ind i konklusioner vedrørende transnationale markeder i henhold til artikel 65, stk. 1, eller konklusioner vedrørende nationale eller lokale geografiske markeder fra nationale tilsynsmyndigheder i henhold til artikel 64, stk. 3.

Denne analyse af den transnationale efterspørgsel blandt slutbrugere kan omfatte produkter og tjenester, der udbydes på produkt- og tjenestemarkeder, som er afgrænset på forskellig vis af en eller flere nationale tilsynsmyndigheder under hensyntagen til nationale forhold, forudsat at disse produkter og tjenester kan erstattes af dem, der udbydes på et af de markeder, der er opført i henstillingen.

2. Hvis BEREC konkluderer, at der findes en transnational efterspørgsel blandt slutbrugere, at den er betydelig, og at den ikke i tilstrækkelig grad dækkes af udbuddet på et kommercielt eller reguleret grundlag, skal BEREC efter høring af interessenter og i tæt samarbejde med Kommissionen udstede retningslinjer for en fælles tilgang til de nationale tilsynsmyndigheder med henblik på at dække den konstaterede transnationale efterspørgsel, herunder om nødvendigt når de indfører afhjælpende foranstaltninger i henhold til artikel 68. De nationale tilsynsmyndigheder tager nøje hensyn til disse retningslinjer, når de udfører tilsynsopgaver inden for deres jurisdiktion. Disse retningslinjer kan danne grundlag for engrosadgangsprodukters interoperabilitet i hele Unionen og kan omfatte rådgivning om harmonisering af tekniske specifikationer for engrosadgangsprodukter, der kan dække den konstaterede transnationale efterspørgsel.

Artikel 67

Markedsanalyseprocedure

1. De nationale tilsynsmyndigheder fastlægger, om et relevant marked, der er afgrænset i overensstemmelse med artikel 64, stk. 3, kan berettige pålæggelse af de reguleringsmæssige forpligtelser i dette direktiv. Medlemsstaterne sikrer, at en analyse, hvor det er hensigtsmæssigt, foretages i samarbejde med de nationale konkurrencemyndigheder. De nationale tilsynsmyndigheder tager nøje hensyn til SMP-retningslinjerne og følger de procedurer, der er omhandlet i artikel 23 og 32, når de foretager en sådan analyse.

Et marked kan anses for at berettige, at de reguleringsmæssige forpligtelser i dette direktiv pålægges, hvis alle af de følgende kriterier er opfyldt:

- a) der er store og varige strukturelle, juridiske eller reguleringsmæssige hindringer for adgangen

- b) der er en markedsstruktur, som ikke går i retning af en effektiv konkurrence inden for den givne tidshorisont, hvad angår den infrastrukturbaserede konkurrence og andre kilder til konkurrence bag hindringerne for adgang
- c) konkurrenceretten alene er ikke tilstrækkelig til at kunne afhjælpe de konstaterede markedssvigt.

Hvis en national tilsynsmyndighed foretager en markedsanalyse, som indgår i henstillingen, skal den antage, at litra a), b) og c), i andet afsnit er opfyldt, medmindre den nationale tilsynsmyndighed fastslår, at et eller flere af kriterierne ikke er opfyldt i den specifikke nationale situation.

2. Hvis en national tilsynsmyndighed foretager en analyse i henhold til stk. 1, ser den på udviklingen ud fra et fremadrettet perspektiv, i fraværet af regulering pålagt efter denne artikel på det relevante marked, og tager hensyn til alle følgende:

- a) markedsudvikling, der påvirker sandsynligheden for, at der vil opstå effektiv konkurrence på det relevante marked
- b) alle relevante former for konkurrencebegrænsninger, i engros- og detailledet, uanset om kilderne til sådanne konkurrencebegrænsninger anses for at være elektroniske kommunikationsnet, elektroniske kommunikationstjenester eller andre former for tjenester eller applikationer, der er sammenlignelige hermed set fra slutbrugerens synspunkt, og uanset om sådanne former for pres er en del af det relevante marked

- c) andre former for forskrifter eller foranstaltninger, der er indført og påvirker det relevante marked eller det beslægtede detailmarked/de beslægtede detailmarkeder i hele den relevante periode, herunder men ikke begrænset til forpligtelser, der er indført i henhold til artikel 44, 60 og 61
 - d) forskrifter, der er pålagt andre relevante markeder på grundlag af denne artikel.
3. Konkluderer en national tilsynsmyndighed, at et relevant marked ikke berettiger, at der pålægges reguleringsmæssige forpligtelser i overensstemmelse med proceduren i stk. 1 og 2, eller hvis betingelserne i stk. 4 ikke er opfyldt, må den ikke pålægge eller opretholde nogen specifikke forpligtelser, jf. artikel 68. Hvis der allerede er pålagt sektorspecifikke forpligtelser i henhold til artikel 68, skal den ophæve sådanne forpligtelser for virksomheder på det relevante marked.

De nationale tilsynsmyndigheder sikrer, at parter, der påvirkes af en sådan ophævelse af forpligtelser, underrettes herom i passende tid i forvejen, idet der foretages en afvejning af behovet for at sikre en bæredygtig overgang for dem, der drager fordel af disse forpligtelser, og slutbrugerne, slutbrugernes muligheder, og at regulering ikke fortsætter længere end nødvendigt. De nationale tilsynsmyndigheder kan, når de fastlægger en sådan varselsfrist, fastsætte bestemte betingelser og varselsfrister i forbindelse med gældende adgangsaftaler.

4. Når en national tilsynsmyndighed fastslår, at pålæggelsen af regulermæssige forpligtelser i henhold til stk. 1 og 2 på et relevant marked er berettiget, udpeger den virksomheder, som hver især eller sammen har en stærk markedsposition på det pågældende relevante marked i overensstemmelse med artikel 63. Den nationale tilsynsmyndighed pålægger sådanne virksomheder passende specifikke regulermæssige forpligtelser i overensstemmelse med artikel 68 eller opretholder eller ændrer sådanne forpligtelser, hvis de findes i forvejen, hvis den mener, at resultatet for slutbrugerne ikke vil være effektiv konkurrence uden sådanne forpligtelser.
5. Foranstaltninger, der træffes i henhold til stk. 3 og 4, behandles efter procedurerne i artikel 23 og 32. De nationale tilsynsmyndigheder foretager en analyse af det relevante marked og meddeler det tilsvarende udkast til foranstaltning i overensstemmelse med artikel 32:
- a) inden for fem år efter vedtagelsen af en tidligere foranstaltning, når den nationale tilsynsmyndighed har afgrænset det relevante marked og fastlagt, hvilke virksomheder der har en stærk markedsposition. Denne femårsperiode kan undtagelsesvis forlænges med op til et år, når den nationale tilsynsmyndighed senest fire måneder inden udløbet af femårs perioden har meddelt en foreslået forlængelse til Kommissionen med en begrundelse, og Kommissionen ikke har gjort indsigelse mod den meddelte forlængelse inden en måned,
 - b) inden for tre år efter vedtagelsen af en revideret henstilling om relevante markeder, når der er tale om markeder, der ikke tidligere er meddelt til Kommissionen, eller
 - c) inden for tre år efter tiltrædelsen for medlemsstater, der for nylig er tiltrådt EU.

6. Hvis en national tilsynsmyndighed mener, at den måske ikke kan gennemføre eller ikke har gennemført analysen af et relevant marked, der er udpeget i henstillingen, inden for den frist, der er fastsat i stk. 5, yder BEREC på anmodning bistand til den pågældende nationale tilsynsmyndighed ved at fuldføre analysen af det specifikke marked og de særlige forpligtelser, der skal pålægges. Med denne bistand meddeler den pågældende nationale tilsynsmyndighed inden seks måneder regnet fra fristen i stk. 5 udkastet til foranstaltning til Kommissionen i overensstemmelse med artikel 32.

KAPITEL IV

AFHJÆLPENDE ADGANGSFORANSTALTNINGER, DER PÅLÆGGES VIRKSOMHEDER MED EN STÆRK MARKEDSPOSITION

Artikel 68

Pålæggelse, ændring eller ophævelse af forpligtelser

1. Medlemsstaterne sikrer, at de nationale tilsynsmyndigheder har beføjelse til at pålægge de forpligtelser, der er fastsat i artikel 69-74 og 76-81.

2. Såfremt det som resultat af en markedsanalyse, der er foretaget ifølge artikel 67, fastslås, at en virksomhed har en stærk markedsposition på et bestemt marked, skal de nationale tilsynsmyndigheder pålægge forpligtelserne i artikel 69-74, 76 og 80 i fornødent omfang. I overensstemmelse med proportionalitetsprincippet skal en national tilsynsmyndighed vælge den mindst indgribende måde at løse de problemer, der er påvist i markedsanalysen.
3. Nationale tilsynsmyndigheder må alene pålægge virksomheder, der er blevet udpeget som havende en stærk markedsposition i henhold til stk. 2, de forpligtelser, der er nævnt i artikel 69-74, 76 og 80 med forbehold af
 - a) artikel 61 og 62
 - b) artikel 44 og 17, betingelse 7 i afdeling D i bilag I som anvendt i medfør af artikel 13, stk. 1, og artikel 97 og 106 i dette direktiv samt de relevante bestemmelser i direktiv 2002/58/EF, der også indeholder forpligtelser for andre virksomheder end dem, for hvilke det er fastslået, at de har en stærk markedsposition, eller
 - c) nødvendigheden af at opfylde internationale forpligtelser.

Under ekstraordinære omstændigheder, hvor en national tilsynsmyndighed påtænker at pålægge virksomheder, der er udpeget som havende en stærk markedsposition andre forpligtelser i forbindelse med adgang eller samtrafik end de i artikel 69-74, 76 og 80 nævnte, skal den fremsætte en anmodning herom over for Kommissionen.

Kommissionen træffer under nøje hensyntagen til BEREC's udtalelse afgørelser ved hjælp af gennemførelsesretsakter om, hvorvidt den nationale tilsynsmyndighed må træffe sådanne foranstaltninger eller ej.

Disse gennemførelsesretsakter vedtages efter rådgivningsproceduren i artikel 118, stk. 3.

4. Forpligtelser, der pålægges i henhold til denne artikel, skal:
 - a) tage udgangspunkt i det konkrete problem, som en national tilsynsmyndighed har påvist i sin markedsanalyse, om nødvendigt under hensyntagen til udpegningen af den transnationale efterspørgsel, jf. artikel 66
 - b) være forholdsmæssige, om muligt under hensyntagen til omkostninger og fordele
 - c) være berettigede i lyset af de målsætninger, der er fastlagt i artikel 3, og
 - d) pålægges efter høring i overensstemmelse med artikel 23 og 32.
5. Med hensyn til nødvendigheden af at overholde internationale forpligtelser som omhandlet i stk. 3 underretter de nationale tilsynsmyndigheder Kommissionen efter proceduren i artikel 32 om deres afgørelser om at pålægge, ændre eller ophæve forpligtelser for virksomheder.
6. De nationale tilsynsmyndigheder overvejer indvirkningen af ny markedsudvikling, f.eks. vedrørende kommercielle aftaler, herunder aftaler om saminvestering, der påvirker dynamikken i konkurrencen.

Hvis denne udvikling ikke er tilstrækkelig vigtig til at kræve en ny markedsanalyse i henhold til artikel 67, vurderer den nationale tilsynsmyndighed omgående, om det er nødvendigt at revidere de forpligtelser, som virksomheder, der er udpeget som havende en stærk markedsposition, er pålagt, og ændre enhver tidligere afgørelse, herunder ved at ophæve forpligtelser eller pålægge nye forpligtelser, for at sikre, at disse forpligtelser fortsat opfylder betingelserne i stk. 4. Sådanne ændringer kan kun pålægges efter høring i overensstemmelse med artikel 23 og 32.

Artikel 69

Forpligtelse vedrørende gennemsigtighed

1. De nationale tilsynsmyndigheder kan i medfør af artikel 68 pålægge forpligtelser vedrørende gennemsigtighed i forbindelse med samtrafik eller adgang og kræve, at virksomheder skal offentliggøre bestemte oplysninger, som f.eks. regnskabsoplysninger, priser, tekniske specifikationer, netkarakteristika og forventede udviklinger heraf, samt vilkår og betingelser for levering og anvendelse, herunder eventuelle betingelser, som ændrer adgangen til eller anvendelsen af tjenester og applikationer, navnlig med hensyn til migrering fra oprindelig infrastruktur, hvor medlemsstaterne tillader sådanne betingelser i overensstemmelse med EU-retten.

2. Såfremt en virksomhed er underlagt forpligtelser vedrørende ikkediskrimination, kan de nationale tilsynsmyndigheder navnlig forlange, at virksomheden offentliggør et standardtilbud, der skal være tilstrækkelig ubundet til at sikre, at virksomhederne ikke skal betale for faciliteter, som ikke er nødvendige for den ønskede tjeneste. Dette tilbud indeholder en beskrivelse af de udbudte tjenester, opgjort efter enkeltkomponenter alt efter markedssituationen, og de hertil knyttede vilkår og betingelser, herunder priser. De nationale tilsynsmyndigheder kan bl.a. forlange ændringer af standardtilbud for at sikre overholdelse af forpligtelser, der er pålagt i henhold til dette direktiv.
3. De nationale tilsynsmyndigheder kan fastlægge, hvilke specifikke oplysninger der skal stilles til rådighed, hvor detaljerede de skal være, og hvordan de skal offentliggøres.
4. Med henblik på en ensartet gennemførelse af forpligtelserne til gennemsigtighed udsteder BEREC efter høring af interessenter og i tæt samarbejde med Kommissionen senest den ... [et år efter datoen for dette direktivs ikrafttræden] retningslinjer om minimumskriterierne for et standardtilbud og reviderer disse efter behov, således at de er afstemt efter den teknologiske udvikling og markedsudviklingen. Når BEREC udsteder sådanne minimumskriterier, skal det ske med målene i artikel 3 for øje og under hensyntagen til behovene hos dem, der drager fordel af adgangsforpligtelser, og hos slutbrugere, der er aktive i mere end en medlemsstat, samt til andre retningslinjer fra BEREC, som udpeger transnational efterspørgsel i henhold til artikel 66 og eventuelle relaterede kommissionsafgørelser.

Uanset stk. 3 skal de nationale tilsynsmyndigheder sikre, at der offentliggøres et standardtilbud, der tager nøje hensyn til retningslinjerne fra BEREC om minimumskriterier for et standardtilbud, når en virksomhed i henhold til artikel 72 eller 73 har forpligtelser vedrørende engrosadgang til netinfrastruktur, og de skal sikre, at centrale resultatindikatorer angives, hvis det er relevant, samt tilsvarende serviceniveauer og nøje overvåge og sikre overholdelsen heraf. Endvidere kan de nationale tilsynsmyndigheder om nødvendigt fastsætte de tilknyttede økonomiske sanktioner på forhånd i overensstemmelse med EU-retten og national ret.

Artikel 70

Forpligtelser vedrørende ikkediskrimination

1. En national tilsynsmyndighed kan i medfør af artikel 68 pålægge forpligtelser vedrørende ikkediskrimination i forbindelse med samtrafik eller adgang.
2. Forpligtelsen vedrørende ikkediskrimination skal navnlig sikre, at den pågældende virksomhed under tilsvarende forhold tilbyder andre udbydere af tilsvarende tjenester tilsvarende vilkår, og at den udbyder tjenester og formidler oplysninger til andre på samme vilkår og af samme kvalitet, som gælder for tjenester, der udbydes af den selv, dens datterselskaber eller partnere. De nationale tilsynsmyndigheder kan pålægge denne virksomhed en forpligtelse til at levere adgangsprodukter og -tjenester til alle virksomheder, herunder sig selv, inden for samme frister, på samme vilkår og betingelser, herunder vedrørende pris og serviceniveau, og ved hjælp af samme systemer og processer for at sikre lige adgang.

Artikel 71

Forpligtelse vedrørende regnskabsmæssig opsplitning

1. En national tilsynsmyndighed kan i medfør af artikel 68 pålægge forpligtelser vedrørende særskilte regnskaber for bestemte aktiviteter i forbindelse med samtrafik eller adgang.

En national tilsynsmyndighed kan navnlig kræve, at vertikalt integrerede virksomheder sørger for gennemsigtighed mht. deres engrospriser og interne afregningspriser, bl.a. for at sikre, at de overholder reglerne, hvis der stilles krav om ikkediskrimination i henhold til artikel 70, eller om nødvendigt for at undgå uretmæssig krydssubsidiering. De nationale tilsynsmyndigheder kan specificere, hvilket format og hvilken regnskabsmetode der skal anvendes.

2. Med forbehold af artikel 20 og for at kunne kontrollere, om forpligtelserne vedrørende gennemsigtighed og ikkediskrimination er overholdt, skal de nationale tilsynsmyndigheder kunne kræve, at regnskabsoplysninger, herunder oplysninger om indtægter modtaget fra tredjemand, stilles til rådighed, såfremt der anmodes herom. De nationale tilsynsmyndigheder kan under overholdelse af EU-regler og nationale regler om kommerciel fortrolighed offentliggøre oplysninger, der kan medvirke til virkeliggørelsen af et åbent og konkurrencebaseret marked.

Artikel 72

Adgang til anlægsarbejder

1. En national tilsynsmyndighed kan i henhold til artikel 68 pålægge virksomheder forpligtelser til at imødekomme rimelige anmodninger om adgang til og anvendelse af anlægsarbejder, herunder, men ikke begrænset til, bygninger, adgangsveje til bygninger, kabler i bygninger, herunder ledningsnet, antenner, tårne og andre støttekonstruktioner, pæle, master, kabelkanaler, ledningskanaler, nedgangsbrønde, mandehuller og skabe, i situationer, hvor de nationale tilsynsmyndigheder på baggrund af markedsanalyser konkluderer, at nægtelse af adgang eller adgang på urimelige vilkår med tilsvarende virkning ville kunne hindre, at der skabes et bæredygtigt konkurrencebaseret marked, og være i strid med slutbrugernes interesser.
2. De nationale tilsynsmyndigheder kan pålægge en virksomhed en forpligtelse til at give adgang i henhold til denne artikel, uanset om de aktiver, der påvirkes af forpligtelsen, er en del af det relevante marked ifølge markedsanalysen, forudsat at forpligtelsen er nødvendig og rimelig for at kunne opfylde målene i artikel 3.

Artikel 73

Forpligtelser vedrørende adgang til og anvendelse af specifikke netelementer og tilhørende faciliteter

1. Nationale tilsynsmyndigheder kan i overensstemmelse med artikel 68 pålægge virksomheder forpligtelser til at efterkomme rimelige anmodninger om adgang til og anvendelse af specifikke netelementer og tilhørende faciliteter i tilfælde, hvor de nationale tilsynsmyndigheder er af den opfattelse, at nægtelse af adgang eller urimelige vilkår og betingelser med tilsvarende virkning vil kunne hindre, at der skabes et holdbart konkurrencebaseret marked i detailledet, og være i modstrid med slutbrugernes interesser.

Virksomheder kan af de nationale tilsynsmyndigheder bl.a. pålægges pligt til:

- a) at give tredjemand adgang til og mulighed for anvendelse af specifikke fysiske netelementer og tilhørende faciliteter om nødvendigt, herunder ubundet adgang til abonnentledninger og afsnit heraf
- b) at give tredjepart adgang til specifikke aktive eller virtuelle netelementer og tjenester
- c) at forhandle i god tro med virksomheder, der ansøger om adgang
- d) at opretholde adgang til faciliteter, som der tidligere er givet adgang til
- e) at yde specifikke tjenester på engrosniveau til tredjeparters gensalg

- f) at tilbyde fri adgang til tekniske grænseflader, protokoller eller andre nøgleteknologier, der er afgørende for tjenesternes eller virtuelle net tjenesters interoperabilitet
- g) at tilbyde samhusning eller andre former for fælles brug af tilhørende faciliteter
- h) at udbyde specifikke tjenester, der er nødvendige for at sikre interoperabilitet mellem end-to-end-tjenester til brugere eller roaming på mobile net
- i) at tilbyde adgang til driftsstøttesystemer eller lignende softwaresystemer, der er nødvendige for at skabe fair konkurrenceforhold på tjenesteområdet
- j) at sammenkoble net eller netfaciliteter
- k) at tilbyde adgang til tilknyttede tjenester såsom tjenester vedrørende identitet, geografisk placering og tilstedeværelse.

De nationale tilsynsmyndigheder kan i tilknytning til de nævnte forpligtelser stille krav om redelighed, rimelighed og rettidighed.

2. Når de nationale myndigheder overvejer, om det er hensigtsmæssigt at pålægge nogle af de mulige specifikke forpligtelser i denne artikels stk. 1, og især, når de i overensstemmelse med proportionalitetsprincippet vurderer, om og hvordan sådanne forpligtelser skal pålægges, skal de undersøge, om andre former for adgang til engrosinput enten på det samme eller et beslægtet engrosmarked ville være tilstrækkelige til at afhjælpe det konstaterede problem i slutbrugernes interesse. Undersøgelsen skal omfatte kommercielle tilbud om adgang, reguleret adgang i henhold til artikel 61 eller eksisterende eller planlagt reguleret adgang til andre engrosinput i henhold til nærværende artikel. De nationale tilsynsmyndigheder skal navnlig tage hensyn til nedenstående faktorer:
- a) om det i lyset af den igangværende markedsudvikling er teknisk og økonomisk gennemførligt at bruge eller installere konkurrerende faciliteter under hensyntagen til karakteren og typen af de involverede samtrafik- eller adgangsordninger, herunder levedygtigheden af andre opstrømsadgangsprodukter såsom adgang til kabelkanaler
 - b) den forventede teknologiske udvikling, som påvirker netudformningen og -forvaltningen
 - c) behovet for at sikre teknologineutralitet, som sætter parterne i stand til at udforme og forvalte deres egne net
 - d) om det er praktisk muligt at tilbyde den foreslåede adgang i betragtning af den forhåndenværende kapacitet
 - e) hvor store startinvesteringer ejeren af faciliteten skal foretage, set i forhold til de offentlige investeringer og de risici, der er forbundet hermed, især hvad angår investeringer i net med meget høj kapacitet og risikoniveauer forbundet hermed

- f) behovet for at sikre konkurrence på længere sigt, med særlig opmærksomhed på økonomisk effektiv infrastrukturbaseret konkurrence og innovative forretningsmodeller, som støtter bæredygtig konkurrence, såsom dem, der er baseret på saminvesteringer i net
- g) i givet fald relevante intellektuelle ejendomsrettigheder
- h) udbuddet af paneuropæiske tjenester.

Hvis en national tilsynsmyndighed i overensstemmelse med artikel 68 overvejer at pålægge forpligtelser på grundlag af artikel 72 eller nærværende artikel, undersøger den, om alene pålæggelse af forpligtelser i overensstemmelse med artikel 72 ville være et rimeligt middel til at fremme konkurrencen og slutbrugerens interesser.

3. Når det pålægges en virksomhed at give adgang i medfør af denne artikel, kan de nationale tilsynsmyndigheder fastsætte tekniske eller driftsmæssige betingelser, som skal opfyldes af udbyderen eller dem, der er berettiget i medfør af sådan adgang, når det er nødvendigt for at sikre normal drift af nettet. Forpligtelser til at overholde særlige tekniske standarder eller specifikationer skal være i overensstemmelse med de standarder og specifikationer, der er fastlagt i overensstemmelse med artikel 39.

Artikel 74

Forpligtelser vedrørende priskontrol og omkostningsregnskaber

1. De nationale tilsynsmyndigheder kan i medfør af artikel 68 pålægge forpligtelser vedrørende omkostningsdækning og priskontrol, herunder forpligtelser vedrørende omkostningsbaserede priser og vedrørende omkostningsregnskabssystemer i forbindelse med udbud af bestemte former for samtrafik eller adgang, såfremt en markedsanalyse viser, at den pågældende virksomhed som følge af en utilstrækkelig effektiv konkurrence vil kunne opretholde sine priser på et unaturligt højt niveau eller opretholde en prisklemme til skade for slutbrugerne.

Når de nationale myndigheder fastlægger, om forpligtelser vedrørende priskontrol er hensigtsmæssige, tager de hensyn til behovet for at fremme konkurrencen og slutbrugernes langsigtede interesser vedrørende udrulning og ibrugtagning af næstegenerationsnet, og navnlig net med meget høj kapacitet. For at tilskynde virksomheden til investeringer, herunder i næstegenerationsnet, skal de nationale tilsynsmyndigheder navnlig tage hensyn til virksomhedens investeringer. Hvis de nationale tilsynsmyndigheder mener, at forpligtelser vedrørende priskontrol er hensigtsmæssige, lader de virksomheden få en rimelig forrentning af den relevante investerede kapital under hensyntagen til eventuelle specifikke risici i forbindelse med et bestemt nyt netinvesteringsprojekt.

De nationale tilsynsmyndigheder skal overveje ikke at pålægge eller fastholde forpligtelser i henhold til denne artikel, hvis de fastslår, at der findes en påviselig begrænsning af detailprisen, og at eventuelle forpligtelser pålagt i henhold til artikel 69-73, herunder navnlig økonomiske replikabilitetstest, der er pålagt i henhold til artikel 70, sikrer reel og ikkediskriminerende adgang.

Hvis de nationale tilsynsmyndigheder mener, at det er hensigtsmæssigt at pålægge forpligtelser vedrørende priskontrol for adgang til eksisterende netelementer, skal de ligeledes tage hensyn til fordelene ved forudsigelige og stabile engrospriser, når det gælder om at sikre, at der er effektiv markedsadgang og tilstrækkelige incitamenters for alle virksomheden til at udrulle nye og forbedrede net.

2. De nationale tilsynsmyndigheder sikrer, at alle omkostningsdækningsmekanismer eller prisfastsættelsesmetoder, der stilles krav om, tjener til at fremme udrulning af nye og forbedrede net, effektivitet og holdbar konkurrence samt maksimere bæredygtige fordele for slutbrugerne. I den forbindelse kan de nationale tilsynsmyndigheder også tage hensyn til de priser, der kan opnås på tilsvarende markeder med konkurrence.
3. Har en virksomhed pligt til sikre, at priserne er omkostningsbaserede, er det virksomheden selv, der skal bevise, at taksterne er baseret på omkostningerne, herunder en rimelig forrentning af investeringerne. Til beregning af omkostningerne ved et effektivt udbud af ydelser kan de nationale tilsynsmyndigheder anvende omkostningsberegningsmetoder, der er uafhængige af dem, som virksomheden anvender. De nationale tilsynsmyndigheder kan anmode en virksomhed om at fremlægge fuld dokumentation for priserne og om nødvendigt kræve, at priserne tilpasses.
4. De nationale tilsynsmyndigheder sørger for, at der, hvis der stilles krav om anvendelse af et omkostningsregnskabssystem til støtte for priskontrol, stilles en beskrivelse af omkostningsregnskabssystemet, der som minimum viser de hovedkategorier, som omkostningerne er samlet i, og hvordan omkostningerne er fordelt, til rådighed for offentligheden. En kompetent uafhængig instans kontrollerer overholdelsen af omkostningsregnskabssystemet og offentliggør en gang om året en erklæring vedrørende dets overholdelse.

Artikel 75
Termineringstakster

1. Kommissionen vedtager senest den 31. december 2020 under nøje hensyntagen til BEREC's udtalelse en delegeret retsakt i henhold til artikel 117, der supplerer dette direktiv ved at fastsætte en fælles maksimal EU-dækkende termineringstakst for taleopkald i mobilnet og en fælles maksimal EU-dækkende termineringstakst for taleopkald i fastnet (samlet benævnt "EU-dækkende termineringstakst for taleopkald"), som pålægges enhver udbyder af henholdsvis terminering af taleopkald i mobilnet eller taleopkald i fastnet i enhver medlemsstat.

Kommissionen skal med henblik herpå:

- a) overholde principperne, kriterierne og parametrene i bilag III
- b) ved fastsættelsen af EU-dækkende termineringstakster for taleopkald for første gang tage hensyn til det vægtede gennemsnit af effektive omkostninger i fastnet og mobilnet, der er fastlagt i overensstemmelse med principperne i bilag III, og som anvendes overalt i Unionen. EU-dækkende termineringstakster for taleopkald i den første delegerede retsakt må ikke være højere end den højeste takst blandt de takster, der var gældende seks måneder inden vedtagelsen af nævnte delegerede retsakt i alle medlemsstater, efter fornøden tilpasning efter særlige nationale omstændigheder

- c) tage hensyn til det samlede antal slutbrugere i hver medlemsstat for at sikre en korrekt vægtning af de maksimale termineringstakster samt de nationale forhold, som medfører væsentlige forskelle mellem medlemsstaterne, når de maksimale termineringstakster skal fastlægges i Unionen.
- d) tage hensyn til markedsoplysninger, som den får fra BEREC, de nationale tilsynsmyndigheder eller direkte fra virksomheder, som udbyder elektroniske kommunikationsnet og -tjenester, og
- e) overveje behovet for at give mulighed for en overgangsperiode på højst 12 måneder, så medlemsstaterne kan foretage tilpasninger, hvor dette er nødvendigt, på grundlag af tidligere pålagte takster.

2. Under nøje hensyntagen til BEREC's udtalelse reviderer Kommissionen hvert femte år de delegerede retsakter, der er vedtaget i medfør af denne artikel, og overvejer ved hver lejlighed ved anvendelse af kriterierne i artikel 67, stk. 1, om de EU-dækkende termineringstakster for taleopkald fortsat er nødvendige. Når Kommissionen efter sin revision træffer afgørelse i henhold til dette stykke om ikke at pålægge en maksimal termineringstakst for taleopkald i mobilnet eller en maksimal termineringstakst for taleopkald i fastnet eller begge, kan de nationale tilsynsmyndigheder foretage markedsanalyser af markederne for terminering af taleopkald i overensstemmelse med artikel 67 med henblik på at vurdere, om det er nødvendigt at indføre regulerende forpligtelser. Hvis en national tilsynsmyndighed som følge af en sådan analyse pålægger omkostningsbaserede termineringstakster i et relevant marked, skal den følge de principper, kriterier og parametre, der er fastsat i bilag III, og dens udkast til foranstaltning skal gennemføres med forbehold af de procedurer, der er omhandlet i artikel 23, 32 og 33.

3. De nationale tilsynsmyndigheder overvåger nøje termineringstjenesteudbydernes anvendelse af de EU-dækkende termineringstakster for taleopkald og sikrer, at de overholdes. De nationale tilsynsmyndigheder kan til enhver tid kræve, at en udbyder af termineringstjenester for taleopkald ændrer den takst, som den anvender over for andre virksomheder, hvis den ikke overholder den delegerede retsakt, der er omhandlet i stk. 1. De nationale tilsynsmyndigheder aflægger hvert år rapport til Kommissionen og BEREC om anvendelsen af denne artikel.

Artikel 76

Regulering af nye netelementer med meget høj kapacitet

1. Virksomheder, der er udpeget som havende en stærk markedsposition på et eller flere relevante markeder i overensstemmelse med artikel 67, kan afgive tilsagn efter den procedure, der er fastsat i artikel 79, og med forbehold af dette stykkes andet afsnit, om at åbne udrulning af et nyt net med meget høj kapacitet, som består af optiske fiberelementer, der dækker strækningen op til slutbrugerens ejendom eller basisstationen, for saminvestering, f.eks. ved at tilbyde medejerskab eller langsigtet risikodeling gennem samfinansiering eller gennem købsaftaler, der medfører specifikke rettigheder af strukturel art for andre udbydere af elektroniske kommunikationsnet eller -tjenester.

Når den nationale tilsynsmyndighed vurderer disse tilsagn, skal den navnlig afgøre, om tilbuddet om saminvestering opfylder alle de følgende betingelser:

- a) det er på et hvilket som helst tidspunkt i løbet af nettets levetid åbent for enhver udbyder af elektroniske kommunikationsnet eller -tjenester

- b) det vil give andre medinvestorer, som er udbydere af elektroniske kommunikationsnet eller -tjenester, mulighed for at konkurrere effektivt og bæredygtigt på lang sigt på downstreammarkeder, hvor den virksomhed, der er udpeget som havende en stærk markedsposition, er aktiv, på betingelser, som omfatter
 - i) fair, rimelige og ikkediskriminerende vilkår, der giver adgang til nettets fulde kapacitet, i det omfang det er omfattet af saminvestering,
 - ii) fleksibilitet med hensyn til værdien af og tidsplanen for de enkelte medinvestorers deltagelse,
 - iii) muligheden for at øge denne deltagelse på et senere tidspunkt og
 - iv) gensidige rettigheder, som tildeles af medinvestorerne efter udrulningen af den saminvesteringsomfattede infrastruktur
- c) det offentliggøres rettidigt af virksomheden, og hvis virksomheden ikke har de egenskaber, der er anført i artikel 80, stk. 1, mindst seks måneder før begyndelsen af udrulningen af det nye net, kan denne periode forlænges på grundlag af nationale omstændigheder

- d) adgangssøgende, som ikke deltager i saminvesteringen, kan fra begyndelsen drage fordel af samme kvalitet, hastighed, betingelser og muligheder for at nå ud til slutbrugere som før udrulningen, suppleret af en mekanisme for tilpasning over tid og bekræftet af den nationale tilsynsmyndighed i lyset af udviklingen på de tilknyttede detailmarkeder, der opretholder incitamenterne til at deltage i saminvesteringen. En sådan mekanisme skal sikre, at adgangssøgende har adgang til netelementer med meget høj kapacitet på et tidspunkt og på grundlag af transparente og ikkediskriminerende vilkår, der på passende vis afspejler den grad af risiko, som de respektive medinvestorer løber i forskellige faser af udrulningen, og tage hensyn til konkurrenceforholdene på detailmarkederne
- e) det opfylder som minimum de kriterier, der er fastsat i bilag IV, og det er fremsat i god tro.

2. Hvis den nationale tilsynsmyndighed under hensyn til resultaterne af den markedstest, der er gennemført i overensstemmelse med artikel 79, stk. 2, konkluderer, at det afgivne saminvesteringstilsagn opfylder betingelserne i nærværende artikels stk. 1, skal den gøre dette tilsagn bindende i henhold til artikel 79, stk. 3, og skal ikke pålægge yderligere forpligtelser i henhold til artikel 68 for så vidt angår de elementer af det nye net med meget høj kapacitet, som er omfattet af tilsagnene, hvis mindst én potentiel medinvestor har indgået en saminvesteraftale med den virksomhed, der er udpeget som havende en stærk markedsposition.

Stk. 1 berører ikke reguleringen af omstændigheder, som ikke opfylder betingelserne i stk. 1, under hensyntagen til resultaterne af en eventuel markedstest, der er gennemført i overensstemmelse med artikel 79, stk. 2, men som har indvirkning på konkurrencen og tages i betragtning med henblik på artikel 67 og 68.

Uanset stk. 2, første afsnit, kan en national tilsynsmyndighed i behørigt begrundede tilfælde pålægge, fastholde eller tilpasse afhjælpende foranstaltninger i henhold til artikel 68-74, hvad angår nye net med meget høj kapacitet, for at afhjælpe væsentlige konkurrenceproblemer på bestemte markeder, hvis den nationale tilsynsmyndighed fastslår, at disse konkurrenceproblemer i betragtning af de særlige karakteristika ved disse markeder ellers ikke ville blive afhjulpet.

3. De nationale tilsynsmyndigheder overvåger løbende opfyldelsen af de betingelser, der er fastsat i stk. 1, og kan kræve, at den virksomhed, som er udpeget som havende en stærk markedsposition, forelægger årlige overensstemmelseserklæringer.

Denne artikel berører ikke en national tilsynsmyndigheds beføjelse til at træffe afgørelser i henhold til artikel 26, stk. 1, hvis der opstår en tvist mellem virksomheder i forbindelse med en saminvesteringsaftale, som den skønner opfylder de betingelser, der er fastsat i nærværende artikels stk. 1.

4. BEREC offentliggør efter høring af interessenter og i tæt samarbejde med Kommissionen retningslinjer for at fremme de nationale tilsynsmyndigheders ensartede anvendelse af betingelserne i stk. 1 og kriterierne i bilag IV.

Artikel 77
Funktionel adskillelse

1. Konkluderer den nationale tilsynsmyndighed, at de relevante forpligtelser, der er pålagt i henhold til artikel 69-74, ikke har kunnet tilvejebringe effektiv konkurrence, og at der er konstateret vigtige og vedvarende konkurrenceproblemer eller markedssvigt i forbindelse med engrossalg på visse markeder for adgangsprodukter, kan den undtagelsesvis i overensstemmelse med artikel 68, stk. 3, andet afsnit, pålægge vertikalt integrerede virksomheder at placere aktiviteter i forbindelse med engrossalg af relevante adgangsprodukter i en uafhængigt fungerende forretningsenhed.

Denne forretningsenhed skal levere adgangsprodukter og -tjenester til alle virksomheder, herunder andre forretningsenheder i moderselskabet, efter samme tidsfrister, vilkår og betingelser, herunder vedrørende priser og serviceniveau, og via samme systemer og processer.

2. Når en national tilsynsmyndighed agter at pålægge et krav om funktionel adskillelse, forelægger den Kommissionen en anmodning, der omfatter:
 - a) dokumentation, der underbygger den nationale tilsynsmyndigheds konklusioner, jf. stk. 1
 - b) en begrundet vurdering, hvori det konkluderes, at der ingen eller ringe udsigt er til effektiv og bæredygtig infrastrukturbaseret konkurrence inden for en rimelig tidshorisont

- c) en analyse af de forventede konsekvenser for den nationale tilsynsmyndighed, for virksomheden, især de ansatte i den særskilte virksomhed og sektoren for elektronisk kommunikation som helhed, og for incitamenter til at investere deri, navnlig med hensyn til behovet for at sikre social og territorial samhørighed, samt for andre interessenter, herunder navnlig de forventede konsekvenser for konkurrencen og eventuelle følgevirkninger for forbrugerne
- d) en analyse af årsagerne til, at denne forpligtelse vil være det mest effektive middel til at gennemføre afhjælpende foranstaltninger med sigte på at håndtere de konstaterede konkurrenceproblemer eller markedssvigt.

3. Udkastet til foranstaltninger skal omfatte følgende elementer:

- a) nøje oplysninger om adskillelsens art og grad, herunder navnlig den særskilte forretningsenheds retlige status
- b) en udpegning af den særskilte forretningsenheds aktiver samt de produkter eller tjenester, der skal leveres af denne forretningsenhed
- c) de organisatoriske foranstaltninger, der skal træffes for at sikre personalets uafhængighed i den særskilte forretningsenhed, og den dertil svarende incitamentsstruktur
- d) regler til sikring af forpligtelsernes overholdelse
- e) regler til sikring af gennemsigtighed omkring driftsprocedurerne, navnlig over for andre interessenter

- f) et overvågningsprogram med henblik på at sikre, at forpligtelserne overholdes, herunder offentliggørelsen af en årlig rapport.

Når Kommissionen har truffet afgørelse i henhold til artikel 68, stk. 3, om udkastet til foranstaltninger gennemfører den nationale tilsynsmyndighed efter proceduren i artikel 67 en koordineret analyse af de forskellige markeder med tilknytning til adgangsnettet. På grundlag af denne analyse træffer den nationale tilsynsmyndighed i overensstemmelse med procedurerne i artikel 23 og 32 afgørelse om at pålægge, opretholde, ændre eller ophæve forpligtelser.

4. En virksomhed, der er pålagt funktionel adskillelse, kan pålægges enhver af de forpligtelser, der er omhandlet i artikel 69-74 på ethvert specifikt marked, hvor den i overensstemmelse med artikel 67 er udpeget som virksomhed med en stærk markedsposition, eller enhver anden forpligtelse, der er godkendt af Kommissionen i medfør af artikel 68, stk. 3.

Artikel 78

Frivillig funktionel adskillelse hos vertikalt integrerede virksomheder

1. En virksomhed, der i overensstemmelse med artikel 67 er udpeget som havende en stærk markedsposition på et eller flere relevante markeder, skal underrette den nationale tilsynsmyndighed mindst tre måneder inden, hvis den agter at overdrage sine lokale adgangsnetaktiver eller en væsentlig del heraf til en særskilt juridisk enhed med en anden ejer eller oprette en særskilt forretningsenhed med henblik på at give alle detailudbydere, herunder virksomhedens egne detailafdelinger, fuldt ud tilsvarende adgangsprodukter.

Disse virksomheder skal også underrette den nationale tilsynsmyndighed om enhver ændring af denne plan og om slutresultatet af adskillelsesprocessen.

Sådanne virksomheder kan også afgive tilsagn om adgangsbetinger, der skal gælde for dens net i løbet af gennemførelsesperioden, efter at den foreslåede form for adskillelse er gennemført, med henblik på at sikre tredjepart effektiv og ikkediskriminerende adgang. Tilbuddet om tilsagn skal indeholde tilstrækkelige detaljer, herunder om tidspunktet for og varigheden af gennemførelsen, til, at den nationale tilsynsmyndighed kan udføre sine opgaver i henhold til stk. 2. Sådanne tilsagn kan forlænges ud over den maksimale frist for markedsundersøgelser, der er fastsat i artikel 67, stk. 5.

2. Den nationale tilsynsmyndighed vurderer, hvilke følger den planlagte transaktion sammen med eventuelle afgivne tilsagn har for de gældende forpligtelser i henhold til dette direktiv.

Til det formål gennemfører den nationale tilsynsmyndighed efter proceduren i artikel 67 en analyse af de forskellige markeder med tilknytning til adgangsnettet.

Den nationale tilsynsmyndighed tager hensyn til eventuelle tilsagn fra virksomheden, navnlig vedrørende målene i artikel 3. Den nationale tilsynsmyndighed konsulterer i den forbindelse tredjeparter i overensstemmelse med artikel 23, navnlig de tredjeparter, der er direkte berørt af den påtænkte transaktion.

På grundlag af resultatet af analysen træffer den nationale tilsynsmyndighed i overensstemmelse med procedurerne i artikel 23 og 32 afgørelse om at pålægge, opretholde, ændre eller ophæve forpligtelser, idet artikel 80 anvendes, hvor det er relevant. Den nationale tilsynsmyndighed kan i sin afgørelse gøre tilsagnene helt eller delvist bindende. Uanset artikel 67, stk. 5, kan den nationale tilsynsmyndighed gøre tilsagnene helt eller delvist bindende i hele den periode, som de afgives for.

3. Med forbehold af artikel 80 kan den juridisk eller driftsmæssigt særskilte forretningsenhed, der er blevet udpeget som havende en stærk markedsposition på ethvert specifikt marked i henhold til artikel 67, om nødvendigt pålægges enhver af de forpligtelser, der er omhandlet i artikel 69-74, eller enhver anden forpligtelse, der er godkendt af Kommissionen i medfør af artikel 68, stk. 3, såfremt alle andre tilsagn, der er afgivet, er utilstrækkelige til at kunne opfylde målene i artikel 3.
4. Den nationale tilsynsmyndighed fører tilsyn med gennemførelsen af de af virksomhederne afgivne tilsagn, som tilsynsmyndigheden har gjort bindende i henhold til stk. 2, og tager stilling til en eventuel forlængelse af tilsagnene, når den periode, som de indledningsvis blev afgivet for, er udløbet.

Artikel 79
Tilsagnsprocedure

1. Virksomheder, der er udpeget som havende en stærk markedsposition, kan afgive tilsagn til den nationale tilsynsmyndighed vedrørende betingelser for adgang, saminvestering eller begge dele, der finder anvendelse på deres net, for så vidt angår bl.a.:
 - a) samarbejdsordninger, som er relevante for vurderingen af hensigtsmæssige og forholdsmæssigt afpassede forpligtelser i henhold til artikel 68
 - b) saminvestering i net med meget høj kapacitet i henhold til artikel 76 eller
 - c) effektiv og ikkediskriminerende adgang for tredjeparter i henhold til artikel 78, både i løbet af en gennemførelsesperiode med frivillig adskillelse af en vertikalt integreret virksomhed, og efter at den foreslåede form for adskillelse er gennemført.

Tilbuddet om tilsagn skal være tilstrækkelig detaljeret, herunder med hensyn til tidsplanen og rammerne for tilsagnenes gennemførelse og deres varighed for at give den nationale tilsynsmyndighed mulighed for at foretage sin vurdering i henhold til stk. 2. Sådanne tilsagn kan forlænges ud over perioderne for gennemførelse af markedsanalyser som fastsat i artikel 67, stk. 5.

2. For at vurdere tilsagn afgivet af en virksomhed i henhold til stk. 1 foretager den nationale tilsynsmyndighed, medmindre sådanne tilsagn tydeligvis ikke opfylder en eller flere af de pågældende betingelser eller et eller flere af de pågældende kriterier, en markedstest, navnlig vedrørende de tilbudte vilkår, ved at gennemføre en offentlig høring af interesserede parter, navnlig de tredjeparter, der er direkte berørt. Potentielle medinvestorer eller adgangssøgende kan fremsætte synspunkter om overholdelsen af de afgivne tilsagn med de betingelser, der er fastsat i artikel 68, 76 eller 78, alt efter hvad der er relevant, og kan foreslå ændringer.

For så vidt angår tilsagn, der er afgivet i henhold til denne artikel, tager den nationale tilsynsmyndighed ved vurderingen af forpligtelser i henhold til artikel 68, stk. 4, særlig hensyn til:

- a) dokumentation vedrørende en fair og rimelig karakter af de afgivne tilsagn,
- b) tilsagnenes åbenhed over for alle markedsdeltagere,
- c) rettidig tilvejebringelse af adgang på fair, rimelige og ikkediskriminerende betingelser, herunder til net med meget høj kapacitet, forud for lanceringen af tilknyttede detailtjenester og
- d) de afgivne tilsagns generelle tilstrækkelighed med hensyn til at muliggøre bæredygtig konkurrence på downstreammarkeder og at fremme samarbejde om udrulning og ibrugtagning af net med meget høj kapacitet til gavn for slutbrugerne.

Under hensyntagen til alle de synspunkter, der er kommet til udtryk under høringen, og til, hvor repræsentative disse synspunkter er for de forskellige interessenter, meddeler den nationale tilsynsmyndighed den virksomhed, der er udpeget som havende en stærk markedsposition, sine foreløbige konklusioner om, hvorvidt de afgivne tilsagn opfylder de mål og kriterier og overholder de procedurer, som er omhandlet i denne artikel og i artikel 68, 76 eller 78, alt efter hvad der er relevant, og på hvilke betingelser den kan overveje at gøre tilsagnene bindende. Virksomheden kan ændre sit oprindelige tilbud for at tage hensyn til de foreløbige konklusioner fra den nationale tilsynsmyndighed og med henblik på at opfylde de kriterier, der er fastsat i denne artikel og i artikel 68, 76 eller 78, alt efter hvad der er relevant.

3. Uden at dette berører artikel 76, stk. 2, første afsnit, kan den nationale tilsynsmyndighed vedtage en afgørelse for at gøre tilsagnene helt eller delvist bindende.

Uanset artikel 67, stk. 5, kan den nationale tilsynsmyndighed gøre nogle af eller alle tilsagnene bindende for en bestemt periode, som kan være hele den periode, for hvilken de tilbydes, og i tilfælde af saminvesteringstilsagn, der er bindende i henhold til artikel 76, stk. 2, første afsnit, gøre dem bindende for en periode på mindst syv år.

Med forbehold af artikel 76, er denne artikel ikke til hinder for anvendelse af markedsanalyseproceduren i henhold til artikel 67 og pålæggelse af forpligtelser i henhold til artikel 68.

Hvis den nationale tilsynsmyndighed gør tilsagn bindende i henhold til denne artikel, skal den i henhold til artikel 68 vurdere konsekvenserne af denne afgørelse for markedsudviklingen og hensigtsmæssigheden af eventuelle forpligtelser, som den har pålagt eller i mangel af disse tilsagn ville have overvejet at pålægge i henhold til nævnte artikel eller artikel 69-74. Når den nationale tilsynsmyndighed meddeler det pågældende udkast til foranstaltning i henhold til artikel 68 i overensstemmelse med artikel 32, ledsages det meddelte udkast til foranstaltning af tilsagnsafgørelsen.

4. Den nationale tilsynsmyndighed overvåger, fører tilsyn med og sikrer overholdelse af tilsagnene, som den har gjort bindende i henhold til stk. 3, på samme måde som den overvåger, fører tilsyn med og sikrer opfyldelse af de pålagte forpligtelser i henhold til artikel 68, og tager stilling til en forlængelse af tilsagnene for den periode, for hvilken de er blevet gjort bindende, når den oprindelige periode udløber. Hvis den nationale tilsynsmyndighed konkluderer, at en virksomhed ikke har opfyldt de tilsagn, som er gjort bindende i overensstemmelse med stk. 3, kan den pålægge virksomheden sanktioner i overensstemmelse med artikel 29. Uden at dette berører proceduren for sikring af opfyldelse af specifikke forpligtelser i henhold til artikel 30, kan den nationale tilsynsmyndighed revurdere de forpligtelser, der er pålagt i overensstemmelse med artikel 68, stk. 6.

Artikel 80

Virksomheder, der udelukkende opererer på engrosniveau

1. En national tilsynsmyndighed, der udpeger en virksomhed, der ikke er aktiv på noget detailmarked for elektroniske kommunikationstjenester, som havende en stærk markedsposition på et eller flere engrosmarkeder, jf. artikel 67, vurderer, om den pågældende virksomhed har følgende egenskaber:
 - a) alle selskaber og forretningsenheder inden for virksomheden, alle selskaber, som kontrolleres, men ikke nødvendigvis ejes fuldstændig, af den samme endelige ejer, og eventuelle aktionærer, der kan udøve kontrol over virksomheden, har kun nuværende og planlagte aktiviteter på engrosmarkeder for elektroniske kommunikationstjenester, og de har derfor ikke nogen aktiviteter på noget detailmarked for elektroniske kommunikationstjenester til slutbrugere i Unionen
 - b) virksomheden er ikke forpligtet til at handle med en enkelt, selvstændig virksomhed senere i forsyningskæden, som er aktiv på et detailmarked for elektroniske kommunikationstjenester til slutbrugere, på grund af en eksklusivaftale eller en aftale, som de facto udgør en eksklusivaftale.
2. Hvis den nationale tilsynsmyndighed konkluderer, at betingelserne i stk. 1 er opfyldt, kan tilsynsmyndigheden kun pålægge den pågældende virksomhed forpligtelser i henhold til artikel 70 og 73 eller vedrørende fair og rimelig prisfastsættelse, hvis det er berettiget på grundlag af en markedsanalyse, herunder en fremadrettet vurdering af den sandsynlige adfærd for virksomheden, der er udpeget som havende en stærk markedsposition.

3. Den nationale tilsynsmyndighed reviderer de forpligtelser, der er pålagt virksomheden i henhold til denne artikel, hvis den konkluderer, at betingelserne i stk. 1 ikke længere er opfyldt, og den lader artikel 67-74 finde anvendelse, hvis det er relevant. Virksomhederne underretter straks den nationale tilsynsmyndighed om eventuelle ændringer af de forhold, der er relevante for stk. 1, litra a) og b).
4. Den nationale tilsynsmyndighed reviderer også forpligtelser pålagt virksomheden i henhold til denne artikel, hvis den på grundlag af beviser for betingelser og vilkår, som virksomheden tilbyder sine kunder senere i forsyningskæden, konkluderer, at der er opstået eller sandsynligvis vil opstå konkurrenceproblemer til ulempe for slutbrugerne, som kræver, at der pålægges en eller flere af forpligtelserne i artikel 69, 71, 72 eller 74, eller at de pålagte forpligtelser ændres i overensstemmelse med stk. 2.
5. Påleggelsen af forpligtelser og revision af disse i overensstemmelse med denne artikel gennemføres i henhold til procedurene i artikel 23, 32 og 33.

Artikel 81

Migrering fra oprindelig infrastruktur

1. Virksomheder, der er udpeget som havende en stærk markedsposition på et eller flere relevante markeder i overensstemmelse med artikel 67, underretter den nationale tilsynsmyndighed på forhånd og i god tid, hvis de planlægger at afvikle eller med ny infrastruktur erstatte dele af nettet, herunder oprindelig infrastruktur, som er nødvendig for at drive et kobbernet, og som er underlagt forpligtelser i henhold til artikel 68-80.

2. Den nationale tilsynsmyndighed sikrer, at afviklings- eller erstatningsprocessen omfatter en transparent tidsplan og transparente betingelser, herunder en passende anmeldelses- og overgangsperiode, og at der er adgang til alternative produkter af som minimum sammenlignelig kvalitet, som giver adgang til den opgraderede netinfrastruktur, der træder i stedet for de erstattede elementer, hvis dette er nødvendigt for at sikre konkurrence og slutbrugernes rettigheder.

For aktiver, der foreslås afviklet eller erstattet, kan den nationale tilsynsmyndighed ophæve forpligtelserne efter at have konstateret, at adgangsudbyderen:

- a) har skabt de rette betingelser for migrering, herunder gjort et alternativt adgangsprodukt af som minimum sammenlignelig kvalitet tilgængeligt, som kunne nås via den oprindelige infrastruktur, der giver de adgangssøgende mulighed for at nå ud til de samme slutbrugere, og
- b) har overholdt de betingelser og processer, som er meddelt den nationale tilsynsmyndighed i henhold til denne artikel.

En sådan ophævelse skal gennemføres i henhold til procedurene i artikel 23, 32 og 33.

3. Denne artikel berører ikke tilgængeligheden af regulerede produkter, som den nationale tilsynsmyndighed pålægger den opgraderede netinfrastruktur i overensstemmelse med procedurene, der er fastsat i artikel 67 og 68.

Artikel 82

BEREC's retningslinjer om net med meget høj kapacitet

Senest den ... [to år efter datoen for dette direktivs ikrafttræden] fastlægger BEREC efter høring af interessenter og i tæt samarbejde med Kommissionen retningslinjer for de kriterier, som et net skal opfylde for at blive anset for et net med meget høj kapacitet, navnlig for så vidt angår båndbredde til down- og uplink, robusthed, fejlrelaterede parametre samt latenstid og variation i denne. De nationale tilsynsmyndigheder skal tage størst muligt hensyn til disse retningslinjer. BEREC ajourfører retningslinjerne senest den 31. december 2025 og regelmæssigt derefter.

KAPITEL V

TILSYN MED DETAILTJENESTER

Artikel 83

Tilsyn med detailtjenester

1. Medlemsstaterne kan sikre, at de nationale tilsynsmyndigheder pålægger virksomheder, der er udpeget som havende en stærk markedsposition på et bestemt detailmarked i henhold til artikel 63, passende regulermæssige forpligtelser, hvis:
 - a) en national tilsynsmyndighed som resultat af en markedsanalyse foretaget i overensstemmelse med artikel 67 konstaterer, at der på et bestemt detailmarked, der er identificeret i overensstemmelse med artikel 64, ikke er effektiv konkurrence, og

- b) den nationale tilsynsmyndighed konkluderer, at de pålagte forpligtelser i henhold til artikel 69-74 ikke vil føre til opnåelse af de mål, der er fastsat i artikel 3.
2. Forpligtelser, der pålægges i medfør af stk. 1, skal være baseret på det konstaterede problems art og være forholdsmæssige og begrundede under hensyn til de i artikel 3 omhandlede målsætninger. Pålagte forpligtelser kan omfatte krav om, at de udpegede virksomheder ikke forlanger urimeligt høje priser, hæmmer markedsadgang eller begrænser konkurrencen ved at fastsætte urimeligt lave priser, uberettiget favorisere bestemte slutbrugere eller foretage urimelig bundtning af tjenester. De nationale tilsynsmyndigheder kan over for sådanne virksomheder lægge et passende loft over detailpriserne eller træffe foranstaltninger til at kontrollere individuelle takster eller til at gøre takster omkostningsbaserede eller baseret på priserne på sammenlignelige markeder for at beskytte slutbrugernes interesser og fremme effektiv konkurrence.
3. De nationale tilsynsmyndigheder sikrer, at der, når en virksomhed er underlagt detailtakstregulering eller anden relevant detailkontrol, anvendes de fornødne og relevante omkostningsregnskabssystemer. De nationale tilsynsmyndigheder kan specificere, hvilket format og hvilken beregningsmetode der skal anvendes. Overholdelse af omkostningsregnskabssystemet kontrolleres af en kompetent uafhængig instans. De nationale tilsynsmyndigheder sørger for, at der årligt offentliggøres en erklæring vedrørende overholdelse.
4. Uden at dette berører artikel 85 og 88, anvender de nationale tilsynsmyndigheder ikke de i stk. 1 omhandlede detailkontrolordninger på geografiske markeder eller detailmarkeder, hvis de har forvisset sig om, at der er effektiv konkurrence.

DEL III

TJENESTER

AFSNIT I

FORSYNINGSPLIGT

Artikel 84

Forsyningspligtydelser til en overkommelig pris

1. Medlemsstaterne sikrer, at alle forbrugere på deres områder under hensyntagen til særlige nationale forhold har adgang til en tilgængelig tilstrækkelig bredbåndsinternetadgangstjeneste og til talekommunikationstjenester til en overkommelig pris og af den kvalitet, der er specificeret for deres områder, herunder den underliggende forbindelse, på et fast sted.
2. Medlemsstaterne kan endvidere sikre, at tjenester som omhandlet i stk. 1, der ikke leveres på et fast sted, har en overkommelig pris, hvis de finder dette nødvendigt for at sikre forbrugernes fulde sociale og økonomiske deltagelse i samfundet.

3. Hver medlemsstat definerer under hensyntagen til nationale forhold og den minimumsbåndbredde, som flertallet af forbrugere nyder godt af på den pågældende medlemsstats område, og under hensyntagen til BEREC's rapport om bedste praksis den tilstrækkelige bredbåndsinternetadgangstjeneste med henblik på stk. 1 for at sikre den båndbredde, der er nødvendig for social og økonomisk deltagelse i samfundet. En tilstrækkelig bredbåndsinternetadgangstjeneste er i stand til at levere den båndbredde, der er nødvendig for mindst at understøtte det minimum af tjenester, der er fastsat i bilag V.

Senest den ... [18 måneder efter datoen for dette direktivs ikrafttræden] udarbejder BEREC for at bidrage til en konsekvent anvendelse af denne artikel efter høring af interessenter og i tæt samarbejde med Kommissionen under hensyntagen til tilgængelige oplysninger fra Kommissionen (Eurostat) en rapport om medlemsstaternes bedste praksis til støtte for definitionen på en tilstrækkelig bredbåndsinternetadgangstjeneste i medfør af første afsnit. Denne rapport ajourføres regelmæssigt for at afspejle den teknologiske udvikling og ændringer i forbrugernes brugsmønstre.

4. Når en forbruger anmoder herom, kan den forbindelse, der er omhandlet i stk. 1 og, hvis det er relevant, stk. 2, begrænses til at understøtte talekommunikationstjenester.
5. Medlemsstaterne kan udvide anvendelsesområdet for denne artikel til også at omfatte slutbrugere, der er mikrovirksomheder og små og mellemstore virksomheder samt nonprofitorganisationer.

Artikel 85

Udbud af forsyningspligtigheder til en overkommelig pris

1. De nationale tilsynsmyndigheder overvåger i koordination med andre kompetente myndigheder udviklingen og niveauet af de på markedet tilgængelige detailpriser for de tjenester, som er omhandlet i artikel 84, stk. 1, navnlig i forhold til nationale priser og national forbrugerindkomst.
2. Hvis en medlemsstat fastsætter, at detailpriserne for de tjenester, der er omhandlet i artikel 84, stk. 1, under hensyntagen til de nationale forhold ikke er overkommelige, fordi forbrugere med en lav indkomst eller særlige sociale behov er forhindret i at få adgang til disse tjenester, træffer den foranstaltninger for at sikre, at sådanne forbrugere kan betale for tilstrækkelige bredbåndsinternetadgangstjeneste og talekommunikationstjenester som minimum på et fast sted.

Med henblik herpå kan medlemsstaterne sikre, at der ydes støtte til sådanne forbrugere til kommunikationsformål, eller de kan pålægge udbydere af sådanne tjenester at tilbyde disse forbrugere takstvalgmuligheder eller -pakker, der er anderledes end dem, som de leverer på normale kommercielle betingelser, eller begge dele. Med henblik herpå kan medlemsstaterne kræve, at sådanne udbydere anvender fælles takster, herunder geografisk udligning, i hele området.

Under særlige omstændigheder, navnlig hvis pålæggelsen af forpligtelser i henhold til nærværende stykkes andet afsnit, på alle udbydere ville medføre en påvist overdreven administrativ eller finansiell byrde for udbydere eller den pågældende medlemsstat, kan en medlemsstat undtagelsesvis beslutte kun at pålægge udpegede virksomheder forpligtelse til at tilbyde disse særlige takstvalgmuligheder eller -pakker. Artikel 86 finder tilsvarende anvendelse på sådanne udpegelser. Hvis en medlemsstat udpeger virksomheder, sikrer den, at alle forbrugere med en lav indkomst eller særlige sociale behov nyder godt af et udvalg af virksomheder, som tilbyder takstvalgmuligheder, der er målrettet deres behov, medmindre sikring af et sådant udvalg er umulig eller ville skabe en overdreven yderligere organisatorisk eller finansiell byrde.

Medlemsstaterne sikrer, at forbrugere, som er berettigede til disse takstvalgmuligheder eller -pakker, har ret til indgå en aftale med en tjenesteudbyder som omhandlet i artikel 84, stk. 1, eller med en virksomhed, der er udpeget i overensstemmelse med nærværende stykke, og at deres nummer forbliver tilgængeligt for dem i en tilstrækkelig periode og uberettiget afbrydelse af tjenesten undgås.

3. Medlemsstaterne sikrer, at virksomheder, der tilbyder forbrugere med en lav indkomst eller særlige sociale behov takstvalgmuligheder eller -pakker i henhold til stk. 2, holder de nationale tilsynsmyndigheder og andre kompetente myndigheder informeret om detaljerne i disse tilbud. De nationale tilsynsmyndigheder sikrer i koordination med andre kompetente myndigheder, at de betingelser, hvorpå virksomhederne tilbyder takstvalgmuligheder eller -pakker i henhold til stk. 2, er fuldt transparente og offentliggøres og anvendes i overensstemmelse med princippet om ikkediskrimination. De nationale tilsynsmyndigheder kan i koordination med andre kompetente myndigheder kræve, at sådanne takstvalgmuligheder eller -pakker ændres eller trækkes tilbage.
4. Medlemsstaterne sikrer under hensyntagen til nationale forhold, at der ydes passende støtte til forbrugere med handicap, og, hvis det er relevant, at der træffes andre specifikke foranstaltninger med henblik på at sikre, at relevant terminaludstyr og specifikt udstyr og specifikke tjenester, der fremmer lige adgang, herunder om nødvendigt totale konversationstjenester og relættjenester, er tilgængelige og fås til en overkommelig pris.
5. Når medlemsstaterne anvender denne artikel, skal de søge at minimere forbrejning af markedsvilkårene.
6. Medlemsstaterne kan udvide anvendelsesområdet i denne artikel til også at omfatte slutbrugere, der er mikrovirksomheder og små og mellemstore virksomheder samt nonprofitorganisationer.

Artikel 86

Adgang til forsyningspligtydelser

1. Hvis en medlemsstat under hensyntagen til resultaterne, hvis de foreligger, af den geografiske undersøgelse foretaget i overensstemmelse med artikel 22, stk. 1, og om nødvendigt eventuel supplerende dokumentation har påvist, at tilgængeligheden på et fast sted af en tilstrækkelig bredbåndsinternetadgangstjeneste som fastsat i overensstemmelse med artikel 84, stk. 3, og af en talekommunikationstjeneste ikke kan sikres på normale kommercielle vilkår eller gennem andre mulige offentlige politikredskaber på sit nationale område eller forskellige dele heraf, kan den pålægge en passende forsyningspligt til at imødekomme alle rimelige anmodninger fra slutbrugere om adgang til disse tjenester på de pågældende dele af medlemsstatens område.
2. Medlemsstaterne fastlægger den mest effektive og hensigtsmæssige strategi til at sikre tilgængelighed af en tilstrækkelig bredbåndsinternetadgangstjeneste på et fast sted som fastsat i overensstemmelse med artikel 84, stk. 3, og af en talekommunikationstjeneste under hensyntagen til principperne om objektivitet, gennemsigtighed, ikkediskrimination og proportionalitet. Medlemsstaterne skal tilstræbe at minimere konkurrenceforvridningen, navnlig udbud af tjenester til priser eller på betingelser eller vilkår, der afviger fra almindelige kommercielle betingelser, idet de samtidig tilgodeser samfundets interesser.

3. Hvis medlemsstaterne beslutter at pålægge forpligtelser for at sikre tilgængelighed på et fast sted for slutbrugere af en tilstrækkelig bredbåndsinternetadgangstjeneste som fastsat i overensstemmelse med artikel 84, stk. 3, og af en talekommunikationstjeneste, kan de navnlig udpege en eller flere virksomheder til at garantere sådan tilgængelighed på hele det nationale område. Medlemsstaterne kan udpege forskellige virksomheder eller grupper af virksomheder til at levere tilstrækkelige bredbåndsinternetadgangstjeneste og talekommunikationstjenester på et fast sted eller til at dække forskellige dele af det nationale område.
4. Når medlemsstaterne udpeger virksomheder i dele af eller på hele det nationale område til at sikre tilgængelighed af tjenester i henhold til stk. 3, skal de anvende en effektiv, objektiv, transparent og ikkediskriminerende udpegningsmetode, der sikrer, at ingen virksomhed på forhånd er udelukket fra at blive udpeget. Sådanne udpegningsmetoder skal sikre, at en tilstrækkelig bredbåndsinternetadgangstjeneste og talekommunikationstjenester på et fast sted tilvejebringes på en omkostningseffektiv måde og kan anvendes som et middel til at bestemme nettoomkostningerne ved forsyningspligten, jf. artikel 89.
5. Når en virksomhed, som er udpeget i henhold til stk. 3, vil afhænde sine lokale adgangsnetworktaster eller en væsentlig del heraf til en særskilt juridisk enhed med et andet ejerskab, underretter den i forvejen og i rimelig tid den nationale tilsynsmyndighed eller anden kompetente myndighed, så denne myndighed kan bedømme den påtænkte transaktionsindvirkning på udbuddet på et fast sted af en tilstrækkelig bredbåndsinternetadgangstjeneste som fastsat i overensstemmelse med artikel 84, stk. 3, og af en talekommunikationstjeneste. Den nationale tilsynsmyndighed eller anden kompetente myndighed kan pålægge, ændre eller ophæve særlige forpligtelser i overensstemmelse med artikel 13, stk. 2.

Artikel 87

Status for den eksisterende forsyningspligt

Medlemsstaterne kan fortsat sikre tilgængelighed af og en overkommelig pris for andre tjenester end en tilstrækkelig bredbåndsinternetadgangstjeneste som fastsat i overensstemmelse med artikel 84, stk. 3, og en talekommunikationstjeneste på et fast sted, som var i drift den ... [datoen for dette direktivs ikrafttræden], hvis det kan godtgøres, at der er behov for sådanne tjenester i under hensyntagen til de nationale forhold. Hvis medlemsstaterne udpeger virksomheder til i dele af eller på hele det nationale område at levere sådanne tjenester, finder artikel 86 anvendelse. Finansieringen af disse forpligtelser skal være i overensstemmelse med artikel 90.

Medlemsstaterne reviderer de forpligtelser, der er pålagt i henhold til denne artikel, senest den ... [tre år efter dette direktivs ikrafttræden] og derefter hvert tredje år.

Artikel 88

Kontrol med udgifter

1. Medlemsstaterne sikrer i forbindelse med udbud af faciliteter og tjenester ud over de i artikel 84 omhandlede, at udbydere af en tilstrækkelig bredbåndsinternetadgangstjeneste og af talekommunikationstjenester i henhold til artikel 84-87 fastsætter vilkår og betingelser på en sådan måde, at slutbrugeren ikke er tvunget til at betale for faciliteter eller tjenester, der ikke er nødvendige for eller kræves til den tjeneste, der er anmodet om.

2. Medlemsstaterne sikrer, at de udbydere af en tilstrækkelig bredbåndsinternetadgangstjeneste og talekommunikationstjenester, der er omhandlet i artikel 84, og som udbyder tjenester i henhold til artikel 85, tilbyder de særlige faciliteter og tjenester i bilag VI, del A, alt efter hvad der er relevant, således at forbrugerne kan overvåge og kontrollere udgifter. Medlemsstaterne sikrer, at sådanne udbydere indfører et system til at hindre uberettiget afbrydelse af talekommunikationstjenester eller af en tilstrækkelig bredbåndsinternetadgangstjeneste for de forbrugere, der er omhandlet i artikel 85, herunder en passende mekanisme til at kontrollere fortsat interesse i at anvende tjenesten.

Medlemsstaterne kan udvide anvendelsesområdet i dette stykke til også at omfatte slutbrugere, der er mikrovirksomheder og små og mellemstore virksomheder samt nonprofitorganisationer.

3. Hver medlemsstat sikrer, at den kompetente myndighed kan frafalde kravene i stk. 2 på hele eller dele af sit nationale område, hvis den kompetente myndighed har forvisset sig om, at faciliteten er tilgængelig i vid udstrækning.

Artikel 89

Beregning af omkostninger ved forsyningspligt

1. Hvis de nationale tilsynsmyndigheder finder, at udbud af en tilstrækkelig bredbåndsinternetadgangstjeneste som fastsat i overensstemmelse med artikel 84, stk. 3, og af en talekommunikationstjeneste som fastlagt i artikel 84, 85 og 86 eller fortsættelse af den eksisterende forsyningspligt, jf. artikel 87, kan udgøre en urimelig byrde for udbydere af sådanne tjenester, som anmoder om kompensation, beregner de nationale tilsynsmyndigheder nettoomkostningerne herved.

De nationale tilsynsmyndigheder skal med henblik herpå:

- a) beregne nettoomkostningerne ved den pågældende forsyningspligt, idet der tages hensyn til eventuelle markedsfordele, som en udbyder af en tilstrækkelig bredbåndsinternetadgangstjeneste som fastsat i overensstemmelse med artikel 84, stk. 3, og en talekommunikationstjeneste som fastsat i artikel 84, 85 og 86 eller fortsættelse af den eksisterende forsyningspligt som fastsat i artikel 87 nyder godt af, jf. bilag VII, eller
 - b) anvende de nettoomkostninger ved varetagelse af forsyningspligt, der bestemmes ved en udpegningsmekanisme i overensstemmelse med artikel 86, stk. 4.
2. De regnskaber og oplysninger, der ligger til grund for beregningen af nettoomkostningerne ved forsyningspligten, jf. stk. 1, andet afsnit, litra a), kvalitetskontrolleres eller verificeres af den nationale tilsynsmyndighed eller en af de berørte parter uafhængig instans, der er godkendt af den nationale tilsynsmyndighed. Resultaterne af omkostningsberegningen og kvalitetskontrollens konklusioner er offentligt tilgængelige.

Artikel 90

Finansiering af forsyningspligt

1. Såfremt de nationale tilsynsmyndigheder på grundlag af den i artikel 89 omhandlede nettoomkostningsberegning mener, at en udbyder pålægges en urimelig byrde, skal medlemsstaterne efter anmodning fra den pågældende udbyder beslutte at gøre en eller begge af følgende:
 - a) indføre en ordning, der på transparente vilkår giver den pågældende udbyder kompensation fra offentlige midler for de beregnede nettoomkostninger,

b) dele nettoomkostningerne ved forsyningspligt mellem udbydere af elektroniske kommunikationsnet og -tjenester.

2. Såfremt nettoomkostningerne deles i henhold til nærværende artikels stk. 1, litra b), fastlægger medlemsstaterne en deleordning, som forvaltes af den nationale tilsynsmyndighed eller af en af de begunstigede uafhængig instans under de nationale tilsynsmyndigheders tilsyn. Kun nettoomkostningerne som fastsat i henhold til artikel 89 ved forpligtelserne i artikel 84-87 kan finansieres.

Deleordningen skal overholde principperne om gennemsigtighed, mindst mulig konkurrenceforvridning, ikkediskrimination og proportionalitet, jf. principperne i bilag VII, del B. Medlemsstaterne kan vælge ikke at kræve bidrag fra virksomheder, hvis nationale omsætning er under en fastsat grænse.

Eventuelle udgifter i forbindelse med deling af omkostningerne ved forsyningspligt skal udskilles og anføres særskilt for hver virksomhed. Sådanne udgifter kan ikke pålægges eller afkræves virksomheder, der ikke udbyder tjenester i den medlemsstat, som har indført deleordningen.

Artikel 91

Gennemsigtighed

1. Hvis nettoomkostningerne ved forsyningspligt beregnes i overensstemmelse med artikel 89, sikrer de nationale tilsynsmyndigheder, at principperne for beregning af nettoomkostninger, herunder oplysninger om den metode, der skal anvendes, er offentligt tilgængelige.

Såfremt en ordning til deling af nettoomkostningerne ved forsyningspligt som omhandlet i artikel 90, stk. 2, indføres, sikrer de nationale tilsynsmyndigheder, at principperne for omkostningsdeling og godtgørelse af nettoomkostningerne er offentligt tilgængelige.

2. Med forbehold af EU-regler og nationale regler om kommerciel fortrolighed offentliggør de nationale tilsynsmyndigheder en årlig rapport med oplysninger om de beregnede omkostninger ved forsyningspligt med angivelse af alle involverede virksomheders bidrag, herunder eventuelle markeds-mæssige fordele, der kan være tilflydt den eller de pågældende virksomheder som følge af forsyningspligten, jf. artikel 84-87.

Artikel 92

Supplerende obligatoriske tjenester

Medlemsstaterne kan beslutte at stille tjenester ud over dem, der er omfattet af forsyningspligt som omhandlet i artikel 83-86, til rådighed for offentligheden på deres områder. I et sådanne tilfælde kan der ikke indføres en kompensationsordning, der omfatter bestemte virksomheder.

AFSNIT II

NUMMERRESSOURCER

Artikel 93

Nummerressourcer

1. Medlemsstaterne sikrer, at de nationale tilsynsmyndigheder eller andre kompetente myndigheder kontrollerer tildelingen af brugsrettigheder til alle nationale nummerressourcer og forvaltningen af de nationale nummerplaner, og at de stiller tilstrækkelige nummerressourcer til rådighed med henblik på udbud af offentligt tilgængelige elektroniske kommunikationstjenester. Medlemsstaterne sikrer, at der indføres objektive, transparente og ikkediskriminerende procedurer for tildeling af brugsrettigheder til nationale nummerressourcer.
2. De nationale tilsynsmyndigheder eller andre kompetente myndigheder kan også tildele brugsrettigheder til nummerressourcer fra de nationale nummerplaner med henblik på levering af specifikke tjenester til andre virksomheder end udbydere af elektroniske kommunikationsnet eller -tjenester, forudsat at tilstrækkelige nummerressourcer gøres tilgængelige til at opfylde den nuværende og forudsigelige fremtidige efterspørgsel. Disse virksomheder skal vise deres evne til at forvalte nummerressourcerne og opfylde eventuelle relevante krav fastsat i henhold til artikel 94. De nationale tilsynsmyndigheder eller andre kompetente myndigheder kan suspendere yderligere tildeling af brugsrettigheder til nummerressourcer til sådanne virksomheder, hvis det påvises, at der er risiko for at udtømme nummerressourcerne.

For at bidrage til en konsekvent anvendelse af dette stykke vedtager BEREC senest den ... [18 måneder efter dette direktivs ikrafttræden] efter høring af interessenter og i tæt samarbejde med Kommissionen retningslinjer for fælles kriterier for vurdering af evnen til at forvalte nummerressourcer og risikoen for at udtømme nummerressourcerne.

3. De nationale tilsynsmyndigheder eller andre kompetente myndigheder sikrer, at nationale nummerplaner og -procedurer administreres således, at alle udbydere af offentligt tilgængelige elektroniske kommunikationstjenester og de virksomheder, der lever op til kriterierne i stk. 2, behandles lige. Medlemsstaterne sikrer navnlig, at en virksomhed, som har fået tildelt brugsrettigheder til nummerressourcer, ikke diskriminerer andre udbydere af elektroniske kommunikationstjenester med hensyn til de nummerressourcer, der anvendes til at give adgang til deres tjenester.
4. Hver medlemsstat sikrer, at de nationale tilsynsmyndigheder eller andre kompetente myndigheder stiller en serie af ikkegeografiske numre til rådighed, som kan bruges til at levere andre elektroniske kommunikationstjenester end interpersonelle kommunikationstjenester på hele Unionens område, dog med forbehold af forordning (EU) nr. 531/2012 og artikel 97, stk. 2, i dette direktiv. Hvis brugsrettigheder til nummerressourcer er tildelt virksomheder, som ikke er udbydere af elektroniske kommunikationsnet eller -tjenester, i henhold til stk. 2, finder nærværende stykke anvendelse på de specifikke tjenester, til levering af hvilke brugsrettigheder er tildelt.

De nationale tilsynsmyndigheder eller andre kompetente myndigheder sikrer, at de tilknyttede betingelser, der er anført i bilag I, del E, for brugsrettigheder til nummerressourcer, der anvendes til at levere tjenester uden for en medlemsstats landekode, og håndhævelsen af disse er lige så streng som de betingelser og den håndhævelse, der gælder for tjenester leveret inden for medlemsstatens landekode, i overensstemmelse med dette direktiv. De nationale tilsynsmyndigheder eller andre kompetente myndigheder sikrer også i overensstemmelse med artikel 94, stk. 6, at udbydere, der bruger nummerressourcer fra egen landekode i andre medlemsstater, overholder forbrugerbeskyttelsesreglerne og andre nationale regler vedrørende brug af nummerressourcer i de medlemsstater, hvor nummerressourcerne bruges. Denne forpligtelse berører ikke de pågældende medlemsstaters kompetente myndigheders håndhævelsesbeføjelser.

BEREC bistår på deres anmodning de nationale tilsynsmyndigheder eller andre kompetente myndigheder med at koordinere deres aktiviteter med henblik på at sikre effektiv forvaltning af nummerressourcer med ret til ekstraterritorial anvendelse i Unionen.

For at fremme de nationale tilsynsmyndigheders eller andre kompetente myndigheders overvågning af opfyldelse af kravene i dette stykke opretter BEREC en database over nummerressourcer med ret til ekstraterritorial anvendelse i Unionen. Med henblik herpå indberetter de nationale tilsynsmyndigheder eller andre kompetente myndigheder de relevante oplysninger til BEREC. I tilfælde, hvor den nationale tilsynsmyndighed ikke tildeler nummerressourcer med ret til ekstraterritorial anvendelse i Unionen, hører den kompetente myndighed, der er ansvarlig for tildeling eller forvaltning heraf, den nationale tilsynsmyndighed.

5. Medlemsstaterne sikrer, at "00" er standardpræfiks for internationale opkald. Der kan indføres eller opretholdes særordninger for brug af nummerbaserede interpersonelle kommunikationstjenester mellem områder, der støder op til hinanden på hver sin side af grænsen mellem medlemsstater.

Medlemsstater kan aftale at dele en fælles nummerplan for alle eller specifikke kategorier af numre.

Slutbrugerne, der er påvirket af sådanne ordninger eller aftaler, informeres fyldestgørende.

6. Med forbehold af artikel 106 fremmer medlemsstaterne, hvor det er teknisk muligt, trådløs provisionering for at gøre det lettere for slutbrugerne at skifte udbyder af elektroniske kommunikationsnet eller -tjenester, især udbydere og slutbrugere af maskine-til-maskine-tjenester.
7. Medlemsstaterne sikrer, at de nationale nummerplaner og alle senere tillæg og ændringer hertil offentliggøres, med hensynet til statens sikkerhed som eneste begrænsning.
8. Medlemsstaterne støtter harmoniseringen af særlige numre eller nummerserier i Unionen, hvor dette både får det indre marked til at fungere bedre og fremmer udviklingen af paneuropæiske tjenester. Hvis det er nødvendigt for at imødekomme uopfyldt grænseoverskridende eller paneuropæisk efterspørgsel efter nummerressourcer, vedtager Kommissionen under størst mulig hensyntagen til BEREC's udtalelse gennemførelsesretsakter om harmonisering af specifikke numre eller nummerserier.

Disse gennemførelsesretsakter vedtages efter undersøgelsesproceduren i artikel 118, stk. 4.

Artikel 94

Procedure for tildeling af brugsrettigheder til nummerressourcer

1. Hvor det er nødvendigt at tildele individuelle brugsrettigheder til nummerressourcer, tildeler de nationale tilsynsmyndigheder eller andre kompetente myndigheder efter anmodning sådanne rettigheder til enhver virksomhed med henblik på udbud af elektroniske kommunikationsnet eller -tjenester, som er omfattet af en generel tilladelse, jf. artikel 12, med forbehold af artikel 13 og artikel 21, stk. 1, litra c), og andre regler til sikring af en effektiv anvendelse af disse nummerressourcer i overensstemmelse med dette direktiv.
2. Brugsrettigheder til nummerressourcer tildeles gennem åbne, objektive, transparente, ikkediskriminerende og forholdsmæssigt afpassede procedurer.

Når de nationale tilsynsmyndigheder eller andre kompetente myndigheder tildeler brugsrettigheder til nummerressourcer, angiver de, om rettighedshaveren kan overdrage disse rettigheder, og på hvilke betingelser.

Hvis de nationale tilsynsmyndigheder eller andre kompetente myndigheder tildeler brugsrettigheder til nummerressourcer med en begrænset gyldighedsperiode, skal denne være rimelig for den pågældende tjeneste i betragtning af det forfulgte mål under behørig hensyntagen til nødvendigheden af at tillade en passende periode til amortisation af investeringen.

3. De nationale tilsynsmyndigheder eller andre kompetente myndigheder træffer afgørelser om tildeling af brugsrettigheder til nummerressourcer hurtigst muligt efter modtagelsen af den fuldstændige ansøgning, og inden tre uger for så vidt angår nummerressourcer, der er afsat til særlige formål i henhold til den nationale nummerplan. Sådanne afgørelser offentliggøres.
4. Hvis de nationale tilsynsmyndigheder eller andre kompetente myndigheder efter høring af de interesserede parter i henhold til artikel 23 har besluttet, at brugsrettigheder til nummerressourcer af særlig økonomisk værdi skal tildeles efter konkurrenceprægede eller sammenlignende udvælgelsesprocedurer, kan de nationale tilsynsmyndigheder eller andre kompetente myndigheder forlænge perioden på tre uger som omhandlet i stk. 3 med indtil tre uger.
5. De nationale tilsynsmyndigheder eller andre kompetente myndigheder må ikke begrænse det antal individuelle brugsrettigheder, der skal tildeles, undtagen hvor dette er nødvendigt for at sikre en effektiv anvendelse af nummerressourcerne.
6. Hvis brugsrettighederne til nummerressourcer omfatter ekstraterritorial brug heraf i Unionen i henhold til artikel 93, stk. 4, knytter de nationale tilsynsmyndigheder eller andre kompetente myndigheder specifikke betingelser til brugsrettighederne for at sikre, at alle de relevante nationale forbrugerbeskyttelsesregler og nationale lovgivninger vedrørende brug af nummerressourcer, der gælder i de medlemsstater, hvor nummerressourcerne bruges, overholdes.

På anmodning fra en national tilsynsmyndighed eller en anden kompetent myndighed i en medlemsstat, hvor nummerressourcerne bruges, som kan påvise en overtrædelse af de relevante forbrugerbeskyttelsesregler eller nationale lovgivninger om brug af nummerressourcer i denne medlemsstat, håndhæver de nationale tilsynsmyndigheder eller andre kompetente myndigheder i den medlemsstat, hvor brugsrettighederne til nummerressourcerne er blevet tildelt, de betingelser, som er tilknyttet i henhold til første afsnit i nærværende stykke, i overensstemmelse med artikel 30, herunder ved i alvorlige tilfælde at ophæve den rettighed til ekstraterritorial brug af nummerressourcer, der er tildelt den pågældende virksomhed.

BEREC fremmer og koordinerer udveksling af oplysninger mellem de forskellige involverede medlemsstaters kompetente myndigheder og sikrer en passende koordinering af arbejdet mellem dem.

7. Denne artikel finder også anvendelse, når de nationale tilsynsmyndigheder eller andre kompetente myndigheder tildeler brugsrettigheder til nummerressourcer til andre virksomheder end udbydere af elektroniske kommunikationsnet eller -tjenester, jf. artikel 93, stk. 2.

Artikel 95

Afgifter for brugsrettigheder til nummerressourcer

Medlemsstaterne kan give de nationale tilsynsmyndigheder eller andre kompetente myndigheder tilladelse til at opkræve afgifter for brugsrettigheder til nummerressourcer, som afspejler behovet for at sikre, at disse ressourcer udnyttes optimalt. Medlemsstaterne sikrer, at sådanne afgifter er ikkediskriminerende, transparente, objektivt begrundede og forholdsmæssigt afpassede efter det tilsigtede formål og tager hensyn til målene i artikel 3.

Artikel 96

Hotline for forsvundne børn og telefonrådgivning for børn

1. Medlemsstaterne sikrer, at slutbrugere har gratis adgang til en tjeneste, der driver en hotline, hvor tilfælde med børn, der er forsvundet, kan indberettes. Denne hotline skal være til rådighed på nummer "116000".
2. Medlemsstaterne sikrer, at slutbrugere med handicap i videst mulig udstrækning kan benytte adgangstjenesterne under nummeret "116000". Foranstaltninger, der træffes for at lette adgang til sådanne tjenester for slutbrugere med handicap, når de rejser i andre medlemsstater, baseres på overholdelse af relevante standarder eller specifikationer fastlagt i henhold til artikel 39.
3. Medlemsstaterne træffer passende foranstaltninger for at sikre, at den myndighed eller virksomhed, som er blevet tildelt nummeret "116000", afsætter de nødvendige ressourcer til at drive hotlinen.
4. Medlemsstaterne og Kommissionen sikrer, at slutbrugerne informeres fyldestgørende om eksistensen og brugen af de tjenester, der ydes på numrene "116000", og hvor det er hensigtsmæssigt "116111".

Artikel 97

Adgang til numre og tjenester

1. Medlemsstaterne sikrer, at de nationale tilsynsmyndigheder eller andre kompetente myndigheder, hvor det er økonomisk muligt, bortset fra de tilfælde, hvor den opkaldte slutbruger af kommercielle grunde har valgt at begrænse adgangen for parter, som foretager opkald fra bestemte geografiske områder, træffer alle nødvendige foranstaltninger for at sikre, at slutbrugerne kan:
 - a) få adgang til og benytte tjenester, der bruger ikkegeografiske numre inden for Unionen, og
 - b) få adgang til alle numre, der udbydes i Unionen, uanset hvilken teknologi og hvilket udstyr operatøren anvender, herunder numrene i medlemsstaternes nationale nummerplaner og de internationale frikaldsnumre (UIFN).
2. Medlemsstaterne sikrer, at de nationale tilsynsmyndigheder eller andre kompetente myndigheder kan pålægge udbydere af offentlige elektroniske kommunikationsnet eller offentligt tilgængelige elektroniske kommunikationstjenester, i enkelttilfælde at spærre adgang til numre eller tjenester, når bedrageri eller misbrug gør det berettiget, og kræve, at udbydere af elektroniske kommunikationstjenester i sådanne tilfælde tilbageholder relevante indtægter fra samtrafik eller andre tjenester.

AFSNIT III

SLUTBRUGERNES RETTIGHEDER

Artikel 98

Undtagelse for visse mikrovirksomheder

Med undtagelse af artikel 99 og 100, finder dette afsnit ikke anvendelse på mikrovirksomheder, der udbyder nummeruafhængige interpersonelle kommunikationstjenester, medmindre de også udbyder andre elektroniske kommunikationstjenester.

Medlemsstaterne sikrer, at slutbrugere er informeret om en undtagelse i henhold til stk. 1, inden de indgår en aftale med en mikrovirksomhed, der er omfattet af sådan en undtagelse.

Artikel 99

Ikkediskrimination

Udbydere af elektroniske kommunikationsnet eller -tjenester må ikke anvende forskellige krav eller generelle betingelser for slutbrugernes adgang til eller brug af net eller tjenester af grunde, der vedrører slutbrugernes nationalitet, bopælssted eller hovedforretningssted medmindre en sådan forskellig behandling er objektivt begrundet.

Artikel 100

Overholdelse af grundlæggende rettigheder

1. Nationale foranstaltninger vedrørende slutbrugeres adgang til eller brug af tjenester og applikationer via elektroniske kommunikationsnet skal overholde EU's charter om grundlæggende rettigheder ("chartret") og de generelle principper i EU-retten.
2. Alle foranstaltninger vedrørende slutbrugeres adgang til eller brug af tjenester og applikationer via elektroniske kommunikationsnet, der kan begrænse udøvelsen af de rettigheder eller frihedsrettigheder, der anerkendes ved chartret, må kun indføres, hvis de er fastsat ved lov og respekterer disse rettigheder eller frihedsrettigheder, er forholdsmæssigt afpassede, nødvendige og faktisk når mål af almen interesse, der er anerkendt af EU-retten, eller opfylder behovet for at beskytte andres rettigheder og frihedsrettigheder i overensstemmelse med artikel 52, stk. 1, i chartret og med EU-rettens generelle principper, herunder retten til effektive retsmidler og en retfærdig rettergang. Følgelig må sådanne foranstaltninger kun træffes under behørig hensyntagen til princippet om uskyldsformodning og retten til privatlivets fred. En forudgående, retfærdig og upartisk procedure skal garanteres, herunder den eller de berørte personers ret til at blive hørt, med forbehold af behovet for passende betingelser og proceduremæssige ordninger i behørigt begrundede hastetilfælde i overensstemmelse med chartret.

Artikel 101
Harmoniseringsniveau

1. Medlemsstaterne må ikke i national ret opretholde eller indføre bestemmelser om beskyttelse af slutbrugere, som afviger fra artikel 102-115, herunder strengere eller lempeligere bestemmelser for at sikre et anderledes beskyttelsesniveau, medmindre andet fremgår af dette afsnit.
2. Senest den ... [tre år efter datoen efter dette direktivs ikrafttræden] kan medlemsstaterne fortsat anvende strengere nationale bestemmelser om forbrugerbeskyttelse, der afviger fra dem, der er fastsat i artikel 102-115, under forudsætning af at disse bestemmelser var i kraft den ... [datoen for dette direktivs ikrafttræden], og at eventuelle begrænsninger vedrørende det indre markeds funktion, som følger heraf, står i et rimeligt forhold til målet om forbrugerbeskyttelse.

Medlemsstaterne underretter senest den ... [12 måneder efter datoen for dette direktivs ikrafttræden] Kommissionen om eventuelle nationale bestemmelser, der skal anvendes på grundlag af dette stykke.

Artikel 102

Oplysningskrav vedrørende aftaler

1. Inden en forbruger bindes af en aftale eller et tilsvarende tilbud, stiller udbydere af offentligt tilgængelige elektroniske kommunikationstjenester, bortset fra transmissionstjenester, der anvendes til levering af maskine-til-maskine-tjenester, de oplysninger, der er omhandlet i artikel 5 og 6 i direktiv 2011/83/EU til rådighed og desuden de oplysninger, der er anført i bilag VIII til nærværende direktiv, i det omfang disse oplysninger vedrører en tjeneste, de udbyder.

Oplysningerne leveres på en klar og forståelig måde på et varigt medium som defineret i artikel 2, nr. 10), i direktiv 2011/83/EU eller, hvis levering på et varigt medium ikke er mulig, i et dokument, der let kan downloades, og som gøres tilgængeligt af udbyderen. Udbyderen skal udtrykkeligt gøre forbrugeren opmærksom på, at dette dokument er tilgængeligt, og på vigtigheden af at downloade det med henblik på dokumentation, fremtidig reference og uændret gengivelse.

Oplysningerne leveres efter anmodning i et format, der er tilgængeligt for slutbrugere med handicap i overensstemmelse med EU-retten om harmonisering af tilgængelighedskrav til produkter og tjenesteydelser.

2. De oplysninger, der er omhandlet i stk. 1, 3 og 5, leveres også til slutbrugere, der er mikrovirksomheder eller små virksomheder eller nonprofitorganisationer, medmindre de udtrykkeligt har indvilliget i at give afkald på alle eller dele af disse bestemmelser.

3. Udbydere af offentligt tilgængelige elektroniske kommunikationstjenester, bortset fra transmissionstjenester, der anvendes til levering af maskine-til-maskine-tjenester, forsyner forbrugerne med et kortfattet og letlæseligt aftaleresumé. Dette resumé fastsætter de vigtigste elementer af oplysningskravene, jf. stk. 1. De vigtigste elementer omfatter som minimum:

- a) udbyderens navn, adresse og kontaktoplysninger og, hvis de ikke er de samme, kontaktoplysninger for eventuelle klager
- b) de vigtigste egenskaber for hver udbudt tjeneste
- c) de respektive priser for at aktivere de elektroniske kommunikationstjenester og for eventuelle tilbagevendende eller forbrugsrelaterede gebyrer, hvor tjenesten leveres mod direkte kontant betaling
- d) aftalens varighed og vilkår for fornyelse og opsigelse heraf
- e) i hvilken grad produkter og tjenester er udformet til slutbrugere med handicap
- f) for så vidt angår internetadgangstjenester et resumé af de oplysninger, der kræves i henhold til artikel 4, stk. 1, litra d) og e), i forordning (EU) 2015/2120.

Senest den ... [12 måneder efter datoen for dette direktivs ikrafttræden] vedtager Kommissionen efter høring af BEREC gennemførelsesretsakter, der specificerer en skabelon til aftaleresumé, der skal anvendes af udbyderne til at opfylde deres forpligtelser i henhold til dette stykke.

Disse gennemførelsesretsakter vedtages i henhold til undersøgelsesproceduren i artikel 118, stk. 4.

Udbydere, der er omfattet af forpligtelserne i stk. 1, udfylder behørigt skabelonen til aftaleresumé med de nødvendige oplysninger og leverer aftaleresuméet gratis til forbrugere, forud for indgåelsen af aftalen, herunder aftaler om fjernsalg. Hvis det af objektive tekniske grunde ikke er muligt at levere aftaleresuméet på dette tidspunkt, skal det ske snarest muligt derefter, og aftalen træder i kraft, når forbrugeren har bekræftet sit samtykke efter modtagelse af aftaleresuméet.

4. De oplysninger, der er omhandlet i stk. 1 og 3, udgør en integrerende del af aftalen og må ikke ændres, medmindre andet udtrykkeligt aftales mellem de kontraherende parter.
5. Når internetadgangstjenester eller offentligt tilgængelige interpersonelle kommunikationstjenester faktureres på grundlag af enten tids- eller mængdeforbrug, skal udbyderne heraf tilbyde forbrugerne mulighed for at overvåge og kontrollere brugen af hver af disse tjenester. Denne mulighed skal give adgang til rettidige oplysninger om forbruget af de tjenester, der indgår i abonnements- og prisvilkårene. Udbyderne skal navnlig underrette forbrugerne, inden enhver forbrugsgrænse, som fastsat af de kompetente myndigheder i koordination med, hvis det er relevant, de nationale tilsynsmyndigheder og medtaget i deres abonnements- og prisvilkår bliver nået, og når en tjeneste, der indgår i deres abonnements- og prisvilkår, er fuldt opbrugt.

6. Medlemsstaterne kan i deres nationale ret opretholde eller indføre bestemmelser for at forpligte udbydere til at fremlægge supplerende oplysninger om forbrug og midlertidigt at forhindre yderligere brug af den pågældende tjeneste ud over en beløbs- eller mængdegrænse, der er fastlagt af den kompetente myndighed.
7. Det står medlemsstaterne frit for at opretholde eller indføre bestemmelser i deres nationale ret vedrørende aspekter, der ikke er omfattet af denne artikel, navnlig med henblik på at løse nye spørgsmål.

Artikel 103

Gennemsigtighed, sammenligning af tilbud og offentliggørelse af oplysninger

1. De kompetente myndigheder sikrer i koordination med, hvis det er relevant, de nationale tilsynsmyndigheder, at når udbydere af internetadgangstjenester eller offentligt tilgængelige interpersonelle kommunikationstjenester underlægger leveringen af disse tjenester betingelser og vilkår, offentliggøres de oplysninger, der er omhandlet i bilag IX på en klar, forståelig og maskinlæsbar måde og i et format, der er tilgængeligt for slutbrugere med handicap, i overensstemmelse med EU-rettens krav om harmonisering af tilgængelighedskrav til produkter og tjenesteydelser af alle sådanne udbydere eller af den kompetente myndighed selv i koordination med, hvis det er relevant, den nationale tilsynsmyndighed. Disse oplysninger skal ajourføres regelmæssigt. De kompetente myndigheder kan i koordination med, hvis det er relevant, de nationale tilsynsmyndigheder fastsætte yderligere krav til, i hvilken form sådanne oplysninger skal offentliggøres. På anmodning meddeles disse oplysninger den kompetente myndighed og, hvis det er relevant, den nationale tilsynsmyndighed inden offentliggørelse.

2. De kompetente myndigheder sikrer i koordination med, hvis det er relevant, de nationale tilsynsmyndigheder, at slutbrugere har gratis adgang til mindst ét uafhængigt sammenligningsværktøj, som gør dem i stand til at sammenligne og evaluere forskellige internetadgangstjenester og offentligt tilgængelige nummerbaserede interpersonelle kommunikationstjenester og, hvor det er relevant, offentligt tilgængelige nummeruafhængige interpersonelle kommunikationstjenester med hensyn til
 - a) priser og takster for tjenester leveret mod tilbagevendende eller forbrugsbaserede direkte pengebetalinger og
 - b) kvaliteten af de ydede tjenester, hvor der tilbydes et minimum af tjenestekvalitet, eller virksomheden skal offentliggøre sådanne oplysninger i henhold til artikel 104.
3. Sammenligningsværktøjet som omhandlet i stk. 2 skal:
 - a) være operationelt uafhængigt af udbydere af sådanne tjenester og derved sikre, at disse udbydere behandles lige i søgeresultaterne
 - b) klart oplyse, hvem der ejer og driver sammenligningsværktøjet
 - c) fastsætte klare og objektive kriterier, som sammenligningen baseres på
 - d) bruge et klart og utvetydigt sprog
 - e) levere præcise og ajourførte oplysninger med angivelse af tidspunktet for den seneste ajourføring

- f) være åbent for enhver udbyder af internetadgangstjenester eller offentligt tilgængelige interpersonelle kommunikationstjenester, der stiller de relevante oplysninger til rådighed, og omfatte en bred vifte af tilbud, der dækker en væsentlig del af markedet, og, såfremt de fremlagte oplysninger ikke giver et fuldstændigt billede af markedet, en tydelig erklæring herom, inden resultaterne vises
- g) sørge for en effektiv procedure til indberetning af ukorrekte oplysninger
- h) indebære mulighed for at sammenligne priser, takster og kvalitet af de ydede tjenester mellem tilbud, der er tilgængelige for forbrugerne, og, hvis medlemsstaterne kræver det, mellem disse tilbud og de standardtilbud, der er offentligt tilgængelige for andre slutbrugere.

Sammenligningsværktøjer, der opfylder kravene i litra a)- h), certificeres på anmodning af udbyderen af værktøjet af de kompetente myndigheder i koordination med, hvis det er relevant, de nationale tilsynsmyndigheder.

Tredjeparter har ret til gratis og i åbne dataformater at bruge de oplysninger, der offentliggøres af udbydere af internetadgangstjenester eller offentligt tilgængelige interpersonelle kommunikationstjenester, med henblik på at stille sådanne uafhængige sammenligningsværktøjer til rådighed.

4. Medlemsstaterne kan kræve, at udbydere af internetadgangstjenester eller offentligt tilgængelige nummerbaserede interpersonelle kommunikationstjenester eller begge dele gratis udsender oplysninger af offentlig interesse til eksisterende og nye slutbrugere, hvor det er relevant, ved hjælp af samme midler, som virksomhederne sædvanligvis bruger til kommunikation med deres slutbrugere. I så fald leveres disse oplysninger af offentlig interesse af de relevante offentlige myndigheder i et standardiseret format og omfatter bl.a. følgende emner:
- a) de mest gængse former for brug af internetadgangstjenester og offentligt tilgængelige nummerbaserede interpersonelle kommunikationstjenester til at foretage ulovlige handlinger eller formidle skadeligt indhold, navnlig hvor dette kan skade respekten for andres rettigheder og frihedsrettigheder, herunder overtrædelser af databeskyttelsesrettighederne, ophavsretten og beslægtede rettigheder og de retlige konsekvenser heraf, og
 - b) midlerne til beskyttelse af den personlige sikkerhed, privatlivets fred og personoplysninger i forbindelse med brug af internetadgangstjenester og offentligt tilgængelige nummerbaserede interpersonelle kommunikationstjenester.

Artikel 104

Internetadgangstjenesters og offentligt tilgængelige interpersonelle kommunikationstjenesters tjenestekvalitet

1. De nationale tilsynsmyndigheder kan i koordination med andre kompetente myndigheder kræve, at udbydere af internetadgangstjenester og offentligt tilgængelige interpersonelle kommunikationstjenester offentliggør omfattende, sammenlignelige, pålidelige, brugervenlige og ajourførte oplysninger for slutbrugerne om deres tjenesters kvalitet, i det omfang de kontrollerer mindst nogle elementer af nettet enten direkte eller som følge af en serviceleveranceaftale med det formål, og om foranstaltninger til sikring af samme adgangsmuligheder for slutbrugere med handicap. De nationale tilsynsmyndigheder kan i koordination med andre kompetente myndigheder også kræve, at udbydere af offentligt tilgængelige interpersonelle kommunikationstjenester skal meddele forbrugeren, hvis kvaliteten af de tjenester, som de udbyder, er afhængig af eventuelle eksterne faktorer såsom kontrol af signaltransmission eller netforbindelse.

På anmodning meddeles disse oplysninger den nationale tilsynsmyndighed og, hvis det er relevant, andre kompetente myndigheder inden offentliggørelse.

Foranstaltningerne til at sikre tjenestekvaliteten skal være i overensstemmelse med forordning (EU) 2015/2120.

2. De nationale tilsynsmyndigheder specificerer i koordination med andre kompetente myndigheder under nøje hensyn til BEREC's retningslinjer, hvilke parametre for tjenesters kvalitet der skal måles, hvilke målemetoder der kan anvendes, hvilke oplysninger der skal offentliggøres, samt i hvilken form og på hvilken måde det skal ske, herunder om der skal være kvalitetscertificeringsordninger. De i bilag X omhandlede parametre, definitioner og målemetoder skal anvendes, hvis det er relevant.

Senest den ... [18 måneder efter datoen for dette direktivs ikrafttrædelse] vedtager BEREC for at bidrage til en konsekvent anvendelse af dette stykke og af bilag X, efter høring af interessenter og i tæt samarbejde med Kommissionen, retningslinjer, der udspecificerer de relevante tjenestekvalitetsparametre, herunder parametre af relevans for slutbrugere med handicap, anvendelige målemetoder, oplysningernes indhold og offentliggørelsesform og kvalitetscertificeringsordninger.

Artikel 105

Aftalers varighed og opsigelse

1. Medlemsstaterne sikrer, at betingelserne og procedurerne for opsigelse af en aftale ikke er en hindring for skift af tjenesteudbydere, og at aftaler indgået mellem forbrugere og udbydere af offentligt tilgængelige elektroniske kommunikationstjenester, bortset fra nummeruafhængige interpersonelle kommunikationstjenester, og bortset fra transmissionstjenester, der anvendes til levering af maskine-til-maskine-tjenester, ikke kræver en bindingsperiode på mere end 24 måneder. Medlemsstaterne kan vedtage eller opretholde bestemmelser, der kræver en kortere maksimal varighed af aftalemæssige bindingsperioder.

Dette stykke finder ikke anvendelse på varigheden af aftaler om afbetaling, hvor forbrugeren i en selvstændig aftale har indvilliget i at betale udelukkende for etableringen af en fysisk forbindelse til især net med meget høj kapacitet gennem afdrag. En aftale om afbetaling med henblik på etablering af en fysisk forbindelse må ikke omfatte terminaludstyr, f.eks. en router eller et modem, og må ikke forhindre forbrugeren i at udøve deres rettigheder i henhold til denne artikel.

2. Stk. 1 finder også anvendelse på slutbrugere, der er mikrovirksomheder, små virksomheder eller almennyttige organisationer som slutbrugere, medmindre de udtrykkeligt har indvilliget i at give afkald på disse bestemmelser.
3. Hvis det er fastsat i en aftale eller national ret, at en aftale med en begrænset varighed om elektroniske kommunikationstjenester, bortset fra nummeruafhængige interpersonelle kommunikationstjenester, og bortset fra transmissionstjenester, der anvendes til levering af tjenester mellem maskiner, automatisk forlænges, sikrer medlemsstaten, at slutbrugeren efter en sådan forlængelse har ret til at opsige aftalen når som helst med højst en måneds varsel som fastsat af medlemsstaterne og uden at pådrage sig andre omkostninger end gebyret for at modtage tjenesten i opsigelsesperioden. Inden aftalen forlænges automatisk, skal udbyderne på en iøjnefaldende og rettidig måde og på et varigt medium oplyse slutbrugeren om ophøret af den aftalemæssige forpligtelse og om, hvordan aftalen opsiges. Desuden skal udbyderne samtidig give slutbrugeren rådgivning om den bedste pris for dens tjenester. Udbyderne skal desuden mindst en gang om året give slutbrugerne oplysninger om den bedste pris.

4. Slutbrugere har ret til at opsige deres aftale uden nogen yderligere omkostninger ved meddelelse om ændring i aftalevilkårene, der foreslås af udbyderen af offentligt tilgængelige elektroniske kommunikationstjenester, bortset fra nummerafhængige interpersonelle kommunikationstjenester, medmindre de foreslåede ændringer udelukkende er til fordel for slutbrugeren, er af rent administrativ karakter og ingen negativ virkning har for slutbrugeren, eller er direkte pålagt ved EU-retten eller national ret.

Udbydere skal underrette slutbrugere med mindst en måneds varsel om enhver ændring i aftalevilkårene og skal samtidig underrette dem om deres ret til uden nogen yderligere omkostninger at opsige aftalen, hvis de ikke accepterer de nye vilkår. Retten til at opsige aftalen kan efter underretningen udnyttes inden for en måned, medlemsstaterne kan forlænge denne periode med op til yderligere tre måneder. Medlemsstaterne sikrer, at underretningen foregår på en klar og forståelig måde på et varigt medium.

5. Betydelige afvigelser, der er vedvarende eller regelmæssigt tilbagevendende, mellem den faktiske ydeevne af en elektronisk kommunikationstjeneste, bortset fra en internetadgangstjeneste eller en nummerafhængig interpersonel kommunikationstjeneste, og den ydeevne, der er angivet i aftalen, betragtes som et grundlag for anvendelse af de retsmidler, der står til rådighed for forbrugeren i henhold til national ret, herunder retten til at opsige aftalen uden omkostninger.

6. Hvis slutbrugeren har ret til at opsige en aftale om en offentligt tilgængelig elektronisk kommunikationstjeneste, bortset fra en nummeruafhængig interpersonel kommunikationstjeneste, inden udløbet af aftaleperioden i henhold til dette direktiv eller andre bestemmelser i EU-retten eller national ret, skal slutbrugeren ikke betale anden kompensation end for det subsidierede terminaludstyr, som vedkommende beholder.

Hvis slutbrugeren beslutter at beholde terminaludstyr, der blev solgt sammen med aftalen, da den blev indgået, må en eventuel kompensation, der skal betales, ikke overstige dets værdi pro rata temporis som fastsat ved aftalens indgåelse eller den resterende del af serviceafgiften indtil aftalens udløb, afhængig af hvilket beløb der er mindst.

Medlemsstaterne kan fastsætte andre metoder til beregning af kompensationen, forudsat at en sådan metode ikke fører til et kompensationsniveau, der overskrider det, der er beregnet i henhold til andet afsnit.

Udbyderen fjerner gratis eventuelle betingelser for brug af dette terminaludstyr på andre net på et tidspunkt, som medlemsstaterne angiver, og senest ved betaling af kompensationen.

7. For så vidt angår transmissionstjenester, der anvendes til maskine-til-maskine-tjenester, er de rettigheder, der er omhandlet i stk. 4 og 6, kun til gavn for slutbrugere, der er forbrugere, mikrovirksomheder eller små virksomheder eller nonprofitorganisationer.

Artikel 106

Udbyderskift og nummerportabilitet

1. I forbindelse med skift mellem udbydere af internetadgangstjenester forsyner de pågældende udbydere slutbrugeren med tilstrækkelige oplysninger før og under skiftet og sikrer, at internetadgangstjenesten fortsat er tilgængelig, medmindre det ikke er teknisk muligt. Den modtagende udbyder sikrer, at aktiveringen af internetadgangstjenesten finder sted inden for det kortest mulige tidsrum på den dato og inden for den tidsfrist, der udtrykkeligt er aftalt med slutbrugeren. Den afgivende udbyder fortsætter med at stille internetadgangstjenesten til rådighed på samme vilkår, indtil den modtagende udbyder aktiverer sin internetadgangstjeneste. Den tid, tjenesten er utilgængelig i forbindelse med skiftet, må ikke udgøre mere end én arbejdsdag.

De nationale tilsynsmyndigheder sikrer, at skiftet foregår effektivt og enkelt for slutbrugeren.

2. Medlemsstaterne sikrer, at alle slutbrugere med numre fra den nationale nummerplan har ret til at bevare deres numre på anmodning uafhængigt af, hvilken virksomhed der udbyder tjenesten, i overensstemmelse med bestemmelserne i bilag VI, del C.
3. Når en slutbruger opsiger en aftale, skal medlemsstaterne sikre, at slutbrugeren kan bevare retten til portering af et nummer fra den nationale nummerplan til en anden udbyder i mindst en måned efter datoen for opsigelsen, medmindre slutbrugeren har givet afkald på denne ret.

4. De nationale tilsynsmyndigheder sikrer, at prissætningen mellem udbydere i forbindelse med udbud af nummerportabilitet er omkostningsbaseret, og at der ikke opkræves nogen direkte gebyrer hos slutbrugerne.
5. Portering og derpå følgende aktivering af numre udføres inden for det kortest mulige tidsrum på den dato, der udtrykkeligt er aftalt med slutbrugeren. Slutbrugere, der har indgået en aftale om portering af et nummer til en ny udbyder, skal under alle omstændigheder have dette nummer aktiveret inden for en frist på én arbejdsdag fra den dato, der er aftalt med slutbrugeren. I tilfælde af fejl i porteringsprocessen genaktiverer den afgivende udbyder slutbrugerens nummer og de forbundne tjenester, indtil porteringen er gennemført. Den afgivende udbyder fortsætter med at stille tjenesten til rådighed på samme vilkår og betingelser, indtil den modtagende udbyders tjeneste er blevet aktiveret. Den tid, som tjenesten er utilgængelig under skifte- og porteringsprocessen, må under alle omstændigheder ikke udgøre mere end én arbejdsdag. Operatører, hvis adgangsnet eller -faciliteter anvendes af enten den afgivende eller den modtagende udbyder eller begge, skal sikre, at der ikke sker et tab af tjeneste, som vil forsinke skifte- og porteringsprocessen.
6. Den modtagende udbyder forestår skifte- og porteringsprocessen som omhandlet i stk. 1 og 5, og både den modtagende og den afgivende udbyder skal samarbejde i god tro. De skal ikke forsinke eller misbruge skifte- og porteringsprocessen, og de skal heller ikke portere numre eller skifte slutbrugere uden slutbrugernes udtrykkelige samtykke. Slutbrugerens aftaler med den afgivende udbyder ophører automatisk efter afslutningen af skiftet.

De nationale tilsynsmyndigheder kan fastlægge detaljerne for skifte- og porteringsprocessen under hensyntagen til de nationale bestemmelser om aftaler, den tekniske gennemførlighed og behovet for at opretholde kontinuiteten i tjenesten til slutbrugeren. Dette indbefatter, hvor det er teknisk gennemførligt, et krav om, at porteringen skal gennemføres trådløst, medmindre en slutbruger anmoder om en anden måde. De nationale tilsynsmyndigheder træffer også passende foranstaltninger til sikring af, at slutbrugerne informeres tilstrækkeligt og beskyttes under hele skifte- og porteringsprocessen og ikke bliver genstand for skift til en anden udbyder mod deres vilje.

Afgivende udbydere skal på anmodning tilbagebetale eventuel resterende kredit til forbrugere, der anvender forudbetalte ydelser. Tilbagebetalingen må kun være underlagt et gebyr, hvis dette er fastsat i aftalen. Et eventuelt gebyr skal stå i et rimeligt forhold til og svare til de faktiske omkostninger, som den afgivende udbyder pådrager sig ved at yde tilbagebetalingen.

7. Medlemsstaterne fastsætter regler om sanktioner i tilfælde af en udbyders manglende overholdelse af forpligtelserne i denne artikel, herunder forsinket portering eller misbrug af portering foretaget af eller på vegne af en udbyder.
8. Medlemsstaterne fastsætter regler for, at udbyderne skal yde kompensation til slutbrugerne på en let og rettidig måde i tilfælde af en udbyders manglende overholdelse af forpligtelserne i denne artikel samt i tilfælde af forsinkelser i eller misbrug af porterings- og skifteprocessen og manglende tjeneste og aftale om installation.
9. Ud over de oplysninger, der kræves i henhold til bilag VIII, sikrer medlemsstaterne, at slutbrugerne informeres tilstrækkeligt om eksistensen af retten til kompensation, jf. stk. 7 og 8.

Artikel 107

Pakketilbud

1. Hvis en pakke med tjenester eller en pakke med tjenester og terminaludstyr, der tilbydes en forbruger, som minimum omfatter en internetadgangstjeneste eller en offentligt tilgængelig nummerbaseret interpersonel kommunikationstjeneste, finder artikel 102, stk. 3, artikel 103, stk. 1, artikel 105 og artikel 106, stk. 1, anvendelse på alle elementerne i pakken, herunder tilsvarende anvendelse på de elementer, der ellers ikke er omfattet af disse bestemmelser.
2. Hvis forbrugeren i henhold til EU-retten eller national ret i overensstemmelse med EU-retten har ret til at opsig et element i pakken, jf. stk. 1, inden udløbet af den fastsatte aftaleperiode på grund af manglende overensstemmelse med aftalen eller manglende levering, fastsætter medlemsstaterne, at forbrugeren har ret til at opsig aftalen med hensyn til alle elementerne i pakken.
3. Eventuelle abonnementer på supplerende tjenester eller terminaludstyr, der udbydes eller distribueres af den samme udbyder af internetadgangstjenester eller offentligt tilgængelige nummerbaserede interpersonelle kommunikationstjenester, bevirker ikke, at den oprindelige varighed af aftalen, til hvilken der føjes sådanne tjenester eller sådant terminaludstyr, forlænges, medmindre forbrugeren udtrykkeligt accepterer noget andet, når den pågældende tegner abonnement på de supplerende tjenester eller det supplerende terminaludstyr.
4. Stk. 1 og 3 finder også anvendelse på slutbrugere, der er mikrovirksomheder, små virksomheder eller nonprofitorganisationer, medmindre de udtrykkeligt har indvilliget i at give afkald på alle eller dele af disse bestemmelser.

5. Medlemsstaterne kan også anvende stk. 1 for så vidt angår andre bestemmelser i dette afsnit.

Artikel 108

Tjenesternes tilgængelighed

Medlemsstaterne træffer alle nødvendige foranstaltninger for at sikre, at de talekommunikations- og internetadgangstjenester, der udbydes over offentlige elektroniske kommunikationsnet, i tilfælde af netsvigt som følge af katastrofesituationer eller i force majeure-situationer i videst muligt omfang stadig er tilgængelige. Medlemsstaterne sikrer, at udbydere af talekommunikationstjenester træffer alle nødvendige foranstaltninger til at sikre uafbrudt adgang til beredskabstjenester og uafbrudt transmission af offentlige advarsler.

Artikel 109

Alarmkommunikationer og det fælleseuropæiske alarmnummer

1. Medlemsstaterne sikrer, at alle slutbrugere af den i stk. 2 anførte tjeneste, herunder brugere af offentlige betalingstelefoner, gratis og uden at være nødsaget til at benytte nogen form for betalingsmiddel har adgang til beredskabstjenester via alarmkommunikationer på det fælleseuropæiske alarmnummer "112" og på andre nationale alarmnumre, som medlemsstaterne eventuelt har fastlagt.

Medlemsstaterne fremmer adgangen til beredskabstjenesterne via det fælleseuropæiske alarmnummer "112" fra elektroniske kommunikationsnet, der ikke er offentligt tilgængelige, men som gør det muligt at foretage opkald til offentlige net, navnlig når virksomheden med ansvar for det pågældende net ikke tilbyder en alternativ og nem adgang til en beredskabstjeneste.

2. Medlemsstaterne sikrer efter høring af de nationale tilsynsmyndigheder og beredskabstjenester og udbydere af elektroniske kommunikationstjenester, at udbydere af offentligt tilgængelige nummerbaserede interpersonelle kommunikationstjenester, hvor disse tjenester giver slutbrugere mulighed for at foretage opkald til et nummer i en national eller international nummerplan, giver adgang til beredskabstjenester via alarmkommunikationer til den mest passende alarmcentral.
3. Medlemsstaterne sikrer, at alle alarmkommunikationer til det fælleseuropæiske alarmnummer "112" besvares hensigtsmæssigt og håndteres bedst muligt i forhold til den måde, som de nationale alarmsystemer er tilrettelagt på. Sådanne alarmkommunikationer besvares og håndteres mindst lige så hurtigt og effektivt som alarmkommunikationer til det eller de nationale alarmnumre i lande, hvor sådanne numre stadig er i brug.
4. Senest den ... [2 måneder efter datoen for dette direktivs ikrafttræden] og derefter hvert andet år aflægger Kommissionen rapport til Europa-Parlamentet og Rådet om effektiviteten af gennemførelsen af det fælleseuropæiske alarmnummer "112".

5. Medlemsstaterne sikrer, at adgang for slutbrugere med handicap til beredskabstjenesterne er mulig via alarmkommunikationer og svarer til, hvad der gælder for andre slutbrugere i overensstemmelse med EU-retten om harmonisering af tilgængelighedskrav til produkter og tjenesteydelser. Kommissionen og de nationale tilsynsmyndigheder eller andre kompetente myndigheder træffer passende foranstaltninger med det formål at sikre, at slutbrugere med handicap, når de rejser i en anden medlemsstat, har adgang til beredskabstjenesterne på lige fod med andre slutbrugere, hvor det er muligt uden forudgående registrering. Disse foranstaltninger skal tilstræbe at sikre interoperabilitet på tværs af medlemsstaterne og baseres i videst mulig udstrækning på europæiske standarder eller specifikationer fastlagt efter bestemmelserne i artikel 39. Sådanne foranstaltninger er ikke til hinder for, at medlemsstaterne kan vedtage yderligere krav for at forfølge målene i denne artikel.
6. Medlemsstaterne sikrer, at lokaliseringsoplysninger om den kaldende part stilles til rådighed for den mest passende alarmcentral, straks efter at alarmkommunikationen er etableret. Dette omfatter netbaserede lokaliseringsoplysninger og, hvor disse foreligger, lokaliseringsoplysninger om den kaldende part, der stammer fra mobiltelefoner. Medlemsstaterne sikrer, at fremskaffelse og fremsendelse af lokaliseringsoplysninger om den kaldende part er gratis for slutbrugeren og for alarmcentralen for så vidt angår samtlige alarmkommunikationer til det fælleseuropæiske alarmnummer "112". Medlemsstaterne kan udvide denne forpligtelse til at omfatte alarmkommunikationer til nationale alarmnumre. De kompetente tilsynsmyndigheder fastsætter om nødvendigt efter høring af BEREC kriterier for, hvor nøjagtige og pålidelige de lokaliseringsoplysninger om den kaldende part, der stilles til rådighed, skal være.

7. Medlemsstaterne sikrer, at slutbrugere informeres fyldestgørende om, at det fælles europæiske alarmnummer "112" findes, og om, hvordan det bruges, samt om dets tilgængelighedsfunktioner, bl.a. gennem initiativer, der specifikt er rettet mod personer, der rejser mellem medlemsstaterne, og slutbrugere med handicap. Disse oplysninger stilles til rådighed i tilgængelige formater, som er rettet mod forskellige typer af handicap. Kommissionen støtter og supplerer medlemsstaternes tiltag.
8. For at sikre effektiv adgang til beredskabstjenester via alarmkommunikationer til det fælleseuropæiske alarmnummer "112" i medlemsstaterne vedtager Kommissionen efter høring af BEREC delegerede retsakter i henhold til artikel 117, der supplerer stk. 2, 5 og 6 i denne artikel, om nødvendige foranstaltninger til at sikre forenelighed, interoperabilitet, kvalitet, pålidelighed og kontinuitet i alarmkommunikationer i Unionen for så vidt angår løsninger for lokaliseringsoplysninger vedrørende den kaldende part, adgang for slutbrugere med handicap og omdirigering til den mest passende alarmcentral. Den første af sådanne delegerede retsakter vedtages senest den ... [fire år efter datoen for dette direktivs ikrafttræden].

Disse delegerede retsakter vedtages, uden at det indskrænker eller har nogen indvirkning på tilrettelæggelsen af beredskabstjenester, der forbliver under medlemsstaternes enekompetence.

BEREC skal vedligeholde en database over medlemsstaternes beredskabstjenesters E.164-numre for at sikre, at de er i stand til at kontakte hinanden fra den ene medlemsstat til den anden, hvis andre organisationer ikke vedligeholder en sådan database.

Artikel 110
Offentligt varslingssystem

1. Senest den ... [42 måneder efter datoen for dette direktivs ikrafttræden] sikrer medlemsstaterne, at der, når offentlige varslingssystemer om overhængende eller truende alvorlige nødsituationer og katastrofer er etableret, udsendes offentlige advarsler af udbydere af mobile nummerbaserede interpersonelle kommunikationstjenester til de berørte slutbrugere.
2. Uanset stk. 1 kan medlemsstaterne fastsætte, at offentlige advarsler udsendes via andre offentligt tilgængelige elektroniske kommunikationstjenester end de i stk. 1 omhandlede og radio- og tv-transmissionstjenester, eller via en mobilapplikation, der anvender en internetadgangstjeneste, forudsat at det offentlige varslingssystem er lige så effektivt med hensyn til dækning og kapacitet til at nå ud til slutbrugere, herunder dem, som kun midlertidigt opholder sig i det pågældende område, og at det tager nøje hensyn til BEREC's retningslinjer. Offentlige advarsler skal nemt kunne modtages af slutbrugerne.

Senest den ... [18 måneder efter datoen for dette direktivs ikrafttræden] og efter høring af myndighederne med ansvar for alarmcentraler offentliggør BEREC retningslinjer for, hvordan det vurderes, om effektiviteten af offentlige varslingssystemer i henhold til dette stykke svarer til effektiviteten af systemerne i henhold til stk. 1.

Artikel 111

Lige adgangs- og valgmuligheder for slutbrugere med handicap

1. Medlemsstaterne sikrer, at de kompetente myndigheder præciserer de krav, som skal opfyldes af udbydere af offentligt tilgængelige elektroniske kommunikationstjenester, for at sikre, at slutbrugere med handicap:
 - a) har en adgang til elektroniske kommunikationstjenester, herunder de dertil hørende aftalemæssige oplysninger i henhold til artikel 102, der svarer til, hvad der gælder for størsteparten af slutbrugerne, og
 - b) i lighed med størsteparten af slutbrugerne kan vælge virksomheder og tjenester.
2. Når medlemsstaterne træffer de i stk. 1 nævnte foranstaltninger, tilskynder de til overholdelse af de relevante standarder eller specifikationer, som er fastlagt i overensstemmelse med artikel 39.

Artikel 112

Nummeroplysningstjenester

1. Medlemsstaterne sikrer, at alle udbydere af nummerbaserede interpersonelle kommunikationstjenester, der tildeler numre fra en nummerplan, som led i udbuddet af offentligt tilgængelige nummeroplysningstjenester og telefonbøger imødekommer enhver rimelig anmodning om at stille relevante oplysninger til rådighed i nærmere aftalt form og på fair, objektive, omkostningsbaserede og ikkediskriminerende vilkår.

2. De nationale tilsynsmyndigheder har beføjelse til at indføre forpligtelser og betingelser for virksomheder, der kontrollerer slutbrugeres adgang i forbindelse med nummeroplysningstjenester i henhold til artikel 61. Sådanne forpligtelser og betingelser skal være objektive, rimelige, ikkediskriminerende og transparente.
3. Medlemsstaterne må ikke opretholde nogen reguleringsbegrænsninger, der forhindrer slutbrugerne i én medlemsstat i at få direkte adgang til nummeroplysningstjenesten i en anden medlemsstat via taleopkald eller SMS, og de skal træffe foranstaltninger for at sikre denne adgang i henhold til artikel 97.
4. Nærværende artikel gælder, i det omfang andet ikke er fastsat i EU-retten om beskyttelse af personoplysninger og privatlivets fred, særlig artikel 12 i direktiv 2002/58/EF.

Artikel 113

Interoperabilitet for udstyr til bilradiomodtagere og forbrugerudstyr til radiomodtagere og forbrugerudstyr til digitalt tv

1. Medlemsstaterne sikrer i overensstemmelse med bilag XI interoperabilitet for det deri omhandlede udstyr til bilradiomodtagere og forbrugerudstyr til digitalt tv.
2. Medlemsstaterne kan vedtage foranstaltninger for at sikre interoperabilitet for andre forbrugerradiomodtagere og samtidig begrænse indvirkningen på markedet for radiomodtagere af lav værdi og sørge for, at sådanne foranstaltninger ikke anvendes på produkter, hvor en radiomodtager er rent accessorisk, f.eks. smartphones, og udstyr, der anvendes af radioamatører.

3. Medlemsstaterne tilskynder udbydere af digitale tv-tjenester til i relevant omfang at sikre, at det digitale tv-udstyr, som de leverer til deres slutbrugere, er interoperabelt, således at det digitale tv-udstyr, hvor det er teknisk muligt, er genanvendeligt hos andre udbydere af digitale tv-tjenester.

Med forbehold af artikel 5, stk. 2, i Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2012/19/EU¹ sikrer medlemsstaterne, at slutbrugerne efter opsigelse af deres aftale har mulighed for at returnere det digitale tv-udstyr ved hjælp af en gratis og nem proces, medmindre udbyderen godtgør, at det er fuldt interoperabelt med digitale tv-tjenester fra andre udbydere, herunder dem, som slutbrugeren har skiftet til.

Digitalt tv-udstyr, som er i overensstemmelse med harmoniserede standarder, hvis referencer er offentliggjort i Den Europæiske Unions Tidende, eller med dele heraf, anses for at opfylde kravet om interoperabilitet, således som det er fastsat i det andet afsnit, der er omfattet af disse standarder eller dele deraf.

¹ Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2012/19/EU af 4. juli 2012 om affald af elektrisk og elektronisk udstyr (WEEE) (EUT L 197 af 24.7.2012, s. 38).

Artikel 114

Must carry-forpligtelser

1. Medlemsstaterne kan pålægge virksomheder inden for deres jurisdiktion, som udbyder elektroniske kommunikationsnet og -tjenester, der anvendes til transmission af radio- og tv-kanaler til offentligheden, en rimelig must carry-forpligtelse for så vidt angår bestemte radio- og tv-kanaler samt relaterede supplerende tjenester, navnlig tilgængelighedstjenester for at sikre slutbrugere med handicap behørig adgang og data, som understøtter internetforbundne tv-tjenester og EPG'er, hvis et betydeligt antal slutbrugere af sådanne net og tjenester anvender dem som deres primære adgang til modtagelse af radio- og tv-kanaler. En sådan forpligtelse pålægges udelukkende, hvis det er nødvendigt for at opfylde målsætninger i almenhedens interesse, som er klart defineret af den enkelte medlemsstat, og forpligtelsen skal stå i et rimeligt forhold til det tilsigtede mål og være transparent.
2. Medlemsstaterne tager de i stk. 1 omhandlede forpligtelser op til revurdering senest den ... [et år efter datoen for dette direktivs ikrafttræden] og derefter hvert femte år, medmindre medlemsstaterne har gennemført en sådan revurdering inden for de foregående fire år.
3. Hverken stk. 1 i denne artikel eller artikel 59, stk. 2, indskrænker medlemsstaternes ret til eventuelt at fastsætte en passende godtgørelse for så vidt angår foranstaltninger, der træffes i medfør af denne artikel, idet det sikres, at der under lignende omstændigheder ikke finder diskrimination sted i behandlingen af udbydere af elektroniske kommunikationsnet og -tjenester. I tilfælde, hvor der er fastsat godtgørelse, skal medlemsstaterne sikre, at forpligtelsen til at betale godtgørelse er klart fastsat i national ret, herunder kriterierne for beregning af en sådan godtgørelse, hvis det er relevant. Medlemsstaterne skal også sikre, at den anvendes på en forholdsmæssig og transparent måde.

Artikel 115

Udbud af yderligere faciliteter

1. Uden at det berører bestemmelserne i artikel 88, stk. 2, sikrer medlemsstaterne, at de kompetente myndigheder i koordination med, hvis det er relevant, de nationale tilsynsmyndigheder kan pålægge alle udbydere af internetadgangstjenester eller offentligt tilgængelige nummerbaserede interpersonelle kommunikationstjenester, at stille alle eller en del af de i bilag VI, del B, anførte yderligere faciliteter gratis til rådighed i den udstrækning, det er teknisk muligt, samt alle eller en del af de i bilag VI, del A, anførte yderligere faciliteter.
2. Ved anvendelse af stk. 1 kan medlemsstaterne gå ud over listen over yderligere faciliteter i bilag VI, del A og B, for at sikre et højere forbrugerbeskyttelsesniveau.
3. En medlemsstat kan, hvis den efter at have taget hensyn til alle berørte parter synspunkter finder, at der er tilstrækkelig adgang til disse faciliteter, vælge ikke at anvende kravene i stk. 1 på hele sit område eller en del heraf.

Artikel 116

Tilpasning af bilag

Kommissionen tillægges beføjelse til at vedtage delegerede retsakter i henhold til artikel 117 om ændring af bilag V, VI, IX, X og XI for at tage hensyn til den tekniske og sociale udvikling eller ændringer i markedsefterspørgslen.

DEL IV

AFSLUTTENDE BESTEMMELSER

Artikel 117

Udøvelse af de delegerede beføjelser

1. Beføjelsen til at vedtage delegerede retsakter tillægges Kommissionen på de i denne artikel fastlagte betingelser.
2. Den i artikel 75, 109 og 116 omhandlede beføjelse til at vedtage delegerede retsakter tillægges Kommissionen for en periode på fem år fra den ... [datoen for dette direktivs ikrafttræden]. Kommissionen udarbejder senest ni måneder inden udløbet af femårsperioden en rapport om delegationen af beføjelser. Delegationen af beføjelser forlænges stiltiende for perioder af samme varighed, medmindre Europa-Parlamentet eller Rådet modsætter sig en sådan forlængelse senest tre måneder inden udløbet af hver periode.
3. Den i artikel 75, 109 og 116 omhandlede delegation af beføjelser kan til enhver tid tilbagekaldes af Europa-Parlamentet eller Rådet. En afgørelse om tilbagekaldelse bringer delegationen af de beføjelser, der er angivet i den pågældende afgørelse, til ophør. Den får virkning dagen efter offentliggørelsen af afgørelsen i *Den Europæiske Unions Tidende* eller på et senere tidspunkt, der angives i afgørelsen. Den berører ikke gyldigheden af delegerede retsakter, der allerede er i kraft.

4. Inden vedtagelsen af en delegeret retsakt hører Kommissionen eksperter, som er udpeget af hver enkelt medlemsstat, i overensstemmelse med principperne i den interinstitutionelle aftale om bedre lovgivning af 13. april 2016.
5. Så snart Kommissionen vedtager en delegeret retsakt, giver den samtidigt Europa-Parlamentet og Rådet meddelelse herom.
6. En delegeret retsakt vedtaget i henhold til artikel 75, 109 og 116 træder kun i kraft, hvis hverken Europa-Parlamentet eller Rådet har gjort indsigelse inden for en frist på to måneder fra meddelelsen af den pågældende retsakt til Europa-Parlamentet og Rådet, eller hvis Europa-Parlamentet og Rådet inden udløbet af denne frist begge har informeret Kommissionen om, at de ikke agter at gøre indsigelse. Fristen forlænges med to måneder på Europa-Parlamentets eller Rådets initiativ.

Artikel 118

Udvalg

1. Kommissionen bistås af et udvalg ("Kommunikationsudvalget"). Dette udvalg er et udvalg som omhandlet i forordning (EU) nr. 182/2011.
2. For så vidt angår de gennemførelsesretsakter, der er omhandlet i artikel 28, stk. 4, andet afsnit, bistås Kommissionen af Frekvensudvalget, der er nedsat i henhold til artikel 3, stk. 1, i beslutning nr. 676/2002/EF. Dette udvalg er et udvalg som omhandlet i forordning (EU) nr. 182/2011.

3. Når der henvises til dette stykke, anvendes artikel 4 i forordning (EU) nr. 182/2011.

Når udvalgets udtalelse indhentes efter en skriftlig procedure, afsluttes proceduren uden noget resultat, hvis formanden for udvalget træffer beslutning herom, eller et udvalgsmedlem anmoder herom inden fristen for afgivelse af udtalelsen. I så fald indkalder formanden til et møde i udvalget inden for en rimelig frist.

4. Når der henvises til dette stykke, finder artikel 5 i forordning (EU) nr. 182/2011 anvendelse, jf. dennes artikel 8.

Når udvalgets udtalelse indhentes efter en skriftlig procedure, afsluttes proceduren uden noget resultat, hvis formanden for udvalget træffer beslutning herom, eller et udvalgsmedlem anmoder herom inden fristen for afgivelse af udtalelsen. I så fald indkalder formanden til et møde i udvalget inden for en rimelig frist.

Artikel 119

Informationsudveksling

1. Kommissionen giver Kommunikationsudvalget alle relevante oplysninger om resultatet af de møder, der med jævne mellemrum holdes med repræsentanter for netoperatører, tjenesteudbydere, brugere, forbrugere, producenter og fagforeninger samt tredjelande og internationale organisationer.

2. Kommunikationsudvalget fremmer under hensyntagen til Unionens politik inden for elektronisk kommunikation udveksling af oplysninger mellem medlemsstaterne indbyrdes og mellem medlemsstaterne og Kommissionen om status og udvikling inden for regulering af elektroniske kommunikationsnet og -tjenester.

Artikel 120

Offentliggørelse af oplysninger

1. Medlemsstaterne sikrer, at ajourførte oplysninger om gennemførelsen af dette direktiv gøres offentligt tilgængelige på en måde, der sikrer, at alle berørte parter har let adgang til disse oplysninger. De offentliggør en meddelelse i deres officielle tidende om, hvordan og hvor oplysningerne offentliggøres. Den første af sådanne meddelelser offentliggøres inden den ... [to år efter datoen for dette direktivs ikrafttræden], og derefter offentliggøres der en meddelelse, hvor oplysningerne i den første meddelelse ændres.
2. Medlemsstaterne sender Kommissionen en kopi af disse meddelelser, når de offentliggøres. Kommissionen videregiver i givet fald oplysningerne til Kommunikationsudvalget.
3. Medlemsstaterne sikrer, at alle relevante oplysninger om rettigheder, vilkår, procedurer, gebyrer, afgifter og afgørelser i forbindelse med generelle tilladelser, brugsrettigheder og tilladelser til at installere faciliteter offentliggøres og ajourføres på passende vis, så alle interesserede parter har let adgang til disse oplysninger.

4. Hvis oplysningerne i stk. 3, navnlig oplysninger om vilkår og procedurer for tilladelse til at installere faciliteter, føres af andre instanser, træffer den kompetente myndighed under hensyntagen til de dermed forbundne omkostninger alle rimelige foranstaltninger for at oprette en brugervenlig oversigt over disse oplysninger, herunder oplysninger om de respektive kompetente statslige niveauer og deres myndigheder, med henblik på at lette ansøgningerne om tilladelse til at installere faciliteter.
5. Medlemsstaterne sikrer, at der offentliggøres oplysninger om de særlige forpligtelser, der pålægges virksomhederne i henhold til dette direktiv, med angivelse af det specifikke produkt og den specifikke tjeneste og de geografiske markeder. Med forbehold af behovet for at beskytte kommerciel fortrolighed, sikrer de, at ajourførte oplysninger gøres offentligt tilgængelige på en måde, der sikrer, at alle interesserede parter har let adgang til disse oplysninger.
6. Medlemsstaterne giver Kommissionen de oplysninger, de har offentliggjort i henhold til stk. 5. Kommissionen stiller disse oplysninger til rådighed i lettilgængelig form og videregiver dem til Kommunikationsudvalget, når det er relevant.

Artikel 121

Underretning og overvågning

1. De nationale tilsynsmyndigheder meddeler senest den ... [to år efter datoen for dette direktivs ikrafttræden] samt umiddelbart efter eventuelle ændringer Kommissionen navnene på de virksomheder, der er udpeget til at varetage forsyningspligten i henhold til artikel 85, stk. 2, artikel 86 eller artikel 87.

2. De nationale tilsynsmyndigheder underretter Kommissionen om, hvilke virksomheder der i henhold til dette direktiv er udpeget som havende en stærk markedsposition, og hvilke forpligtelser de pålægges i medfør af direktivet. Enhver ændring, der har betydning for de forpligtelser, der pålægges virksomheder, eller hvilke virksomheder der er omfattet af dette direktiv, skal straks meddeles Kommissionen.

Artikel 122

Revisionsprocedurer

1. Senest den ... [syv år efter datoen for dette direktivs ikrafttræden] og hvert femte år derefter undersøger Kommissionen, hvorledes dette direktiv fungerer, og aflægger beretning herom til Europa-Parlamentet og Rådet.

Disse undersøgelser evaluerer navnlig indvirkningen på markedet af artikel 61, stk. 3, og artikel 76, 78 og 79, og hvorvidt forhånds- og andre interventionsbeføjelser i medfør af dette direktiv er tilstrækkelige til at give de nationale tilsynsmyndigheder mulighed for at bekæmpe konkurrencefjendtlige oligopolistiske markedsstrukturer og sikre, at konkurrencen på markederne for elektronisk kommunikation fortsat blomstrer til gavn for slutbrugerne.

Med henblik herpå kan Kommissionen anmode medlemsstaterne om oplysninger, som stilles til rådighed uden unødigt forsinkelse.

2. Senest den ... [syv år efter datoen for dette direktivs ikrafttræden] og hvert femte år derefter tager Kommissionen forsyningspligtens omfang op til nyvurdering navnlig med henblik på at foreslå Europa-Parlamentet og Rådet, at omfanget ændres eller omdefineres.

Nyvurderingen foretages på grundlag af den samfundsmæssige, økonomiske og teknologiske udvikling, idet der bl.a. tages hensyn til mobilitet og transmissionshastighed under hensyn til den fremherskende teknologi, der anvendes af flertallet af slutbrugerne. Kommissionen forelægger Europa-Parlamentet og Rådet en rapport om resultatet af denne nyvurdering.

3. BEREC afgiver senest den ... [tre år efter datoen for dette direktivs ikrafttræden] og derefter hvert tredje år en udtalelse om den nationale gennemførelse af den generelle tilladelse, dens funktion og indvirkningen på det indre markeds funktion.

Kommissionen kan under nøje hensyntagen til udtalelsen fra BEREC offentliggøre en rapport om anvendelsen af del I, afsnit II, kapitel II, og bilag I og kan fremsætte et lovgivningsforslag om ændring af disse bestemmelser, hvis den finder det nødvendigt for at afhjælpe hindringer for et velfungerende indre marked.

Artikel 123

Særlig revisionsprocedure vedrørende slutbrugernes rettigheder

1. BEREC overvåger markedsudviklingen og den teknologiske udvikling med hensyn til de forskellige typer af elektroniske kommunikationstjenester og offentliggør senest den ... [tre år efter datoen for dette direktivs ikrafttræden] og derefter hvert tredje år eller efter begrundet anmodning fra mindst to af sine medlemsstater en udtalelse om denne udvikling og dens indvirkning på anvendelsen af afsnit III i del III.

I denne udtalelse vurderer BEREC, i hvilket omfang afsnit III i del III opfylder de mål, der er fastsat i artikel 3. Udtalelsen skal navnlig tage hensyn til anvendelsesområdet for afsnit III i del III for så vidt angår de omfattede typer af elektroniske kommunikationstjenester. Som grundlag for udtalelsen analyserer BEREC navnlig:

- a) i hvilket omfang slutbrugere af alle elektroniske kommunikationstjenester er i stand til at foretage frie og kvalificerede valg, herunder på grundlag af fuldstændige aftalemæssige oplysninger, og er i stand til nemt at skifte udbyder af elektroniske kommunikationstjenester
- b) i hvilket omfang en eventuel mangel på de i litra a) omhandlede muligheder har resulteret i markedsforvridning eller skade for slutbrugerne
- c) i hvilket omfang effektiv adgang til beredskabstjenester er væsentligt truet, navnlig som følge af øget brug af nummeruafhængige interpersonelle kommunikationstjenester, af manglende interoperabilitet eller den teknologiske udvikling
- d) de sandsynlige omkostninger ved potentielle justeringer af forpligtelserne i afsnit III i del III eller indvirkning på innovation for udbydere af elektroniske kommunikationstjenester.

- 2. Kommissionen offentliggør under størst mulig hensyntagen til BEREC's udtalelse en rapport om anvendelsen af afsnit III i del III og forelægger i givet fald et lovgivningsforslag om ændring af afsnit III, hvis den finder det nødvendigt for at sikre, at de mål, der er fastsat i artikel 3, fortsat opfyldes.

Artikel 124

Gennemførelse i national ret

1. Medlemsstaterne vedtager og offentliggør senest den ... [to år efter datoen for dette direktivs ikrafttræden] de love og administrative bestemmelser, der er nødvendige for at efterkomme dette direktiv. De meddeler straks Kommissionen teksten til disse love og bestemmelser.

Medlemsstaterne anvender disse love og bestemmelser fra den ... [to år efter datoen for dette direktivs ikrafttræden].

Disse love og administrative bestemmelser skal ved vedtagelsen indeholde en henvisning til dette direktiv eller skal ved offentliggørelsen ledsages af en sådan henvisning. De skal også indeholde oplysning om, at henvisninger i gældende love og administrative bestemmelser til de direktiver, der ophæves ved dette direktiv, gælder som henvisninger til dette direktiv. Medlemsstaterne fastsætter de nærmere regler for henvisningen og træffer bestemmelse om affattelsen af den nævnte oplysning.

2. Uanset stk. 1 i denne artikel finder dette direktivs artikel 53, stk. 2, 3 og 4, anvendelse fra den ... [datoen for dette direktivs ikrafttræden], hvor harmoniserede betingelser er blevet fastsat ved tekniske gennemførelsesforanstaltninger i overensstemmelse med beslutning nr. 676/2002/EF for at muliggøre brug af radiofrekvenser til trådløse bredbåndsnet og -tjenester. For så vidt angår radiofrekvensbånd, for hvilke harmoniserede betingelser ikke er fastsat den ... [datoen for dette direktivs ikrafttræden], finder dette direktivs artikel 53, stk. 2, 3 og 4, anvendelse fra datoen for vedtagelsen af de tekniske gennemførelsesforanstaltninger i overensstemmelse med artikel 4 i beslutning nr. 676/2002/EF.

Uanset stk. 1 i nærværende artikel anvender medlemsstaterne de foranstaltninger, der er nødvendige for at efterkomme artikel 54 fra den 31. december 2020.

3. Medlemsstaterne meddeler Kommissionen teksten til de vigtigste bestemmelser i national ret, som de vedtager på det område, der er omfattet af dette direktiv.

Artikel 125

Ophævede direktiver

Direktiv 2002/19/EF, 2002/20/EF, 2002/21/EF, 2002/22/EF, som fremgår af listen i bilag XII, del A, ophæves med virkning fra den ... [to år efter datoen for dette direktivs ikrafttræden], uden at dette berører medlemsstaternes forpligtelser med hensyn til de i bilag XII, del B, angivne frister for gennemførelse i national ret og datoerne for anvendelse af direktiverne.

Artikel 5 i afgørelse nr. 243/2012/EU ophæves med virkning fra den ... [to år efter datoen for dette direktivs ikrafttræden].

Henvisninger til de ophævede direktiver gælder som henvisninger til nærværende direktiv og læses efter sammenligningstabellen i bilag XII.

Artikel 126

Ikrafttræden

Dette direktiv træder i kraft på tredjedagen efter offentliggørelsen i *Den Europæiske Unions Tidende*.

Artikel 127

Adressater

Dette direktiv er rettet til medlemsstaterne.

Udfærdiget i Strasbourg, den

På Europa-Parlamentets vegne

Formand

På Rådets vegne

Formand

BILAG I

LISTE OVER VILKÅR, SOM KAN KNYTTES TIL GENERELLE TILLADELSER, BRUGSRETTIGHEDER TIL RADIOFREKVENSER OG BRUGSRETTIGHEDER TIL NUMMERRESSOURCER

Dette bilag indeholder en udtømmende liste over de vilkår, som kan knyttes til generelle tilladelser for elektroniske kommunikationsnet og -tjenester, bortset fra nummeruafhængige interpersonelle kommunikationstjenester (del A), elektroniske kommunikationsnet (del B), elektroniske kommunikationstjenester, bortset fra nummeruafhængige interpersonelle kommunikationstjenester (del C), brugsrettigheder til radiofrekvenser (del D) og brugsrettigheder til nummerressourcer (del E).

- A. Generelle vilkår, som kan knyttes til generelle tilladelser
 - 1. Administrationsgebyrer i overensstemmelse med artikel 16.
 - 2. Beskyttelse af personoplysninger og privatlivets fred, der er specifik for den elektroniske kommunikationssektor, i overensstemmelse med direktiv 2002/58/EF.
 - 3. Oplysninger, som skal fremlægges som led i en anmeldelsesprocedure i henhold til artikel 12 og til andre formål som anført i artikel 21.
 - 4. Kompetente nationale myndigheders mulighed for lovlig aflytning i overensstemmelse med forordning (EU) 2016/679 og direktiv 2002/58/EF.

5. Betingelser for brug til meddelelser fra offentlige myndigheder til offentligheden med det formål at advare mod overhængende farer og afbøde følgerne af større katastrofer.
 6. Betingelser for brug i tilfælde af omfattende katastrofer eller nationale nødsituationer med henblik på at sikre kommunikationen mellem beredskabstjenester og myndigheder.
 7. Andre adgangsforpligtelser end de i artikel 13 omhandlede, der gælder virksomheder, der udbyder elektroniske net eller tjenester.
 8. Foranstaltninger, hvis formål er at sikre overholdelse af de i artikel 39 omhandlede standarder eller specifikationer.
 9. Transparensforpligtelser for udbydere af offentlige elektroniske kommunikationsnet, der udbyder offentligt tilgængelige elektroniske kommunikationstjenester, med henblik på at sikre end-to-end-konnektivitet i overensstemmelse med målene og principperne i artikel 3 og, hvor det er nødvendigt og rimeligt, adgang for de kompetente myndigheder til de oplysninger, de har brug for til at kontrollere offentliggørelsens korrekthed.
- B. Særlige vilkår, som kan knyttes til en generel tilladelse til udbud af elektroniske kommunikationsnet
1. Samtrafik mellem net i overensstemmelse med dette direktiv.
 2. Must carry-forpligtelse i overensstemmelse med dette direktiv.

3. Foranstaltninger i overensstemmelse med EU-retten til beskyttelse af folkesundheden mod elektromagnetisk stråling fra elektroniske kommunikationsnet, idet der tages størst muligt hensyn til henstilling 1999/519/EF.
 4. Opretholdelse af de offentlige elektroniske kommunikationsnets integritet i overensstemmelse med dette direktiv, herunder vilkår for at forhindre elektromagnetisk interferens mellem elektroniske kommunikationsnet eller tjenester i overensstemmelse med direktiv 2014/30/EU.
 5. Sikring af offentlige net mod ulovlig adgang i overensstemmelse med direktiv 2002/58/EF.
 6. Vilkår for brug af radiofrekvenser i overensstemmelse med artikel 7, stk. 2, i direktiv 2014/53/EU, hvor en sådan brug ikke er gjort afhængig af tildeling af individuel brugsrettigheder, jf. artikel 46, stk. 1, og artikel 48 i nærværende direktiv.
- C. Særlige vilkår, som kan knyttes til en generel tilladelse til udbud af elektroniske kommunikationstjenester, bortset fra nummerafhængige interpersonelle kommunikationstjenester
1. Interoperabilitet mellem tjenester i overensstemmelse med dette direktiv.

2. Slutbrugerens adgang til numre fra den nationale nummerplan, UIFN-numre og, hvor det er teknisk og økonomisk gennemførligt, fra andre medlemsstaters nummerplaner samt vilkår i overensstemmelse med dette direktiv.
 3. Regler om forbrugerbeskyttelse, som gælder specifikt for den elektroniske kommunikationssektor.
 4. Begrænsninger i forbindelse med transmission af ulovligt indhold i overensstemmelse med direktiv 2000/31/EF og begrænsninger i forbindelse med transmission af skadeligt indhold i overensstemmelse med direktiv 2010/13/EU.
- D. Vilkår, som kan knyttes til brugsrettigheder til radiofrekvenser
1. Forpligtelse til at yde en tjeneste eller anvende en type teknologi inden for rammerne af artikel 45, herunder, hvor det er passende, krav vedrørende tjenesters dækning og kvalitet.
 2. Faktisk og effektiv udnyttelse af radiofrekvenser i overensstemmelse med dette direktiv.
 3. Tekniske og operationelle vilkår, der er nødvendige for at undgå skadelig interferens og for beskyttelse af folkesundheden mod elektromagnetiske felter, idet der tages størst muligt hensyn til henstilling 1999/519/EF, når sådanne vilkår er forskellige fra dem, som indgår i den generelle tilladelse.
 4. Maksimal varighed i overensstemmelse med artikel 49 med forbehold af eventuelle ændringer i den nationale frekvensplan.

5. Overdragelse eller udlejning af rettigheder på initiativ af rettighedshaveren og vilkår for sådanne overdragelser i overensstemmelse med dette direktiv.
 6. Afgifter for brugsrettigheder, jf. artikel 42.
 7. Eventuelle tilsagn, som den virksomhed, der opnår brugsrettigheder, har afgivet i forbindelse med udstedelse eller fornyelse af en tilladelse inden udstedelsen af tilladelsen eller, hvor det er relevant, indkaldelsen af ansøgninger om brugsrettigheder.
 8. Forpligtelser til at samle eller dele radiofrekvenser eller tillade adgang til radiofrekvenser for andre brugere i bestemte regioner eller på nationalt plan.
 9. Forpligtelser i henhold til relevante internationale aftaler om brug af radiofrekvensbånd.
 10. Forpligtelser, der specifikt vedrører brug af radiofrekvensbånd til forsøgsformål.
- E. Vilkår, som kan knyttes til brugsrettigheder til nummerressourcer
1. Angivelse af, hvilken tjeneste nummeret skal bruges til, herunder eventuelle krav i tilknytning til udbuddet af denne tjeneste og, for at undgå, at der opstår tvivl, takstprincipper og maksimumspriser for bestemte nummerserier for at sikre beskyttelse af forbrugerne i overensstemmelse med artikel 3, stk. 2, litra d).
 2. Faktisk og effektiv udnyttelse af nummerressourcer i overensstemmelse med dette direktiv.

3. Nummerportabilitetskrav i overensstemmelse med dette direktiv.
 4. Pligt til at stille offentlige telefonbogsoplysninger om slutbrugere til rådighed som foreskrevet i artikel 112.
 5. Maksimal gyldighedsperiode i overensstemmelse med artikel 94 med forbehold af eventuelle ændringer af den nationale nummerplan.
 6. Overdragelse af rettigheder på initiativ af rettighedshaveren og vilkår for sådanne overdragelser i overensstemmelse med dette direktiv, herunder ethvert vilkår om at brugsrettigheden til et nummer er bindende for alle virksomheder, til hvem rettighederne overdrages.
 7. Afgifter for brugsrettigheder, jf. artikel 95.
 8. Eventuelle tilsagn, som den virksomhed, der opnår brugsrettigheder, har afgivet under en konkurrencepræget eller sammenlignede udvælgelsesprocedure.
 9. Forpligtelser i henhold til relevante internationale aftaler om brug af numre.
 10. Forpligtelser vedrørende ekstraterritorial anvendelse af numre inden for Unionen for at sikre overholdelse af forbrugerbeskyttelsesregler og andre nummerrelaterede regler i andre medlemsstater end landekodens medlemsstat.
-

BILAG II

BETINGELSER FOR ADGANG TIL DIGITALE TV- OG RADIOTJENESTER, DER SENDES TIL SEERE OG LYTTERE I UNIONEN

Del I:

Betingelser for anvendelse af adgangsstyringssystemer i overensstemmelse med artikel 62, stk. 1

I forbindelse med adgangsstyring for digitale tv- og radiotjenester, som udsendes til seere og lyttere i Unionen, skal medlemsstaterne i overensstemmelse med artikel 62 sikre, at følgende betingelser finder anvendelse uanset transmissionsform:

- a) alle operatører af adgangsstyringstjenester, der tilbyder adgang til digitale tv- og radiotjenester, og hvis adgangsstyringstjenester radio- og tv-selskaberne er afhængige af for at nå ud til en gruppe potentielle seere eller lyttere, skal uanset transmissionsform:
 - på redelige, rimelige og ikkediskriminerende vilkår og i overensstemmelse med Unionens konkurrenceret tilbyde alle radio- og tv-selskaber tekniske tjenester, der gør det muligt for seere eller lyttere at modtage radio- og tv-selskabernes digitale transmissioner ved hjælp af dekodere, der administreres af operatørerne, og overholde Unionens konkurrenceret
 - føre særskilte regnskaber for deres aktiviteter som udbydere af adgangsstyring

- b) når indehavere af den industrielle ejendomsret til adgangsstyringsprodukter og -systemer giver licens til fabrikanter af forbrugsudstyr, skal det ske på redelige, rimelige og ikkediskriminerende vilkår. Når der gives licens, hvor der skal tages hensyn til tekniske og handelsmæssige faktorer, kan rettighedshaverne ikke opstille betingelser, der forbyder eller på anden måde forhindrer, at selve produktet udstyres med:
- enten en standardiseret grænseflade, der giver mulighed for forbindelse med flere andre adgangsstyringssystemer
 - eller særligt udstyr til et andet adgangsstyringssystem, forudsat at licensmodtageren opfylder de relevante rimelige bestemmelser, som for dennes vedkommende garanterer sikkerheden for de transaktioner, der udføres af operatører af adgangsstyring.

Del II:

Andre faciliteter, som kan underlægges betingelser
i henhold til artikel 61, stk. 2, litra d)

- a) adgang til API'er
- b) adgang til (EPG).
-

BILAG III

KRITERIER FOR FASTSÆTTELSE AF ENGROSTERMINERINGSTAKSTER FOR TALEOPKALD

Principper, kriterier og parametre for fastsættelse af engrostermineringstakster for taleopkald i fastnet- og mobilmarkeder som omhandlet i artikel 75, stk. 1:

- a) takster skal bygge på dækning af en effektiv operatørs omkostninger. Vurderingen af de faktiske omkostninger skal bygge på aktuelle kostpriser. Metoden til beregning af de faktiske omkostninger skal bygge på en bottom-up-model, hvor der anvendes langsigtede trafikafhængige meromkostninger ved at yde tjenesten til engrosterminering af taleopkald til tredjepart
- b) de relevante meromkostninger ved tjenesten til engrosterminering af taleopkald skal fastsættes gennem forskellen mellem de samlede langsigtede omkostninger for en operatør, der tilbyder et fuldt udbud af tjenester, og de samlede langsigtede omkostninger for en operatør, der ikke tilbyder en tjeneste til engrosterminering af taleopkald til tredjemand
- c) kun de trafikrelaterede omkostninger, som ville være undgået, såfremt der ikke blev udbudt en tjeneste til engrosterminering af taleopkald, skal indgå i opgørelsen af den relevante meromkostning ved terminering
- d) omkostninger i forbindelse med yderligere netkapacitet skal kun medregnes, i det omfang de skyldes behovet for at øge kapaciteten med det formål at håndtere yderligere trafik, der er forbundet med engrosterminering af taleopkald

- e) afgifter på radiofrekvenser skal ikke medregnes i meromkostningen ved mobilterminering
 - f) der skal kun medregnes de engroshandelsomkostninger, som er direkte forbundet med udbud af tjenesten til engrosterminering af taleopkald til tredjepart
 - g) alle fastnetoperatører skal anses for at udbyde tjenester til terminering af taleopkald til samme enhedspris som en effektiv operatør, uanset deres størrelse
 - h) mindstestørrelsen for et effektivt net skal fastsættes til en markedsandel på mindst 20 % for mobilnetoperatører
 - i) økonomisk afskrivning skal anvendes som den relevante afskrivningsmetode, og
 - j) valget af teknologi for det modellerede net skal være fremadrettet, baseret på et IP-kernenet og tage hensyn til de forskellige teknologier, der sandsynligvis vil blive anvendt i gyldighedsperioden for den maksimale takst. For fastnet skal opkald udelukkende anses for at være pakkekoblede.
-

BILAG IV

KRITERIER FOR VURDERING AF TILBUD OM SAMINVESTERING

Når de nationale tilsynsmyndigheder vurderer et tilbud om saminvestering i henhold til artikel 76, stk. 1, skal de kontrollere, at mindst følgende kriterier er opfyldt. De nationale tilsynsmyndigheder kan overveje yderligere kriterier, for så vidt de er nødvendige for at sikre potentielle investorers adgang til saminvesteringen, i lyset af særlige lokale forhold og markedsstrukturen:

- a) Enhver virksomhed skal under hele levetiden for det net, der opføres inden for rammerne af et saminvesteringstilbud, have adgang til saminvesteringstilbuddet på ikkediskriminerende vilkår. I tilbuddet kan virksomheden, der er udpeget som havende en stærk markedsposition, inkludere rimelige betingelser vedrørende en virksomheds finansielle kapacitet, så potentielle medinvestorer f.eks. skal kunne vise, at de er i stand til at foretage trinvisse betalinger, som danner grundlag for planlægningen af udrulningen, accept af en strategisk plan, som danner grundlag for udarbejdelse af udrulningsplaner på mellemlang sigt, osv.
- b) Saminvesteringstilbuddet skal være transparent:
 - tilbuddet er tilgængeligt og let at finde på webstedet for virksomheden, der er udpeget som havende en stærk markedsposition
 - de fulde, detaljerede vilkår skal gøres tilgængelige for potentielle tilbudsgivere, der har tilkendegivet interesse, uden unødigt forsinkelse, herunder saminvesteringsaftalens retlige form og, hvor det er relevant, hensigtserklæringen om reglerne for styring af saminvesteringsorganet, og

- forløbet, såsom køreplanen for oprettelsen og udviklingen af saminvesteringsprojektet, skal fastlægges på forhånd, eventuelle medinvestorer skal modtage en tydelig forklaring på skrift, og alle vigtige milepæle skal på en tydelig måde meddeles alle virksomheder uden diskrimination.
- c) Saminvesteringstilbuddet skal omfatte vilkår for potentielle medinvestorer, som fremmer bæredygtig konkurrence på lang sigt, særlig:
- Alle virksomheder skal tilbydes fair, rimelige og ikkediskriminerende vilkår og betingelser for deltagelse i saminvesteringsaftalen, der afhænger af, hvornår de tilslutter sig aftalen, herunder hvad angår den finansielle modydelse, der kræves for at opnå bestemte rettigheder, hvad angår den beskyttelse, som de pågældende rettigheder giver medinvestorerne under såvel opbygningsfasen som driftsfasen, f.eks. ved at tildele umistelige brugsrettigheder i hele det saminvesteringsomfattede nets forventede levetid, og hvad angår betingelserne for tilslutning til og potentiel opsigelse af saminvesteringsaftalen. I denne sammenhæng forstås ved ikkediskriminerende vilkår ikke, at alle potentielle medinvestorer skal tilbydes nøjagtig samme vilkår, herunder finansielle vilkår, men at alle variationer af de tilbudte vilkår skal begrundes ud fra de samme objektive, transparente, ikkediskriminerende og forudsigelige kriterier, såsom det antal slutbrugertilslutninger, der indgås tilsagn om.

- Tilbuddet skal give mulighed for fleksibilitet med hensyn til størrelsen af og tidsplanen for hver enkelt medinvestors tilsagn, f.eks. i form af en aftalt og potentielt stigende procentdel af det samlede antal slutbrugertilslutninger i et givet område, som medinvestorer gradvist kan øge deres tilsagn om, og som fastsættes på et enhedsniveau, der gør det muligt for mindre medinvestorer med begrænsede ressourcer at deltage i saminvesteringen i et rimeligt minimumsomfang og gradvist at øge deres deltagelse, samtidig med at det sikres, at det oprindelige tilsagn er tilstrækkeligt. Fastsættelsen af den enkelte medinvestors finansielle modydelse skal afspejle, at de første investorer påtager sig en større risiko og indskyder kapital på et tidligere tidspunkt.
- Et merbidrag, som øges over tid, skal anses for berettiget for tilsagn, der indgås senere i forløbet, og for nye medinvestorer, der tilslutter sig saminvesteringen efter projektets start, for at afspejle de aftagende risici og modvirke et eventuelt incitament til at tilbageholde kapital i de tidlige faser.
- Saminvesteringsaftalen skal give mulighed for, at medinvestorer kan overdrage erhvervede rettigheder til andre medinvestorer eller til tredjeparter, som ønsker at tilslutte sig saminvesteringsaftalen, med forbehold af at den overtagende virksomhed forpligter sig til at opfylde alle den overdragende virksomheds oprindelige forpligtelser i henhold til saminvesteringsaftalen.

- Medinvestorerne skal på fair og rimelige vilkår og betingelser give hinanden gensidige rettigheder til adgang til den saminvesteringsomfattede infrastruktur med henblik på udbud af tjenester i de efterfølgende led, herunder til slutbrugere, på transparente betingelser, som skal være transparente i saminvesteringstilbuddet og efterfølgende aftaler, særlig når medinvestorer individuelt og særskilt har ansvaret for udrulningen af bestemte dele af nettet. Hvis der oprettes et saminvesteringsorgan, skal det give alle medinvestorer adgang til nettet, uanset om det er direkte eller indirekte, på equivalence of inputs-basis og på fair og rimelige vilkår og betingelser, herunder finansielle betingelser, der afspejler de forskellige risikoniveauer, som de enkelte medinvestorer har accepteret.
- d) Saminvesteringstilbuddet skal sikre en bæredygtig investering, der sandsynligvis vil kunne dække fremtidige behov, ved at udrulle nye netelementer, som i væsentlig grad bidrager til udrulningen af net med meget høj kapacitet.
-

BILAG V

MINIMUMSSÆT AF TJENESTER,
SOM DEN TILSTRÆKKELIGE BREDBÅNDSINTERNETADGANGSTJENESTE
I OVERENSSTEMMELSE MED ARTIKEL 84, STK. 3,
SKAL VÆRE I STAND TIL AT UNDERSTØTTE

- 1) e-mail
 - 2) søgemaskiner, der gør det muligt at søge efter og finde alle typer information
 - 3) grundlæggende onlineværktøjer til træning og uddannelse
 - 4) aviser eller nyheder på nettet
 - 5) køb eller bestillinger af varer og tjenester på nettet
 - 6) jobsøgning og jobsøgningsværktøjer
 - 7) erhvervsmæssige netværksaktiviteter
 - 8) netbanktjenester
 - 9) brug af e-forvaltningstjenester
 - 10) sociale medier og instant messaging
 - 11) opkald og videoopkald (standardkvalitet)
-

BILAG VI

BESKRIVELSE AF FACILITETER OG TJENESTER OMHANDLET I ARTIKEL 88 (KONTROL MED UDGIFTER), ARTIKEL 115 (YDERLIGERE FACILITETER) OG ARTIKEL 106 (UDBYDERSKIFT OG NUMMERPORTABILITET)

Del A

Faciliteter og tjenester omhandlet i artikel 88 og 115

Når den anvendes på grundlag af artikel 88, gælder Del A for forbrugere og andre kategorier af slutbrugere, hvis medlemsstaterne har udvidet anvendelsesområdet for, hvem der er omfattet af artikel 88, stk. 2.

Når del A anvendes på grundlag af artikel 115, gælder den for kategorier af slutbrugere som fastlagt af medlemsstaterne, undtagen for så vidt angår denne dels litra c), d) og g), som kun gælder for forbrugere.

a) **Specificerede regninger**

Medlemsstaterne sikrer, at de kompetente myndigheder i koordination med, hvis det er relevant, de nationale tilsynsmyndigheder med forbehold af bestemmelserne i den relevante ret om beskyttelse af personoplysninger og privatlivets fred kan fastlægge et mindsteniveau for de specificerede regninger, som udbydere skal tilbyde slutbrugerne uden beregning, for at disse kan:

- i) kontrollere og styre, hvilke beløb der er debiteret for anvendelse af internetadgangs- eller talekommunikationstjenester, eller nummerbaserede interpersonelle kommunikationstjenester for så vidt angår artikel 115, og

- ii) følge tilstrækkeligt med i deres forbrug og udgifter og på den måde til en vis grad styre regningernes størrelse.

For en rimelig pris eller gratis kan slutbrugerne eventuelt tilbydes en større detaljeringsgrad.

Sådanne specificerede regninger skal udtrykkelig oplyse leverandørens navn og varigheden af tjenester i forbindelse med eventuelle overtakseringsnumre, medmindre slutbrugeren har anmodet om, at disse oplysninger ikke nævnes.

Opkald, der er gratis for den kaldende slutbruger, herunder opkald til hjælpetjenester, er ikke forpligtet til at figurere på den kaldende slutbrugers specificerede regning.

De nationale tilsynsmyndigheder kan kræve, at operatører stiller nummervisning gratis til rådighed.

- b) Gratis selektiv spærring af udgående opkald eller SMS eller MMS med overtaksering eller, så vidt det er teknisk muligt, andre tilsvarende applikationer.

Herved forstås en gratis facilitet, hvor slutbrugeren efter anmodning til en udbyder af talekommunikationstjenester, eller nummerbaserede interpersonelle kommunikationstjenester for så vidt angår artikel 115, kan få spærret udgående opkald eller SMS eller MMS med overtaksering eller andre tilsvarende applikationer af nærmere bestemte typer eller til nærmere bestemte typer numre.

c) Forudbetalingssystemer

Medlemsstaterne sikrer, at de kompetente myndigheder i koordination med, hvis det er relevant, de nationale tilsynsmyndigheder kan forlange, at udbydere giver forbrugerne mulighed for forudbetaling af adgang til det offentlige elektroniske kommunikationsnet og af brug af talekommunikationstjenester eller internetadgangstjenester, eller nummerbaserede interpersonelle kommunikationstjenester for så vidt angår artikel 115.

d) Ratevis betaling af oprettelsesgebyrer

Medlemsstaterne sikrer, at de kompetente myndigheder i koordination med, hvis det er relevant, de nationale tilsynsmyndigheder kan forlange, at udbydere giver forbrugerne mulighed for at betale for tilslutning til det offentlige elektroniske kommunikationsnet i flere rater.

e) Ubetalte regninger

Medlemsstaterne tillader, at der træffes nærmere bestemte, rimeligt afpassede, ikkediskriminerende og offentliggjorte foranstaltninger med det formål at få dækket ubetalte regninger udstedt af udbydere. Disse foranstaltninger skal omfatte bestemmelser om, at slutbrugeren på forhånd varsles behørigt om eventuelle følger i form af afbrydelse af tjenesten eller afkobling fra nettet. Bortset fra tilfælde af bedrageri, gentagne tilfælde af for sen betaling eller manglende betaling sikres det ved disse foranstaltninger, at det, så vidt det er teknisk muligt, kun er den berørte tjeneste, der afbrydes. Afkobling fra nettet på grund af manglende betaling finder først sted, efter at slutbrugeren har fået en advarsel herom passende tid i forvejen. Medlemsstaterne kan tillade en periode med begrænset service inden fuldstændig frakobling, hvorunder der kun er mulighed for opkald, som er gratis for slutbrugeren (f.eks. opkald til alarmnummer "112"), og et minimumstjenesteniveau for internetadgangstjenester, som medlemsstaterne fastlægger i lyset af nationale forhold.

f) Rådgivning om takster

Herved forstås den facilitet, hvorved slutbrugere kan anmode en udbyder om at tilbyde oplysninger om alternative lavere takster, hvis sådanne er tilgængelige.

g) Udgiftskontrol

Herved forstås den facilitet, hvorved udbydere tilbyder andre midler, som eventuelt er fastlagt af de kompetente myndigheder i koordination med, hvis det er relevant, de nationale tilsynsmyndigheder, til at kontrollere udgifterne til talekommunikationstjenester eller internetadgangstjenester, eller nummerbaserede interpersonelle kommunikationstjenester for så vidt angår artikel 115, herunder gratis underretning af forbrugerne i tilfælde af unormale og overdrevne forbrugsmønstre.

h) Facilitet til at deaktivere tredjepartsfakturering

Herved forstås den facilitet, hvorved slutbrugere kan deaktivere tredjepartstjenesteudbyderes mulighed for at anvende regningen fra en udbyder af en internetadgangstjeneste eller en udbyder af en offentligt tilgængelig interpersonel kommunikationstjeneste til at opkræve betaling for deres produkter eller tjenester.

Del B

Faciliteter omhandlet i artikel 115

a) Nummervisning

Herved forstås, at den kaldte part kan se den kaldende parts nummer, inden samtalen etableres.

Denne facilitet skal udbydes i overensstemmelse med den relevante ret om beskyttelse af personoplysninger og privatlivets fred, navnlig direktiv 2002/58/EF.

I det omfang, det er teknisk muligt, stiller operatørerne data og signaler til rådighed for at gøre det lettere at tilbyde nummervisning og tonesignalering på tværs af medlemsstaternes grænser.

b) Videresendelse af eller adgang til e-mails efter opsigelse af en aftale med en udbyder af en internetadgangstjeneste

Denne facilitet skal på anmodning og gratis gøre det muligt for slutbrugere, som opsiges deres aftale med en udbyder af en internetadgangstjeneste, enten at få adgang til deres e-mails modtaget på den eller de e-mailadresser, som bygger på den tidligere udbyders virksomhedsnavn eller varemærke, i en periode, som den nationale tilsynsmyndighed skønner nødvendig og rimelig, eller få videresendt e-mails, der sendes til denne eller disse adresser i den pågældende periode, til en ny e-mailadresse, som slutbrugeren angiver.

Del C

Gennemførelse af bestemmelserne om nummerportabilitet i artikel 106

Kravet om, at alle slutbrugere med numre fra den nationale nummerplan efter anmodning kan beholde deres nummer eller numre uafhængigt af, hvilken virksomhed der leverer tjenesten, gælder

- a) for så vidt angår geografiske numre på et bestemt sted og
- b) for så vidt angår ikkegeografiske numre på et hvilket som helst sted.

Denne del finder ikke anvendelse på nummerportabilitet mellem net, der udbyder tjenester på et fast sted, og mobilnet.

BILAG VII

BEREGNING AF EVENTUELLE NETTOOMKOSTNINGER VED FORSYNINGSPLIGTEN OG FASTLÆGGELSE AF EN EVENTUEL KOMPENSATIONS- ELLER DELEORDNING I HENHOLD TIL ARTIKEL 89 OG 90

Del A

Beregning af nettoomkostninger

Ved forsyningspligt forstås den pligt, som en medlemsstat pålægger en virksomhed til at udbyde forsyningspligtigheder som fastsat i artikel 84-87.

De nationale tilsynsmyndigheder tager alle midler under overvejelse med henblik på at give virksomhederne (udpegede eller ikkeudpegede) det fornødne incitament til at udbyde forsyningspligtigheder på en omkostningseffektiv måde. Nettoomkostningerne ved forsyningspligten beregnes som forskellen mellem de nettodriftsomkostninger, en virksomhed har med denne pligt, og de nettodriftsomkostninger, den ville have uden denne pligt. Der lægges vægt på, at omkostninger, som virksomheden ville have valgt at undgå, hvis der ikke havde været nogen forsyningspligt, vurderes så korrekt som muligt. Der tages ved beregningen af nettoomkostningerne højde for de fordele, herunder immaterielle fordele, der kommer forsyningspligtudbydere til gode.

Beregningen baseres på de omkostninger, der kan henføres til:

- i) elementer af de pågældende tjenester, som kun kan udbydes med tab eller på omkostningsbetingelser, der falder uden for almindelige forretningsmæssige standarder.

Dette kan f.eks. omfatte adgang til beredskabstelefontjenester, visse offentlige betalingstelefoner, bestemte tjenester eller bestemt udstyr til slutbrugere med handicap mv.

- ii) bestemte slutbrugere eller grupper af slutbrugere, som, under hensyntagen til omkostninger og indtægter ved bestemte net- og tjenesteudbud samt eventuelle af medlemsstaten foreskrevne, geografisk bestemte gennemsnitstakster, kun kan betjenes med tab eller på omkostningsbetingelser, der falder uden for almindelige forretningsmæssige standarder.

Dette omfatter f.eks. slutbrugere eller grupper af slutbrugere, som ikke ville blive betjent af en kommerciel udbyder uden forsyningspligt.

Nettoomkostningerne ved bestemte aspekter af forsyningspligten beregnes særskilt for at undgå at medregne eventuelle direkte eller indirekte fordele og omkostninger to gange. Forsyningspligtens samlede nettoomkostninger beregnes for alle virksomheders vedkommende som summen af nettoomkostningerne ved forsyningspligtens enkelte komponenter iberegnet eventuelle immaterielle fordele. Den nationale tilsynsmyndighed har ansvar for at kontrollere, at nettoomkostningerne er korrekt beregnet.

Del B

Kompensation af nettoomkostninger ved forsyningspligt

Dækning eller finansiering af eventuelle nettoomkostninger ved forsyningspligt kan kræve, at virksomheder med forsyningspligt godtgøres for de tjenester, som de udbyder på ikkeforretningsmæssige vilkår. Eftersom en sådan godtgørelse indebærer finansielle overførsler, sikrer medlemsstaterne, at disse overførsler foretages på en objektiv, transparent, ikkediskriminerende og forholdsmæssigt afpasset måde. Dette betyder, at overførslerne medfører mindst mulig konkurrence- og brugerefterspørgselsforvridning.

I overensstemmelse med artikel 90, stk. 3, anvender en deleordning, der bygger på en fond, en transparent og neutral måde til opkrævning af bidrag, som undgår risikoen for dobbelt pålæggelse af bidrag på både input- og outputsiden for virksomheder.

Det uafhængige organ, der forvalter fonden, er ansvarligt for at opkræve bidrag fra de virksomheder, som vurderes at skulle bidrage til nettoomkostningerne ved forsyningspligt i den pågældende medlemsstat, og skal føre tilsyn med overførsler af skyldige beløb eller administrative betalinger til de virksomheder, der har ret til at modtage betalinger fra fonden.

BILAG VIII

OPLYSNINGSKRAV

I HENHOLD TIL ARTIKEL 102

(OPLYSNINGSKRAV VEDRØRENDE AFTALER)

- A. Oplysningskrav til udbydere af offentligt tilgængelige elektroniske kommunikationstjenester, bortset fra transmissionstjenester, der anvendes til levering af maskine-til-maskine-tjenester

Udbydere af offentligt tilgængelige elektroniske kommunikationstjenester, bortset fra transmissionstjenester, der anvendes til levering af maskine-til-maskine-tjenester, skal stille følgende oplysninger til rådighed:

- 1) som en del af de vigtigste egenskaber for hver udbudt tjeneste: eventuelle minimumsniveauer for kvaliteten af tjenesten, i det omfang sådanne tilbydes, og for andre tjenester end internetadgangstjenester: de specifikke lovede kvalitetsparametre.

Når der ikke tilbydes nogen minimumsniveauer for kvaliteten af tjenesten, udfærdiges der en erklæring herom

- 2) som en del af prisoplysningerne, når og i det omfang det er relevant, de respektive priser for at aktivere elektroniske kommunikationstjenester og for eventuelle tilbagevendende eller forbrugsrelaterede gebyrer

- 3) som en del af oplysningerne om aftalens varighed og betingelserne for fornyelse og opsigelse af aftalen, herunder eventuelle opsigelsesgebyrer, i det omfang, der gælder sådanne betingelser:
- i) eventuelle minimumskrav til anvendelse og varighed, som skal være opfyldt for at kunne nyde godt af kampagnevilkår
 - ii) eventuelle gebyrer i forbindelse med skift samt kompensations- og refusionsordninger ved forsinkelser eller misbrug i forbindelse med skift og information om de respektive procedurer
 - iii) oplysninger om retten for forbrugere, der anvender forudbetalte tjenester, til tilbagebetaling efter anmodning af en eventuel resterende kredit i tilfælde af udbyderskift, jf. artikel 106, stk. 6
 - iv) eventuelle gebyrer ved for tidlig opsigelse af aftalen, herunder information om, hvordan terminaludstyr låses op, og dækning af omkostninger i forbindelse med terminaludstyr
- 4) eventuelle godtgørelses- og refusionsordninger, herunder, hvor det er relevant, en udtrykkelig henvisning til forbrugernes rettigheder, såfremt det kontraktfæstede niveau for kvaliteten af tjenesten ikke opfyldes, eller hvis en udbyder reagerer utilstrækkeligt på en sikkerhedshændelse, en trussel eller en sårbarhed
- 5) hvilken type handlinger udbyderen kan foretage som reaktion på sikkerhedsmæssige hændelser eller trusler eller sårbarheder.

- B. Oplysningskrav til udbydere af internetadgangstjenester og offentligt tilgængelige interpersonelle kommunikationstjenester
- I. Ud over kravene i del A skal udbydere af internetadgangstjenester og offentligt tilgængelige interpersonelle kommunikationstjenester stille følgende oplysninger til rådighed:
- 1) som en del af de vigtigste egenskaber for hver udbudt tjeneste:
 - i) eventuelle minimumsniveauer for kvaliteten af tjenesten, i det omfang sådanne tilbydes, og under størst mulig hensyntagen til BEREC's retningslinjer, som er vedtaget i overensstemmelse med artikel 104, stk. 2, i forbindelse med:
 - internetadgangstjenester: som minimum latenstid, jitter og pakketab
 - offentligt tilgængelige interpersonelle kommunikationstjenester, hvor de som minimum udøver kontrol over nogle af nettets elementer eller har en serviceleveranceaftale herom med virksomheder, der udbyder adgang til nettet: som minimum tiden for oprettelse af den første forbindelse, fejlsandsynlighed og forsinkelse på opkaldssignal i overensstemmelse med bilag X og
 - ii) uden at det berører slutbrugernes ret til at bruge terminaludstyr efter eget valg, jf. artikel 3, stk. 1, i forordning (EU) 2015/2120, eventuelle betingelser, herunder gebyrer, pålagt brugen af det leverede terminaludstyr af udbyderen

- 2) som en del af prisoplysningerne, når og i det omfang det er relevant, de respektive priser for at aktivere elektroniske kommunikationstjenester og for eventuelle tilbagevendende eller forbrugsrelaterede gebyrer:
- i) detaljerede oplysninger om de specifikke abonnements- og prisvilkår i henhold til aftalen og for alle sådanne abonnements- og prisvilkår typerne af tilbudte tjenester, herunder, hvor det er relevant, kommunikationsmængderne (f.eks. MB, minutter, beskeder) for den enkelte afregningsperiode og prisen på yderligere kommunikationsenheder
 - ii) i tilfælde af abonnements- og prisvilkår med en forudbestemt kommunikationsmængde muligheden for, at forbrugerne kan overføre en eventuel uudnyttet del af denne mængde fra den foregående faktureringsperiode til den følgende faktureringsperiode, når denne mulighed fremgår af aftalen
 - iii) faciliteter til at sikre transparente regninger og overvåge forbruget
 - iv) takstoplysninger vedrørende numre eller tjenester, for hvilke der gælder særlige prisvilkår; de kompetente myndigheder kan i koordination med, hvis det er relevant, de nationale tilsynsmyndigheder, hvad angår individuelle kategorier af tjenester, derudover kræve, at sådanne oplysninger gives umiddelbart inden etablering af opkaldet eller forbindelsen med udbyderen af tjenesten
 - v) for pakketjenester og pakker, herunder både tjenester og terminaludstyr, prisen på de enkelte elementer i pakken, i det omfang de også markedsføres separat

- vi) oplysninger om og betingelser, herunder gebyrer, for eventuel eftersalgs-, vedligeholdelses- og kundeservice og
 - vii) metoderne til at indhente ajourførte oplysninger om alle relevante takster og vedligeholdelsesgebyrer
- 3) som en del af oplysningerne om varigheden af aftalen om pakketjenester og betingelserne for fornyelse og opsigelse af aftalen, hvor det er relevant, betingelserne for opsigelse af pakken eller dele heraf
 - 4) med forbehold af artikel 13 i forordning (EU) 2016/679 oplysninger om, hvilke personlige oplysninger der skal gives inden udførelsen af tjenesten eller indsamles i forbindelse med leveringen af tjenesten
 - 5) detaljerede oplysninger om produkter og tjenester udformet til slutbrugere med handicap, og hvordan ajourførte oplysninger kan opnås
 - 6) hvordan en procedure til bilæggelse af tvister indledes, herunder både nationale tvister og tvister på tværs af grænser, jf. artikel 25.

- II. Ud over kravene i del A og i punkt I skal udbydere af offentligt tilgængelige nummerbaserede interpersonelle kommunikationstjenester også stille følgende oplysninger til rådighed:
- 1) eventuelle begrænsninger på adgang til beredskabstjenester eller lokaliseringsoplysninger om den kaldende part på grund af manglende tekniske muligheder, for så vidt som tjenesten tillader slutbrugere at spore opkald tilbage til et nummer i en national eller international nummerplan
 - 2) slutbrugernes ret til selv at afgøre, om deres personoplysninger skal medtages i en telefonbog, og i så fald de typer af relevante oplysninger, der medtages, i henhold til artikel 12 i direktiv 2002/58/EF.
- III. Ud over kravene i del A og i punkt I skal udbydere af internetadgangstjenester også stille de oplysninger, der kræves i henhold til artikel 4, stk. 1, i forordning (EU) 2015/2120, til rådighed.
-

BILAG IX

OPLYSNINGER, DER SKAL OFFENTLIGGØRES

I HENHOLD TIL ARTIKEL 103

(GENNEMSIGTIGHED OG OFFENTLIGGØRELSE AF OPLYSNINGER)

Den kompetente myndighed er i koordination med, hvis det er relevant, den nationale tilsynsmyndighed ansvarlig for, at oplysningerne i dette bilag offentliggøres som foreskrevet i artikel 103. Den kompetente myndighed afgør i koordination med, hvis det er relevant, den nationale tilsynsmyndighed, hvilke oplysninger det er relevant, at udbydere af internetadgangstjenester eller offentligt tilgængelige interpersonelle kommunikationstjenester offentliggør, og hvilke oplysninger der skal offentliggøres af den kompetente myndighed selv i koordination med, hvis det er relevant, den nationale tilsynsmyndighed, for at sikre, at alle slutbrugerne har mulighed for at træffe et informeret valg. De kompetente myndigheder kan i koordination med, hvis det er relevant, de nationale tilsynsmyndigheder fremme selv- eller samregulerede foranstaltninger forud for indførelse af eventuelle forpligtelser, hvis det skønnes hensigtsmæssigt.

1. Virksomhedens kontaktoplysninger
2. Beskrivelse af de tjenester, der udbydes
 - 2.1. Omfanget af de tjenester, der udbydes, og de vigtigste egenskaber for hver udbudt tjeneste, herunder eventuelle minimumsniveauer for kvaliteten af tjenesten, hvor sådanne tilbydes, og enhver begrænsning, som pålægges af udbyderen, i brugen af leveret terminaludstyr

- 2.2. Takster for de udbudte tjenester, herunder oplysninger om kommunikationsmængder (såsom begrænsninger på dataforbrug, antallet af taleminutter, antallet af beskeder) for bestemte abonnements- og prisvilkår og de gældende takster for yderligere kommunikationsenheder, numre eller tjenester, for hvilke der gælder særlige prisvilkår, gebyrer for adgang og vedligeholdelse, alle former for brugsgebyrer, særlige og målrettede takstordninger samt eventuelle ekstragebyrer og omkostninger til terminaludstyr
- 2.3. Tilbudt eftersalgs-, vedligeholdelses- og kundeservice og de relevante kontaktoplysninger
- 2.4. Standardaftalevilkår, herunder i givet fald oplysninger om aftalens varighed, gebyrer ved for tidlig opsigelse af aftalen, rettigheder i forbindelse med opsigelse af pakketilbud eller dele heraf og procedurer og direkte gebyrer i forbindelse med nummerportabilitet og andre identifikationsmidler
- 2.5. Oplysninger om adgang til beredskabstjenester og lokaliseringsoplysninger om den kaldende part eller oplysninger om eventuelle begrænsninger for sidstnævnte, hvis virksomheden er udbyder af nummerbaserede interpersonelle kommunikationstjenester. Oplysninger om, i hvilken grad adgang til beredskabstjenester er understøttet eller ej, hvis virksomheden er udbyder af nummeruafhængige interpersonelle kommunikationstjenester
- 2.6. Detaljerede oplysninger om produkter og tjenester, herunder eventuelle funktioner, praksis, politikker og procedurer og ændringer i driften af tjenesten, specifikt udformet til slutbrugere med handicap, jf. EU-retten om harmonisering af tilgængelighedskrav til produkter og tjenesteydelser
3. Tvistbilæggelsesordninger, herunder ordninger, der er fastlagt af den pågældende virksomhed.

BILAG X

PARAMETRE FOR TJENESTEKVALITET

Parametre, definitioner og målemetoder for tjenestekvalitet,
jf. artikel 104

For udbydere af adgang til et offentligt elektronisk kommunikationsnet

PARAMETER (note 1)	DEFINITION	MÅLEMETODE
Leveringstid for tilslutning	ETSI EG 202 057	ETSI EG 202 057
Fejlhyppighed pr. abonnentledning	ETSI EG 202 057	ETSI EG 202 057
Ventetid for fejlretning	ETSI EG 202 057	ETSI EG 202 057

For udbydere af interpersonelle kommunikationstjenester, der som minimum udøver kontrol over nogle af nettets elementer eller har en serviceleveranceaftale herom med virksomheder, der udbyder adgang til nettet

PARAMETER (note 2)	DEFINITION	MÅLEMETODE
Etableringstider for opkald	ETSI EG 202 057	ETSI EG 202 057
Klager over urigtig fakturering	ETSI EG 202 057	ETSI EG 202 057
Opkaldskvalitet	ETSI EG 202 057	ETSI EG 202 057
Procent afbrudte opkald	ETSI EG 202 057	ETSI EG 202 057
Procent mislykkede opkald (note 2)	ETSI EG 202 057	ETSI EG 202 057
Fejlsandsynlighed		
Forsinkelse på opkaldssignal		

Der er tale om version 1.3.1 af ETSI EG 202 057-1 (juli 2008)

For udbydere af internetadgangstjenester

PARAMETER	DEFINITION	MÅLEMETODE
Latenstid (forsinkelse)	ITU-T Y.2617	ITU-T Y.2617
Jitter	ITU-T Y.2617	ITU-T Y.2617
Pakkeab	ITU-T Y.2617	ITU-T Y.2617

Note 1

Parametrene måles således, at der kan foretages en præstationsanalyse på regionalt niveau (dvs. mindst med en detaljeringsgrad, der svarer til niveau 2 i Eurostats nomenklatur for statistiske territoriale enheder (NUTS)).

Note 2

Medlemsstaterne kan beslutte ikke at kræve ajourførte oplysninger vedrørende kvalitetsmålene for disse to indikatorer, hvis det kan dokumenteres, at kvaliteten inden for disse to områder er tilfredsstillende.

BILAG XI

INTEROPERABILITET FOR Udstyr til BILRADIOMODTAGERE OG FORBRUGERUDSTYR TIL DIGITALT TV SOM OMHANDLET I ARTIKEL 113

1. Fælles krypteringsalgoritme og modtagelse af ukrypterede signaler

Alt forbrugerudstyr til modtagelse af digitale tv-signaler (dvs. udsendelse via jordbaseret transmission eller kabel- eller satellittransmission), som i Unionen sælges, udlejes eller på anden vis stilles til rådighed og er i stand til dekryptering af digitale tv-signaler, skal kunne:

- a) dekryptere sådanne signaler baseret på en fælles europæisk krypteringsalgoritme, der administreres af en anerkendt europæisk standardiseringsorganisation, p.t. ETSI
- b) gengive signaler, der transmitteres ukrypteret, forudsat at lejeren overholder den gældende lejeaftale, hvis der er tale om lejet udstyr.

2. Interoperabilitet for digitale tv-apparater

Alle digitale tv-apparater med indbygget skærm, der markedsføres med henblik på salg eller leje i Unionen, og hvis synlige skærbillede målt diagonalt er større end 30 cm, skal være udstyret med mindst ét stik baseret på en åben grænseflade (som enten er standardiseret af, eller som overholder en standard, der er vedtaget af en anerkendt europæisk standardiseringsorganisation, eller er i overensstemmelse med en industrispecifikation), der muliggør en enkel tilslutning af periferiudstyr, og som skal kunne overføre alle relevante elementer af et digitalt tv-signal, herunder information vedrørende interaktive og adgangsstyrede tjenester.

3. Interoperabilitet for bilradiomodtagere

Bilradiomodtagere, der er indbygget i et nyt køretøj i klasse M, som er gjort tilgængeligt på markedet til salg eller leje i Unionen fra den ... [to år efter datoen for dette direktivs ikrafttræden], skal bestå af en modtager, som kan modtage og gengive mindst radiotjenester udsendt via digital jordbaseret radiotransmission. Modtagere, som er i overensstemmelse med harmoniserede standarder, hvis referencer er offentliggjort i *Den Europæiske Unions Tidende*, eller med dele heraf, anses for at opfylde dette krav, der er omfattet af disse standarder eller dele deraf.

BILAG XII

Del A

Ophævede direktiver

med oversigt over efterfølgende ændringer heraf

(jf. artikel 125)

Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2002/21/EF

(EFT L 108 af 24.4.2002, s. 33)

Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2009/140/EF

Artikel 1

(EUT L 337 af 18.12.2009, s. 37)

Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 544/2009

Artikel 2

(EUT L 167 af 29.6.2009, s. 12)

Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 717/2007

Artikel 10

(EUT L 171 af 29.6.2007, s. 32)

Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2002/20/EF

(EFT L 108 af 24.4.2002, s. 21)

Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2009/140/EF

Artikel 3

(EUT L 337 af 18.12.2009, s. 37)

og bilag

Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2002/19/EF

(EFT L 108 af 24.4.2002, s. 7)

Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2009/140/EF

Artikel 2

(EUT L 337 af 18.12.2009, s. 37)

Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2002/22/EF

(EFT L 108 af 24.4.2002, s. 51)

Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2009/136/EF

(EUT L 337 af 18.12.2009, s. 11)

Artikel 1 og
bilag I

Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2015/2120

(EUT L 310 af 26.11.2015, s. 1)

Artikel 8

Del B

Frister for gennemførelse i national ret og anvendelsesdatoer

(jf. artikel 125)

Direktiv	Frist for gennemførelse	Anvendelsesdato
2002/19/EF	24. juli 2003	25. juli 2003
2002/20/EF	24. juli 2003	25. juli 2003
2002/21/EF	24. juli 2003	25. juli 2003
2002/22/EF	24. juli 2003	25. juli 2003

BILAG XIII

Sammenligningstabel

Direktiv 2002/21/EF	Direktiv 2002/20/EF	Direktiv 2002/19/EF	Direktiv 2002/22/EF	Nærværende direktiv
Artikel 1, stk. 1, 2 og 3				Artikel 1, stk. 1, 2 og 3
Artikel 1, stk. 3a				Artikel 1, stk. 4
Artikel 1, stk. 4 og 5				Artikel 1, stk. 5 og 6
Artikel 2, litra a)				Artikel 2, nr. 1
-	-	-	-	Artikel 2, nr. 2
Artikel 2, litra b)				Artikel 2, nr. 3
Artikel 2, litra c)				Artikel 2, nr. 4
-	-	-	-	Artikel 2, nr. 5
-	-	-	-	Artikel 2, nr. 6
-	-	-	-	Artikel 2, nr. 7
Artikel 2, litra d)				Artikel 2, nr. 8
Artikel 2, litra da)				Artikel 2, nr. 9
Artikel 2, litra e)				Artikel 2, nr. 10
Artikel 2, litra ea)				Artikel 2, nr. 11

Direktiv 2002/21/EF	Direktiv 2002/20/EF	Direktiv 2002/19/EF	Direktiv 2002/22/EF	Nærværende direktiv
Artikel 2, litra f)				Artikel 2, nr. 12
Artikel 2, litra g)				-
Artikel 2, litra h)				Artikel 2, nr. 13
Artikel 2, litra i)				Artikel 2, nr. 14
Artikel 2, litra j)				-
Artikel 2, litra k)				-
Artikel 2, litra l)				-
Artikel 2, litra m)				Artikel 2, nr. 15
Artikel 2, litra n)				Artikel 2, nr. 16
Artikel 2, litra o)				Artikel 2, nr. 17
Artikel 2, litra p)				Artikel 2, nr. 18
Artikel 2, litra q)				Artikel 2, nr. 19
Artikel 2, litra r)				Artikel 2, nr. 20
Artikel 2, litra s)				Artikel 2, nr. 21
-	-	-	-	Artikel 2, nr. 22
Artikel 3, stk. 1				Artikel 5, stk. 1
-	-	-	-	Artikel 5, stk. 2

Direktiv 2002/21/EF	Direktiv 2002/20/EF	Direktiv 2002/19/EF	Direktiv 2002/22/EF	Nærværende direktiv
Artikel 3, stk. 2				Artikel 6, stk. 1
Artikel 3, stk. 3				Artikel 6, stk. 2
Artikel 3, stk. 3a, første afsnit				Artikel 8, stk. 1
-	-	-	-	Artikel 8, stk. 2
-	-	-	-	Artikel 7, stk. 1
Artikel 3, stk. 3a, andet afsnit				Artikel 7, stk. 2 og 3
Artikel 3, stk. 3a, tredje afsnit				Artikel 9, stk. 1 og 3
-	-	-	-	Artikel 9, stk. 2
Artikel 3, stk. 3b				Artikel 10, stk. 1
Artikel 3, stk. 3c				Artikel 10, stk. 2
Artikel 3, stk. 4				Artikel 5, stk. 3
Artikel 3, stk. 5				Artikel 11
Artikel 3, stk. 6				Artikel 5, stk. 4
Artikel 4				Artikel 31
Artikel 5				Artikel 20

Direktiv 2002/21/EF	Direktiv 2002/20/EF	Direktiv 2002/19/EF	Direktiv 2002/22/EF	Nærværende direktiv
-	-	-	-	Artikel 22
Artikel 6				Artikel 23
Artikel 7				Artikel 32
Artikel 7a				Artikel 33
-	-	-	-	Artikel 33, stk. 5, litra c)
Artikel 8, stk. 1 og 2				Artikel 3, stk. 1 og 2
Artikel 8, stk. 5				Artikel 3, stk. 3
Artikel 8a, stk. 1 og 2				Artikel 4, stk. 1 og 2
-	-	-	-	Artikel 4, stk. 3
Artikel 8a, stk. 3				Artikel 4, stk. 4
-	-	-	-	Artikel 29
Artikel 9, stk. 1 og 2				Artikel 45, stk. 1 og 2
-	-	-	-	Artikel 45, stk. 3
Artikel 9, stk. 3				Artikel 45, stk. 4
Artikel 9, stk. 4 og 5				Artikel 45, stk. 5 og 6
Artikel 9, stk. 6 og 7				-
Artikel 9a				-

Direktiv 2002/21/EF	Direktiv 2002/20/EF	Direktiv 2002/19/EF	Direktiv 2002/22/EF	Nærværende direktiv
Artikel 9b, stk. 1 og 2				Artikel 51, stk. 1 og 2
Artikel 9b, stk. 3				Artikel 51, stk. 4
-	-	-	-	Artikel 51, stk. 3
Artikel 10, stk. 1				Artikel 95, stk. 1
Artikel 10, stk. 2				Artikel 95, stk. 3
-	-	-	-	Artikel 95, stk. 2
-	-	-	-	Artikel 95, stk. 4
-	-	-	-	Artikel 95, stk. 5
-	-	-	-	Artikel 95, stk. 6
Artikel 10, stk. 3				Artikel 95, stk. 7
Artikel 10, stk. 4				Artikel 95, stk. 8
Artikel 10, stk. 5				-
Artikel 11				Artikel 43
Artikel 12, stk. 1				Artikel 44, stk. 1
Artikel 12, stk. 2				-
Artikel 12, stk. 3				Artikel 61, stk. 2
Artikel 12, stk. 4				-

Direktiv 2002/21/EF	Direktiv 2002/20/EF	Direktiv 2002/19/EF	Direktiv 2002/22/EF	Nærværende direktiv
Artikel 12, stk. 5				Artikel 44, stk. 2
Artikel 13				Artikel 17
Artikel 13a, stk. 1, 2 og 3				Artikel 40, stk. 1, 2 og 3
Artikel 13a, stk. 4				-
-				Artikel 40, stk. 5
-	-	-	-	Artikel 40, stk. 4
Artikel 13b, stk. 1, 2 og 3				Artikel 41, stk. 1, 2 og 3
-	-	-	-	Artikel 41, stk. 4
Artikel 13b, stk. 4				Artikel 41, stk. 7
-	-	-	-	Artikel 41, stk. 5
-	-	-	-	Artikel 41, stk. 6
Artikel 14				Artikel 63
Artikel 15, stk. 1, 2 og 3				Artikel 64, stk. 1, 2 og 3-
Artikel 15, stk. 4	-	-	-	-
-	-	-	-	Artikel 66
Artikel 16				Artikel 67

Direktiv 2002/21/EF	Direktiv 2002/20/EF	Direktiv 2002/19/EF	Direktiv 2002/22/EF	Nærværende direktiv
Artikel 17				Artikel 39
Artikel 18				-
Artikel 19				Artikel 38
Artikel 20				Artikel 26
Artikel 21, stk. 1				Artikel 27, stk. 1
Artikel 21, stk. 2, første og andet afsnit				Artikel 27, stk. 2
Artikel 21, stk. 2, tredje afsnit				Artikel 27, stk. 3
Artikel 21, stk. 2, fjerde og femte afsnit				Artikel 27, stk. 4
-				Artikel 27, stk. 5
Artikel 21, stk. 3				-
Artikel 21, stk. 4				Artikel 27, stk. 6
Artikel 21a				Artikel 29
Artikel 22, stk. 1				Artikel 118, stk. 1
Artikel 22, stk. 2				Artikel 118, stk. 3
Artikel 22, stk. 3				Artikel 118, stk. 4

Direktiv 2002/21/EF	Direktiv 2002/20/EF	Direktiv 2002/19/EF	Direktiv 2002/22/EF	Nærværende direktiv
-	-	-	-	Artikel 11, stk. 2
-	-	-	-	Artikel 118, stk. 5
-	-	-	-	Artikel 117
Artikel 23				Artikel 119
Artikel 24				Artikel 120, stk. 1 og 2
Artikel 25				Artikel 122, stk. 1
Artikel 26				Artikel 125
Artikel 28				Artikel 124
Artikel 29				Artikel 127
Artikel 30				Artikel 128
Bilag II				-
	Artikel 1			Artikel 1, stk. 1
	Artikel 2, stk. 1			-
	Artikel 2, stk. 2			Artikel 2, nr. 22
-	-	-	-	Artikel 2, nr. 23
-	-	-	-	Artikel 2, nr. 24
-	-	-	-	Artikel 2, nr. 25

Direktiv 2002/21/EF	Direktiv 2002/20/EF	Direktiv 2002/19/EF	Direktiv 2002/22/EF	Nærværende direktiv
-	- Artikel 3, stk. 1 Artikel 3, stk. 2, første punktum Artikel 3, stk. 2, andet, tredje og fjerde punktum Artikel 3, stk. 3	-	-	Artikel 2, nr. 26 Artikel 12, stk. 1 Artikel 12, stk. 2 Artikel 12, stk. 3 Artikel 12, stk. 4
-	- Artikel 4 Artikel 5, stk. 1	-	-	Artikel 15 Artikel 46, stk. 1
-	- Artikel 5, stk. 2, første afsnit Artikel 5, stk. 2, andet afsnit, første punktum Artikel 5, stk. 2, tredje afsnit Artikel 5, stk. 2, andet afsnit, andet punktum	-	-	Artikel 46, stk. 2 og 3 Artikel 48, stk. 1 Artikel 48, stk. 2 Artikel 48, stk. 5 Artikel 48, stk. 3

Direktiv 2002/21/EF	Direktiv 2002/20/EF	Direktiv 2002/19/EF	Direktiv 2002/22/EF	Nærværende direktiv
-	- Artikel 5, stk. 3 Artikel 5, stk. 4 og 5 Artikel 5, stk. 6	-	-	Artikel 48, stk. 4 Artikel 48, stk. 6 Artikel 93, stk. 4 og 5 Artikel 52
-	- Artikel 6, stk. 1-4	-	-	Artikel 93 Artikel 13
-	- Artikel 7 - Artikel 8 Artikel 9 Artikel 10	-	-	Artikel 47 - Artikel 55 Artikel 36 Artikel 14 Artikel 30
-	- Artikel 11 Artikel 12 Artikel 13	-	-	Artikel 21 Artikel 16 Artikel 42
-	-	-	-	Artikel 94

Direktiv 2002/21/EF	Direktiv 2002/20/EF	Direktiv 2002/19/EF	Direktiv 2002/22/EF	Nærværende direktiv
	Artikel 14, stk. 1 Artikel 14, stk. 2 Artikel 15 Artikel 16 Artikel 17 Artikel 18 Artikel 19 Artikel 20 Bilag	Artikel 1, stk. 1 og 2 Artikel 2, litra a) Artikel 2, litra b) Artikel 2, litra c) Artikel 2, litra d) Artikel 2, litra e) Artikel 3 Artikel 4		Artikel 18 Artikel 19 Artikel 120, stk. 3 og 4 - - - - - Bilag I Artikel 1, stk. 2 og 3 Artikel 2, nr. 27 Artikel 2, nr. 28 Artikel 2, nr. 29 - Artikel 2, nr. 30 Artikel 59 Artikel 60

Direktiv 2002/21/EF	Direktiv 2002/20/EF	Direktiv 2002/19/EF	Direktiv 2002/22/EF	Nærværende direktiv
		Artikel 5		Artikel 61
		Artikel 6		Artikel 62
				-
		Artikel 8		Artikel 68
		Artikel 9		Artikel 69
		Artikel 10		Artikel 70
		Artikel 11		Artikel 71
-	-	-	-	Artikel 72
		Artikel 12		Artikel 73
		Artikel 13		Artikel 74
-	-	-	-	Artikel 75
-	-	-	-	Artikel 76
		Artikel 13a		Artikel 77
		Artikel 13b		Artikel 78
-	-	-	-	Artikel 80
-	-	-	-	Artikel 81
		Artikel 14		-

Direktiv 2002/21/EF	Direktiv 2002/20/EF	Direktiv 2002/19/EF	Direktiv 2002/22/EF	Nærværende direktiv
		Artikel 15		Artikel 120, stk. 5
		Artikel 16, stk. 1		-
		Artikel 16, stk. 2		Artikel 121, stk. 4
		Artikel 17		-
		Artikel 18		-
		Artikel 19		-
		Artikel 20		-
		Bilag I		Bilag II
		Bilag II		-
-	-	-	-	Bilag III
			Artikel 1	Artikel 1, stk. 4 og 5
			Artikel 2, litra a)	-
			Artikel 2, litra c)	Artikel 2, nr. 32
			Artikel 2, litra d)	Artikel 2, nr. 33
			Artikel 2, litra f)	Artikel 2, nr. 34
-	-	-	-	Artikel 2, nr. 35
-	-	-	-	Artikel 2, nr. 37

Direktiv 2002/21/EF	Direktiv 2002/20/EF	Direktiv 2002/19/EF	Direktiv 2002/22/EF	Nærværende direktiv
-	-	-	-	Artikel 2, nr. 38
-	-	-	-	Artikel 2, nr. 39
-	-	-	-	Artikel 83
-	-	-	-	Artikel 85
			Artikel 3	Artikel 86, stk. 1 og 2
			Artikel 4	-
			Artikel 5	-
			Artikel 6	-
			Artikel 7	-
			Artikel 8, stk. 1	Artikel 86, stk. 3
			Artikel 8, stk. 2	Artikel 86, stk. 4
			Artikel 8, stk. 3	Artikel 86, stk. 5
			Artikel 9	-
-	-	-	-	Artikel 87
			Artikel 10	Artikel 88
			Artikel 11	-
			Artikel 12	Artikel 89

Direktiv 2002/21/EF	Direktiv 2002/20/EF	Direktiv 2002/19/EF	Direktiv 2002/22/EF	Nærværende direktiv
			Artikel 13	Artikel 90
			Artikel 14	Artikel 91
			Artikel 15	Artikel 122, stk. 2 og 3
			Artikel 17	-
-	-	-	-	Artikel 99
-	-	-	-	Artikel 101
			Artikel 20, stk. 1	Artikel 102
			Artikel 20, stk. 2	Artikel 105, stk. 3
			Artikel 21	Artikel 103
			Artikel 22	Artikel 104
			Artikel 23	Artikel 108
			Artikel 23a	Artikel 111
			Artikel 24	Artikel 113
			Artikel 25	Artikel 112
			Artikel 26	Artikel 109
			Artikel 27	-
			Artikel 27a	Artikel 96

Direktiv 2002/21/EF	Direktiv 2002/20/EF	Direktiv 2002/19/EF	Direktiv 2002/22/EF	Nærværende direktiv
			Artikel 28	Artikel 97
			Artikel 29	Artikel 115
			Artikel 30, stk. 1	Artikel 106, stk. 2
			Artikel 30, stk. 2	Artikel 106, stk. 4
			Artikel 30, stk. 3	Artikel 106, stk. 4
			Artikel 30, stk. 4	Artikel 106, stk. 5
			Artikel 30, stk. 5	Artikel 105, stk. 1
			Artikel 31	Artikel 114
			Artikel 32	Artikel 92
			Artikel 33	Artikel 24
			Artikel 34	Artikel 25
			Artikel 35	Artikel 116
			Artikel 36	Artikel 121
			Artikel 37	-
			Artikel 38	-
			Artikel 39	-
			Artikel 40	-

Direktiv 2002/21/EF	Direktiv 2002/20/EF	Direktiv 2002/19/EF	Direktiv 2002/22/EF	Nærværende direktiv
			Bilag I Bilag II Bilag III Bilag IV Bilag V Bilag VI	Bilag V Bilag VII Bilag IX Bilag VI - Bilag X Bilag IV